Beleidsregels Sociale Verzekeringsbank 1998

Beleidsregels
Sociale Verzekeringsbank 1998

Sociale Verzekeringsbank

Kluwer

juni 1998

Uitgave: Sociale Verzekeringsbank, stafbureau Nederlands en internationaal sociale verzekeringsrecht, i.s.m. Uitgeverij Kluwer
Omslag: Trudi G.Y. van Tilborgh
Lay-out: Accent Grafische Vormgeving, Deventer
Coördinatie en advisering: afdeling ASB/Bidoc
Internetadres SVB: http://www.svb.org
Internetadres Kluwer: http://www.kluwer.nl

Hoewel bij deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk-)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden auteur(s), redacteur(en), uitgever deswege geen aansprakelijkheid.

ISBN 90 312 1741 7

© 1998 Sociale Verzekeringsbank, Amstelveen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 jo. het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the written permission of the publisher.

Beleidsregels Sociale Verzekeringsbank

INHOUD

Voorwoord / 13

Lijst van afkortingen / 15

Deel 1: **Inleiding** / 17

1 *Inhoud* / 17

2 *Status en werking van de beleidsregels* / 17

3 *Opzet van de beleidsregels* / 19

4 *Bijzondere opmerkingen ten aanzien van de afzonderlijke delen* / 20
4.1 Deel 2: AOW, Anw, AKW, TOG en PGB / 20
4.2 Deel 3: Awb / 21
4.3 Deel 4: Internationaal / 21

5 *Terinzagelegging van de beleidsregels* / 21

Deel 2: **AOW, Anw, AKW, TOG en PGB** / 23

1 *Algemene bepalingen en begrippen* / 23
1.1 Vaststelling leeftijd / 23
1.2 Leefvormen / 25
1.2.1 Duurzaam gescheiden leven / 27
1.2.2 Een gezamenlijke huishouding voeren / 28
1.2.2.1 Hoofdverblijf in dezelfde woning / 29
1.2.2.2 Zorg dragen voor elkaar / 29
1.2.2.3 Onweerlegbaar rechtsvermoeden / 30
1.2.2.4 Tweepersoonshuishouding / 31
1.2.2.5 Bijzondere situaties bij het voeren van een gezamenlijke huishouding / 32
1.2.2.5.1 (Tijdelijk) verblijf elders / 32
1.2.2.5.2 Commerciële relatie / 32
1.2.2.5.3 Overgangsrecht ten aanzien van de gezamenlijke huishouding / 33
1.2.2.5.4 Generaal pardon / 34
1.2.2.5.5 Anw: hulpbehoevendheid / 34
1.2.2.5.6 Anw: herleving van het recht op uitkering na beëindiging van een gezamenlijke huishouding / 35
1.3 Begrippen met betrekking tot kinderen / 37
1.3.1 Eigen kinderen/adoptie/erkenning / 42

1.3.2 Pleegkinderen/pleegouderlijke zorg / 43
1.3.3 Aangehuwde kinderen / 45
1.3.4 Ouderloos / 46
1.3.5 Tot het huishouden behoren / 47
1.3.6 Vanwege onderwijs of een beroepsopleiding overdag lessen of stages volgen gedurende ten minste 213 klokuren per kwartaal / 49
1.3.7 Inschrijving arbeidsbureau/redelijke termijn / 51
1.4 (Pseudo-)nabestaande / 52
1.4.1 Nabestaande / 52
1.4.2 Pseudo-nabestaande / 53

2 *Kring der verzekerden* / 55
2.1 Algemeen / 55
2.2 Ingezetene/wonen / 55
2.2.1 Algemeen / 56
2.2.2 Juridische binding / 57
2.2.2.1 Algemeen / 57
2.2.2.2 Personen die als asielzoeker naar Nederland zijn gekomen / 57
2.2.3 Economische binding / 59
2.2.4 Sociale binding / 60
2.2.5 Einde verplichte verzekering na vertrek uit Nederland / 61
2.2.6 Betekenis inschrijving GBA / 62
2.3 Verzekering op grond van werken / 62
2.4 Uitbreiding en beperking kring der verzekerden / 63
2.4.1 KB 557 / 64
2.4.1.1 Vrouwen wier echtgenoot van de kring der verzekerden is uitgesloten / 64
2.4.1.2 Ingezetenen die een buitenlandse uitkering ontvangen / 65
2.4.2 KB 164 / 66
2.4.2.1 Niet-ingezetenen met een Nedelandse uitkering / 66
2.4.2.2 Vrijstelling van de verplichte verzekering / 67
2.4.2.3 Onbillijkheden van overwegende aard / 69
2.4.2.4 Overgangsrecht / 70
2.5 Gemoedsbezwaarden / 71
2.5.1 Vrijstelling van de verzekeringplicht / 71
2.5.2 Uitkering gemoedsbezwaarden / 72
2.5.3 Overlijdensuitkering / 73

3 *Vrijwillige verzekering* / 74
3.1 Aanmelding / 74
3.1.1 Uitzonderingssituatie / 75
3.2 Bevordering aanmelding / 76
3.3 Betaling van de premie / 76

4 *Recht op uitkering* / 78

4.1 AOW en Anw / 78
4.1.1 Inkomenstoets, herleiding naar maandinkomen / 78
4.1.2 Schuldige nalatigheid / 83
4.1.3 Overgangsvoordelen / 85
4.1.3.1 Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers en zelfstandigen die onder de personele werkingssfeer van Vo. 1408/71 vallen / 86
4.1.3.2 Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers die onder de Samenwerkingsovereenkomsten vallen / 87
4.2 Anw / 87
4.2.1 Uitsluitingsgronden / 87
4.2.1.1 Gezondheidstoestand ten tijde aanvang verzekering of ten tijde huwelijkssluiting / 89
4.2.1.2 Opzettelijke levensberoving / 89
4.3 AKW / 90
4.3.1 Mate van onderhoud / 90
4.3.1.1 Voldoen van de onderhoudsbijdrage / 92
4.4 TOG / 94
4.4.1 Meervoudig gehandicapt en ernstig lichamelijk gehandicapt of chronisch ziek / 94

5 *Aanvraag en herziening* / 97
5.1 Toekenning op aanvraag of ambtshalve en postume aanvraag / 97
5.1.1 Toekenning op aanvraag / 97
5.1.2 Postume aanvraag / 98
5.1.3 Ambtshalve toekenning / 98
5.2 Ingangsdatum uitkering / 98
5.2.1 Terugwerkende kracht van meer dan een jaar / 100
5.2.1.1 Bijzonder geval / 100
5.2.1.2 Hardheid / 102
5.2.1.3 Mate van terugwerkende kracht / 103
5.3 Intrekking en herziening / 104
5.3.1 Herziening ten voordele van de gerechtigde / 105
5.3.1.1 Verhoging wegens wijziging van de omstandigheden / 105
5.3.1.2 Terugkomen van een rechtens onaantastbare beslissing / 106
5.3.1.3 Wijziging van beleid ten gunste van de gerechtigde / 107
5.3.2 Herziening of intrekking ten nadele van de gerechtigde / 108
5.3.2.1 Verlaging of intrekking ex nunc wegens wijziging van de omstandigheden / 108
5.3.2.2 Uitkering niet juist/verlaging of intrekking met terugwerkende kracht / 109
5.3.2.3 Verlaging of intrekking bij onzekerheid over voortbestaan aanspraak wegens niet nakomen controlevoorschriften of mededelingsverplichting / 110
5.3.2.4 Wijziging van beleid ten nadele van de gerechtigde / 110

6 *Betaling* / 112
6.1 Betaling algemeen / 112
6.1.1 Tijdstip van betaling / 113
6.1.2 Overmakingskosten / 113
6.1.3 Betaling aan een derde / 114
6.2 Inhouding eigen bijdrage AWBZ en betaling aan een inrichting of gemeente / 115
6.2.1 Inhouding eigen bijdrage AWBZ / 115
6.2.2 Betaling aan een inrichting of gemeente / 116
6.3 Betaling aan de Informatie Beheer Groep / 116
6.4 Betaling bij wijze van voorlopige beslissing / 117
6.5 Invordering van de uitkering / 117
6.6 Beëindigingsdatum pensioen na overlijden en overlijdensuitkering / 119
6.6.1 Beëindiging pensioen of uitkering na overlijden / 119
6.6.2 Nalatenschap / 120
6.6.3 Overlijdensuitkering / 120
6.7 Schorsing van de betaling / 120

7 *Handhaving* / 122
7.1 Mededelingsverplichting / 126
7.2 Controlevoorschriften / 126
7.3 Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften / 127
7.3.1 Niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB / 127
7.3.2 Niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden / 129
7.4 Het opleggen van een maatregel / 129
7.5 Het opleggen van een boete / 129
7.6 Buitenlandse brondocumenten / 131

8 *Terugvordering en verrekening* / 133
8.1 Onverschuldigde betalingen / 134
8.2 De terugvorderingstermijn en de berekening daarvan / 135
8.3 Terugvordering van voorlopig toegekende uitkeringen en voorschotten / 136
8.4 De wijze van terugbetaling / 136
8.5 Onverschuldigde betalingen voor 1 augustus 1996 / 137

9 *De PGB-regeling* / 140
9.1 Algemeen / 140
9.2 Budgettoekenning, budgetovereenkomst en zorgcontract / 140
9.3 De taken van de SVB bij de uitvoering van de regeling PGB / 141
9.3.1 Algemeen / 142
9.3.2 Budgetovereenkomst / 142

9.3.3 Zorgcontracten / 142
9.3.4 Salarisadministratie en betaling zorgverleners / 143
9.4 Financiële verplichtingen bij beëindiging van het PGB / 143

Deel 3: **Awb / 145**

1 *Algemene begrippen* / 145
1.1 Belanghebbende / 145
1.2 Besluit en beschikking / 146
1.3 Aanvraag / 147
1.3.1 Indiening en gegevensverstrekking / 147
1.3.2 Aanvulling van de aanvraag / 148

2 *Vertegenwoordiging en machtiging* / 149

3 *Beslistermijnen* / 150

4 *Primaire beschikking* / 152
4.1 Zorgvuldige voorbereiding / 152
4.2 Hoorplicht / 153
4.3 Motiveringsplicht / 154

5 *Bezwaarschriftprocedure* / 155
5.1 Vereisten inhoud bezwaarschrift / 155
5.2 Indiening en intrekking bezwaarschrift / 156
5.2.1 Termijnoverschrijding / 156
5.2.2 Ontvangstbevestiging / 157
5.2.3 Schorsende werking / 157
5.2.4 Fictieve weigering / 157
5.2.5 Intrekking / 158
5.3 Hoorplicht / 158
5.3.1 Houden van een hoorzitting / 158
5.3.2 Indiening van stukken / 159
5.3.3 Samenstelling van de hoorcommissie / 160
5.3.4 Horen van meerdere belanghebbenden / 160
5.3.5 Hoorverslag / 161
5.3.6 Nieuwe feiten of omstandigheden / 161
5.4 Beslistermijnen / 162
5.5 Beslissing op het bezwaar / 162
5.5.1 Heroverweging / 162
5.5.2 Motivering / 163

6 *Schadevergoeding* / 165
6.1 Criteria voor de toekenning van schadevergoeding / 165
6.2 Vergoeding van proceskosten in de bezwaarfase / 166

7 *Herziening van beschikkingen* / 168

Deel 4: **Internationaal / 169**

1 *EG-Verordeningen* / 169
1.1 Algemene bepalingen / 169
1.1.1 Personele werkingssfeer / 169
1.1.1.1 Verplaatsingscriterium / 170
1.1.1.2 Werknemers- en zelfstandigenbegrip / 171
1.1.1.3 Postactieven / 172
1.1.1.4 Afgeleide-rechtenleer / 172
1.1.2 Temporele werkingssfeer / 173
1.1.3 Verhouding met overig internationaal recht / 174
1.2 Vaststelling van de toe te passen wetgeving / 176
1.2.1 Voorrang van de conflictregels boven nationale verzekeringsvoorwaarden / 176
1.2.2 Relatie tussen de personele werkingssfeer en de conflictregels / 177
1.2.3 Nawerking van de conflictregels / 178
1.2.3.1 Tijdvakken vóór 29 juli 1991 / 178
1.2.3.2 Tijdvakken na 29 juli 1991 / 179
1.2.4 Conflictregels en a-typische arbeidsrelaties / 180
1.2.5 Conflictregels en werkzaamheden van ondergeschikte aard / 181
1.2.6 Extraterritoriale werking van de conflictregels / 181
1.2.7 Bijzondere groepen / 181
1.2.7.1 Zeelieden, baggeraars en loodsen / 182
1.2.7.2 Internationale transportarbeiders / 183
1.2.8 Detachering / 184
1.2.8.1 Relatie tussen de onderneming en de gedetacheerde werknemer / 186
1.2.8.2 Omvang van de bedrijfsactiviteiten / 187
1.2.8.3 Vervanging en doorzending / 188
1.2.8.4 Verlengde detachering / 188
1.2.8.5 Status E 101-verklaring / 189
1.2.9 Verzoek tot het sluiten van een artikel 17-overeenkomst / 189
1.2.9.1 In het belang van / 190
1.2.9.2 Hernieuwde periode van 5 jaar / 191
1.2.10 Verzoek om vrijstelling door pensioen- of rentetrekkers / 191
1.3 Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties / 191
1.3.1 Ouderdom en overlijden (pensioenen) / 191
1.3.1.1 In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering / 191
1.3.1.2 Samenloop van uitkeringen / 192
1.3.1.3 Tijdvakken van wonen of werken van minder dan één jaar / 193
1.3.1.4 Aanpassing en herberekening van de uitkering / 195

1.3.1.5 Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW / 196
1.3.1.6 Vrijwillige verzekering / 199
1.3.1.7 Bijzonderheden voor de toepassing van de Anw / 201
1.3.2 Gezins- en kinderbijslagen / 202
1.3.2.1 Materiële werkingssfeer / 202
1.3.2.2 Bijzondere aanwijsregels / 203
1.3.2.3 Samenloop en anticumulatie van nationale en buitenlandse gezinsbijslagen / 205
1.3.2.3.1 Schorsing van het recht / 206
1.3.2.3.2 Aanvullend voordeel / 207
1.3.2.4 Wezen- en halfwezenuitkering op grond van de Anw / 208
1.3.3 Aanvraag / 209
1.3.4 Terugvordering van voorschotten / 210

2 *Samenwerkingsovereenkomsten met derde landen* / 211
2.1 Rechtstreekse werking van de non-discriminatiebepalingen / 211
2.2 Reikwijdte van de non-discriminatiebepalingen ten aanzien van gezinsleden / 212

3 *EG-Richtlijn 79/7* / 213
3.1 Personele werkingssfeer, begrip beroepsbevolking/ werkzoekenden / 213

4 *Bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid* / 215
4.1 Algemene bepalingen / 215
4.1.1 Personele werkingssfeer / 215
4.1.2 Territoriale werkingssfeer / 216
4.1.3 Temporele werkingssfeer / 216
4.1.4 Verhouding Europees Verdrag inzake Sociale Zekerheid en Nederlands-Turks verdrag / 216
4.2 Vaststelling van de toe te passen wetgeving / 216
4.2.1 Algemeen / 216
4.2.2 Uitzondering op het beginsel van exclusieve werking / 217
4.2.3 Territoriale werking van conflictregels / 217
4.2.4 Nawerking van conflictregels / 217
4.3 Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties / 218
4.3.1 In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering / 221
4.3.2 Tijdvakken van wonen of werken minder dan één jaar / 221
4.3.3 Aanpassing en herberekening van de uitkering / 222
4.3.4 Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW / 222
4.3.4.1 Tijdvakken voor 1957 en huwelijkse tijdvakken / 222
4.3.4.2 Huwelijkse tijdvakken en vrijwillige verzekering / 223
4.3.4.3 Polygamie / 223

4.3.4.4 Pensioenberekening volgens het Verdrag met Marokko / 224
4.3.4.5 Overeenkomst met Nieuw-Zeeland / 224
4.3.5 Bijzonderheden bij de toepassing van de Anw / 226
4.3.5.1 Het recht op uitkering / 226
4.3.5.2 Pseudo-nabestaanden / 226
4.3.5.3 Recht op pro rata-halfwezenuitkering / 227
4.3.5.4 Polygamie / 227
4.3.5.5 In mindering brengen van inkomen op pro rata temporis berekende uitkeringen / 227

Bijlage I Controlevoorschriften AOW / 229
Bijlage II Boetebesluit AOW / 236
Bijlage III Maatregelbesluit AOW / 247
Bijlage IV Boetebesluit Anw / 255
Bijlage V Controlevoorschriften Anw / 269
Bijlage VI Maatregelbesluit Anw / 278
Bijlage VII Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW / 286
Bijlage VIII Besluit controlevoorschriften ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont / 300
Bijlage IX Boetebesluit AKW / 304
Bijlage X Controlevoorschriften AKW / 311
Bijlage XI Maatregelbesluit AKW / 317

Alfabetisch register / 321

Chronologisch register / 334

Voorwoord

Hoewel de verplichting tot bekendmaking van beleidsregels voor een bestuursorgaan niet in de Algemene wet bestuursrecht is opgenomen heeft de vorig jaar voor het eerst verschenen publicatie SVB Beleidsregels 1997 zich in een aanmerkelijke belangstelling mogen verheugen. Daarnaast acht de SVB het welhaast vanzelfsprekend dat een bestuursorgaan tegenwoordig in algemene zin inzicht geeft in de wijze waarop het uitvoering geeft aan wettelijke bepalingen. Het is om deze redenen dat de SVB zich tot doel heeft gesteld om haar beleidsregels jaarlijks naar de meest actuele stand van zaken te publiceren.

Deze editie heeft in vergelijking met de voorgaande weer op tal van punten aanpassingen ondergaan welke verband houden met nieuwe ontwikkelingen op het terrein van wetgeving en jurisprudentie. Daarnaast is op verzoek van gebruikers meer aandacht besteed aan een betere toegankelijkheid en hanteerbaarheid van de uitgave. Dit heeft onder andere geresulteerd in een andere lay-out en in het opnemen van een trefwoordenregister.

Hoewel ook aan deze uitgave met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is gewerkt blijft het mogelijk dat fouten of tekortkomingen kunnen voorkomen. Opmerkingen hierover en suggesties voor eventuele andere aanvullingen of verbeteringen blijven welkom. Ze kunnen worden doorgegeven aan het SVB-stafbureau Nederlands en internationaal sociale verzekeringsrecht (NISV), Van Heuven Goedhartlaan 1, 1181 KJ Amstelveen, (020- 6565664).

Met vragen over concrete situaties kunt u terecht bij de districtskantoren van de SVB.

Lijst van afkortingen

AA	Administratief Akkoord
AAW	Algemene Arbeidsongeschiktheidswet
AB	Administratiefrechtelijke Beslissingen
Abw	Algemene bijstandswet
AC	Administratieve Commissie voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
Anw	Algemene nabestaandenwet
AOW	Algemene Ouderdomswet
art.	artikel
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenwet
BNB	Beslissingen in Belastingzaken – Nederlandse Belastingrechtspraak (sinds 1953)
BW	Burgerlijk Wetboek
CRvB	Centrale Raad van Beroep
Ctsv	College van toezicht sociale verzekeringen
Doc.Org.SV	Documentatie Orgaan Sociale Verzekering
E(E)G	Europese Gemeenschap(pen)
EER	Europese Economische Ruimte
EU	Europese Unie
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
HvJ EG	Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen
HR	Hoge Raad
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
JABW	Jurisprudentie Algemene Bijstandswet
JB	Jurisprudentie Bestuursrecht
jo	juncto
Jur.	Jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen
KB	Koninklijk Besluit
KBW	Kinderbijslagwet
n.g.	niet gepubliceerd
NJ	Nederlandse Jurisprudentie
NMV	Algemeen verdrag inzake sociale zekerheid tussen het koninkrijk der Nederlanden en het koninkrijk Marokko
PB C	Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen (mededelingen)

PB L	Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen (wetgeving)
PGB	Regeling Ziekenfondsraad subsidiëring persoonsgebonden budget 1998
Pres.	President
PS	Periodiek voor sociale verzekering, sociale voorzieningen en arbeidsrecht
Rb	Arrondissementsrechtbank
RN	Rechtspraak Nemesis
RSV	Rechtspraak Sociale Verzekering
RvS	Raad van State
RvdW	Rechtspraak van de Week
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
SVB	Sociale Verzekeringsbank
TOG	Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen
Trb.	Tractatenblad
TW	Toeslagenwet
VN	Vakstudie Nieuws
Vo. 3/58	Verordening No. 3
Vo. 1408/71	Verordening (EEG) nr. 1408/71
Vo. 574/72	Verordening (EEG) nr. 574/72
VUT	Vervroegde uittreding
vvtv	voorlopige vergunning tot verblijf
Vw	Vreemdelingenwet
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
WFV	Wet financiering volksverzekeringen
WUV	Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940-1945
WW	Werkloosheidswet
ZFW	Ziekenfondswet
ZW	Ziektewet

Deel 1: Inleiding

1 Inhoud

Deze bundel bevat de beleidsregels van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
In het tweede deel zijn regels opgenomen over de drie volksverzekeringen die door de SVB worden uitgevoerd, namelijk de Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene nabestaandenwet (Anw) en de Algemene Kinderbijslagwet (AKW), alsmede over de nieuw door de SVB uitgevoerde regelingen TOG en PGB.
Het derde deel bevat regels ter zake van de toepassing van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
Het vierde deel tenslotte behelst de toepassing van communautaire regelingen inzake sociale zekerheid, namelijk Verordeningen (EEG) nr. 1408/71 en 574/72 en Richtlijn 79/7/EEG. Nieuw in het vierde deel van deze uitgave is een apart hoofdstuk over beleidsaspecten bij de uitvoering van bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid.
De beleidsregels zijn vastgesteld door het bestuur van de SVB bij besluit van 24 april 1998.

2 Status en werking van de beleidsregels

Bij de ontwikkeling van de beleidsregels heeft de SVB zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de bepalingen die in de derde tranche van de Awb over dit onderwerp zijn opgenomen. Deze bepalingen zijn op 1 januari 1998 in werking getreden.
De wetgever is er bij de totstandkoming van de derde tranche van de Awb van uitgegaan dat het vanuit een oogpunt van algemene kenbaarheid wenselijk is dat bestuursorganen hun bestendige bestuurspraktijk in beleidsregels neerleggen. In afwijking van het voorontwerp van de derde tranche is geen verplichting tot het vaststellen van dergelijke regels opgenomen in de Awb. Niettemin is het wel de bedoeling van de wetgever dat bestuursorganen ertoe overgaan hun beleid zoveel mogelijk te publiceren. Daarbij wordt verwacht dat het nieuwe artikel 4:82 Awb, waarin is bepaald dat, indien een beleidsregel is vastgesteld en bekendgemaakt, bij de motivering van besluiten met een verwijzing naar de beleidsregel kan worden volstaan, bestuursorganen in voldoende mate zal aanmoedigen om beleidsregels vast te stellen en bekend te maken. De SVB tracht door voortdurende uitbreiding en actualisering van haar beleidsregels en door bekendmaking daarvan aan de bedoelingen van de wetgever tegemoet te blijven komen.
In het vierde lid van artikel 1:3 Awb zijn beleidsregels gedefinieerd als: "een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan".
De SVB tracht bij de ontwikkeling van haar beleidsregels aansluiting bij deze defi-

nitie te zoeken. Dit betekent dat de regels niet uitsluitend betrekking hebben op de toepassing van zuiver discretionaire bepalingen (zogenaamde 'kan-bepalingen'), maar ook op de uitleg van wettelijke bepalingen in situaties waarin deze meerdere interpretaties toestaan. Ook ten behoeve van een uniforme uitleg van jurisprudentie zijn regels geformuleerd.
De beleidsregels zoals die door de SVB worden gehanteerd, zijn ook neergelegd in handleidingen gericht aan de districtskantoren. Deze handleidingen bevatten echter tevens vele administratieve en procedurele instructies. Dergelijke instructies hebben een zuiver intern karakter en worden veelvuldig aangepast, waardoor ze niet geschikt zijn voor bekendmaking aan derden. In deze publicatie worden de beleidsregels weergegeven zonder de interne administratieve en procedurele aspecten.
Hoewel burgers de SVB op de beleidsregels kunnen aanspreken, mogen deze niet op een lijn worden gesteld met algemeen verbindende voorschriften, zelfs niet nu ze formeel aan derden bekend zijn gemaakt en uit dien hoofde moeten worden beschouwd als "recht" in de zin van artikel 99 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie. Zo is de SVB op grond van artikel 4:84 Awb verplicht van een beleidsregel af te wijken in gevallen waarin toepassing van de beleidsregel voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen. Voor zover zuiver wetsinterpreterende regels aan de orde zijn, zal de gehoudenheid tot afwijking overigens eerder aan de orde komen naarmate de desbetreffende wettelijke norm vager is en meer beoordelingsvrijheid aan de SVB toestaat. Voorts zijn gevallen denkbaar waarin zulke bijzondere omstandigheden spelen dat zij niet meer behoren tot de categorie van gevallen waarop de SVB bij de totstandkoming van de beleidsregel het oog heeft gehad. In dergelijke gevallen is de beleidsregel niet van toepasing en zal de SVB een individuele beslissing nemen, gebaseerd op de bijzondere omstandigheden van het individuele geval. Bovendien bevatten de beleidsregels slechts globale lijnen die nimmer volledig recht kunnen doen aan alle individuele belangen waarmee in de praktijk bij het nemen van een beslissing door de SVB rekening wordt gehouden. Ten aanzien van alle in deze publicatie vervatte regels geldt aldus het principe dat hiervan in individuele gevallen op grond van bijzondere omstandigheden kan worden afgeweken. Daarbij zij voorts opgemerkt dat deze beleidsregels, hoewel veelomvattend, niet een uitputtend beeld geven van het beleid van de SVB. Beleid dat nog niet is uitgekristalliseerd, of uitsluitend om strategische redenen wordt gevoerd, bijvoorbeeld om jurisprudentie te ontlokken, is bijvoorbeeld niet opgenomen. Ook de omvang van de beschrijving van de regels verschilt. De reden hiervan is gelegen in het feit dat sommige bepalingen, doordat ze reeds veel langer bestaan of door veelvuldiger toepassing, meer ontwikkeld zijn dan andere.
Ten slotte dient er rekening mee te worden gehouden dat niet is gegarandeerd dat alle in de bundel opgenomen teksten volledig actueel zijn. Er kan sprake zijn van wetswijzigingen of nieuwe jurisprudentie die nog niet zijn verwerkt. Dit is een onvermijdelijk gevolg van het feit dat de besluitvorming, de goedkeuring en de feitelijke publikatie van nieuwe beleidsregels enige tijd vergen. De tekst van deze pu-

blicatie is afgesloten naar de stand van zaken per 1 januari 1998. Jaarlijks zal een geactualiseerde versie van de beleidsregels worden gepubliceerd. Tussentijdse wijzigingen worden eventueel afzonderlijk gepubliceerd in de Staatscourant.

3 Opzet van de beleidsregels

De beleidsregels zijn in deze brochure telkens gegroepeerd onder de relevante wettelijke bepalingen. Deze keuze is mede ingegeven door artikel 4:83 Awb waarin is bepaald dat bij de bekendmaking van de beleidsregels zoveel mogelijk het wettelijk voorschrift wordt vermeld waaruit de bevoegdheid waarop de beleidsregel berust, voortvloeit.
Om redenen van toegankelijkheid zijn de wetsbepalingen veelal voorzien van een summiere toelichting alvorens de beleidsregel wordt geformuleerd. Hierdoor bevat deze bundel een combinatie van zowel descriptieve als normatieve teksten. Het onderscheid tussen descriptieve en normatieve tekst is te herkennen aan de formulering van de tekst. In de formulering van een beleidsregel (normatieve tekst) wordt expliciet verwezen naar door de SVB gehanteerde criteria, de door de SVB gegeven interpretatie van jurisprudentie, de door de SVB vastgestelde beleidslijn e.d.

Op grond van de Awb dienen besluiten, inhoudende de vaststelling van een beleidsregel, te worden gemotiveerd. Er is voor gekozen om bij de omschrijving van de beleidsregel tevens de essentie van de motivering voor deze regel te omschrijven. Deze handelwijze laat uiteraard onverlet, dat de SVB bijvoorbeeld in beschikkingen op bezwaar of in rechterlijke stukken een uitgebreidere motivering kan geven voor de inhoud van een beleidsregel.
Veelal ligt de motivering overigens besloten in de inhoud van rechterlijke uitspraken. Waar dit het geval is, wordt hiervan gewag gemaakt. Vooral in het kader van de beleidsregels voor de toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71 speelt de jurisprudentie een overheersende rol. De op grond van deze verordening gevormde jurisprudentie van het Hof van Justitie EG is dermate omvangrijk en complex, dat de mededeling dat de SVB een specifiek arrest van dit Hof volgt, op zichzelf reeds beleidsmatig relevant is, nog afgezien van de vraag op welke wijze een dergelijke navolging invulling heeft gekregen.
Bij de beleidsregels is telkens een selectie van de meest relevante jurisprudentie toegevoegd. In afwijking van de vorige editie is in deze uitgave de opgenomen jurisprudentie waar mogelijk tevens tussen de beschrijvende tekst geplaatst. Op deze wijze kan meer direct het verband tussen jurisprudentie en een concrete beleidsregel worden gelegd. Niet alle rechtspraak waarnaar wordt verwezen, is gepubliceerd. Voor zover dit niet het geval is, kunnen de uitspraken worden opgevraagd bij de districtskantoren van de SVB. Hier kan de burger ook terecht met vragen over concrete situaties.

4 Bijzondere opmerkingen ten aanzien van de afzonderlijke delen

4.1 Deel 2: AOW, Anw, AKW, TOG en PGB

Met vaststelling van dit deel is de publicatie Beleidsregels SVB 1997, zoals vastgesteld door het bestuur van de SVB bij besluit van 25 oktober 1996 en goedgekeurd door het College van toezicht sociale verzekeringen d.d. 6 februari 1997, Stcrt. 1997, 38, komen te vervallen. Daarnaast zij er echter op gewezen dat bij voornoemd besluit van het bestuur van de SVB van 25 oktober 1996 tevens werd bepaald dat enkele onderdelen van de beleidsregels AOW, AWW en AKW (Stcrt. 1995, 246 en Stcrt. 1996, 58 en 146) van kracht bleven. Het betrof hier de onderdelen inzake de AWW. Deze beleidsregels bleven gelden in verband met het overgangsrecht van artikel 105, tweede lid van de Anw, waarin is bepaald dat de AWW en de daarop berustende bepalingen van toepassing blijven op de rechten, verplichtingen en bevoegdheden over de tijdvakken gelegen voor de inwerkingtreding van de Anw, tenzij anders is bepaald. Door het besluit van 24 april 1998, waarmee de onderhavige beleidsregels zijn vastgesteld, wordt dit niet anders. De beleidsregels AWW zijn op grond van artikel 3 van het besluit van 25 oktober 1996 nog steeds van kracht ten aanzien van aanvragen voor AWW-pensioen in verband met het overlijden van verzekerden voorafgaande aan de inwerkingtreding van de Anw per 1 juli 1996.
Ten opzichte van de vorige editie zijn, afgezien van vele technische of ondergeschikte wijzigingen, over enkele onderwerpen geheel nieuwe teksten geformuleerd. In de eerste plaats betreft het hier regels inzake de TOG. Voorts zijn inzake de PGB-regeling teksten opgenomen die formeel niet het karakter hebben van beleidsregels in de zin van art. 1:3 Awb. De SVB is namelijk niet bij of krachtens de wet aangewezen als bestuursorgaan dat is belast met de uitvoering van de PGB-regeling. Bovendien heeft het bevoegde bestuursorgaan geen mandaat verleend aan de SVB voor de vaststelling van beleidsregels. De SVB is dan ook niet bevoegd terzake beleidsregels vast te stellen. De regels inzake de PGB-regeling dragen dan ook het karakter van een feitelijke beschrijving van de administratieve afhandeling.
Meer ingrijpende wijzigingen of geheel nieuwe beleidsregels zijn voorts ingevoerd ter zake van de onderwerpen:
- leefvormen;
- begrippen met betrekking tot kinderen;
- recht op uitkering AKW;
- zorgrelaties Anw;
- herlevingsmogelijkheid Anw.

Met betrekking tot het hoofdstuk Handhaving dient te worden opgemerkt dat de wetgever het voornemen heeft om zelf nadere regels te stellen ten aanzien van het opleggen van sancties. Wanneer dit voornemen wordt gerealiseerd voordat de volgende editie van de Beleidsregels SVB is verschenen houde men er rekening mee

dat de in deze uitgave opgenomen en beschreven Boete- en Maatregelbesluiten van de SVB niet langer van kracht zijn.

4.2 Deel 3: Awb

De belangrijkste aanpassingen in dit deel betreffen de beschrijving van de ontvangst- en verzendtheorie zoals deze door de SVB wordt gehanteerd, en een nieuw tekstdeel omtrent de advisering door medisch deskundigen. Voor het overige zijn de aanpassingen voornamelijk van technische of verduidelijkende aard.

4.3 Deel 4: Internationaal

In vergelijking met de voorgaande editie van de Beleidsregels SVB is aan dit deel een nieuw hoofdstuk toegevoegd waarin de beleidsregels met betrekking tot bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid bijeen zijn gebracht. Deze regels gaan echter in de meeste gevallen slechts over de vraag of interpretaties onder Vo. 1408/71 mede worden gevolgd onder het bilaterale verdragsregime, of juist uitdrukkelijk niet worden gevolgd. De vraag in hoeverre communautaire jurisprudentie of aan het communautaire recht gebonden beleidsinterpretaties 'reflexwerking' hebben voor de toepassing van overeenkomstige niet-communautaire internationale normen, is niet in het algemeen te beantwoorden. Vast staat dat een dergelijke reflexwerking voor jurisprudentie van het HvJ EG rechtens niet bestaat. Dit is bevestigd door zowel de Centrale Raad van Beroep als de Hoge Raad (zie bijvoorbeeld CRvB 24 november 1992, RSV 1993/147 en HR 17 april 1996, nr. 258, n.g.). In het algemeen hanteert de SVB voor de toepassing van bilaterale verdragen een eigen interpretatiekader, dat geenszins synchroon hoeft te lopen met het kader zoals dat is ontwikkeld onder het communautaire recht. Ten aanzien van bijzondere onderwerpen kan de SVB echter evenzeer uit beleidsmatige overwegingen ervoor kiezen juist een gelijkvormig interpretatiekader aan te houden. Bij de keuze om wel of niet reflexwerking te geven aan communautaire jurisprudentie of interpretatienormen spelen verschillende factoren een rol, zoals de specifieke formulering van verdragsbepalingen, de bedoelingen van de verdragspartijen, de mate waarin communautaire jurisprudentie gekoppeld is aan specifieke doelstellingen van het EG-Verdrag. Algemene regels hierover kunnen niet worden gegeven. Waar ten aanzien van afzonderlijke onderwerpen bewuste keuzes zijn gemaakt ter zake van reflexwerking, zijn deze keuzes in ieder geval in de beleidsregels tot uitdrukking gebracht.

5 Terinzagelegging van de beleidsregels

De beleidsregels zijn samen met een aantal door de SVB vastgestelde algemeen verbindende voorschriften op grond van de AOW, Anw en AKW opgenomen in een bundel, die ter inzage ligt bij de kantoren van de SVB. Tevens zal een handelseditie van deze beleidsregels worden gepubliceerd, die verkrijgbaar is bij de boekhandel.

Deze bundel behoort als bijlage bij het Besluit tot vaststelling en herziening van beleidsregels van de Sociale Verzekeringsbank, vastgesteld door het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank op 24 april 1998.

B. de Vries, voorzitter

P.A. Schaafsma, president-directeur

Deel 2: AOW, Anw, AKW, TOG en PGB

1 Algemene bepalingen en begrippen

1.1 Vaststelling leeftijd: artikel 7, artikel 8, lid 1 en artikel 9, leden 1 en 6 AOW, artikel 14, lid 1, artikel 15, lid 3, artikel 16, leden 1 en 2, artikel 22, lid 1, artikel 24, leden 1 en 2, artikel 26, leden 1 en 2, artikel 29, lid 2, artikel 67, leden 1 en 3, en artikel 68, lid 1 Anw, artikel 7, lid 1 AKW, artikel 2 TOG

AOW: art. 7

1. *Recht op ouderdomspensioen overeenkomstig de bepalingen van deze wet heeft degene, die:*
   a. *de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, en*
   b. *ingevolge deze wet verzekerd is geweest in het tijdvak, aanvangende met de dag waarop de leeftijd van 15 jaar is bereikt en eindigende met de dag voorafgaande aan de dag waarop de leeftijd van 65 jaar is bereikt.*

De aanspraken op grond van de AOW, Anw, AKW of TOG zijn mede afhankelijk van de leeftijd van de aanvrager, de overleden verzekerde, de (huwelijks)partner en de kinderen. Naast het bij wijze van voorbeeld opgenomen artikel 7 AOW bevatten ook de overige bovengenoemde overige bepalingen van AOW, Anw, AKW en TOG overeenkomstige leeftijdscriteria.
De geboortedatum van een persoon wordt in de meeste gevallen gecontroleerd met behulp van de gemeentelijke basisadministratie. Het komt ook voor dat de Sociale Verzekeringsbank de geboortedatum zelf verifieert aan de hand van gelegaliseerde akten.
De bij de aanvraag om uitkering aangegeven geboortedatum stemt meestal overeen met de datum die is geregistreerd in de bevolkingsadministratie of die met behulp van een akte is vastgesteld. In een aantal gevallen kan onzekerheid bestaan over het geboortejaar of de precieze geboortedatum. Hiervan kan sprake zijn als de betrokkene afkomstig is uit een land waar ten tijde van zijn geboorte nog geen deugdelijke bevolkingsregistratie werd gevoerd. Onzekerheid ten aanzien van het geboortejaar ontstaat dan met name als bij de aanvraag een ander geboortejaar wordt opgegeven dan het geboortejaar waarmee de betrokkene bij binnenkomst in Nederland werd geregistreerd. In dat geval wordt een onderzoek ingesteld naar de juiste geboortedatum. Voor de vaststelling daarvan hanteert de SVB de volgende in de jurisprudentie (zie onder meer de uitspraak van de CRvB van 23 maart 1988) ontwikkelde criteria:
- er wordt uitgegaan van de geboortedatum die bij binnenkomst in Nederland bij een bevoegde instantie is opgegeven;
- wanneer op basis van authentieke stukken die tot stand zijn gekomen vóór de datum van binnenkomst in Nederland een andere geboortedatum wordt aangetoond, kan deze datum worden aangehouden, als de juistheid daarvan aanne-

melijker is dan van die welke bij binnenkomst in Nederland is opgegeven (zie de uitspraken van de CRvB van 25 maart 1987 en 8 april 1987);
- met een buitenlands rechterlijk vonnis over de geboortedatum wordt alleen rekening gehouden wanneer dit is gebaseerd op controleerbare gegevens. De geboortedatum uit het vonnis kan worden aangenomen als de onderliggende gegevens van doorslaggevende betekenis zijn (CRvB, 1 november 1989);
- een medisch-deskundig oordeel over het juiste geboortejaar wordt niet als bewijs aanvaard (CRvB, 13 december 1989);
- er kan niet worden afgegaan op de persoonlijke aanblik van betrokkene.

Als bij wijziging van de geboortedatum na het onderzoek geen zekerheid is verkregen over de juiste geboortedatum, gaat de SVB uit van de datum die bij binnenkomst in Nederland is opgegeven.
In een uitspraak van de arrondissementsrechtbank Amsterdam van 1 juli 1994 is bepaald dat een 'copie-intégrale' (een afschrift van een geboorteakte uit de Marokkaanse geboorteregisters) kan worden aangemerkt als een document waarmee kan worden aangetoond dat er sprake is van een andere geboortedatum dan die welke betrokkene bij binnenkomst in Nederland heeft opgegeven. Nu de copie-intégrale slechts een afschrift is van de originele geboorteakte, stelt de SVB bepaalde voorwaarden aan dit document:
- De in de copie-intégrale genoemde geboortedatum moet overeenstemmen met de in de oorspronkelijke geboorteakte vermelde datum.
- De oorspronkelijke geboorteakte mag niet zijn opgemaakt op een tijdstip dat nauw verband houdt met de migratie of de afgifte van de copie-intégrale.

In sommige gevallen is het geboortejaar wel, maar de precieze geboortedatum niet bekend. In dergelijke gevallen wordt een onderzoek ingesteld naar de werkelijke geboortedatum. Wanneer de SVB deze niet kan achterhalen, gaat zij uit van een fictieve geboortedatum. Is alleen het geboortejaar bekend dan hanteert de SVB 1 juli als fictieve geboortedatum. Zijn het geboortejaar en de geboortemaand bekend, maar de exacte datum niet dan hanteert de SVB de zestiende van de betreffende maand als fictieve geboortedatum. De SVB baseert deze gedragslijn op de werkafspraken inzake de vaststelling van geboortedata vastgelegd in de circulaire van de voormalige SVR van 12 december 1986. De Centrale Raad heeft in zijn uitspraak van 7 april 1995 deze gedragslijn bevestigd.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 25 maart 1987, RSV 1987/172, 173, 174, 175
CRvB 8 april 1987, RSV 1987/176
CRvB 23 maart 1988, RSV 1988/244
CRvB 4 januari 1989, RSV 1989/194
CRvB 1 november 1989, AB 1990, 210
CRvB 13 december 1989, AB 1990, 278
Rb Amsterdam 1 juli 1994, AOW 1991/15673, n.g.
CRvB 7 april 1995, JB 1995/124

1.2 Leefvormen: artikel 1, leden 2, 3, 4, 5 en 6 AOW, artikel 3, leden 1, 2, 3, 4 en 5 Anw, artikel 4, 5 en 6, lid 1 van de Tijdelijke regeling reparaties overgangsrecht ANW en artikel 1, lid 2 AKW

AOW: art. 1, leden 2, 3, 4, 5 en 6

2. *In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt gelijkgesteld met:*
   a. *echtgenoot: geregistreerde partner;*
   b. *echtgenoten: geregistreerde partners;*
   c. *gehuwd: als partner geregistreerd;*
   d. *gehuwde: als partner geregistreerde.*
3. *In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt:*
   a. *als gehuwd of als echtgenoot mede aangemerkt de ongehuwde meerderjarige die met een andere ongehuwde meerderjarige een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad;*
   b. *als ongehuwd mede aangemerkt degene die duurzaam gescheiden leeft van de persoon met wie hij gehuwd is.*
4. *Van een gezamenlijke huishouding is sprake indien twee personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en zij blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins.*
5. *Een gezamenlijke huishouding wordt in ieder geval aanwezig geacht indien de betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:*
   a. *zij met elkaar gehuwd zijn geweest of eerder voor de toepassing van deze wet daarmee gelijk zijn gesteld;*
   b. *uit hun relatie een kind is geboren of erkenning heeft plaatsgevonden van een kind van de een door de ander;*
   c. *zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract; of*
   d. *zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding, bedoeld in het vierde lid.*
6. *Bij algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld welke registraties, en gedurende welk tijdvak, in aanmerking worden genomen voor de toepassing van het vijfde lid, onderdeel d.*

Anw: art. 3, leden 1, 2, 3, 4 en 5.

1. *In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt gelijkgesteld met:*
   a. *echtgenoot: geregistreerde partner;*
   b. *huwelijk: geregistreerd partnerschap;*
   c. *gehuwd: als partner geregistreerd;*
   d. *de huwelijkssluiting: het aangaan van het geregistreerd partnerschap;*
   e. *in het huwelijk treedt: een geregistreerd partnerschap aangaat.*
2. *In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt als gehuwd of als echtgenoot mede aangemerkt de ongehuwde meerderjarige die met een andere ongehuwde meerderjarige een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad. Voor de toepassing van de eerste volzin wordt mede als ongehuwd aangemerkt degene*

die duurzaam gescheiden leeft van de persoon met wie hij gehuwd is.

3. *Van een gezamenlijke huishouding is sprake indien twee personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en zij blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins.*
4. *Een gezamenlijke huishouding wordt in ieder geval aanwezig geacht, indien de betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:*
   a. *zij met elkaar gehuwd zijn geweest of eerder voor de toepassing van deze wet daarmee gelijk zijn gesteld;*
   b. *uit hun relatie een kind is geboren of erkenning heeft plaatsgevonden van een kind van de een door de ander;*
   c. *zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract; of*
   d. *zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding bedoeld in het derde lid.*
5. *Bij algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld welke registraties, en gedurende welk tijdvak, in aanmerking worden genomen voor de toepassing van het vierde lid, onderdeel d.*

Tijdelijke regeling reparaties overgangsrecht ANW: art. 4

Uitbreiding begrip bloedverwant eerste graad

Voor de toepassing van artikel 67, derde lid van de ANW wordt onder bloedverwant in de eerste graad, als bedoeld in artikel 3, eerste lid van de ANW mede aangemerkt een meerderjarig eigen, aangehuwd of voormalig pleegkind van de overleden verzekerde of een meerderjarig aangehuwd of voormalig pleegkind van de nabestaande.

Tijdelijke regeling reparaties overgangsrecht ANW: art. 5

Volledige nabestaandenuitkering na beëindiging gezamenlijke huishouding

1. *De nabestaandenuitkering die op grond van artikel 67, derde lid van de ANW of op grond van artikel 3 met ingang van 1 januari 1998 is verminderd tot een bedrag van 30% van het netto-minimumloon, wordt verhoogd tot 70% van het netto-minimumloon waarop in mindering wordt gebracht een uitkering als bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel b van de ANW en met inachtneming van artikel 2, het overig inkomen, bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel c, met ingang van de eerste dag van de maand, doch uiterlijk met ingang van 1 juni 1998, waarin door de nabestaande geen gezamenlijke huishouding meer wordt gevoerd.*
2. *Indien de toepassing van het eerste lid wat de datum van 1 juni 1998 betreft tot onredelijke resultaten leidt, kan de Sociale Verzekeringsbank een latere datum vaststellen.*
3. *Het eerste lid is niet van toepassing op de gezamenlijke huishouding, bedoeld in artikel 6.*

Tijdelijke regeling reparaties overgangsrecht ANW: art. 6, lid 1

Gezamenlijke huishouding in verband met zorgrelatie

1. *In afwijking van artikel 67, derde lid van de ANW of artikel 3 wordt de nabestaandenuitkering niet verminderd tot een bedrag van 30% van het netto-minimumloon doch tot een bedrag van 50% van het netto-minimumloon waarop in mindering wordt gebracht een*

uitkering als bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel b van de ANW indien en zolang:

a. de nabestaande een gezamenlijke huishouding voert met een hulpbehoevende en de nabestaande of de overleden verzekerde een huishouding is gaan voeren met het doel de hulpbehoevende te gaan verzorgen; of

b. de nabestaande die hulpbehoevende is, een gezamenlijke huishouding voert met een ander en een huishouding is gaan voeren om door die ander te worden verzorgd.

1.2.1 Duurzaam gescheiden leven: artikel 1, lid 2 AOW en artikel 3, lid 1 Anw

Bovenstaande artikelen geven aan dat voor de toepassing van de AOW en de Anw iemand als gehuwd of als echtgenoot wordt aangemerkt, indien en zolang hij niet duurzaam gescheiden leeft van degene met wie hij gehuwd is. Het gaat hierbij om een feitelijke situatie. Scheiding van tafel en bed en echtscheiding zijn niet van belang indien daarvóór al sprake is van duurzaam gescheiden leven.
Voor de toepassing van de AOW is het van belang of de pensioengerechtigde gehuwd of ongehuwd is in verband met de hoogte van het pensioenbedrag en het recht op toeslag. Indien een echtpaar waarvan beide partners 65 jaar zijn, duurzaam gescheiden gaat leven dienen beide gehuwdenpensioenen verhoogd te worden tot het bedrag van het ongehuwdenpensioen. Als een pensioengerechtigde aan wie een gehuwdenpensioen en een toeslag is toegekend, duurzaam gescheiden gaat leven heeft hij recht op een ongehuwdenpensioen en heeft hij geen aanspraak meer op een toeslag. Wanneer aan het duurzaam gescheiden leven een einde komt, anders dan door overlijden, worden beide ongehuwdenpensioenen verlaagd tot het bedrag van het gehuwdenpensioen of wordt de toeslag weer toegekend.
In het kader van de Anw staat het duurzaam gescheiden leven er niet aan in de weg dat een recht op Anw-uitkering ontstaat.
Het begrip duurzaam gescheiden leven is nader uitgewerkt in rechterlijke uitspraken. Uit onder meer de uitspraak van de Hoge Raad van 10 februari 1960, leidt de SVB het volgende af. Voor het aannemen van duurzaam gescheiden leven is naast de feitelijke toestand ook de wil van de echtgenoten van belang, tenzij er sprake is van feitelijke onmogelijkheid tot hervatting van de samenleving (de CRvB heeft dit standpunt nadien bevestigd in de uitspraken van 17 december 1987 en 6 december 1989). Volgens de CRvB (zie bijvoorbeeld de uitspraken van 30 mei 1973, 5 september 1989 en 5 oktober 1989) is er sprake van duurzaam gescheiden leven in de situatie waarin

- de echtelijke samenleving is geëindigd door de wil van één of beide echtgenoten; én
- ieder afzonderlijk zijn eigen leven leidt als ware hij niet met de ander gehuwd; én
- deze toestand door één of beide echtgenoten als bestendig is bedoeld.

De wil van (een van) de echtgenoten noch de feitelijke toestand is op zichzelf doorslaggevend. De samenleving wordt pas verbroken geacht als de wil daartoe zich naar buiten toe uitdrukkelijk manifesteert of als zich een bestendige toestand van een

verbroken samenleving voordoet (zie in dit verband de uitspraken van de CRvB van 25 februari 1985 en 21 november 1990). Indien één van de echtgenoten langdurig ter verpleging is opgenomen in een verpleegtehuis, mag niet zonder meer worden aangenomen dat er sprake is van duurzaam gescheiden leven. In dat geval is het enkele feit dat op grond van een medische verklaring verwacht kan worden dat de echtgenoten niet meer op één adres een gezamenlijke huishouding kunnen voeren, niet doorslaggevend. Conform jurisprudentie van de CRvB kan de SVB bij de beoordeling ook acht slaan op andere factoren, die er op duiden dat niet de wil bestaat tot verbreking van de echtelijke samenleving, zoals regelmatig contact en gemeenschappelijke financiën.
Voor de vaststelling of sprake is van duurzaam gescheiden leven hanteert de SVB de volgende lijn: Een AOW-gerechtigde en zijn echtgenoot zijn bij duurzaam gescheiden gaan leven en in geval van herstel van de samenleving verplicht daarvan mededeling te doen (artikel 49 AOW). Een signaal van de pensioengerechtigde, diens partner of diens gemachtigde of een extern signaal dat er op duidt dat er sprake zou kunnen zijn van duurzaam gescheiden leven, zal in beginsel leiden tot het inwinnen van nadere informatie, in het bijzonder bij de pensioengerechtigde. De pensioengerechtigde en zijn echtgenoot wordt gevraagd of naar hun mening sprake is van duurzaam gescheiden leven en zo ja, sinds wanneer. Op grond van de verzamelde informatie beoordeelt de SVB of er sprake is van duurzaam gescheiden leven.

JURISPRUDENTIE:
HR 10 februari 1960, RSV 1960/67
HR 21 februari 1973, BNB 1973/89
CRvB 30 mei 1973, RSV 1974/12
CRvB 25 februari 1985, RSV 1985/206
CRvB 17 december 1987, RSV 1988/178
CRvB 5 september 1989, RSV 1990/94
CRvB 5 oktober 1989, RSV 1990/110
CRvB 6 december 1989, AB 1990, 277
CRvB 21 november 1990, RSV 1991/261

1.2.2 Een gezamenlijke huishouding voeren: artikel 1, leden 3, 4 en 5 AOW en artikel 3, leden 2, 3 en 4 Anw

Ongehuwd samenwonenden worden in de AOW en de Anw gelijkgesteld met gehuwden.
Het ongehuwd samenwonen wordt in de AOW en de Anw omschreven als het voeren van een gezamenlijke huishouding door een ongehuwde meerderjarige met een andere ongehuwde meerderjarige, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad.
De vraag of sprake is van het voeren van een gezamenlijke huishouding wordt beantwoord aan de hand van de omstandigheden welke objectief moeten zijn vast te stellen, aldus de Hoge Raad in zijn uitspraak van 20 maart 1992. Om een gezamen-

lijke huishouding te kunnen aannemen moet zijn voldaan aan de volgende wettelijke criteria:

- De gerechtigde heeft zijn hoofdverblijf in dezelfde woning als een ander persoon (huisvestingscriterium, zie § 1.2.2.1) én
- De betrokken personen geven blijk zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins (zorgcriterium, zie § 1.2.2.2). Degenen die voldoen aan deze beide voorwaarden (huisvestingscriterium en zorgcriterium), worden geacht een gezamenlijke huishouding te voeren, mits sprake is van een tweepersoonshuishouding (zie § 1.2.2.4) en geen uitzondering op deze hoofdregel van toepassing is (zie § 1.2.2.5). De wet geeft voorts een opsomming van situaties waarin in ieder geval een gezamenlijke huishouding aanwezig geacht wordt (onweerlegbaar rechtsvermoeden, zie § 1.2.2.3).

De wettelijke criteria met betrekking tot huisvesting en zorg zijn nader uitgewerkt in de rechtspraak.

1.2.2.1 Hoofdverblijf in dezelfde woning

Uit de jurisprudentie van de Hoge Raad (arrest van 22 december 1995) en van de Centrale Raad van Beroep (zie bijvoorbeeld de uitspraken van 7 oktober 1997 en 6 januari 1998) leidt de SVB af dat de vaststelling dat de betrokken personen feitelijk hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning voldoende is om aan te nemen dat aan het huisvestingscriterium is voldaan. Niet van belang is of aan het (mede)gebruik van de woning een zakelijke overeenkomst ten grondslag ligt.

Ook als twee personen op verschillende adressen staan ingeschreven, kan er sprake zijn van het hebben van hoofdverblijf in dezelfde woning. Dit is het geval, als zij feitelijk op hetzelfde adres verblijven (vgl. HR 27 november 1992 en CRvB 31 oktober 1995).

1.2.2.2 Zorg dragen voor elkaar

In de tweede plaats is vereist dat betrokkenen blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins (zorgcriterium).

De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat dit inhoudt dat de huishouding en het levensonderhoud worden betaald uit de inkomsten van beiden (vgl. HR 22 februari 1985). Indien de inkomsten en uitgaven strikt gescheiden worden gehouden dan wel indien een van de partners geen of een verwaarloosbaar laag inkomen heeft, kan er alleen sprake zijn van een gezamenlijke huishouding indien anderszins in de verzorging wordt voorzien (vgl. CRvB 15 juli 1993).

Uit de jurisprudentie (bijvoorbeeld CRvB 6 januari 1998) blijkt dat indien voldaan wordt aan het huisvestingscriterium en er daarnaast ook elementen van wederzijdse zorg aanwezig zijn, geconcludeerd wordt tot het voeren van een gezamenlijke huishouding. Op dit uitgangspunt bestaat echter een uitzondering. Indien betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en de financiële verstrengeling tussen hen beperkt is tot het uitsluitend delen van de woonlasten en daarmee sa-

menhangende vaste lasten, gaat de rechter ervan uit dat er geen sprake is van wederzijdse zorg. Indien de financiële verstrengeling echter verder gaat dan het louter delen van de woonlasten en/of betrokkenen op enige andere wijze in elkaar verzorging voorzien, dient een gezamenlijke huishouding wél te worden aangenomen (zie bijvoorbeeld CRvB 11 juli 1995 en 6 januari 1998).
Bij de beoordeling of voldaan wordt aan het zorgcriterium worden de volgende elementen betrokken.
Ter zake van de vraag of sprake is van financiële verstrengeling:
- gebruik van de woning en de betaling van de zuivere woonlasten, zoals huur en hypotheek en daaruit voortvloeiende vaste lasten, zoals energiekosten, verzekeringen en gemeentelijke heffingen; en
- gebruik van duurzame goederen die niet gelieerd zijn aan de woning, zoals auto of caravan; of
- de betaling van de kosten van de huishouding, zoals voeding, boodschappen, vervoer en vakantie; of
- de betaling van overige uit het huishouden voortvloeiende kosten, zoals verzekeringen en leningen.

Ter zake van de vraag of sprake is van zorg die niet tot uitdrukking komt in financiële verstrengeling:
- verzorging van de huishouding, zoals schoonmaak, bewassing, koken;
- persoonlijke verzorging bij ziekte of gebrek.

Indien ten aanzien van één of meer van de hierboven omschreven elementen zorg aanwezig is, zonder dat sprake is van een louter marginale of incidentele wederzijdse betrokkenheid, gaat de SVB ervan uit dat de betrokkenen aan het zorgcriterium voldoen. Dit is slechts anders indien sprake is van een commerciële relatie (zie hierna paragraaf 1.2.2.5.2)

1.2.2.3 Onweerlegbaar rechtsvermoeden

De AOW en de Anw geven een limitatieve opsomming van situaties waarin in ieder geval een gezamenlijke huishouding aanwezig geacht wordt. Dit is het geval indien de betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:
- zij met elkaar gehuwd zijn geweest of eerder voor de toepassing van de betreffende wet daarmee gelijk zijn gesteld, of
- uit hun relatie een kind is geboren of de man een kind van de vrouw heeft erkend, of
- zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract; of
- zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding als bedoeld in de AOW of de Anw (bijvoorbeeld de Ziekenfondswet, de belastingwetgeving, de Algemene bijstandswet). Met betrekking tot dit laatste criterium zijn nadere regels gesteld in het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998.

Indien zich een van deze situaties voordoet, is sprake van een onweerlegbaar rechtsvermoeden van het bestaan van een gezamenlijke huishouding. Degene die voldoet aan het huisvestingscriterium én aan een van de overige genoemde criteria wordt geacht een gezamenlijke huishouding te voeren zonder dat nader onderzocht behoeft te worden of wordt voldaan aan het zorgcriterium. Tegenbewijs is niet mogelijk. Betrokkene heeft wel de gelegenheid aan te tonen dat een registratie op een administratieve vergissing berust.
In de rechtspraak is bepaald dat de in de wet genoemde criteria restrictief moeten worden uitgelegd, omdat de daarin genoemde situaties als onweerlegbaar rechtsvermoeden gelden (Pres. Rb 's-Hertogenbosch 19 december 1996 en Pres. Rb Amsterdam 13 juni 1997).
met betrekking tot de vraag of zich een van de in de wet genoemde situaties voordoet en met betrekking tot de reikwijdte van het onweerlegbaar rechtsvermoeden geldt het volgende.
Een persoon wordt op grond van de tekst van de AOW dan wel de Anw geacht eerder gehuwd te zijn geweest of daarmee te zijn gelijkgesteld indien hij met dezelfde persoon gehuwd of als partner geregistreerd is geweest of indien door de SVB eerder voor de toepassing van de AOW dan wel de Anw is vastgesteld dat sprake was van een gezamenlijke huishouding met dezelfde persoon.
Als samenlevingscontract beschouwt de SVB een notarieel samenlevingscontract, waarin de verplichting is opgenomen financieel of anderszins bij te dragen in de gezamenlijke huishouding.

Als registratie geldt een registratie in de zin van het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998. De SVB houdt voor de toepassing van deze bepaling geen rekening met registraties die door betrokkene betwist worden. Dit is het geval, indien betrokkene bezwaar heeft aangetekend tegen een beschikking waarin is bepaald dat hij een gezamenlijke huishouding voert en deze beschikking nog niet in kracht van gewijsde is gegaan en indien betrokkene een verzoek tot verbetering of wijziging van een registratie heeft gedaan bij de registratiehouder of een verzoek heeft ingediend bij de rechtbank tot aanpassing van de registratie.
Het onweerlegbaar rechtsvermoeden houdt in dat de betrokkene wél het bestaan van de situaties waarin uitgegaan moet worden van een gezamenlijke huishouding kan weerleggen. Als echter is vastgesteld dat zich een van deze situaties voordoet kan hij niet tegenwerpen dat er desondanks geen sprake is van wederzijdse verzorging.

1.2.2.4 Tweepersoonshuishouding
De gelijkstelling van personen die een gezamenlijke huishouding voeren met gehuwden vindt alleen plaats voorzover de gezamenlijke huishouding wordt gevoerd door twee personen. Voeren meer dan twee personen een gezamenlijke huishouding, dan is er sprake van een meerpersoonshuishouden en worden de betrokkenen aangemerkt als ongehuwd. Indien meer dan twee personen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning kan er sprake zijn van een meerpersoonshuishouding. De SVB acht een meerpersoonshuishouden aanwezig als ten minste één persoon ten

opzichte van ten minste twee andere personen voldoet aan de voorwaarden voor het voeren van een gezamenlijke huishouding. Indien meer dan twee personen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning kan er ook sprake zijn van een gezamenlijke huishouding tussen (telkens) twee van de betreffende personen (vgl. CRvB 22 oktober 1996). In dat geval merkt de SVB de betrokkenen aan als gehuwd in de zin van de AOW dan wel de Anw.

1.2.2.5 Bijzondere situaties bij het voeren van een gezamenlijke huishouding

1.2.2.5.1 (Tijdelijk) verblijf elders

Hoewel slechts sprake is van een gezamenlijke huishouding als voldaan wordt aan het criterium van het hebben van hoofdverblijf in dezelfde woning, is in de rechtspraak bepaald (zie bijvoorbeeld CRvB 8 oktober 1992) dat er niet aanstonds een einde komt aan de gezamenlijke huishouding, wanneer één van de partners elders verblijft en dat verblijf kennelijk tijdelijk van aard is. Zulke tijdelijke onderbrekingen zijn bijvoorbeeld een ziekenhuisopname, vakantie en tijdelijke opname in een verpleegtehuis. Mede op grond van deze jurisprudentie heeft de SVB het volgende beleid ontwikkeld. Als tijdelijke onderbreking geldt een periode van maximaal zes maanden.

Bij langer durende of kennelijk definitieve opname in een verpleegtehuis van één van de partners wordt de gezamenlijke huishouding niet zonder meer als beëindigd beschouwd. Indien de partners een notarieel samenlevingscontract hebben afgesloten, dan wel uit de relatie een kind is geboren, dan wel het eigen kind van één der partners door de ander is erkend, blijft de gezamenlijke huishouding ongeacht de duur van de opname intact. Dit is anders indien de feitelijke situatie zodanig is dat er geen financiële verstrengeling noch zorg meer is, dan wel de wil tot samenleving niet meer aanwezig is. Aldus wordt in situaties waarin nog een vorm van zorg of wederzijdse verstrengeling bestaat aansluiting gezocht bij de criteria bij het voldoen waaraan wettig gehuwden van wie er één in een verpleegtehuis is opgenomen, worden aangemerkt als duurzaam gescheiden levenden. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk vorm gegeven aan het beginsel van gelijke behandeling van gehuwden en ongehuwd samenwonenden.

1.2.2.5.2 Commerciële relatie

Van een commerciële relatie is sprake indien twee personen zowel ten aanzien van hun huisvesting als ten aanzien van onderlinge zorg hun relatie op zakelijke wijze hebben vormgegeven. Het hebben van een commerciële relatie is uitsluitend relevant als er elementen van wederzijdse zorg aanwezig zijn. Zijn dergelijke elementen niet aanwezig, dan kan reeds uit dien hoofde niet tot een gezamenlijke huishouding worden geconcludeerd.

Van een commerciële relatie is sprake indien zowel ten aanzien van de huisvesting als ten aanzien van de zorg geen financiële verstrengeling optreedt, aangezien aan het gebruik van de woonruimte en het voeren van de huishouding een zakelijke

relatie ten grondslag ligt, in die zin dat voor de te leveren prestaties een prijs is bedongen en wordt betaald. De prijs moet in verhouding staan tot de geleverde prestaties en datgene wat in het commerciële verkeer gebruikelijk is. Dit laatste veronderstelt tevens de periodieke aanpassing van de prijs.
Een commerciële relatie dient door de betrokkene aan de hand van schriftelijke bewijsstukken te worden aangetoond. In ieder geval zijn vereist:
- een schriftelijke overeenkomst waarin de prestaties over een weer zijn omschreven; en
- betalingsbewijzen in de vorm van bank- of giroafschriften.

Ten aanzien van de schriftelijke overeenkomst gelden de volgende voorwaarden:
- de overeenkomst moet zijn ondertekend en gedateerd;
- de periode waarover de overeenkomst van toepassing is moet zijn genoemd; en
- de te leveren prestaties en de daarvoor bedongen prijs dienen te zijn vastgelegd, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de prijs voor huisvesting en overige diensten.

Ten slotte stelt de SVB als voorwaarde dat opgave van de inkomsten uit hoofde van de commerciële overeenkomst wordt gedaan aan de fiscus voor zover dit is vereist op grond van de belastingwetgeving.

1.2.2.5.3 Overgangsrecht ten aanzien van de gezamenlijke huishouding
De gelijkstelling van het voeren van een gezamenlijke huishouding met het gehuwd zijn, is in de AOW ingevoerd met ingang van 1 januari 1987. Voor AOW-gerechtigden die vóór 1 januari 1987 recht hadden op het ongehuwdenpensioen is een overgangsbepaling vastgesteld. Deze luidt dat AOW-gerechtigden die een gezamenlijke huishouding voeren hun ongehuwdenpensioen behouden als de nieuwe wetgeving voor hen nadeliger is dan de oude wetgeving, én zij vóór 1 januari 1987 al een gezamenlijke huishouding voerden. De AOW-gerechtigde kan verzoeken om toepassing van de nieuwe wetgeving indien die voor hem voordeliger is. Deze overgangsmaatregel geldt zolang de AOW-gerechtigde een gezamenlijke huishouding blijft voeren met degene met wie hij dit vóór 1 januari 1987 al deed. De SVB interpreteert het overgangsrecht zodanig dat, indien de AOW-gerechtigde met deze persoon trouwt of een gezamenlijke huishouding gaat voeren met een ander persoon, de nieuwe wetgeving van toepassing wordt. De SVB hanteert dezelfde interpretatie van het overgangsrecht Anw. Indien degene die een gezamenlijke huishouding voert en op grond van het overgangsrecht Anw recht op nabestaandenuitkering behoudt, trouwt of een gezamenlijke huishouding gaat voeren met een ander persoon, wordt het recht op nabestaandenuitkering beëindigd.
Als degenen die een gezamenlijke huishouding vormen elkaars bloedverwanten in de eerste graad zijn, vindt er geen gelijkstelling met gehuwden plaats. Hiertoe behoren ouders en wettige of gewettigde kinderen (zie de uitspraak van de CRvB van 10 juli 1991). Tot 1 januari 1996 werden in de AOW ook bloedverwanten in de tweede graad (grootouders, kleinkinderen, broers of zusters) niet als een gezamenlijke huishouding voerend met gehuwden gelijkgesteld. Ten aanzien van bloedver-

wanten in de tweede graad die op 31 december 1995 een gezamenlijke huishouding voerden en op die datum recht hadden op ouderdomspensioen, is een overgangsmaatregel getroffen; de betreffende groep pensioengerechtigden behoudt recht op een ongehuwdenpensioen. De overgangsmaatregel kent niet de mogelijkheid op verzoek van betrokkene ervan af te wijken. De wijze van toepassing van dit overgangsrecht vloeit rechtstreeks voort uit de wet.

1.2.2.5.4 Generaal pardon

Ten aanzien van AOW-gerechtigden die vóór 1 januari 1987 AOW-pensioen ontvingen en ná 1 januari 1987 een gezamenlijke huishouding zijn gaan voeren, hanteert de SVB voor de periode vanaf het begin van de gezamenlijke huishouding tot 1 februari 1995 een zogenaamd generaal pardon. Omdat de betreffende groep AOW-gerechtigden niet expliciet door de SVB op de hoogte is gesteld van het feit dat het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding relevant is voor de hoogte van het AOW-pensioen, worden door de SVB geen consequenties verbonden aan het feit dat personen een gezamenlijke huishouding zijn gaan voeren zonder dit te hebben gemeld aan de SVB. Indien de SVB constateert dat er sprake is van een gezamenlijke huishouding, wordt het pensioen herzien maar wordt afgezien van het instellen van een terugvordering. Dit beleid geldt over de periode tot 1 februari 1995. De SVB gaat ervan uit dat betrokkenen vanaf die datum op de hoogte zijn van de gelijkstelling van personen die een gezamenlijke huishouding voeren met gehuwden in de AOW. AOW-gerechtigden die bij de inwerkingtreding van de gelijkstellingsbepaling wél individueel hiervan op de hoogte zijn gesteld, zijn evenwel van het generaal pardon uitgezonderd.

1.2.2.5.5 Anw: hulpbehoevendheid

In beginsel ontstaat geen recht op nabestaandenuitkering en eindigt een bestaand recht op nabestaandenuitkering, als de nabestaande een gezamenlijke huishouding voert of gaat voeren. Op dit uitgangspunt geldt een uitzondering voor het voeren van een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende (zorgrelatie). Voor degene die onder het overgangsrecht Anw valt, geldt dat de nabestaandenuitkering bij het voeren van een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende niet verlaagd wordt tot 30%, maar tot 50% van het netto-minimumloon.

Onder een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende wordt verstaan:

1° de nabestaande die een gezamenlijke huishouding voert met een hulpbehoevende en de nabestaande of de overleden verzekerde een huishouding is gaan voeren met het doel de hulpbehoevende te gaan verzorgen; of

2° de nabestaande die hulpbehoevende is en een gezamenlijke huishouding voert met een ander en een huishouding is gaan voeren om door die ander te worden verzorgd.

De hulpbehoevende wordt gedefinieerd als de persoon die vanwege ziekte of een of meer stoornissen van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard blijvend niet

in staat is een eigen huishouding te voeren daar hij dagelijks is aangewezen op intensieve zorg van anderen.
De SVB heeft, mede op basis van de toelichting bij de regeling, voor de toepassing ervan het volgende beleid vastgesteld.
Als hulpbehoevende wordt aangemerkt:
- De persoon van wie reeds is vastgesteld dat hij vanwege ziekte of een stoornis van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard in aanmerking komt voor opname in een AWBZ-inrichting;
- De persoon die vanwege ziekte of een stoornis van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard is aangewezen op dagelijkse hulp bij alle of de meeste algemene dagelijkse levensverrichtingen, of die is aangewezen op constant toezicht teneinde mogelijk gevaar voor zichzelf of voor anderen te voorkomen.

Er moet een causaal verband zijn tussen het gaan voeren van de gezamenlijke huishouding en de hulpbehoevendheid. Dit houdt in dat voorwaarde om als zorgrelatie te kunnen worden aangemerkt is dat betrokkenen zijn gaan samenwonen juist vanwege de hulpbehoevendheid van een van beiden. De SVB stelt zich op het standpunt dat indien bij aanvang van de gezamenlijke huishouding aan het hulpbehoevendheidscriterium werd voldaan, het causaal verband aanwezig wordt geacht. Betrokkene dient aannemelijk te maken dat ten tijde van de aanvang van de gezamenlijke huishouding aan het hulpbehoevendheidscriterium werd voldaan. Aan de hand van het medisch dossier van de hulpbehoevende zal moeten kunnen worden vastgesteld dat de vereiste causaliteit redelijkerwijs aanwezig moet zijn geweest.
De Anw-uitkering van 50% van het netto-minimumloon in geval van een zorgrelatie is inkomensafhankelijk. Bij een verzoek om toepassing van de regeling inzake de zorgrelatie zal slechts een beoordeling van de hulpbehoevendheid plaatsvinden, wanneer de inkomenspositie van de uitkeringsgerechtigde van dien aard is (geworden) dat de uitkering of de verhoging (ten dele) tot uitkering zou kunnen komen.

1.2.2.5.6 Anw: herleving van het recht op uitkering na beëindiging van een gezamenlijke huishouding

Omdat het voeren van een gezamenlijke huishouding in de Anw, anders dan in de AOW en andere socialezekerheidswetten, tot gevolg heeft dat geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat of een bestaand recht definitief eindigt dan wel wordt verminderd, is de Tijdelijke regeling reparaties overgangsrecht ANW een herlevingsbepaling opgenomen. Dit houdt in dat degene van wie door de SVB is vastgesteld dat hij een gezamenlijke huishouding voert, gedurende een half jaar de tijd krijgt om deze gezamenlijke huishouding te beëindigen. Na beëindiging van de gezamenlijke huishouding ontstaat alsnog of herleeft het recht op Anw-uitkering met ingang van de eerste dag van de maand waarin de gezamenlijke huishouding is beëindigd. De gezamenlijke huishouding kan worden beëindigd doordat een van de partners een andere woning betrekt of doordat men de relatie een andere, commerciële, vorm geeft.

De SVB heeft voor de toepassing van de herlevingsbepaling het volgende beleid vastgesteld.

Bij de beoordeling of de gezamenlijke huishouding is beëindigd wordt getoetst aan de criteria van de wet, zoals deze nader zijn uitgewerkt in de bovenstaande paragrafen. Dit houdt in dat de gezamenlijke huishouding in ieder geval als beëindigd wordt beschouwd als betrokkenen hun hoofdverblijf niet meer in dezelfde woning hebben. Als betrokkenen hun hoofdverblijf in dezelfde woning voortzetten en hun relatie een zakelijk karakter willen geven, moet voldaan worden aan de eisen die gesteld zijn ten aanzien van de commerciële relatie in § 1.2.2.5.2. Indien de SVB echter de gezamenlijke huishouding heeft vastgesteld met gebruikmaking van een van de onweerlegbare rechtsvermoedens, is beëindiging van de gezamenlijke huishouding slechts mogelijk doordat een van de partners elders zijn hoofdverblijf vestigt.

Voor personen op wie het overgangsrecht van toepassing is, vangt de termijn van een half jaar aan met ingang van de dag na bekendmaking van de primaire beschikking betreffende het voeren van een gezamenlijke huishouding. Het instellen van bezwaar of beroep laat deze termijn onverlet. Voor degenen die reeds vóór 1 januari 1998 de beschikking betreffende het voeren van een gezamenlijke huishouding hebben ontvangen, geldt dat de termijn op 1 januari 1998 aanvangt.

Indien in verband met de herziening van een beslissing met terugwerkende kracht een gezamenlijke huishouding wordt vastgesteld, vangt de termijn van een half jaar aan met ingang van de dag na bekendmaking van de primaire beschikking betreffende het voeren van een gezamenlijke huishouding.

Betrokkene dient zich binnen de termijn van zes maanden te hebben gemeld met het verzoek tot herbeoordeling. Indien men het verzoek tot herbeoordeling na zes maanden na de bekendmaking van de primaire beschikking indient, kan het verzoek niet tot herleving van het recht leiden en wordt het verzoek niet-ontvankelijk verklaard.

Het herbeoordelingsverzoek leidt tot een primaire beschikking waartegen bezwaar en beroep openstaat. Beoordeeld wordt de periode met ingang van de maand waarin volgens betrokkenen de wijziging omtrent het voeren van een gezamenlijke huishouding heeft plaatsgevonden. Wanneer voldaan is aan de materiële voorwaarden voor een recht op nabestaandenuitkering herleeft het recht op Anw derhalve met ingang van de eerste dag van de maand waarin de beëindiging van de gezamenlijke huishouding heeft plaatsgevonden.

JURISPRUDENTIE:
HR 22 februari 1985, NJ 1986, 82
CRvB 28 september 1989, RN 1990, 75
CRvB 10 juli 1991, RSV 1992/76
CRvB 26 november 1991, RSV 1992/144

HR 27 september 1991, JABW 1991/265
CRvB 26 november 1991, RSV 1992/144
HR 20 maart 1992, JABW 1992/114
CRvB 8 oktober 1992, RSV 1993/114
HR 27 november 1992, JABW 1993/48
CRvB 31 maart 1993, RSV 1993/267
CRvB 15 juli 1993, PS 1994/437
CRvB 26 augustus 1993, RSV 1994/91
CRvB 28 november 1994, PS 1995/67
CRvB 11 juli 1995, JABW 1995/357
CRvB 31 oktober 1995, JABW 1996/18).
HR 22 december 1995, NJ 1996, 331
CRvB 4 juni 1996, JABW 1996/171
CRvB 22 oktober 1996, JABW 1997/9
Pres. Rb 's-Hertogenbosch 19 december 1996, JABW 1997/37
Pres. Rb Amsterdam 13 juni 1997, JABW 1997/139
CRvB 7 oktober 1997, RSV Actueel 1997/23
CRvB 6 januari 1998, AOW 96/8682 en 8683, n.g.

1.3 Begrippen met betrekking tot kinderen: artikel 9, lid 1 AOW, artikel 1, onder f en g, artikel 5, artikel 9, artikel 14, leden 1 en 3, artikel 22, leden 1, 2 en 4, artikel 26, leden 1 en 2, artikel 27, lid 1 onder b, artikel 28, leden 2 en 3 Anw, artikel 7, artikel 7a AKW, artikel 2 Regeling klokuren en artikel 5 TOG

AOW: art. 9, lid 1

1. *Deze wet kent een bruto-ouderdomspensioen voor:*
   a. *de ongehuwde pensioengerechtigde;*
   b. *de gehuwde pensioengerechtigde;*
   c. *de ongehuwde pensioengerechtigde die een kind heeft jonger dan 18 jaar, dat niet als eigen kind, aangehuwd kind, of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort en voor wie hij op grond van de Algemene Kinderbijslagwet (Stb. 1990, 128) kinderbijslag ontvangt of zal ontvangen.*

Anw: art. 1, onder f en g

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

f. *halfwees: een ongehuwd kind, van wie de vader of moeder is overleden en van wie de vader of moeder op de dag van overlijden verzekerd was op grond van deze wet en die als gevolg van dat overlijden nog een overlevende ouder heeft;*
g. *wezenuitkering: uitkering voor een kind dat ouderloos is geworden door het overlijden van degene die op de dag van overlijden verzekerd is op grond van deze wet;*

Anw: art. 5

1. *In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt voor het recht op nabestaandenuitkering als kind aangemerkt, een eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind in de zin van*

de Algemene Kinderbijslagwet, dat geboren is voor of op de dag van overlijden van de verzekerde.

2. *Voor de toepassing van het eerste lid wordt een kind van wie een vrouw zwanger is op de dag van overlijden van haar echtgenoot, op die dag als reeds geboren aangemerkt.*
3. *In afwijking van het eerste lid wordt niet als kind van de nabestaande aangemerkt het kind over wie de nabestaande geen gezag heeft wegens ontzetting daarvan.*
4. *In afwijking van het eerste lid wordt slechts als pleegkind van de nabestaande aangemerkt het pleegkind voor wie de nabestaande ten tijde van het overlijden van de echtgenoot zorg droeg als ware hij ouder.*

Anw: art. 9 In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt mede als ouderloos aangemerkt het kind over wie de overlevende ouder geen gezag heeft wegens ontzetting daarvan.

Anw: art. 14, leden 1 en 3

1. *Recht op nabestaandenuitkering heeft de nabestaande die:*
   a. *een ongehuwd kind heeft, dat jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander behoort; of*
   b. *arbeidsongeschikt is 1°. op en sedert de dag van overlijden van de verzekerde, of 2°. op en sedert de laatste dag van de maand waarin hij niet meer voldoet aan de voorwaarde bedoeld in onderdeel a, en wiens arbeidsongeschiktheid na de onderscheidenlijk onder 1° en 2° bedoelde dag ten minste drie maanden voortduurt, dan wel ten aanzien van wie aannemelijk is dat de arbeidsongeschiktheid tenminste drie maanden na de vorenbedoelde dag zal voortduren; of*
   c. *geboren is voor 1 januari 1950.*
3. *Voor de nabestaande die op de dag van overlijden van de verzekerde niet voldoet aan de voorwaarde, genoemd in het eerste lid, onderdeel a, omdat het kind op het moment van overlijden tot het huishouden van een ander behoort, gaat het recht op nabestaandenuitkering in op de eerste dag van de maand waarin hij als gevolg van het overlijden wel aan die voorwaarde voldoet.*

Anw: art. 22, leden 1, 2 en 4

1. *Recht op halfwezenuitkering heeft de nabestaande die een halfwees heeft, jonger dan 18 jaar, die niet tot het huishouden van een ander behoort.*
2. *Voor de toepassing van deze paragraaf en paragraaf 4 van deze afdeling wordt, in afwijking van hoofdstuk 1, onder de nabestaande verstaan: de ouder van een halfwees of de persoon die als ware hij ouder zorg draagt voor een halfwees, die tot zijn huishouden behoort.*
4. *Ten aanzien van het overlijden van de vader of de moeder van een of meer kinderen, bestaat per huishouding slechts recht op één halfwezenuitkering ten aanzien van dit kind of deze kinderen voor één nabestaande. In geval sprake is van meer dan een nabestaande binnen één huishouding, die een aanvraag doen voor een halfwezenuitkering ten aanzien van dit kind of deze kinderen, bepaalt de Bank welke nabestaande in aanmerking komt voor het recht op halfwezenuitkering.*

Anw: art. 26, leden 1 en 2

1. *Recht op een wezenuitkering heeft een kind dat door het overlijden van een verzekerde ouderloos is geworden, zolang het de leeftijd van 16 jaar nog niet heeft bereikt.*

2. *Voor de toepassing van het eerste lid wordt met een kind dat de leeftijd van 16 jaar nog niet heeft bereikt gelijkgesteld:*
   a. *een kind van 16 jaar of ouder doch jonger dan 21 jaar, dat per kwartaal overdag, in verband met onderwijs of een beroepsopleiding, niet als extraneus ingeschreven, lessen of stages volgt gedurende gemiddeld tenminste 213 klokuren;*
   b. *een kind van 16 jaar of ouder, doch jonger dan 18 jaar, dat arbeidsongeschikt is en wiens arbeidsongeschiktheid ten minste drie maanden voortduurt, dan wel ten aanzien van wie aannemelijk is dat de arbeidsongeschiktheid ten minste drie maanden zal voortduren; of*
   c. *een ongehuwd kind van 16 jaar of ouder, doch jonger dan 21 jaar, wiens voor werkzaamheden beschikbare tijd grotendeels in beslag wordt genomen door het verzorgen van zijn huishouden, waartoe overigens ten minste een kind dat recht heeft op wezenuitkering, behoort.*

Anw: art. 27, lid 1 onder b

1. *Geen recht op wezenuitkering bestaat indien:*
   b. *de verzekerde door het ouderloos kind of met zijn medeplichtigheid opzettelijk van het leven is beroofd.*

Anw: art. 28, leden 2 en 3

2. *Het recht op wezenuitkering herleeft met ingang van de eerste dag van de maand, waarin het kind weer aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een wezenuitkering voldoet.*
3. *Een kind wordt niet langer als ouderloos aangemerkt:*
   a. *in geval van erkenning van het kind; of*
   b. *wanneer het wordt geadopteerd met ingang van de dag, waarop de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan.*

AKW: art. 7

1. *De verzekerde heeft overeenkomstig de bepalingen van deze wet recht op kinderbijslag voor een eigen kind, een aangehuwd kind en een pleegkind dat*
   a. *jonger is dan 16 jaar en tot zijn huishouden behoort, of*
   b. *jonger is dan 18 jaar en door hem in belangrijke mate wordt onderhouden.*
2. *De verzekerde heeft voor een kind van 16 of 17 jaar slechts recht op kinderbijslag indien het kind*
   a. *in verband met onderwijs of een beroepsopleiding overdag lessen of stages volgt gedurende gemiddeld ten minste 213 klokuren per kwartaal, of*
   b. *als rechtstreeks en medisch vast te stellen gevolg van ziekte of gebreken buiten staat is om 55 percent te verdienen van hetgeen een lichamelijk en geestelijk gezond kind, dat overigens in gelijke omstandigheden verkeert, kan verdienen, en daartoe ook hetzij in het afgelopen jaar buiten staat is geweest hetzij vermoedelijk in het eerstkomende jaar buiten staat zal zijn, of*
   c. *werkloos is.*
3. *Een kind, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, wordt voor het vaststellen van het aantal kinderen voor wie recht op kinderbijslag bestaat voor twee kinderen geteld, indien het door de verzekerde grotendeels wordt onderhouden en*

a. jonger is dan 16 jaar en

i°. door of in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding niet tot het huishouden van de verzekerde noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort, of

ii°. in verband met ziekte of gebreken vermoedelijk het eerstkomende jaar niet tot het huishouden van de verzekerde noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander zal behoren, of

b. 16 of 17 jaar is en niet tot het huishouden van de verzekerde behoort noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld naar welke wordt beoordeeld of een kind in belangrijke mate of grotendeels door de verzekerde wordt onderhouden.

5. Voor de toepassing van dit artikel wordt indien:

a. de studie of de beroepsopleiding wordt beëindigd tijdens of bij het begin van een door de onderwijsinstelling vastgestelde vakantie, dan wel

b. de studie of de beroepsopleiding wordt afgesloten met een eindexamen, dat kort voor het begin van de laatste door de onderwijsinstelling vastgestelde vakantie van het desbetreffende studiejaar wordt afgelegd, het kind geacht de studie of beroepsopleiding eerst na die vakantie te hebben beëindigd.

6. Voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel a, wordt onder het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding niet begrepen het volgen van scholing als bedoeld in artikel 13, derde lid, van de Jeugdwerkgarantiewet (Stb. 1991, 250), of het volgen van scholing tijdens een voorbereidingsovereenkomst als bedoeld in hoofdstuk Va van die wet.

7. Een in het tweede lid, onderdeel c, bedoeld kind wordt niet als werkloos aangemerkt, indien dat kind zijn voor werkzaamheden beschikbare tijd voor ten minste 19 uur per week besteedt aan het verrichten van arbeid in dienstbetrekking dan wel in de zelfstandige uitoefening van zijn beroep, of ter zake van deze werkzaamheden een uitkering ontvangt ingevolge de Werkloosheidswet (Stb. 1987, 93). In afwijking van de vorige volzin wordt een dergelijk kind, na beëindiging van de uitkering ingevolge de Werkloosheidswet, voor het recht op kinderbijslag meegerekend gedurende ten hoogste twee kwartalen indien ingevolge het bepaalde in artikel 2, tweede lid van de Jeugdwerkgarantiewet, de werkloosheidsduur wordt verlengd.

8. Het kind, bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, wordt voorts niet als werkloos aangemerkt, indien dat kind geen dienstbetrekking of voorbereidingsovereenkomst heeft als bedoeld in hoofdstuk V en Va van de Jeugdwerkgarantiewet omdat hij het aanbod daartoe niet heeft aanvaard of omdat hem een aanbod daartoe niet wordt gedaan onder toepassing van artikel 11, derde, vierde of vijfde lid, dan wel artikel 16a, tweede, derde of vierde lid, van die wet, dan wel indien dat kind een voorbereidingsovereenkomst heeft als bedoeld in hoofdstuk Va van die wet.

9. Een in het tweede lid, onderdeel c, bedoeld kind wordt slechts als werkloos aangemerkt, indien en zolang het bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie als werkzoekende is ingeschreven. Deze inschrijving dient binnen een redelijke termijn plaats te vinden.

10. Een in het tweede lid, onderdeel c, bedoeld kind wordt voor het recht op kinderbijslag slechts meegerekend zolang het werkloos is, doch ten hoogste gedurende de twee kalenderkwartalen volgend op dat waarin de werkloosheid is ingetreden. In afwijking van de

vorige volzin wordt een kind, dat de studie of beroepsopleiding kort voor of met ingang van de zomervakantie heeft beëindigd, voor het recht op kinderbijslag slechts meegerekend zolang het werkloos is, doch uiterlijk tot 1 januari volgend op die beëindiging. De termijn wordt verlengd met ten hoogste twee kalenderkwartalen indien ingevolge het bepaalde in artikel 2, tweede lid, van de Jeugdwerkgarantiewet, de werkloosheidsduur wordt verlengd.

11. *Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de toepassing van de voorgaande leden.*
12. *Een kind wordt als pleegkind beschouwd, indien het als een eigen kind wordt onderhouden en opgevoed.*
13. *Bij ministeriële regeling kunnen nadere en zo nodig afwijkende regels worden gesteld met betrekking tot het tweede lid, onderdeel a.*

AKW: art. 7a

1. *De verzekerde heeft geen recht op kinderbijslag overeenkomstig de bepalingen van deze wet voor een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind, indien dat kind op de eerste dag van een kalenderkwartaal recht heeft op studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering.*
2. *Ook bestaat geen recht op kinderbijslag zolang op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in titel 8.3 van de Algemene wet bestuursrecht, ingediend door degene die studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering heeft aangevraagd, geen uitspraak is gedaan.*

Regeling klokuren: art. 2

Het kind, bedoeld in artikel 26, tweede lid, onderdeel a, van de Anw of de verzekerde ten behoeve van een kind als bedoeld in de artikelen 7, tweede lid,onderdeel a, en 26, eerste lid, onderdeel a, van de AKW, zoals dit artikel luidde op 1 oktober 1995 heeft, indien het kind overdag lessen of stages volgt van gemiddeld minder dan 213 klokuren per kwartaal toch aanspraak op een wezenuitkering op grond van de Anw of kinderbijslag op grond van de AKW indien:

a. *het kind een opleiding aan een instelling voor hoger onderwijs als bedoeld in de artikelen 1.8 of 6.9 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, dan wel een daaraan gelijkwaardige opleiding in of buiten Nederland, volgt met een studiebelasting van ten minste 1680 uur per jaar;*
b. *het kind regulier dagonderwijs volgt waarbij in verband met de cultuur van het land waar de opleiding wordt gevolgd of om bij de onderwijsinstelling gelegen praktische redenen ook in de avonduren onderwijs wordt genoten, en de bij dit onderwijs behorende lessen en stages overdag en 's avonds tezamen gemiddeld ten minste 213 klokuren per kwartaal beslaan;*
c. *het kind regulier dagonderwijs volgt waarbij stages behoren die gelet op de aard van de bedrijfstak waarin zij worden gevolgd ook in de avonduren worden gevolgd en de lessen en stages overdag en 's avonds tezamen gemiddeld ten minste 213 klokuren per kwartaal beslaan; of*
d. *het kind in het eindexamenjaar van een meerjarige studie of opleiding overdag ten minste gemiddeld 162 klokuren per kwartaal lessen of stages volgt.*

TOG: art. 5, lid 1

1. *De natuurlijke persoon die hier te lande woont en tot wiens huishouden hier te lande het kind op de peildatum behoort heeft over dat kalenderkwartaal recht op een tegemoetkoming in de onderhoudskosten van dat kind op grond van deze regeling.*

1.3.1 Eigen kinderen/adoptie/erkenning: artikel 9, lid 1 AOW, artikel 5, lid 1 Anw, artikel 7, leden 1 en 9 AKW

De SVB leidt uit de stand van de jurisprudentie het volgende af. Onder eigen kinderen worden verstaan de wettige en natuurlijke kinderen van de vrouwelijke verzekerde, of, ten aanzien van een mannelijke verzekerde, diens wettige en de door hem erkende kinderen.

Een geadopteerd kind heeft de status van wettig kind van zijn adoptie-ouders.

Volgens constante jurisprudentie van de CRvB is voor de toepassing van het sociale-verzekeringsrecht niet van doorslaggevende betekenis of een kind op grond van het nationale recht dat op grond van internationaal privaatrecht van toepassing is, als eigen kind kan worden aangemerkt. Deze vraag dient aan de hand van de toepasselijke bepalingen van de betreffende wetten te worden beantwoord. (Zie onder meer CRvB 22 mei 1989.)

Erkenningen en adopties, tot stand gekomen krachtens buitenlandse rechtsstelsels, hebben voor de toepassing van de AOW, Anw en AKW dezelfde rechtsgevolgen als adopties en erkenningen naar Nederlands recht, voor zover de vereisten voor en de rechtsgevolgen van die rechtsfiguren overeenkomen met die van hun Nederlandse equivalenten. (Zie hiervoor bijvoorbeeld CRvB 23 december 1987.)

Erkenning naar het recht van in ieder geval de volgende landen wordt gelijkgesteld met een erkenning naar Nederlands recht:
- Brits-Guyana;
- Indonesië
- Kameroen;
- Nederlandse Antillen;
- Suriname. De adoptie van in ieder geval de volgende landen is gelijk te stellen met een adoptie naar Nederlands recht:
- Burkina Faso;
- Peru.

Voorts wordt een kind dat vóór 12 maart 1992 geboren is uit een Turks Imam-huwelijk en dat op op grond van de Turkse Amnestiewetgeving door inschrijving in de Turkse registers de status van wettig kind van de vader heeft verkregen, aangemerkt als eigen kind.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 28 februari 1986, RSV 1986/217
CRvB 23 december 1987, RSV 1988/168
CRvB 20 december 1989, KBW 1987/94, n.g.
CRvB 22 mei 1991, KBW 1990/40, n.g.
Rb Amsterdam 15 december 1995, PS 1996/345
CRvB 14 februari 1996, 94/2576 AKW, n.g.

1.3.2 Pleegkinderen/pleegouderlijke zorg: artikel 9, lid 1 AOW, artikel 5, leden 1 en 4 Anw, artikel 7, leden 1, 3 en 12, AKW

Met betrekking tot het begrip pleegkind in de AKW, AOW en Anw heeft de SVB in de loop der tijd een door de jurisprudentie ondersteund beleid ontwikkeld. Hoewel de invulling van het pleegouderschap vooral in de AKW tot ontwikkeling is gekomen, gelden de uitkomsten van die ontwikkeling in beginsel evenzeer voor de AOW. Ten aanzien van de Anw is de gelijke toepassing van de begrippen met betrekking tot kinderen in de AKW zelfs wettelijk geregeld.

In zijn algemeenheid geldt dat, wil men kunnen spreken van een pleegkind, er dient te zijn voldaan aan de eis van opvoeding én onderhoud van het betrokken kind in een nauwe, exclusieve relatie tussen het kind en de verzekerde of pensioengerechtigde. Voor pleegkinderen is in de AKW geen onderhoudseis geformuleerd. Indien een pleegkind geheel wordt onderhouden, is er volgens de uitspraak van de CRvB van 19 januari 1993 geen plaats voor een onderhoudseis uitgedrukt in een minimumbedrag per week en wordt het kind geacht als eigen kind te worden onderhouden. Een dergelijke onderhoudseis wordt wel gesteld als het kind niet geheel door de verzekerde wordt onderhouden.

Onder opvoeden wordt door de SVB verstaan het bijdragen tot de verstandelijke ontwikkeling en de zedelijke, geestelijke en sociale vorming van het kind. Dit laatste veronderstelt een frequent aanwezig zijn van de verzekerde in de nabijheid van het kind. Indien de verzekerde en het betrokken kind op grote afstand van elkaar wonen, zal er blijkens de uitspraken van de CRvB van 4 maart 1987 en 4 november 1994 geen sprake kunnen zijn van een pleegkindsituatie.

Met opvoeding in een nauwe en exclusieve relatie wordt bedoeld dat het uitsluitend de pleegouders zijn die alle belangrijke beslissingen nemen die de vorming van het kind betreffen. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan religie en schoolkeuze. Uit de jurisprudentie van de CRvB (onder meer de uitspraak van 30 januari 1991) blijkt immers dat aan de opvoedingseis wordt voldaan, indien een verzekerde zich wat de opvoeding betreft, op een zodanige wijze gedraagt, dat hij de plaats van de ouders inneemt en indien er wat de opvoeding betreft tussen hem en het betrokken kind een verhouding bestaat als die tussen ouders en eigen kind. De pleegouders moeten derhalve geacht worden geheel in de plaats van de ouders te zijn getreden. Indien een nog levende ouder van het kind de feitelijke opvoedingstaak

nog niet geheel uit handen heeft gegeven en bevoegd én in staat blijft belangrijke beslissingen te nemen, dan zal in beginsel geen pleegouderschap kunnen worden aangenomen. Dit is veelvuldig uitgemaakt in de jurisprudentie (zie onder meer de uitspraak van de CRvB 14 februari 1990). De verzekerde (verzorger van het kind) kan in een dergelijke situatie wel toezicht over het kind uitoefenen en belangrijke verantwoordelijkheid dragen, maar dit gebeurt dan niet exclusief. Zolang nog een ouder, die niet uit het ouderlijk gezag is ontzet, in leven is, wordt deze geacht nog beslissingen te nemen aangaande de opvoeding van het kind. Het is aan degene die zich als pleegouder presenteert om aannemelijk te maken dat de banden tussen de natuurlijke ouder en het betrokken kind geheel zijn verbroken en dat aldus de mogelijkheid is ontstaan om de opengevallen plaats van de ouder(s) in te nemen. Blijkens de vaste jurisprudentie van de CRvB geldt het bovenstaande evenzeer indien de gezinsvoogdijinstelling door de Raad voor de Kinderbescherming tot gezinsvoogd is benoemd (zie onder meer de uitspraak van de CRvB 3 mei 1995). Aangezien de wettelijke verantwoordelijkheid bij de Raad voor de Kinderbescherming of bij een andere met de voogdij belaste instelling berust, zal degene aan wie de opvoeding en verzorging van het kind is toevertrouwd het betreffende kind in beginsel niet opvoeden als eigen kind. Indien de verzekerde krachtens een uitspraak van een Nederlandse rechter is belast met de (tijdelijke) voogdij over het betrokken kind en het kind tot diens huishouden behoort, dan wordt aangenomen dat in beginsel aan de vereisten van opvoeding en exclusiviteit is voldaan. Van dit principe wordt slechts in uitzonderlijke situaties afgeweken, bijvoorbeeld indien sprake is van voogdij over een broer of zuster, waarbij er een zeer klein leeftijdsverschil is en de ouders zich daadwerkelijk met de opvoeding bemoeien dan wel daarin bijdragen (zie bijvoorbeeld CRvB 30 januari 1991). Ten aanzien van het recht op kinderbijslag doet zich een bijzonder feitencomplex voor bij adoptie van een kind uit het buitenland. De toekomstige ouder verneemt op een gegeven moment de personalia van het kind dat hij toegewezen krijgt. Vanaf dat moment wordt hij geacht een band met het kind te hebben en kan volgens het door de SVB gehanteerde beleid onder voorwaarden recht op kinderbijslag voor het kind als pleegkind bestaan. Dit is mede afhankelijk van de tijdsduur tussen het moment van de toewijzing of het vernemen van de personalia en het moment waarop het kind tot het huishouden van de verzekerde gaat behoren. Duurt deze periode korter dan zes maanden, dan kan het kind, mits aan de onderhoudseis wordt voldaan, voor die tijd als pleegkind worden aangemerkt. Duurt deze periode langer dan zes maanden, dan kan het te adopteren kind voor deze periode als pleegkind worden aangemerkt indien:

- het adoptieproces in een onomkeerbaar stadium verkeert, dat wil zeggen dat het kind reeds is toegewezen en geaccepteerd; én
- de toekomstige ouders contact hebben met het kind; én
- de toekomstige ouders invloed kunnen uitoefenen op de verblijfplaats en/of de opleiding van het kind.

Het beleid met betrekking tot pleegkinderen kent een bijzondere uitwerking voor een kind van een uitgenodigdede vluchteling. Een dergelijke vluchteling is op grond van ingezetenschap verzekerd ingevolge de volksverzekeringswetten vanaf

het moment waarop hij in Nederland verblijft. Op basis van de beschikbare gegevens kan soms nog niet aanstonds worden vastgesteld dat het kind een eigen kind is van de vluchteling. Totdat definitieve duidelijkheid is verkregen omtrent de familierechtelijke relatie tussen de vluchteling en het desbetreffende kind kan kinderbijslag worden toegekend op grond van pleegouderschap mits aan de overige voorwaarden voor pleegouderschap is voldaan. Gedurende het onderzoek met betrekking tot de familierechtelijke betrekking tussen de verzekerde en het kind wordt van de verzekerde verlangd dat hij een eigen verklaring onder ede of gelofte aflegt bij de gemeente omtrent zijn ouderschap. Indien duidelijkheid is verkregen over de familierechtelijke betrekking wordt de grondslag voor toekenning van kinderbijslag veranderd in die van eigen kind.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 4 maart 1987, RSV 1987/206
CRvB 14 februari 1990, AB 1990, 410
CRvB 30 januari 1991, KBW 1989/91, n.g.
CRvB 19 januari 1993, RSV 1993/256
CRvB 10 september 1993, KBW 1992/74, n.g.
CRvB 26 mei 1994, KBW 1993/71, n.g.
CRvB 4 november 1994, PS 1995/133
CRvB 18 november 1994, KBW 1993/89, n.g.
CRvB 3 mei 1995, KBW 1994/2, n.g.

1.3.3 Aangehuwde kinderen: artikel 9, lid 1 AOW, artikel 5 Anw, artikel 7, lid 1 AKW

Onder aangehuwd kind van een verzekerde wordt in elk geval verstaan het eigen kind van de huwelijkspartner van de verzekerde dat door die huwelijkspartner in het huwelijk is ingebracht. Daarnaast merkt de SVB als aangehuwd kind van de verzekerde aan het eigen kind van de partner van de verzekerde dat door die partner in een niethuwelijkse relatie is ingebracht. Dit is het geval indien de verzekerde en diens partner als partner geregistreerd zijn in de zin van boek 1, titel 5a van het Burgerlijk Wetboek.

Door de gelijkschakeling van het begrip kind in de AKW met het begrip kind in de AOW (artikel 9, lid 1, onder c AOW) en de Anw (artikel 5 Anw) worden de hier behandelde criteria voor toepassing van deze drie wetten in beginsel op gelijke wijze gehanteerd. Met betrekking tot de volgende twee punten wordt evenwel onderscheid gemaakt:

- Voor de toepassing van de AOW en de Anw beschouwt de SVB eveneens als aangehuwde kinderen de kinderen van de partner indien er sprake is van een gezamenlijke huishouding, omdat in de AOW en de Anw het voeren van een gezamenlijke huishouding gelijk wordt gesteld met gehuwd zijn . Voor de toepassing van de AKW wordt in beginsel in geval van een gezamenlijke huishouding het kind van de partner niet als aangehuwd kind aangemerkt. Van dit uit-

gangspunt wordt slechts afgeweken indien de mogelijkheid van het aangaan van een huwelijk of van geregistreerd partnerschap voor betrokkenen niet open staat. In dat geval wordt het hebben van een notarieel samenlevingscontract als voorwaarde gesteld om het kind van de partner als aangehuwd kind te kunnen beschouwen. Bij wege van overgangsrecht blijft de SVB bij een gezamenlijke huishouding een kind van de partner als aangehuwd kind aanmerken in die gevallen waarin dit reeds op basis van een notarieel samenlevingscontract het geval was vóór inwerkingtreding van de Wet op het geregistreerd partnerschap op 1 januari 1998.
- Voor toepassing van de AKW geldt dat een kind niet meer als aangehuwd kind wordt aangemerkt wanneer het huwelijk of het geregistreerd partnerschap is ontbonden of de samenlevingsovereenkomst is beëindigd. Voor toepassing van de AOW en de Anw geldt evenwel dat een kind in die gevallen wél als aangehuwde kind van de alleenstaande ouder of de nabestaande aangemerkt blijft worden opdat het in de wet beoogde recht op toekenning van het AOW-pensioen voor eenoudergezinnen of op de nabestaandenuitkering voor de nabestaande niet illusoir wordt.

Schoonzoons of schoondochters worden op grond van een uitspraak van de Hoge Raad van 31 januari 1968 niet als aangehuwde kinderen aangemerkt.

JURISPRUDENTIE:
HR 31 januari 1968, RSV 1968/79

1.3.4 Ouderloos: artikel 1 onder g, artikel 9, artikel 26, lid 1, artikel 27, lid 1, onder b, en artikel 28, lid 3 Anw

Artikel 26 Anw opent het recht op wezenuitkering voor het kind dat door het overlijden van een verzekerde ouder ouderloos is geworden. Onder ouderloos wordt in de rechtspraak verstaan de situatie dat niemand het juridisch ouderschap op grond van het Nederlands burgerlijk recht meer heeft over het kind. Hieruit leidt de SVB af dat door het overlijden van pleeg- of stiefouders een kind derhalve niet ouderloos kan worden in de zin van de Anw, indien tenminste een van de natuurlijke ouders van het kind nog in leven is en niet uit het ouderlijk gezag ontzet is.

JURISPRUDENTIE:
HR 31 januari 1968, RSV 1968/79
CRvB 4 maart 1987, RSV 1987/206
CRvB 30 januari 1991, KBW 1989/91, n.g.
CRvB 19 januari 1993, RSV 1993/256
CRvB 10 september 1993, KBW 1992/74, n.g.
CRvB 20 april 1994, KBW 1993/71, n.g.
CRvB 4 november 1994, PS 1995/133
CRvB 18 november 1994, KBW 1993/89, n.g.
CRvB 20 december 1983, RSV 1984/99

1.3.5 Tot het huishouden behoren: artikel 9, lid 1 AOW, artikel 14, leden 1 en 3, artikel 22, leden 1 en 2 Anw, artikel 7, leden 1 en 3 AKW, artikel 5, lid 1 TOG

Het begrip huishouden is in de AOW, Anw, AKW en TOG niet gedefinieerd. De SVB heeft op grond van de jurisprudentie de volgende beleidslijn ontwikkeld. Het begrip ziet op het bestaan van een gezinseenheid, waarbij zowel het element van gezamenlijk wonen als aspecten van sociale, economische en educatieve binding in onderlinge samenhang een rol kunnen spelen. Het is niet noodzakelijk dat het huishouden wordt gevormd door gehuwde personen of door personen tussen wie een familierechtelijke relatie bestaat (zie onder andere de uitspraak van de CRvB van 6 december 1985).

Blijkens de vaste jurisprudentie van de CRvB ziet het begrip huishouden op de feitelijke situatie van het samenwonen. Daarbij wordt als hoofdregel gehanteerd dat van één huishouden sprake kan zijn indien de te beoordelen persoon op dezelfde plaats woont als waar zijn overige gezinsleden wonen. Bij twijfel of hiervan sprake is wordt een persoon daar geacht te wonen waar hij het merendeel van de voor de nachtrust bestemde tijd doorbrengt (tenminste vier nachten per week). Op deze algemene regel zijn volgens de jurisprudentie van de CRvB en het beleid van de SVB uitzonderingen mogelijk. Indien een verzekerde in verband met werk naar Nederland is gekomen en zijn gezin in het land van herkomst heeft achtergelaten kan hij met zijn gezin nog een huishouden blijven vormen. Wel zal de betrokkene een voortdurende band met zijn gezin moeten hebben, hetgeen moet blijken uit regelmatige contacten. Is dit laatste niet het geval dan is er sprake van een 'breuk' in het huishouden en worden betrokkene en zijn gezin niet geacht één huishouden te vormen. Dit laatste kan zich voordoen bij een politiek vluchteling die zijn gezin achterlaat zonder het voornemen daarnaar nog terug te keren. In een dergelijke situatie wordt volgens de uitspraak van de CRvB van 7 december 1988 een breuk niet geacht te zijn opgetreden indien betrokkene spoedig na zijn aankomst in Nederland de nodige en -reële kansen biedende stappen tot gezinshereniging heeft ondernomen. Dergelijke stappen dienen volgens het beleid van de SVB binnen twee maanden te zijn ondernomen.

Met betrekking tot gedetineerden voert de SVB het volgende beleid. Als een verzekerde is gedetineerd en zijn kind is in een ander huishouden ondergebracht, dan behoort het kind tot het huishouden van een ander. Als een verzekerde korter dan zes maanden is gedetineerd en hij een huishouden achterlaat dat in stand blijft, dan wordt het kind geacht tot zijn huishouden te behoren. Bij bepaalde penitentiaire inrichtingen bestaat de mogelijkheid om het kind bij de vrouwelijke gedetineerde te laten verblijven. In dat geval blijft het kind tot haar huishouden behoren.

In uitzonderingsgevallen kan een persoon meer huishoudens hebben, bijvoorbeeld in geval van meerdere huwelijken, maar dit zal ondubbelzinnig moeten blijken (zie onder meer de uitspraak van de CRvB van 15 juni 1988).

In sommige gevallen is niet op voorhand duidelijk tot welk huishouden het kind behoort. In dat geval hanteert de SVB het criterium dat het kind behoort tot het huishouden waar het kind het merendeel van de voor de nachtrust bestemde tijd doorbrengt (minimaal vier nachten per week). Een kind wordt ook geacht tot een huishouden te behoren wanneer het daar normaal deel van uitmaakt maar tijdelijk – bijvoorbeeld vanwege vakantie of ziekenhuisopname – elders verblijft. Volgens het beleid van de SVB wordt een verblijf van het kind in een ziekenhuis als tijdelijk beschouwd indien dit verblijf niet langer duurt dan zes maanden. Indien de ziekenhuisopname langer duurt dan zes maanden wordt het kind na ommekomst van die periode niet meer geacht tot het huishouden te behoren, tenzij reeds bij aanvang van de opname bekend is dat het verblijf langer dan zes maanden zal duren. In dat geval wordt het kind vanaf de eerste dag van opname geacht niet meer tot het huishouden te behoren. Een verblijf van het kind in een instelling vanwege een verplichte of vrijwillige uithuisplaatsing of vanwege detentie wordt niet als tijdelijk beschouwd, ongeacht of dit verblijf korter of langer dan zes maanden duurt. Het kind wordt dan niet geacht tot het huishouden te behoren.

Als een kind niet tot het huishouden van de verzekerde of nabestaande behoort, kan bij de toepassing van de AKW en Anw de vraag rijzen of een kind zelfstandig woont dan wel of het al dan niet behoort tot het huishouden van een ander. Ter beantwoording van deze vraag hanteert de SVB de volgende beleidslijn. Kinderen jonger dan 16 jaar worden door de SVB niet geacht zelfstandig te wonen. Kinderen in deze leeftijdscategorie behoren in beginsel hetzij tot het huishouden van de verzekerde of nabestaande, hetzij tot het huishouden van een ander. Kinderen vanaf 16 jaar kunnen wel zelfstandig wonen. Een kind wordt in ieder geval geacht zelfstandig te wonen, indien het kind:
- op kamers bij een hospita woont:
- samenwoont of;
- over zelfstandige woonruimte beschikt.

Een kind wordt in ieder geval geacht tot het huishouden van een ander te behoren indien het kind woont bij:
- familie;
- de ex-echtgenoot van de verzekerde;
- de echtgenoot van de verzekerde, waarmee de verzekerde geen huishouden (meer) vormt;
- een gastgezin.

Voor een kind jonger dan 16 jaar dat niet tot het huishouden van de verzekerde behoort en niet als eigen, aangehuwd of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort, kan recht bestaan op tweevoudige kinderbijslag indien het kind door of in verband met het volgen van onderwijs uitwonend is en dat kind door de verzekerde grotendeels wordt onderhouden. De SVB neemt aan dat er sprake is van een causaal verband tussen het volgen van onderwijs en het uitwonend zijn indien het kind onderwijs volgt in een internaat. Dit causaal verband wordt ook aangeno-

men, indien het internaat niet zelf het onderwijs geeft maar wel de desbetreffende kinderen verplicht om door het internaat verzorgde huiswerkbegeleiding te volgen.

Een kind kan ook (beurtelings) tot twee huishoudens behoren. Dit doet zich voor bij een zogenaamd co-ouderschap. Van co-ouderschap is sprake indien een kind, op grond van een tussen niet-samenwonende ouders overeengekomen regeling, afwisselend en in gelijke mate bij beide ouders verblijft, en de ouders beiden de kosten van het verblijf van het kind in hun gezin dragen. In zo'n geval dient ervan te worden uitgegaan dat het kind tot beide huishoudens behoort. Indien één ouder meer bijdraagt dan de ander is er derhalve geen sprake van co-ouderschap. Bij co-ouderschap wordt de kinderbijslag waarop één van beide ouders recht heeft gelijk verdeeld betaald aan beide ouders, terwijl de kinderbijslag waarop de andere ouder recht heeft niet wordt uitbetaald. Dit laatste is bepaald in artikel 5a van het Samenloopbesluit kinderbijslag.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 6 december 1985, RSV 1986/113
CRvB 15 juni 1988, RSV 1989/41
CRvB 7 december 1988, RSV 1989/189
CRvB 17 juli 1991, RSV 1992/135
CRvB 26 oktober 1993, KBW 1992/51, n.g.
CRvB 3 maart 1995, RSV 1995/190
CRvB 3 maart 1995, AB 1995,458
CRvB 31 maart 1995, KBW 1992/86, n.g.

1.3.6 Vanwege onderwijs of een beroepsopleiding overdag lessen of stages volgen gedurende ten minste 213 klokuren per kwartaal: artikel 7, lid 2 onder a, artikel 7a AKW en artikel 26, lid 2 onder a Anw en artikel 2 Regeling klokuren

Van onderwijs of een beroepsopleiding in de zin van de AKW en de Anw is volgens het beleid van de SVB en de stand van de jurisprudentie van de CRvB sprake wanneer is voldaan aan de volgende criteria:
- deskundige begeleiding en/of toezicht door de onderwijsinstelling;
- voorbereidend op enig examen, resulterend in een diploma of getuigschrift;
- de mogelijkheid tot het beroepsmatig verrichten van activiteiten overeenkomstig de opleiding;
- praktische lessen of werkzaamheden worden als opleiding beschouwd voor zover deze een verplicht karakter hebben en een integrerend onderdeel van de theoretische opleiding vormen.

Ook algemeen vormend onderwijs dat wordt afgesloten met een examen resulterend in een diploma of getuigschrift en dat toegang geeft tot vervolgonderwijs of dat als minimumvereiste geldt voor een functie of beroep, wordt als onderwijs in de

zin van de AKW aangemerkt. Voorbeelden hiervan zijn MAVO, HAVO, VWO en daarmee vergelijkbare buitenlandse vormen van algemeen vormend onderwijs.

Als het onderwijs niet aan de bovenstaande criteria voldoet, maar wel dient als noodzakelijke voorbereiding op ander onderwijs dat wel aan de criteria voldoet, wordt deze vooropleiding volgens de jurisprudentie van de CRvB wel als onderwijs in de zin van de AKW aangemerkt.

Voor kinderen van 16 en 17 jaar bestaat er krachtens de AKW recht op kinderbijslag, indien zij onderwijs volgend zijn. Voorts heeft een wees ouder dan 16 jaar doch jonger dan 21 jaar recht op een wezenuitkering, indien het onderwijs volgt.

Voor deze onderwijs volgende kinderen wordt in de AKW en de Anw een klokuren-criterium gehanteerd, dat inhoudt dat in verband met onderwijs of een beroepsopleiding overdag gedurende gemiddeld ten minste 213 klokuren per kwartaal lessen of stages door het kind gevolgd moeten worden. Onder "klokuur" wordt door de SVB verstaan 60 minuten aan onderwijs. Het begrip "overdag" wordt aldus door de SVB geïnterpreteerd dat slechts de lesuren vóór 18.00 uur mee kunnen tellen. Daarbij worden zelfstudie en reistijd conform de bedoeling van de wetgever niet meegerekend. Om het gemiddeld aantal klokuren per kwartaal te bepalen, hanteert de SVB de volgende berekeningswijze: Voor opleidingen die één of meerdere schooljaren duren wordt het gemiddelde aantal klokuren berekend over het gehele schooljaar. Voor opleidingen die korter dan één schooljaar duren wordt berekend hoeveel uren het kind heeft gevolgd in het desbetreffende kwartaal. Indien niet wordt voldaan aan het minimum vereiste aantal klokuren, dan kan eventueel toch recht op kinderbijslag bestaan indien sprake is van een van de limitatief genoemde uitzonderingen in de Regeling klokuren. Voor een kind kan geen recht op kinderbijslag ontstaan indien er een recht op studiefinanciering bestaat of daartoe een aanvraag is gedaan waarop nog niet onherroepelijk is beslist. Een recht op een wezenuitkering kan wel samenlopen met studiefinanciering.

Voor 18-jarigen en ouder is de kinderbijslag afgeschaft. Voor schoolgaande kinderen die onder deze categorie vallen, is een overgangsregeling getroffen. Deze houdt in dat de schoolgaande kinderen die op 30 september 1995 17 jaar of ouder waren, in het vierde kwartaal van 1995 kinderbijslag ontvingen en aan het klokurencriterium voldeden, voor de duur van hun opleiding het recht op kinderbijslag behouden voor zover zij dezelfde soort opleiding van hetzelfde soort onderwijs blijven volgen.

De SVB leidt uit de stand van de jurisprudentie af dat bij een tijdelijke onderbreking van de opleiding veroorzaakt door bijvoorbeeld studie-overgang of ziekte het kind nog geacht wordt onderwijs te volgen. Onderbreking van de studie wegens ziekte of studie-overgang gedurende minder dan zes maanden kan het recht op kinderbijslag of wezenpensioen niet beïnvloeden.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 8 juli 1971, RSV 1971/266
CRvB 13 mei 1975, RSV 1975/402
CRvB 9 september 1975, RSV 1976/62
CRvB 7 december 1976, RSV 1977/52
CRvB 29 mei 1984, RSV 1984/179
CRvB 27 augustus 1986, RSV 1987/104
CRvB 3 december 1986, KBW 1986/54, n.g.
CRvB 25 juli 1990, KBW 1989/85, n.g.

1.3.7 Inschrijving arbeidsbureau/redelijke termijn: artikel 7, lid 2 onder c en lid 9 AKW

Werkloze kinderen voor wie krachtens de AKW recht op kinderbijslag bestaat, dienen zich binnen een redelijke termijn na het werkloos worden als werkzoekende bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie in te schrijven. Onder "binnen een redelijke termijn" wordt door de SVB verstaan binnen één maand. Op grond van artikel 1 van de Nadere regels voor het recht op kinderbijslag voor werkloze schoolverlaters wordt een kind dat in de eerste maand van een kwartaal werkloos wordt, geacht op de eerste dag van dat kwartaal werkloos te zijn. Een kind dat werkloos wordt vlak voor de peildatum of in de eerste maand van een kwartaal, wordt op grond van artikel 2 van diezelfde regeling geacht zich op de peildatum van dat kwartaal als werkzoekende te hebben ingeschreven, mits de feitelijke inschrijving plaatsvindt binnen een maand na het intreden van de werkloosheid. De SVB heeft conform de jurisprudentie van de CRvB als beleidslijn vastgesteld dat slechts in zeer uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld ernstige ziekte van het kind, van deze termijn kan worden afgeweken.

Voorts volgt uit de jurisprudentie van de CRvB dat het kind feitelijk beschikbaar dient te zijn voor de arbeidsmarkt. Vrijwilligerswerk staat volgens het beleid van de SVB er niet aan in de weg dat een kind als werkloos wordt aangemerkt mits deze bezigheden ondergeschikt zijn aan het zoeken en het eventueel aanvaarden van aangeboden werk.

Indien bij de inschrijving bij het Nederlandse of het buitenlandse arbeidsbureau een geldige verblijfsvergunning of een ander vreemdelingrechtelijk vereiste geldt en de betrokkene aan het vereiste niet voldoet dan wel nog moet wachten op de afgifte van een verblijfsvergunning, merkt de SVB de betrokkene toch als werkloos aan, indien hij feitelijk beschikbaar is voor de arbeidsmarkt.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 22 februari 1990, zaak 228/88 (Bronzino), Jur. 1990, I-531
HvJ EG 22 februari 1990, zaak C-12/89 (Gatto), Jur. 1990, I-557
CRvB 20 augustus 1993, KBW 1992/39, n.g.
CRvB 17 september 1993, PS 1993/987
CRvB 17 december 1993, AB 1994, 418

1.4 (Pseudo-)nabestaande: artikel 1, onder e, artikel 4, artikel 14, lid 1 en artikel 22, leden 1, 2 en 4 Anw

1.4.1 Nabestaande: artikel 1, onder e Anw

Anw: art. 1 onder e

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

e. nabestaande: de echtgenoot van degene, die op de dag van overlijden verzekerd is op grond van deze wet.

Anw: art. 14, leden 1 en 3

1. Recht op nabestaandenuitkering heeft de nabestaande die:

a. een ongehuwd kind heeft, dat jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander behoort; of

b. arbeidsongeschikt is

1°. op en sedert de dag van overlijden van de verzekerde, of

2°. op en sedert de laatste dag van de maand waarin hij niet meer voldoet aan de voorwaarde bedoeld in onderdeel a, en wiens arbeidsongeschiktheid na de onderscheidenlijk onder 1° en 2° bedoelde dag ten minste drie maanden voortduurt, dan wel ten aanzien van wie aannemelijk is dat de arbeidsongeschiktheid tenminste drie maanden na de vorenbedoelde dag zal voortduren; of

c. geboren is voor 1 januari 1950.

3. Voor de nabestaande die op de dag van overlijden van de verzekerde niet voldoet aan de voorwaarde, genoemd in het eerste lid, onderdeel a, omdat het kind op het moment van overlijden tot het huishouden van een ander behoort, gaat het recht op nabestaandenuitkering in op de eerste dag van de maand waarin hij als gevolg van het overlijden wel aan die voorwaarde voldoet.

Anw: art. 22, leden 1, 2 en 4

1. Recht op halfwezenuitkering heeft de nabestaande die een halfwees heeft, jonger dan 18 jaar, die niet tot het huishouden van een ander behoort.

2. Voor de toepassing van deze paragraaf en paragraaf 4 van deze afdeling wordt, in afwijking van hoofdstuk 1, onder de nabestaande verstaan: de ouder van een halfwees of de persoon die als ware hij ouder zorg draagt voor een halfwees, die tot zijn huishouden behoort.

4. Ten aanzien van het overlijden van de vader of de moeder van een of meer kinderen, bestaat per huishouding slechts recht op één halfwezenuitkering ten aanzien van dit kind of deze kinderen voor één nabestaande. In geval sprake is van meer dan een nabestaande binnen één huishouding, die een aanvraag doen voor een halfwezenuitkering ten aanzien van dit kind of deze kinderen, bepaalt de Bank welke nabestaande in aanmerking komt voor het recht op halfwezenuitkering.

Nabestaande in de zin van de Anw is de echtgenoot of de ongehuwd samenwonende partner van degene die op de dag van overlijden verzekerd is op grond van de Anw.

Met betrekking tot de afbakening van het begrip nabestaande leidt de SVB uit de rechtspraak het volgende af. Ten aanzien van de nabestaande geldt dat indien hij meerdere echtgenotes heeft, hij niet als nabestaande wordt aangemerkt indien één van zijn echtgenotes overlijdt. Ook de monogame echtgenoot wordt niet als nabestaande aangemerkt indien zijn huwelijkspartner overlijdt terwijl hij ongehuwd samenwoont met een andere partner.

Indien een polygaam gehuwde verzekerde overlijdt, worden zijn echtgenotes als nabestaanden aangemerkt voor zover zij niet, zoals bij bigamische huwelijken het geval zou kunnen zijn, als ongehuwd samenwonend met elkaar kunnen worden beschouwd. Indien recht op nabestaandenuitkering kan worden vastgesteld, wordt één uitkering onder de rechthebbenden verdeeld.

Voor het recht op halfwezenuitkering wordt in artikel 22, tweede lid Anw een uitbreiding aan het begrip nabestaande gegeven. Daarin is bepaald dat tevens nabestaande is degene die een halfwees in zijn huishouden verzorgt als ware hij ouder. Als nabestaande in deze zin wordt aangemerkt de persoon tot wiens huishouden de halfwees duurzaam behoort. Wanneer de halfwees duurzaam tot het huishouden behoort, neemt de SVB aan dat de band tussen halfwees en en verzorger zodanig is dat gezegd kan worden dat het kind door de verzorger in zijn huishouden is opgenomen als ware de verzorger de ouder van het kind. Of het verblijf in het huishouden duurzaam is wordt naar de omstandigheden beoordeeld, waarbij een beoogd verblijf van tenminste drie maanden in ieder geval als duurzaam wordt aangemerkt. Indien het kind op commerciële basis in een huishouden wordt verzorgd, wordt dit niet als verzorging door een persoon als ware hij ouder in de zin van artikel 22, tweede lid, aangemerkt. Indien meerdere verzorgers van dezelfde halfwees aanspraak op een halfwezenuitkering maken, kent de SVB slechts één halfwezenuitkering toe. De toekenning vindt in dat geval plaats aan degene die als eerste de aanvraag voor de halfwezenuitkering indiende.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 7 december 1988, RSV 1989/67
CRvB 6 maart 1990, RSV 1990/367
CRvB 29 januari 1992, RSV 1992/167
CRvB 12 oktober 1994, AWW 1993/77, n.g.

1.4.2 Pseudo-nabestaande: artikel 4 Anw

Anw: art. 4

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt in afwijking van artikel 3 onder nabestaande mede verstaan de gewezen echtgenoot van een overleden verzekerde, indien:

a. het huwelijk anders dan door de dood is ontbonden; en

b. de overleden verzekerde onmiddellijk voorafgaand aan het overlijden verplicht is krachtens rechterlijke uitspraak of overeenkomst, vastgelegd in een notariële akte of een akte mede ondertekend door een advocaat, levensonderhoud te verschaffen aan de

gewezen echtgenoot op grond van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek; en

c. de gewezen echtgenoot overeenkomstig de bepalingen in deze wet recht op nabestaandenuitkering zou hebben gehad, indien het overlijden plaats zou hebben gehad op de dag van ontbinding van het huwelijk anders dan door de dood.

Op grond van de Anw kan een man of vrouw ook recht op nabestaandenuitkering ontlenen aan het overlijden van een verzekerde met wie hij of zij op het moment van overlijden niet langer was gehuwd. Betrokkene kan in dergelijke situaties slechts recht hebben op een nabestaandenuitkering indien hij onmiddellijk voorafgaand aan het overlijden van de ex-echtgenoot krachtens rechterlijke uitspraak, een notarieel verleden overeenkomst of een mede door een advocaat ondertekende akte, recht had op alimentatie van deze ex-echtgenoot op grond van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Met een door een advocaat mede-ondertekende akte wordt onder andere een echtscheidingsconvenant bedoeld, waarin veelal alimentatieverplichingen zijn opgenomen. Aangezien de advocaten geen partij bij deze overeenkomst zijn en deze akten zelden door hen worden mede-ondertekend, acht de SVB het vereiste van mede-ondertekening te zijn vervuld indien door betrokkene aannemelijk wordt gemaakt dat het echtscheidingsconvenant tot stand is gekomen door de inzet van bij de echtscheiding betrokken advocaten. Voor de toepassing van artikel 4 Anw worden (voormalig) ongehuwd samenwonenden niet met gehuwden gelijkgesteld. De hoogte van de nabestaandenuitkering waarop een nabestaande op grond van deze bepaling aanspraak kan maken, is gerelateerd aan de hoogte van de alimentatie die werd ontvangen. Indien de alimentatie gelijk aan of hoger was dan de maximale bruto nabestaandenuitkering, bestaat in beginsel recht op de maximale bruto nabestaandenuitkering. Bij een alimentatie die lager was dan de maximale bruto nabestaandenuitkering, wordt het recht op de nabestaandenuitkering uitgedrukt in een percentage dat overeenstemt met de verhouding waarin de laatst ontvangen alimentatie tot de maximale bruto nabestaandenuitkering stond. Met betrekking tot de duur van het recht op een nabestaandenuitkering op grond van deze bepaling heeft de SVB als beleidslijn vastgesteld dat deze wordt bepaald door de verdere voorwaarden van de Anw en dus niet samenhangt met de looptijd van de oorspronkelijke alimentatieverplichtingen.

Het recht op pseudo-nabestaandenuitkering kan niet ontstaan, indien de pseudo-nabestaande op de datum van overlijden van de ex-echtgenoot geen recht had op alimentatie in de zin van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. In verband met het bepaalde in artikel 1:160 BW komt de alimentatieverplichting te vervallen, indien de ex-echtgenoot hertrouwt of gaat samenwonen. Voor zover niet langer sprake is van een alimentatieverplichting op het moment van overlijden van de ex-echtgenoot, kan dus geen recht op pseudo-nabestaandenuitkering ontstaan.

2 Kring der verzekerden

2.1 Algemeen

De kring van verplicht verzekerden voor de AKW, AOW en Anw wordt gevormd door ingezetenen van Nederland en niet-ingezetenen die hier te lande in loondienst werken en op grond daarvan aan de loonbelasting zijn onderworpen. Op deze hoofdregel bestaat een aantal uitzonderingen, zowel uitbreidend als beperkend. Deze uitzonderingen zijn geregeld in het Besluit uitbreiding en beperking kring der verzekerden volksverzekeringen (KB 164). In dit besluit is aan de Sociale Verzekeringsbank in artikel 25 de discretionaire bevoegdheid gegeven om in geval van onbillijkheden van overwegende aard van de in het besluit gestelde regels af te wijken.

Ten aanzien van de kring van verzekerden moet worden opgemerkt, dat de nationaalrechtelijke situatie sterk bepaald wordt door het internationale recht, met name Verordening (EEG) nr. 1408/71 en bilaterale verdragen. Indien de verordening of een verdrag van toepassing is, wordt de verzekeringspositie van de betrokkene bij voorrang op grond daarvan bepaald. Slechts indien geen internationaal instrument toepasselijk is, wordt de verzekeringspositie uitsluitend beoordeeld op basis van de nationaalrechtelijke bepalingen. De beleidsregels die betrekking hebben op internationaal recht, zijn opgenomen in deel IV van deze bundel.

2.2 Ingezetene/wonen: artikel 2, artikel 3 en artikel 6, lid 1, onder a, en lid 2 AOW en AKW, artikel 6, artikel 7 en artikel 13 Anw, artikel 5, lid 1 TOG

AOW en AKW: art. 2 en Anw: art. 6
Ingezetene in de zin van deze wet is degene, die in Nederland woont.

TOG: art. 5, lid 1

1. *De natuurlijke persoon die hier te lande woont en tot wiens huishouden hier te lande het kind op de peildatum behoort heeft over dat kalenderkwartaal recht op een tegemoetkoming in de onderhoudskosten van dat kind op grond van deze regeling.*

AOW: art. 2 (oud):
Ingezetene in de zin van de wet is degene, die binnen het Rijk woont.

AOW en AKW: art. 3 en Anw: art. 7

1. *Waar iemand woont en waar een lichaam gevestigd is, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.*
2. *Voor de toepassing van het eerste lid worden schepen en luchtvaartuigen welke in Nederland hun thuishaven hebben, ten opzichte van de bemanning als deel van Nederland beschouwd.*
3. *Hij die Nederland metterwoon heeft verlaten en binnen een jaar nadien metterwoon terug-*

keert zonder inmiddels in de Nederlandse Antillen, Aruba of op het grondgebied van een andere Mogendheid te hebben gewoond, wordt ook voor de duur van zijn afwezigheid geacht in Nederland te hebben gewoond.

TOG: art. 5, lid 2

2. *Waar de natuurlijke persoon woont wordt naar de omstandigheden beoordeeld.*

AOW en AKW: art. 6 en Anw: art. 13

1. *Verzekerd overeenkomstig de bepalingen van deze wet is degene, die (AOW: nog niet de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, en)*
   a. *ingezetene is;*
   b. *geen ingezetene is, doch ter zake van in Nederland in dienstbetrekking verrichte arbeid aan de loonbelasting is onderworpen.*
2. *Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, in afwijking van het eerste lid, uitbreiding dan wel beperking worden gegeven aan de kring der verzekerden.*

Anw: art. 13, lid 3

3. *Indien een verzekerde ophoudt ingezetene te zijn, eindigt zijn verzekering, behoudens voor de toepassing van de Wet financiering volksverzekeringen en voor zover niet reeds op hem van toepassing is een overeenkomstige regeling van de Nederlandse Antillen, van Aruba, van een andere Mogendheid of van een volkenrechtelijke organisatie, niet eerder dan zes weken na de dag, met ingang van welke hij heeft opgehouden ingezetene te zijn. Op de termijn, gesteld in de vorige volzin, is de Algemene Termijnenwet niet van toepassing.*

2.2.1 Algemeen

Op basis van artikel 6, eerste 1, onder a van de AOW en AKW, en artikel 13, eerste lid, onder a van de Anw is een ingezetene verplicht verzekerd (behoudens de uitzonderingen opgesomd in KB 164). Ingezetene is degene die in Nederland woont (artikel 2 AOW en AKW en artikel 6 Anw). Tot 1 januari 1990 was op grond van laatstgenoemde bepalingen ingezetene degene die binnen het Rijk woonde. Onder het Rijk moest worden verstaan het Rijk in Europa (CRvB 27 april 1994). Waar iemand woont of waar een lichaam gevestigd is, wordt naar de omstandigheden beoordeeld (artikel 3 AOW en AKW, artikel 7 Anw en artikel 5 TOG). Hetgeen gesteld is in § 1.2.7.1 van deel IV ten aanzien van werknemers die werkzaam zijn in de baggerbranche en in de off-shore, vindt overeenkomstige toepassing met betrekking tot de hierboven opgenomen bepalingen (artikel 3 AOW, artikel 7 Anw en artikel 3 AKW) en de artikelen 4 en 16 van KB 164.

Mede op grond van de – omvangrijke – jurisprudentie heeft de SVB met betrekking tot ingezetenschap het volgende beleid ontwikkeld.

Voor de beantwoording van de vraag of iemand binnen Nederland woont, is van belang of er tussen de betrokkene en Nederland een persoonlijke band van duur-

zame aard bestaat. Hierbij moet volgens vaste jurisprudentie worden vastgesteld of de betrokkene het middelpunt van zijn maatschappelijk leven in Nederland heeft. Zie hiervoor recentelijk onder meer CRvB 6 april 1994.

Het onderzoek ter beoordeling of iemand het middelpunt van zijn maatschappelijk leven in Nederland heeft, spitst zich toe op feitelijke omstandigheden. Voor de beoordeling is doorslaggevend in welke mate betrokkene een juridische binding, een economische binding en een sociale binding met Nederland heeft. In sommige gevallen is één van deze bindingen zo sterk dat deze op zichzelf reeds tot ingezetenschap leidt. In andere gevallen leidt is geen van deze bindingen op zichzelf beschouwd voldoende sterk om tot ingezetenschap te leiden, maar moet op grond van het complex van factoren toch tot ingezetenschap worden geconcludeerd. Bij de beoordeling is tevens van belang of en in hoeverre er (nog) sprake is van binding met een ander land dan Nederland. In principe kan gesteld worden dat de band met Nederland sterker is naarmate de band met een ander land, zoals het land van herkomst, zwakker is. Het onderzoek vindt plaats aan de hand van de volgende criteria.

2.2.2 Juridische binding

2.2.2.1 Algemeen

Voor het bestaan van een juridische binding is van belang of betrokkene beschikt over een verblijfstitel voor bepaalde (artikelen 9 en 9a Vreemdelingenwet (Vw)) of voor onbepaalde tijd (artikel 10 en 13 Vw). Een gewone verblijfsvergunning ex artikel 9 Vw geldt voor bepaalde tijd, een vestigingsvergunning ex artikel 13 geeft een verblijfstitel voor onbepaalde tijd. Afgifte van verblijfsvergunningen kan verband houden met internationale verplichtingen, een wezenlijk Nederlands belang en overige gronden, bijvoorbeeld gezinshereniging, studie en klemmende redenen van humanitaire aard.

Indien de betrokkene in het bezit is van een vestigingsvergunning zal in het algemeen ingezetenschap worden aangenomen. Als iemand een tijdelijke verblijfsvergunning heeft, dan kan dit, bezien in het licht van de overige van belang zijnde omstandigheden, bijdragen tot de conclusie dat hij in Nederland woont.

Heeft betrokkene geen verblijfsvergunning, dan zal uit de overige omstandigheden moeten blijken van het bestaan van een persoonlijke band van duurzame aard met Nederland. Zie onder andere de uitspraak van de CRvB 14 februari 1986. In een dergelijke situatie kan een gerealiseerde verblijfsduur van drie jaar in Nederland een positieve aanwijzing vormen voor het aannemen van ingezetenschap. Dit zogenaamde drie jaren-beleid is mede tot stand gekomen naar aanleiding van CRvB-jurisprudentie, (zie onder meer CRvB 1 maart 1983, en CRvB 16 november 1982).

2.2.2.2 Personen die als asielzoeker naar Nederland zijn gekomen

Een vreemdeling die als asielzoeker naar Nederland is gekomen, kan worden toe-

gelaten onder toekenning van een van de volgende bijzondere verblijfstitels:
- de status van vluchteling ('A-status', artikel 15 Vw);
- vergunning tot verblijf zonder beperkingen ('C-status', artikel 9 Vw);
- voorwaardelijke vergunning tot verblijf (vvtv, artikel 12a Vw).

De status van vluchteling, de 'A-status', kan worden verleend aan vreemdelingen die afkomstig zijn uit een land waar zij gegronde redenen hebben te vrezen voor vervolging op grond van hun godsdienstige of politieke overtuiging, nationaliteit, ras of sociale groep. De 'A-status' geeft een verblijfstitel voor onbepaalde tijd (artikel 10 Vw). Een vergunning tot verblijf zonder beperkingen, de 'C-status' wordt verleend op grond van klemmende redenen van humanitaire aard. Deze verblijfstitel is een gewone verblijfsvergunning ex artikel 9 Vw, zij het dat deze zonder beperkingen wordt verleend. De voorwaardelijke vergunning tot verblijf (vvtv) geeft een tijdelijk verblijfsrecht van een jaar met mogelijkheid van verlenging (artikelen 9a en 12a Vw) en kan worden verleend aan vreemdelingen die een aanvraag om toelating als vluchteling hebben ingediend en in Nederland verblijven (artikel 12b Vw). De vvtv kan worden verleend indien een asielaanvraag is afgewezen, maar gedwongen verwijdering van bijzondere hardheid zou zijn in verband met de algehele situatie in het land van herkomst, bijvoorbeeld wegens oorlogsgeweld. De vreemdeling die drie jaar in het bezit is geweest van een vvtv, heeft aanspraak op een gewone verblijfsvergunning (artikel 13a Vw). In deze drie jaar krijgt de vvtv-houder stapsgewijze meer rechten, achtereenvolgens op onderwijs, beroepsscholing en toegang tot de arbeidsmarkt. In het tweede jaar mag de houder van een vvtv zich oriënteren op de arbeidsmarkt. Dit betekent dat hij kortdurend werk mag verrichten. In het derde jaar wordt een tewerkstellingsvergunning zonder arbeidsmarkttoets uit hoofde van de Wet Arbeid Vreemdelingen afgegeven en heeft hij aldus officieel toegang tot de arbeidsmarkt. De vvtv is in de plaats gekomen van de Gedoogden- en Ontheemdenregelingen.

Ook de verzekeringspositie van asielzoekers is in de eerste plaats afhankelijk van de mate van juridische binding met Nederland.

Ten aanzien van een persoon die de status van vluchteling bezit, zal steeds ingezetenschap worden aangenomen. Het gaat hier om personen met de 'A-status' (inclusief de uitgenodigde vluchtelingen) en personen met de 'C-status'. Voor wat betreft het moment waarop ingezetenschap ontstaat geldt voor deze personen het volgende. De door de Nederlandse regering uitgenodigde vluchtelingen hebben door de zekerheid die zij aan de uitnodiging kunnen ontlenen, een zo sterke juridische band met Nederland, dat zij vanaf het moment waarop zij in Nederland arriveren naar de omstandigheden beoordeeld in Nederland wonen. Voor overige asielzoekers bestaat geen ingezetenschap vanaf het moment van feitelijk verblijf in Nederland, maar ontstaat de duurzame band met Nederland geleidelijk (zie bijvoorbeeld de uitspraak van de CRvB van 15 december 1993). De datum van de beslissing tot verlening van de status van vluchteling of van een vergunning tot verblijf vormt in het algemeen het omslagpunt, vanaf wanneer de juridische band met Nederland

dermate sterk is dat er sprake is van ingezetenschap. De CRvB heeft dit uitgangspunt bevestigd in onder andere uitspraken van 23 februari 1994, 9 maart 1994, 16 november 1994 en recentelijk in de uitspraak van 18 juni 1997. Nadien is dit bevestigd door de Hoge Raad in het arrest van 17 januari 1996. De verlening van deze verblijfstitels heeft niet tot gevolg dat betrokkenen over voorliggende perioden van feitelijk verblijf alsnog geacht worden in Nederland te hebben gewoond.

Voor de houder van een vvtv, die een minder sterke juridische band met Nederland heeft dan een persoon met een A-status of een C-status, vormt het moment waarop hij gaat werken het omslagpunt voor zover dit moment valt in het jaar waarin officieel toegang bestaat tot de arbeidsmarkt (het derde jaar). Gedurende het tweede jaar kan de betrokkene echter al verzekerd zijn op grond van werken in Nederland; zie hiervoor § 2.3.

Indien de betrokkene geen status als hierboven beschreven heeft, heeft hij geen of een zeer zwakke juridische band met Nederland. In dat geval kan hij niettemin op grond van overige omstandigheden woonplaats in Nederland hebben. Met name in gevallen waarin de afgifte van een verblijfsvergunning erg lang duurt, kan een ander omslagpunt gelden. Factoren die daarbij een rol spelen zijn bijvoorbeeld de lange duur van een beroepsprocedure tegen de afwijzing van een verzoek tot toekenning van de vluchtelingenstatus of van een verblijfsvergunning (zie CRvB 7 september 1994.) in combinatie met een langdurige en ononderbroken verblijfsduur in Nederland en met economische en sociale omstandigheden (zie CRvB 5 oktober 1994.).

2.2.3 Economische binding

Bij de beoordeling of sprake is van een economische binding met Nederland kunnen de volgende factoren relevant zijn:

- De wijze waarop betrokkene voorziet in zijn onderhoud (werkt hij in loondienst, met name op basis van een vaste aanstelling, of heeft hij een eigen zaak) kan een factor van sterke binding bevatten. Ingeval betrokkene in loondienst werkt of indien hij als zelfstandige een eigen zaak in Nederland heeft, dan zal er veelal sprake zijn van een sterke economische binding. In zo'n situatie zal in combinatie met andere factoren gemakkelijker ingezetenschap kunnen worden aangenomen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit CRvB 19 december 1985.
- Als de betrokkene hier te lande een ingerichte zelfstandige woonruimte heeft (gekocht of gehuurd), dan kan dit wijzen op een voorgenomen langere binding. Een uitzondering hierop wordt gevormd door de ROA-woning. Verblijf in deze woningen vormt geen economische band van betekenis, zie hiervoor CRvB 7 september 1994 en CRvB 6 november 1996. Het inwonen bij een familielid kan wijzen op een tijdelijk verblijf. Het zal afhangen van de verklaring voor het inwonen. Het kan zijn dat betrokkene op zoek is naar zelfstandige woonruimte en daarom tijdelijk bij familie verblijft.

2.2.4 Sociale binding

Indicaties voor het al of niet aannemen van een sociale binding zijn:
- de aanwezigheid van betrokkenes gezin in Nederland;
- een in Nederland wonend familielid dat reeds geruime tijd in Nederland woont en/of werkt;
- het feit dat de kinderen een Nederlandse school bezoeken;
- het volgen van een cursus om de Nederlandse taal machtig te worden of van een beroepsopleiding;
- het aangesloten zijn bij een kerkgenootschap, verenigingen e.d. in Nederland;
- aanwijzingen die er op duiden dat de betrokkene binnen afzienbare tijd of in de toekomst Nederland zal verlaten en zich elders zal vestigen.

In bepaalde gevallen zijn er indicaties aanwezig die wijzen op een (nog) bestaande binding met een ander land en die daarom pleiten tegen het aannemen van een juridische, economische of sociale band met Nederland. Factoren die daarbij een rol spelen zijn onder meer:
- of de betrokkene met een enkele reis of met een retourbiljet naar Nederland is gekomen;
- de aantekeningen inzake het vertrek uit het land van herkomst en het verblijf in Nederland, gesteld in betrokkenes paspoort;
- het motief voor vertrek vanuit een ander land naar Nederland (bijvoorbeeld studieredenen of een om andere redenen vooropgezet tijdelijk verblijf);
- of de betrokkene nog woonruimte, huisraad of eigendommen van belang in het land van herkomst heeft (is het huurcontract opgezegd of het huis verkocht);
- het feit dat betrokkenes gezin, waarmee hij regelmatig contact onderhoudt, niet in Nederland verblijft. In deze situatie is het echter ook mogelijk dat de betrokkene geacht wordt een dubbele woonplaats te hebben. Of hij behalve in het land waar zijn gezin verblijft, mede woonplaats heeft in Nederland, hangt er van af of zijn band met Nederland zo sterk is dat het middelpunt van zijn maatschappelijk leven in Nederland is gelegen.

Het totaalbeeld van de feitelijke omstandigheden moet uitwijzen of de betrokkene het middelpunt van zijn maatschappelijk leven in Nederland heeft en er dientengevolge sprake is van een persoonlijke band van duurzame aard met Nederland. Deze band wordt bij vestiging in Nederland in het algemeen geleidelijk opgebouwd en kan bij vertrek uit Nederland geleidelijk worden verbroken.

Voorzover bepalingen inzake de detachering van werknemers zoals opgenomen in internationale regelingen (zie deel IV, § 1.2.8) niet anders bepalen, wordt de verzekeringspositie van gezinsleden van gedetacheerde personen beheerst door de Nederlandse nationale criteria inzake het ingezetenschap.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 16 november 1983, CRvB 19 december 1985, RSV 1986/166

CRvB 13 april 1988, RSV 1988/273
CRvB 20 juli 1988, RSV 1989/71
CRvB 28 september 1988, RSV 1989/139
CRvB 7 juni 1989, RSV 1990/42
CRvB 15 december 1993, RSV 1994/235
CRvB 23 februari 1994, RSV 1994/238
CRvB 9 maart 1994, KBW 1993/56, n.g.
CRvB 6 april 1994, RSV 1995/12
CRvB 6 april 1994, AOW 1993/62 en AWW 1993/70, n.g.
CRvB 27 april 1994, PS 1994, 660
CRvB 15 juni 1994, AB 1995, 76
CRvB 22 juni 1994, AB 1995, 78
CRvB 7 september 1994, KBW 1994/11, n.g.
CRvB 5 oktober 1994, KBW 1994/1, n.g.
CRvB 16 november 1994, KBW 1994/19, n.g.
HR 17 januari 1996, PS 1996/244

2.2.5 Einde verplichte verzekering na vertrek uit Nederland

Indien een ingezetene uit Nederland vertrekt, heeft dit niet altijd zonder meer tot gevolg dat de verzekering direct eindigt omdat rekening moet worden gehouden met het uitgangspunt dat de band met Nederland, na vertrek naar het buitenland, slechts geleidelijk verdwijnt. Zie bijvoorbeeld CRvB 15 juni 1994 en CRvB 2 juni 1994. Of de band met Nederland verbroken is moet worden vastgesteld op basis van het totaalbeeld van feitelijke omstandigheden, waaruit in het concrete geval blijkt dat niet langer sprake is van juridische, economische en sociale binding met Nederland,(zie onder meer CRvB 20 juli 1988, CRvB 13 april 1988 en CRvB 6 april 1994).

In dit verband zijn een drietal situaties te onderscheiden:
- Betrokkene vertrekt uit Nederland om zich definitief in een ander land te vestigen. In dat geval geldt als uitgangspunt dat het ingezetenschap eindigt op de datum van het feitelijk vertrek uit Nederland. Of het vertrek een definitief karakter heeft, moet blijken uit het totaal beeld van alle relevante juridische, economische en sociale factoren (zie hiervoor § 2.2.2.1, 2.2.3 en 2.2.4).
- Betrokkene verblijft tijdelijk buiten Nederland. In die situatie geldt als uitgangspunt dat het ingezetenschap niet eindigt, mits het – voorgenomen – verblijf buitenslands niet langer duurt dan één jaar. Of sprake is van een tijdelijk verblijf buiten Nederland moet blijken uit het totaal beeld van alle relevante juridische, economische en sociale factoren (zie hiervoor § 2.2.2.1, 2.2.3 en 2.2.4).
- Betrokkene vertrekt uit Nederland en het is onduidelijk of het verblijf in het buitenland een tijdelijk of definitief karakter heeft. In deze situatie geldt als uitgangspunt dat naarmate betrokkene langer buiten Nederland verblijft waarschijnlijk is dat de band met Nederland minder sterk wordt. In gevallen waarin het onderzoek naar de feitelijke omstandigheden niet leidt tot de conclusie dat

sprake is van een definitief dan wel tijdelijk verblijf in het buitenland wordt betrokkene het eerste jaar na het feitelijk vertrek uit Nederland (nog) als ingezetene beschouwd. Na dat jaar wordt het ingezetenschap als geëindigd beschouwd, tenzij betrokkene zelf aantoont dat de feitelijke omstandigheden het (voorlopig) handhaven van het ingezetenschap rechtvaardigen. Als drie jaar zijn verlopen na de datum van vertrek uit Nederland, wordt het ingezetenschap zonder meer als geëindigd beschouwd. De periode van verblijf buiten Nederland heeft dan zo lang geduurd, dat het middelpunt van het maatschappelijk leven van betrokkene niet langer in Nederland aanwezig kan worden geacht. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen kan op deze regel een uitzondering worden gemaakt.

Indien vreemdelingen naar het buitenland vertrekken kan dit reeds eerder dan drie jaar negatieve gevolgen hebben voor de verblijfstitel. Indien de verblijfstitel komt te vervallen kan alleen nog sprake zijn van ingezetenschap op grond van sociale en economische binding met Nederland.

2.2.6. Betekenis inschrijving GBA

Hetgeen hiervoor is gesteld ten aanzien van de nawerking van ingezetenschap bij vertrek naar of verblijf in het buitenland laat onverlet dat de praktijk van de beoordeling zeer sterk steunt op de de vraag of de betrokkene al of niet ingeschreven staat bij de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA)in een bepaalde periode. Bijvoorbeeld: indien verzekerde tijdvakken voor de AOW moeten worden vastgesteld wordt men in beginsel als ingezetene aangemerkt in de periodes dat men ingeschreven stond bij de GBA. Dit wil echter niet zeggen dat geen van de GBA-indicatie afwijkende periodes van ingezetenschap kunnen worden aangenomen. Dienaangaande gelden de volgende procedureregels. Nader onderzoek zal worden verricht indien de SVB over aanwijzingen beschikt die duiden op een van de GBA-indicatie afwijkende situatie, dan wel wanneer de burger daar uitdrukkelijk om verzoekt. Hetgeen hierboven is gesteld geldt evenzeer in de omgekeerde situatie dat betrokkene in Nederland bij de GBA staat ingeschreven, maar hier niet verblijft – dit onverkort de mededelingsverplichting van de burger om zijn vertrek naar het buitenland te melden op grond van de desbetreffende controlevoorschriften.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 6 april 1994, RSV 1995/12
CRvB 15 juni 1994, AB 1995, 76

2.3 Verzekering op grond van werken: artikel 6, lid 1, onder b AOW en AKW, en artikel 13, lid 1, onder b Anw

AOW en AKW: artikel 6, en Anw: artikel 13

1. *Verzekerd overeenkomstig de bepalingen van deze wet is degene, die (AOW: nog niet de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, en)*

a. ingezetene is;

b. geen ingezetene is, doch ter zake van in Nederland in dienstbetrekking verrichte arbeid aan de loonbelasting is onderworpen.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, in afwijking van het eerste lid, uitbreiding dan wel beperking worden gegeven aan de kring der verzekerden.

Behalve ingezetenen zijn verzekerd personen die niet in Nederland wonen maar wel in Nederland werkzaam zijn. Hierbij gelden de voorwaarden dat betrokkene arbeid verricht in dienstbetrekking en op grond daarvan onderworpen is aan de loonbelasting. Onder het begrip dienstbetrekking vallen zowel een publiekrechtelijke als een privaatrechtelijke arbeidsverhouding. De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat geen eisen mogen worden gesteld aan de omvang van de dienstbetrekking. Vergelijk HvJ EG 3 mei 1990 en HR 12 juni 1991. Binnen de groep van personen die verzekerd is op basis van werken zijn er personen die in Nederland verblijven, maar van wie (nog) niet gezegd kan worden dat zij naar de omstandigheden beoordeeld in Nederland wonen en dus verzekerd zijn op basis van ingezetenschap. In een dergelijke situatie kan de verzekeringsgrond na verloop van tijd wijzigen. Indien bepaalde signalen wijzen op verzekering op grond van ingezetenschap stelt de SVB hiernaar een onderzoek in en wordt zo nodig de verzekeringsgrond aangepast. Na een periode van drie jaar onderzoekt de SVB welke verzekeringsgrond de meest aangewezen is, waarbij als uitgangspunt geldt dat na drie jaar veelal sprake zal zijn van verzekering op grond van ingezetenschap, tenzij er aanwijzingen zijn die op het tegendeel wijzen.

De houder van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf mag zich vanaf het tweede jaar oriënteren op de arbeidsmarkt. Wanneer hij in dat jaar gaat werken, beschouwt de SVB hem als verzekerd op grond van werken. De verzekering vangt aan op de eerste werkdag en eindigt als de werkzaamheden eindigen. Is het onzeker of de werkzaamheden eindigen, dan eindigt de verzekering op grond van werken drie maanden na de laatste werkdag. In het derde jaar heeft de houder van een vvtv officieel toegang tot de arbeidsmarkt. Indien betrokkene in het derde jaar daadwerkelijk gaat werken, acht de SVB dit het omslagpunt om verzekering op basis van ingezetenschap aan te nemen (zie eveneens § 2.2.2.2).

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 3 mei 1990, RSV 1990/309
HR 12 juni 1991, RSV 1992/74

2.4 Uitbreiding en beperking kring der verzekerden

Het op artikel 6, tweede lid AOW en AKW, en artikel 13, tweede lid Anw gebaseerde KB 164 geeft uitbreiding en beperking aan de kring der verzekerden. In relatie tot tijdvakken die gelegen zijn vóór 1 juli 1989 (datum van inwerkingtreding van KB 164) en in overgangssituaties is het oude KB 557 nog van belang.

2.4.1 KB 557

2.4.1.1 Vrouwen wier echtgenoot van de kring der verzekerden is uitgesloten: artikel 2, lid 1, onder j (zoals deze tekst luidde voor 1 april 1985)

KB 557: art. 2, lid 1, onder j

1. *In afwijking van het bepaalde in het eerste lid van de artikelen 6 van de Algemene Ouderdomswet, 7 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, 6 van de Algemene Kinderbijslagwet, 5 van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en 4 van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet wordt niet als verzekerde in de zin van die wetten aangemerkt:*
   j. de binnen het Rijk wonende gehuwde vrouw, wier echtgenoot ingevolge het in dit lid onder a, b, c, d, e, f, g, h en i bepaalde niet verzekerd is.

De gehuwde vrouw wier echtgenoot was uitgesloten van verzekering, bijvoorbeeld in verband met grensarbeid, werd ingevolge artikel 2, eerste lid, onder j van KB 557, zoals deze bepaling laatstelijk luidde, gedurende de niet verzekerde tijdvakken van haar echtgenoot uitgesloten van verzekering ingevolge de volksverzekeringswetten. Deze bepaling van KB 557 is ingetrokken met ingang van 1 april 1985, maar de SVB laat deze bepaling buiten toepassing met ingang van 23 december 1984. Op grond van het arrest Verholen van het HvJ EG (HvJ EG 11 juli 1991) en de uitspraken van de CRvB van 26 november 1993 mag artikel 2, eerste lid, onder j van KB 557 geen toepassing vinden bij de vaststelling van het verzekeringsverleden ingevolge de AOW van gehuwde vrouwen voor zover zij onder de personele werkingssfeer van Richtlijn 79/7/EEG van 19 december 1978 (EG-richtlijn 79/7) vallen. Bij de berekening van het AOW-pensioen van de gehuwde vrouw of bij de berekening van de toeslag van haar echtgenoot mogen dan ook geen kortingen uit hoofde van de desbetreffende KB-bepaling worden opgelegd.

Indien een AOW-gerechtigde verzoekt om herziening van het AOW-pensioen op grond van het feit dat ten onrechte bovengenoemde korting is toegepast, herziet de SVB het pensioen met één jaar terugwerkende kracht. Het AOW-pensioen wordt met een terugwerkende kracht van meer dan één jaar herzien indien er sprake is van een bijzonder geval en het van hardheid zou getuigen de terugwerkende kracht tot één jaar te beperken. Herzieningsverzoeken die binnen één jaar na de uitspraken van de CRvB van 26 november 1993 worden ingediend, worden als bijzonder geval aangemerkt. Herzieningsverzoeken die na 26 november 1994 worden ingediend worden uitsluitend als bijzonder geval aangemerkt voor zover zij vallen onder de criteria zoals neergelegd in § 5.2.1. Voor de beoordeling van de vraag of sprake is van hardheid wordt eveneens verwezen naar § 5.2.1.

Uit de uitspraak van de Hoge Raad van 29 mei 1996 blijkt dat ten aanzien van personen die niet onder de personele werkingssfeer van EG-richtlijn 79/7 vallen, de hier bedoelde tijdvakken wél mogen leiden tot korting op het pensioen of de toeslag. De SVB gaat ervan uit dat het hierbij niet van belang is of deze tijdvakken gelegen zijn voor of na de inwerkingtreding van artikel 1 van de Grondwet per 1 fe-

bruari 1983. Zie onder meer CRvB 26 november 1993, RSV 1994/126. Met betrekking tot de vraag wie tot de personele werkingssfeer van EG-richtlijn 79/7 gerekend wordt, wordt verwezen naar deel IV, § 3.1.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 11 juli 1991, zaken C-87/90, C-88/90 en C-89/90 (Verholen), Jur. 1991, I-3783
CRvB 26 november 1993, RSV 1994/126
HR 29 mei 1996, RSV Actueel 1996/14
Rb 's-Hertogenbosch 17 juli 1996, 94/6151 en 94/9829 AOW, n.g.

2.4.1.2 *Ingezetenen die een buitenlandse uitkering ontvangen: artikel 2, lid 1, onder c*

KB 557: artikel 2, lid 1, onder c

1. *In afwijking van het bepaalde in het eerste lid van de artikelen 6 van de Algemene Ouderdomswet, 7 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, 6 van de Algemene Kinderbijslagwet, 5 van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en 4 van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet wordt niet als verzekerde in de zin van die wetten aangemerkt:*
   c. *de ingezetene, die ingevolge een buitenlandse wettelijke regeling een soortgelijke uitkering ontvangt als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel f, h of k, onder 1°, 2° of 3° of wel uitkering mist over soortgelijke dagen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g een en ander indien hij verzekerd blijft krachtens de onder a of b bedoelde wettelijke regeling inzake uitkering wegens ouderdom, overlijden en langdurige arbeidsongeschiktheid alsmede inzake kinderbijslag, en hij noch arbeid verricht, noch een uitkering ontvangt wegens ziekte, werkloosheid, langdurige arbeidsongeschiktheid, ouderdom of overlijden krachtens een Nederlandse regeling.*

De ingezetene die ingevolge een buitenlandse wettelijke regeling een uitkering wegens ouderdom, overlijden of arbeidsongeschiktheid ontvangt, is uitgezonderd van de verzekering ingevolge de Nederlandse volksverzekeringen indien hij "verzekerd blijft" op grond van de buitenlandse wettelijke regeling. Uit de jurisprudentie (zie HR 2 juli 1986, CRvB 13 maart 1996 en CRvB 27 maart 1996) leidt de SVB het volgende af. Betrokkene wordt geacht aan deze voorwaarde te voldoen indien hij uit hoofde van zijn aanspraak ingevolge het buitenlandse stelsel van sociale verzekering, van dat stelsel een bescherming ondervindt die naar aard en omvang op één lijn is te stellen met de bescherming die de Nederlandse volksverzekeringen bieden. Dat wil zeggen dat het geheel van aanspraken dat betrokkene aan die buitenlandse sociale verzekering ontleent, zich naar aard en omvang niet wezenlijk onderscheidt van het geheel van aanspraken dat hij zou hebben als verzekerde krachtens de volksverzekeringen. De beoordeling of hiervan sprake is, is feitelijk van aard. Er wordt nauwgezet nagegaan of het buitenlandse verzekeringspakket zowel wat de dekking van het verzekerde risico als wat de reikwijdte en de hoogte van de te verlenen prestaties betreft, overeenkomt. Een vergelijking van de aard en de omvang van de uitkering die betrokkene op het moment van de beoordeling geniet, blijft evenwel achterwege.

In voorkomende gevallen wordt bovenstaande uitleg van het begrip 'verzekerd blijven krachtens een buitenlandse wettelijke regeling' analoog toegepast op de uitsluitingsgronden in de onderdelen a, b, e en g van artikel 2, eerste lid KB 557.

JURISPRUDENTIE:
HR 2 juli 1986, RSV 1987/92
CRvB 27 maart 1996, 94/2031 AOW, n.g.
CRvB 10 april 1996, AOW 1993/37, n.g.

2.4.2 KB 164

2.4.2.1 Niet-ingezetenen met een Nederlandse uitkering: artikel 8

KB 164: art. 8, leden 1 en 3

1. *Verzekerd ingevolge de volksverzekeringen is degene, die buiten Nederland is gaan wonen en op de dag van zijn vertrek recht had op*
   a. *een uitkering ingevolge de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (Stb. 1987, 89),*
   b. *een uitkering krachtens de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen (Stb. 1972, 313),*
   c. *een pensioen op basis van een arbeidsongeschiktheid ingevolge de Algemene burgerlijke pensioenwet (Stb. 1986, 540), de Spoorwegpensioenwet (Stb. 1986, 541) of de Algemene militaire pensioenwet (Stb. 1966, 445),*
   d. *een uitkering ingevolge de Algemene Ouderdomswet,*
   e. *een weduwenpensioen of een tijdelijke weduwenuitkering ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet, of*
   f. *een uitkering of toelage ingevolge de Algemene arbeidsongeschiktheidswet, mits die uitkering, dat pensioen of die toelage ten minste gelijk is aan 35% van het in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Stb. 1968, 657) bedoelde bedrag.*
3. *De in het eerste en tweede lid bedoelde personen zijn niet verzekerd ingevolge de volksverzekeringen indien zij buiten Nederland arbeid verrichten of een uitkering ontvangen krachtens een buitenlandse wettelijke regeling.*

Op grond van artikel 8 KB 164 dient het totaal van de Nederlandse uitkeringen die betrokkene ontvangt, ten minste gelijk te zijn aan 35% van het Nederlandse wettelijke minimumloon teneinde verzekerd te blijven ingevolge de Nederlandse volksverzekeringswetten. Bij de beoordeling van de vraag of betrokkene aan deze voorwaarde voldoet, wordt artikel 8 van KB 164 naar de letter van de tekst geïnterpreteerd. Toeslagen op grond van de Toeslagenwet blijven dan ook op grond van de uitspraak van de CRvB van 26 augustus 1993 en het arrest van de Hoge Raad van 2 juli 1997 buiten beschouwing bij de vaststelling van het bedrag aan uitkering dat betrokkene ontvangt.

Het begrip "arbeid" in de zin van artikel 8, derde lid, wordt door de SVB op gelijke

wijze geïnterpreteerd als het begrip arbeid in artikel 22 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. Hieronder vallen zowel arbeid in dienstbetrekking als buiten een dergelijk verband verrichte werkzaamheden. In de belastingrechtspraak (zie HR 24 april 1929 en HR 9 januari 1957 zijn daarbij als voorwaarden gesteld dat de arbeid moet zijn verricht in het economisch verkeer en dat met de arbeid het verkrijgen van enig geldelijk voordeel moet zijn beoogd of volgens de in het maatschappelijk verkeer geldende regelen redelijkerwijs moet kunnen worden verwacht. Het begrip arbeid in de zin van artikel 2, vijfde lid en artikel 10 wordt op dezelfde wijze geïnterpreteerd.

JURISPRUDENTIE:
HR 24 april 1929, B 4501
HR 9 januari 1957, BNB 1957/55
CRvB 26 augustus 1993, RSV 1994/92

2.4.2.2 *Vrijstelling van de verplichte verzekering: artikel 18 en artikel 24*

KB 164: art. 18

1. *De ingezetene, die niet duurzaam in Nederland woont, in dienst is van een in Nederland gevestigde buitenlandse instelling zonder winstoogmerk en op wie een buitenlandse wettelijke regeling inzake sociale zekerheid van toepassing blijft, kan op zijn verzoek of op verzoek van zijn werkgever voor de duur van ten hoogste twee jaar als niet verzekerd ingevolge de volksverzekeringen worden aangemerkt, in de gevallen door de Sociale Verzekeringsbank aan te wijzen.*
2. *Artikel 13, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.*
3. *De periode van twee jaar als in het eerste lid bedoeld, kan op aanvraag telkens voor de duur van twee jaar worden verlengd.*

KB 164: art. 24

1. *De ingezetene die een uitkering ontvangt ingevolge een buitenlandse wettelijke regeling inzake sociale zekerheid of ingevolge een regeling van een volkenrechtelijke organisatie, kan op verzoek door de Sociale Verzekeringsbank van de verzekering ingevolge de Algemene Ouderdomswet, de Algemene Weduwen- en Wezenwet, de Algemene Kinderbijslagwet en de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet worden vrijgesteld, tenzij hij in Nederland arbeid verricht.*
2. *De vrijstelling wordt verleend*
   a. *in het geval de ingezetene duurzaam uitsluitend een buitenlandse uitkering of een uitkering van een volkenrechtelijke organisatie ontvangt, indien deze uitkering ten minste gelijk is aan 70% van het in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag bedoelde bedrag.*
   b. *in het geval de ingezetene duurzaam mede een Nederlandse sociale verzekeringsuitkering ontvangt, indien het totaal van deze uitkering en de buitenlandse uitkering of de uitkering van de volkenrechtelijke organisatie ten minste gelijk is aan 70% van het vorengenoemde bedrag en de buitenlandse uitkering of de uitkering van de volkenrechtelijke organisatie groter is dan of gelijk is aan de Nederlandse uitkering.*

3. *Behoudens het bepaalde in artikel 39 gaat de vrijstelling in met ingang van de datum van het verzoek om vrijstelling doch niet eerder dan op het moment dat de buitenlandse uitkering of de uitkering van de volkenrechtelijke organisatie daadwerkelijk wordt ontvangen.*
4. *Voor de toepassing van dit artikel wordt met een uitkering ingevolge een buitenlandse wettelijke regeling inzake sociale zekerheid gelijkgesteld een vergelijkbare buitenlandse uitkering krachtens een bijzondere regeling voor ambtenaren en wordt met een Nederlandse sociale verzekeringsuitkering gelijkgesteld een vergelijkbare Nederlandse uitkering krachtens een bijzondere regeling voor ambtenaren.*
5. *Voor de toepassing van dit artikel wordt een uitkering ingevolge een wettelijke regeling inzake sociale zekerheid van de Nederlandse Antillen of Aruba aangemerkt als een uitkering ingevolge een buitenlandse regeling.*

In KB 164 zijn aan de SVB bevoegdheden gegeven tot vrijstelling van de verzekeringsplicht. De SVB interpreteert deze bepalingen zo, dat zij geen discretionaire bevoegdheid in strikte zin inhouden, maar acht zich gebonden aan de door de wetgever aangegeven vrijstellingsgronden. Zie ook CRvB 30 november 1994. Indien de belanghebbende voldoet aan de in de artikelen 18 of 24 genoemde criteria, wordt vrijstelling van de verplichte verzekering verleend. Op basis van de jurisprudentie wordt bij de vaststelling van de hoogte van de buitenlandse uitkering of de uitkering van een volkenrechtelijke organisatie in de zin van artikel 24, eerste lid van KB 164 deze uitkering omgerekend in Nederlandse guldens op basis van de door de Nederlandsche Bank berekende gemiddelde koers. Indien de uitkering is verkregen op grond van de wetgeving van een Lid-Staat van de Europese Unie (EU) wordt de koers gehanteerd zoals voorgeschreven in artikel 107 van Vo. 574/72 voor zover deze koers voor betrokkene een gunstig resultaat oplevert. In gevallen van hyperinflatie wordt het volgende beleid toegepast. Voor valuta die tijdens twee aaneensluitende kwartalen een devaluatie ondergaan ten opzichte van de Nederlandse gulden van tien procent of meer per kwartaal, wordt niet uitgegaan van een fictieve kwartaalkoers maar van de koers die geldt op de eerste dag van de maand waarin het inkomen genoten wordt.

Gelet op het bepaalde in het eerste lid worden uitkeringen op grond van bovenwettelijke stelsels niet als uitkeringen op grond van een wettelijke regeling in de zin van artikel 24, tweede lid, onder a beschouwd. Voor de beantwoording van de vraag of sprake is van wettelijke dan wel van bovenwettelijke stelsels worden de criteria gehanteerd zoals deze ontwikkeld zijn bij de toepassing van artikel 1, onder j van Vo. 1408/71.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 4 januari 1989, RSV 1989/195
CRvB 30 november 1994, AOW 1992/109, n.g.
CRvB 22 maart 1995, AOW 1993/11, n.g.

2.4.2.3 *Onbillijkheden van overwegende aard: artikel 25*

KB 164: art. 25

1. *De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd voor bepaalde gevallen tegemoet te komen aan onbillijkheden van overwegende aard, die uit de verzekeringsplicht of de uitsluiting daarvan krachtens dit besluit kunnen voortvloeien.*
2. *Van een beschikking van de Sociale Verzekeringsbank op grond van het eerste lid wordt mededeling gedaan in de Staatscourant.*

Artikel 25 van KB 164 geeft de SVB de bevoegdheid in gevallen van kennelijke hardheid af te wijken van de in KB 164 gestelde regels inzake uitbreiding en beperking van de kring van verzekerden volksverzekeringen. De SVB heeft niet de bevoegdheid af te wijken van de hoofdregels van de wet in formele zin met betrekking tot verzekering op grond van ingezetenschap of werken. De beschikkingen die op grond van artikel 25 KB 164 genomen worden, moeten op grond van het tweede lid worden gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant (zie onder andere Stcrt. 1992, 10 en 1995, 51).

Op basis van het samenspel van alle relevante feiten en factoren wordt in het individuele geval een gemotiveerde beschikking genomen, waarbij wordt vastgesteld of de toepassing van KB 164 tot een onredelijke uitkomst zou leiden en het in het individuele geval van bijzondere hardheid of onredelijkheid zou getuigen geen gebruik te maken van de bevoegdheid gegeven in artikel 25 van KB 164.

In het kader van de toepassing van artikel 25 KB 164 heeft de SVB de volgende toetsingscriteria geformuleerd op grond waarvan besloten wordt om iemand in afwijking van de van toepassing zijnde regel uit te sluiten van dan wel op te nemen in de verzekering:

- Is iemand in de situatie geraakt, dat sprake is van dubbele verzekering en dubbele premie-afdracht ten gevolge waarvan het inkomen dubbel wordt belast zonder dat daar dubbele aanspraken tegenover staan, en zou het gezien alle feiten en omstandigheden, met name de financiële situatie van betrokkene, van bijzondere hardheid getuigen als aan die situatie geen einde wordt gemaakt door het treffen van een afwijkende regel ter zake van de verzekering, dan kan besloten worden tot uitsluiting van verplichte verzekering.
- Is iemand in de situatie geraakt, dat hij wat zijn verzekeringspositie betreft tussen wal en schip valt in die zin dat materieel geen sprake is van een adequate verzekering en zou het, gezien alle feiten en omstandigheden, dat wil zeggen gelet op de zorgplicht die de Nederlandse overheid heeft ten aanzien van bepaalde personen en gelet op de financiële positie van de betrokkene en diens mogelijkheid om op private basis een adequate dekking te bewerkstelligen, van bijzondere hardheid getuigen, indien aan die situatie geen einde wordt gemaakt door het treffen van een afwijkende regeling ter zake van de verzekering, dan kan tot opneming in de verzekering worden besloten.

Naast de hierboven genoemde factoren kunnen er ook andere factoren zijn waarmee in het voorliggende geval rekening dient te worden gehouden bij de vraag of de hardheidsclausule moet worden toegepast.

Een postuum verzoek om toepassing van artikel 25 dat wordt ingediend door rechtverkrijgenden van een overleden persoon wordt door de SVB niet gehonoreerd. De SVB stelt zich op het standpunt dat de betrokkene zelf een beroep moet hebben gedaan op het bestaan van onbillijkheden van overwegende aard.

Besluiten op grond van artikel 25 worden door de SVB in beginsel uitsluitend afgegeven over periodes gelegen vanaf de datum dat de betrokkene op dit artikel een beroep heeft gedaan. Zie ook CRvB 29 april 1997.

2.4.2.4 Overgangsrecht: artikel 28 tot en met artikel 35

KB 164: art. 30

Op degene, die niet in Nederland woont en vóór de datum van inwerkingtreding van dit besluit niet voldeed aan artikel 1 van Ons besluit van 19 oktober 1976 (Stb. 557), maar wel behoorde tot een in dat artikel genoemde groep van personen, blijft dat besluit van toepassing over na voornoemde datum gelegen tijdvakken, tenzij hij binnen een jaar na genoemde datum aan de Sociale Verzekeringsbank verzoekt als verzekerde ingevolge de volksverzekeringen te worden aangemerkt, mits hij vanaf die datum voldoet aan een van de artikelen 2 tot en met 9 van dit besluit.

Bij de inwerkingtreding van KB 164 is KB 557 ingetrokken. Op grond van het in de artikelen 28 tot en met 35 van KB 164 geregelde overgangsrecht bleef na de inwerkingtreding van dat besluit in bepaalde gevallen het oude uitbreidings- en beperkingsregime van KB 557 nog van toepassing. De SVB gaat ervan uit dat het oude KB 557 slechts van toepassing blijft, zolang er zich geen wijzigingen voordoen in de persoonlijke omstandigheden van de betrokkene. Indien dit wel het geval is (bijvoorbeeld wanneer de betrokkene arbeid gaat verrichten, stopt met werken of naar een ander land verhuist) wordt op hem KB 164 van toepassing.

In artikel 1, eerste lid, onder h en k van KB 557 was bepaald dat buiten Nederland wonende personen die bepaalde sociale-verzekeringsuitkeringen ontvingen, verzekerd waren krachtens de volksverzekeringen. De verzekering duurde echter slechts één jaar vanaf de ingangsdatum van de uitkering, tenzij men in een EG-Lid-Staat woonde of in een land waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid had afgesloten. Bij de inwerkingtreding van KB 164 (op 1 juli 1989) werd in artikel 30 voor personen die op dat moment niet verzekerd waren omdat zij buiten het grondgebied van een Lid-Staat van de EU of een verdragsland woonden, bepaald dat op hen KB 557 van toepassing bleef. Zij konden echter tot één jaar na de inwerkingtreding van KB 164 wel verzoeken om verzekerd te geraken ingevolge KB 164. Nadien heeft Nederland met een aantal landen een verdrag inzake sociale zekerheid gesloten. Het beleid van de SVB is om voor personen genoemd in artikel 1, eerste

lid, onder h en k van KB 557, de inwerkingtreding van een verdrag op een latere datum dan 1 juli 1989 niet als een wijziging van omstandigheden aan te merken. Deze personen worden dus blijvend als niet verzekerd aangemerkt tenzij zich een wijziging in hun persoonlijke omstandigheden heeft voorgedaan of zal voordoen.

2.5 Gemoedsbezwaarden

2.5.1 Vrijstelling van de verzekeringsplicht: artikel 47 AOW, artikel 64 Anw en artikel 19 WFV

AOW: art. 47 en Anw: art. 64

Degene die gemoedsbezwaren heeft tegen de in deze wet geregelde verzekering, alsmede de rechtspersoon waarbij natuurlijke personen zijn betrokken die zodanige gemoedsbezwaren hebben, kunnen van verplichtingen, welke hun bij of krachtens Hoofdstuk II van de Wet financiering volksverzekeringen zijn opgelegd, overeenkomstig het bij of krachtens paragraaf 8 van dat hoofdstuk bepaalde, worden vrijgesteld.

WFV: art. 19

1. *Van verplichtingen welke bij of krachtens dit hoofdstuk zijn opgelegd, wordt op zijn verzoek ontheven:*
   a. *degene, die gemoedsbezwaren heeft tegen één of meer volksverzekeringen;*
   b. *de rechtspersoon, waarbij natuurlijke personen zijn betrokken die bezwaren hebben als bedoeld in onderdeel a.*
2. *Een ontheffing wordt verleend door de Sociale Verzekeringsbank.*

Regeling gemoedsbezwaarden sociale verzekeringswetten: art. 1, lid 1

1. *Degene die gemoedsbezwaren heeft tegen één van de verzekeringen, geregeld in de Algemene Ouderdomswet (Stb. 1985, 181), de Algemene Weduwen- en Wezenwet (Stb. 1965, 429), de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (Stb. 1967, 655), de Algemene Kinderbijslagwet (Stb. 1980, 1), de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (Stb. 1987, 90), de Ziektewet (Stb. 1987, 88), de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (Stb. 1987, 89), de Werkloosheidswet (Stb. 1987, 93) en de Ziekenfondswet (Stb. 1986, 347), alsmede de rechtspersoon, waarbij natuurlijke personen betrokken zijn, die zodanige gemoedsbezwaren hebben, kan op zijn verzoek, door de Sociale Verzekeringsbank respectievelijk door de bedrijfsvereniging worden ontheven dan wel vrijgesteld van verplichtingen hem bij of krachtens één van deze wetten of de Coördinatiewet Sociale Verzekering (Stb. 1987, 552) opgelegd.*

Regeling gemoedsbezwaarden sociale verzekeringswetten: art. 16, lid 12

12. *Onverminderd het bepaalde in de vorige leden vervalt de vrijstelling, welke is verleend aan een rechtspersoon, na verloop van vijf jaar na de datum van ingang van de vrijstelling. Met ingang van de datum, waarop de vrijstelling is vervallen, kan een nieuwe vrijstelling worden verleend.*

Regeling houdende een spaarregeling voor gemoedsbezwaarden: art. 3, lid 1

1. *Indien van een echtpaar een van de echtgenoten een vrijstelling is verleend als bedoeld in artikel 47 van de Algemene Ouderdomswet, wordt de echtgenoot, die geen inkomen heeft genoten, indien en voorzover deze recht heeft op een uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet en wegens gemoedbezwaren geen aanspraak maakt op deze uitkering, aangewezen als degene, van wie geacht wordt op grond van artikel 20 van de Wet financiering volksverzekeringen belasting te zijn geheven. Het saldo van de spaarrekeing van de echtgenoot aan wie vrijstelling is verleend wordt overgeboekt op een voor beide echtgenoten gezamenlijk aan te leggen spaarrekening.*

Tot de wijziging van 29 april 1997, Stcrt. 82, bevatte de regeling gemoedsbezwaarden geen voorziening voor verzekerden die niet premieplichtig zijn uit hoofde van het feit dat zij geen inkomsten hebben. De SVB opende niettemin de mogelijkheid een beroep te doen op deze regeling voor de (huwelijks)partner van een gemoedsbezwaarde, voor zover deze partner zelf ook gemoedsbezwaard was en hij geen inkomsten genoot. De premieplichtige en de niet-premieplichtige (huwelijks)partner konden op elk moment tussen hun 15e en 65e levensjaar verzoeken om toepassing van de regeling.

Bij de wijziging van de regelingen spaarregeling AOW en uitkering aan gemoedsbezwaarden AOW (29 april 1997, Stcrt. 82) is een voorziening getroffen voor de (huwelijks)partner van de gemoedsbezwaarde, voor zover deze zelf ook gemoedsbezwaard is en geen inkomsten geniet. Een gehuwde vrouw die geen inkomen geniet wordt gelijkgesteld met de gemoedsbezwaarde van wie premie-vervangende belasting wordt geheven. Zij heeft een zelfstandig recht op de uitkering gemoedsbezwaarden indien en zolang zij recht heeft op AOW-pensioen en zij wegens gemoedsbezwaren hierop geen aanspraak maakt. Deze regeling heeft (blijkens artikel III) een terugwerkende kracht tot en met 1 april 1985. Dit impliceert dat ook de vanaf 1 april 1985 tot aan de datum van inwerkingtreding van de regeling geheven belasting mede geacht kan worden te zijn geheven van de echtgenoot die geen inkomen heeft genoten.

De SVB neemt na afloop van de voor rechtspersonen geldende vrijstellingstermijn van vijf jaar niet zelf contact op met de gemoedsbezwaarde rechtspersonen en werkgevers. Het initiatief om tot verlenging van de vrijstelling te komen ligt bij betrokkenen zelf. Als zij een hernieuwd vrijstellingsverzoek doen, wordt, indien aan de voorwaarden voldaan wordt, opnieuw vrijstelling verleend. Zo niet, dan vervalt de vrijstelling gemoedsbezwaarden.

2.5.2 Uitkering gemoedsbezwaarden: artikel 48, leden 1 en 4 AOW

AOW: art. 48, leden 1 en 4

1. *Degene van wie ingevolge artikel 20 van de Wet financiering volksverzekeringen belasting is geheven of in door Onze Minister en Onze Minister van Financiën bij ministeriële*

regeling aan te wijzen gevallen geacht wordt te zijn geheven, heeft recht op een uitkering, indien en zolang hij recht heeft op ouderdomspensioen krachtens deze wet en hij wegens gemoedsbezwaren geen aanspraak maakt op dit ouderdomspensioen.

4. *Het bedrag van de uitkering is gelijk aan het bedrag aan ouderdomspensioen en vakantieuitkering, waarop de belanghebbende krachtens deze wet recht heeft.*

Uit hetgeen in § 2.5.1 is vermeld blijkt dat de spaarrekening van de premieplichtige gemoedsbezwaarde mede beschouwd moet worden als de spaarrekening van de niet-premieplichtige partner. Beide partners hebben bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd evenwel een zelfstandig recht op een uitkering gemoedsbezwaarden.

Als een ongehuwde gemoedsbezwaarde nooit inkomen heeft verworven, wordt geen uitkering gemoedsbezwaarden toegekend. Dit geldt ook voor een gehuwde gemoedsbezwaarde die nooit inkomen heeft verworven, indien de (huwelijks)partner niet gemoedsbezwaard is.

2.5.3 Overlijdensuitkering: artikel 3 Beschikking uitkering AOW aan gemoedsbezwaarden

Beschikking uitkering AOW aan gemoedsbezwaarden: art. 3

In afwijking van artikel 18 van de Algemene Ouderdomswet, wordt na het overlijden van degene, die een uitkering als bedoeld in artikel 48, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet genoot, de overlijdensuitkering, bedoeld in artikel 18 van de Algemene Ouderdomswet, uitbetaald voorzover het saldo van zijn spaarrekening, bedoeld in de regeling van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Financiën van 23 april 1985, nr. SZ/SV/VV/85/914 (Stcrt. 87), toereikend is.

De SVB betaalt de overlijdensuitkering in principe altijd uit, ongeacht het saldo van de spaarrekening van de overledene. Ingeval de rechthebbenden op de overlijdensuitkering niet in aanmerking wensen te komen voor deze uitkering omdat het spaarsaldo nihil is, kunnen zij uiteraard de overlijdensuitkering terugstorten.

De overlijdensuitkering wordt echter niet uitbetaald, indien de gemoedsbezwaarde gedurende zijn leven te kennen heeft gegeven niet langer voor een uitkering in aanmerking te willen komen omdat het spaarsaldo was uitgeput.

Indien een gemoedsbezwaarde géén uitkering gemoedsbezwaarden heeft aangevraagd of deze heeft laten stopzetten, wordt een postume aanvraag AOW of uitkering gemoedsbezwaarden van nabestaanden afgewezen. Nabestaanden kunnen dus geen verandering brengen in een situatie die een gewetensbezwaarde op grond van zijn overtuiging tot stand gebracht heeft.

3 Vrijwillige verzekering

AOW: art. 45

1. *Verzekerden en gewezen verzekerden kunnen zich, onder de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te bepalen voorwaarden, vrijwillig verzekeren over tijdvakken, gelegen na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar, doch vóór het bereiken van de leeftijd van 65 jaar, waarover zij niet verzekerd zijn of geweest zijn. Voor de toepassing van de vorige volzin worden met gewezen verzekerden gelijkgesteld degenen, die vóór 1 januari 1957 en na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar in Nederland hebben gewoond, doch op genoemde datum niet meer in Nederland woonden.*
2. *Onder de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, wordt, ten aanzien van degenen, die na het in werking treden van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 47, eerste lid, van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, ophouden verzekerd te zijn ingevolge deze wet en ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet, mede begrepen de voorwaarde, dat tegelijkertijd gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren als bedoeld in artikel 47 van die wet. Onder de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, kan ten aanzien van andere personen dan in de vorige volzin bedoeld, mede worden begrepen de voorwaarde, dat tegelijkertijd gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren als bedoeld in artikel 47 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet.*

Anw: art. 63

1. *Gewezen verzekerden kunnen zich, onder de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te bepalen voorwaarden, vrijwillig verzekeren over tijdvakken, gelegen na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar, doch voor het bereiken van de leeftijd van 65 jaar, waarover zij niet verzekerd zijn. Voor de toepassing van de eerste volzin worden met gewezen verzekerden gelijkgesteld degenen, die voor 1 oktober 1959 en na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar in Nederland hebben gewoond, doch op genoemde datum niet meer in Nederland woonden.*
2. *Onder de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, wordt mede verstaan de voorwaarde dat tegelijkertijd wordt gebruik gemaakt van de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren bedoeld in artikel 45 van de Algemene Ouderdomswet.*

De artikelen 45 AOW en 63 Anw en het daarop gebaseerde Besluit Vrijwillige verzekering AOW, AWW en AAW (KB 38) regelen de mogelijkheid om na beëindiging van de verplichte verzekering deze op vrijwillige basis voort te zetten.

3.1 Aanmelding: artikel 2, lid 2 en artikel 8, lid 3 KB 38

KB 38: art. 2, lid 2

1. *Degene, die niet ingevolge de AOW en de AWW verzekerd is, is bevoegd zich vrijwillig te verzekeren over een tijdvak, dat ingaat op de dag waarop zijn verplichte verzekering is geëindigd, doch is gelegen vóór de dag, waarop hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.*
2. *De bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, bestaat gedurende een periode van een jaar na het einde van de verplichte verzekering ingevolge de AOW en AWW. Binnen die pe-*

riode dient de belanghebbende schriftelijk aan de Sociale Verzekeringsbank te kennen te geven de verzekering vrijwillig te willen voortzetten.

KB 38: art. 8, lid 3

1. *Degene, die ingevolge de AOW verzekerd is dan wel verzekerd is geweest, is bevoegd zich alsnog vrijwillig te verzekeren over het tijdvak, gelegen na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar en na 31 december 1956, waarover hij niet verzekerd is geweest, indien hij vóór bedoeld tijdvak niet ingevolge de AOW verzekerd is geweest.*
2. *Voor de toepassing van het eerste lid wordt degene wiens verzekering voor het bereiken van de leeftijd van 15 jaar is beëindigd, geacht niet verzekerd te zijn geweest gedurende de periode voorafgaand aan zijn 15e verjaardag.*
3. *De bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, bestaat gedurende een periode van een jaar na de aanvang van de verplichte verzekering. Binnen die periode dient de belanghebbende schriftelijk aan de Sociale Verzekeringsbank te kennen te geven zich alsnog te willen verzekeren.*

De aanmelding voor de vrijwillige verzekering dient te geschieden binnen één jaar na afloop van de verplichte verzekering (artikel 2, tweede lid en artikel 8, derde lid KB 38). Elke schriftelijke aanmelding voor vrijwillige verzekering die tijdig is ontvangen wordt gehonoreerd. Op grond van de Awb en algemene beginselen van behoorlijk bestuur worden tevens als aanmelding aangemerkt een schriftelijk verzoek om informatie over vrijwillige verzekering dat bij de Sociale Verzekeringsbank is binnengekomen, en een aanmelding voor de vrijwillige verzekering die is ingediend bij een ander bestuursorgaan ingevolge de Awb. Een aanmelding geldt tevens voor tot het huishouden behorende gezinsleden.

3.1.1 Uitzonderingssituatie

In de jurisprudentie wordt als uitgangspunt gehanteerd dat onbekendheid met de wettelijke regelingen geen bijzondere omstandigheid is, op grond waarvan zou kunnen worden afgeweken van de regel omtrent aanmelding. Ook verzuim door een werkgever of andere vertegenwoordiger vormt geen bijzondere omstandigheid. Ten aanzien van situaties waarin ten onrechte premies volksverzekeringen op het salaris of de uitkering zijn ingehouden over een tijdvak waarin de betrokkene niet verplicht verzekerd was hanteert de SVB het volgende beleid. Als de betrokkene redelijkerwijs in de veronderstelling kon verkeren verzekerd te zijn geweest kan een uitzondering worden gemaakt op de regel dat aanmelding voor vrijwillige verzekering binnen één jaar moet plaatsvinden. De veronderstelling dat er sprake van verzekering was dient dan door of namens betrokkene te worden geuit. Vrijwillige verzekering wordt aangeboden als de betrokkene aangeeft in het vertrouwen te hebben verkeerd over de litigieuze periode verzekerd te zijn geweest op basis van de onverplichte inhouding van premies volksverzekering.

Indien de veronderstelling wordt geuit binnen één jaar nadat de (verplichte) premiebetaling is gestopt, kan eveneens voortzetting van de vrijwillige verzekering worden aangeboden.

Als niet daadwerkelijk premie is betaald, kan betrokkene zich ook niet beroepen op een veronderstelling deswege verzekerd te zijn geweest. Indien er sprake is van aantoonbaar en doelbewust handelen of nalaten van betrokkene zelf, waardoor deze in een positie is gekomen dat ten onrechte premies volksverzekeringen werden ingehouden, is het beleid van de SVB geen vrijwillige verzekering aan te bieden (zie ook de uitspraak van de CRvB van 10 december 1993).

JURISPRUDENTIE:
CRvB 14 december 1972, RSV 1973/151
CRvB 19 september 1990, AOW 1989/38, n.g.
CRvB 10 december 1993, AB 1994, 374
CRvB 18 december 1996, AOW 1993/149 en AWW 1993/195

3.2 Bevordering aanmelding

Het is beleid van de SVB de volgende categorieën personen te informeren (naast de normale algemene publieksvoorlichting) dat zij bevoegd zijn tot vrijwillige verzekering, indien zij bekend zijn bij de SVB:
- de jongere echtgenoot van een persoon met een AOW-pensioen indien de SVB verneemt dat hij met de pensioengerechtigde Nederland metterwoon verlaat;
- nabestaanden met een Anw-uitkering indien bekend is dat zij Nederland metterwoon verlaten;
- personen die bij de SVB of bij het socialeverzekeringsorgaan van hun woonland een aanvraag om AOW-pensioen hebben ingediend binnen een jaar na het einde van hun verplichte verzekering;
- personen die in het buitenland gedetacheerd zijn.

Het bevorderen van aanmeldingen gebeurt uit het oogpunt van dienstverlening en houdt in dat daarvoor in aanmerking komende personen individueel worden aangeschreven met het advies zich bij de SVB aan te melden voor vrijwillige verzekering. De SVB bevordert aanmeldingen indien het mogelijk is een persoon, die potentieel rechthebbende is, met individuele correspondentie te benaderen. De verantwoordelijkheid voor de aanmelding blijft echter te allen tijde bij de betrokkene zelf berusten.

3.3 Betaling van de premie: artikel 4 KB 38

KB 38: art. 4

1. *Zo spoedig mogelijk nadat de belanghebbende te kennen heeft gegeven zijn verzekering op grond van de AOW en de AWW te willen voortzetten deelt de Sociale Verzekeringsbank hem mee welke premie verschuldigd is en binnen welke termijnen en op welke wijze de betaling aan haar dient te geschieden.*
2. *De premie is per kalenderjaar bij vooruitbetaling verschuldigd.*
3. *Ten aanzien van de premiebetaling, bedoeld in het eerste en tweede lid, kan de Sociale*

Verzekeringsbank eenmaal vastgestelde termijnen wijzigen ten gunste van belanghebbende, indien daartoe naar haar oordeel aanleiding bestaat.

4. *De betaling van de premie geschiedt in Nederlandse valuta.*

De SVB stelt op grond van artikel 4, eerste lid van KB 38 de termijnen vast waarbinnen de premie betaald moet worden. De SVB heeft deze termijn vastgesteld op maximaal drie maanden vanaf het moment waarop betrokkene is geïnformeerd over de hoogte van het door hem verschuldigde bedrag. Indien een belanghebbende gemotiveerd verzoekt om uitstel of spreiding van de betaling, kan een betalingsregeling overeengekomen worden. De betalingsregeling kan bijvoorbeeld een maandelijkse betaling gespreid over ten hoogste twaalf maanden zijn. Op grond van het vierde lid dient de premiebetaling in guldens te geschieden. De wisselkosten die hierbij een rol kunnen spelen worden niet meegerekend, zie CRvB 21 mei 1985. Wanneer de premiebetaling meer dan drie maanden na de vastgestelde termijn uitblijft komen de gevolgen voor rekening van de verzekerde en vervalt de bevoegdheid tot deelname aan de vrijwillige verzekering. Zie CRvB 20 november 1996.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 21 mei 1985, RSV 1986/25
CRvB 14 maart 1990, AB 1990, 405
CRvB 20 november 1996, 94/1605 AOW en 94/2896 AWW

4 Recht op uitkering

4.1 AOW en Anw

4.1.1 Inkomenstoets, herleiding naar maandinkomen: artikel 8 AOW en artikel 8 en artikel 10 Inkomensbesluit AOW 1996, artikel 10, artikel 18, artikel 19, artikel 67, leden 1 en 2 Anw, artikel 8 en artikel 13 Inkomensbesluit Anw

AOW: art. 8

1. *De gehuwde pensioengerechtigde die voor 1 januari 2015 recht heeft op ouderdomspensioen en van wie de echtgenoot jonger is dan 65 jaar, heeft overeenkomstig de bepalingen van deze wet recht op een toeslag, tenzij, met inachtneming van artikel 11, het inkomen uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven van die echtgenoot meer bedraagt dan de volledige bruto-toeslag.*
2. *Waar in deze wet en in de tot haar uitvoering genomen besluiten wordt gesproken van ouderdomspensioen wordt daaronder mede verstaan de in het eerste lid bedoelde toeslag, voor zover niet anders is bepaald.*

Inkomensbesluit AOW 1996: art. 8

1. *Het inkomen uit of in verband met arbeid uit het bedrijfs- of beroepsleven, wordt vastgesteld op het tot een bedrag per maand herleide inkomen, bedoeld in de artikelen 3 tot en met 7, dat de echtgenoot van de pensioengerechtigde in de maand waarover het recht op toeslag wordt vastgesteld, verwerft.*
2. *Voor de toepassing van het eerste lid wordt de maand gesteld op 21,75 dagen.*
3. *Bij per maand wisselende inkomsten kan op basis van een geschat inkomen een gemiddeld inkomen per maand worden bepaald, waarna per periode van zes maanden een herberekening plaatsvindt.*

Inkomensbesluit AOW 1996: art. 9

1. *De noodzakelijke omrekening van het in een buitenlandse munteenheid uitgedrukte inkomen uit of in verband met arbeid in de Nederlandse munteenheid geschiedt voor zover het een inkomen betreft dat is uitgedrukt in de munteenheid van een lid-staat van de Europese Gemeenschap volgens de op basis van artikel 107 van verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 maart 1972 (Pb EG L74) tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71 vastgestelde kwartaalkoersen, en voor zover het inkomen betreft dat niet is uitgedrukt in de munteenheid van een lid-staat met behulp van de door de Nederlandsche Bank NV geadviseerde wisselkoersen.*
2. *Een wijziging van de in het eerste lid bedoelde koers beïnvloedt het op grond van artikel 8 vastgestelde inkomen niet, met dien verstande dat: 1e bij wijziging van het inkomen uit of in verband met arbeid, anders dan ten gevolge van de koersmutaties, een omrekening plaatsvindt; en 2e tenminste eens per jaar een omrekening plaatsvindt.*

Inkomensbesluit AOW 1996: art. 10

Als toepassing van dit besluit leidt tot een kennelijk onredelijk resultaat, bepaalt de Sociale Verzekeringsbank het inkomen op andere wijze.

Anw: art. 10

1. *In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt onder inkomen verstaan het inkomen van de nabestaande uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven.*
2. *Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld voor de vaststelling van het inkomen, bedoeld in het eerste lid, alsmede de periode waarop die vaststelling betrekking heeft.*

Anw: art. 18

1. *Op de nabestaandenuitkering wordt het inkomen in mindering gebracht.*
2. *In afwijking van het eerste lid wordt van het inkomen uit arbeid buiten aanmerking gelaten:*
   a. *een bedrag gelijk aan 50% van het bruto-minimumloon, alsmede*
   b. *voor zover het inkomen uit arbeid meer bedraagt dan het in onderdeel a bedoelde bedrag, een derde gedeelte van dat meerdere.*

Anw: art. 19

De nabestaandenuitkering wordt bij wijziging van het inkomen herzien. Deze herziening gaat in op de eerste dag van de maand waarin die wijziging zich voordoet.

Anw: art. 67 leden 1 en 2

1. *Tot de dag met ingang waarvan hij een nieuw recht heeft op nabestaandenuitkering op grond van deze wet heeft de persoon die op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze wet recht had op een uitkering op grond van artikel 8 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet overeenkomstig de bepalingen van deze wet recht op een nabestaandenuitkering en halfwezenuitkering, met dien verstande dat:*
   a. *het recht op nabestaandenuitkering niet eindigt, wanneer de nabestaande niet meer voldoet aan de voorwaarden van artikel 14, eerste lid, onderdelen a en b, zolang hij de leeftijd van 65 jaar nog niet heeft bereikt, indien hij:*
      1° *40 jaar of ouder is op de laatste dag van de maand, waarin de dag gelegen is met ingang waarvan hij niet aan de bedoelde voorwaarden voldoet, of*
      2° *35 jaar of ouder, doch jonger dan 40 jaar is op de laatste dag van de maand, waarin de dag gelegen is, met ingang waarvan hij anders dan in verband met artikel 5, derde lid, niet meer voldoet aan de voorwaarde voor het recht op uitkering overeenkomstig artikel 14, eerste lid, onderdeel a;*
   b. *inkomen, bestaande uit een uitkering op grond van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet op de nabestaandenuitkering in mindering wordt gebracht; en*
   c. *met ingang van 1 januari 1998 op de nabestaandenuitkering het overig inkomen in mindering wordt gebracht overeenkomstig het tweede lid, waarbij voor personen, geboren voor 1 januari 1941, van de nabestaandenuitkering een bedrag gelijk aan 30% van het netto-minimumloon buiten aanmerking blijft.*
2. *Voor de persoon, bedoeld in het eerste lid, wordt van het inkomen, bedoeld in het eerste*

lid, onderdeel c, buiten aanmerking gelaten een bedrag gelijk aan 50% van het bruto-minimumloon. Indien het inkomen geheel of mede bestaat uit inkomen uit arbeid en dat inkomen meer bedraagt dan 50% van het bruto-minimumloon, wordt naast het bedrag, bedoeld in de eerste zin, een derde gedeelte van dat meerdere buiten aanmerking gelaten.

Inkomensbesluit Anw: art. 8

1. *Het inkomen uit of in verband met arbeid uit het bedrijfs- of beroepsleven wordt vastgesteld op het tot een bedrag per maand herleide inkomen, bedoeld in de artikelen 3 tot en met 7, dat de uitkeringsgerechtigde in de maand waarover het recht op uitkering wordt vastgesteld, verwerft.*
2. *Voor de toepassing van het eerste lid wordt de maand gesteld op 21,75 dagen.*
3. *Bij per maand wisselende inkomsten kan op basis van een geschat inkomen een gemiddeld inkomen per maand worden bepaald, waarna per periode van zes maanden een herberekening plaatsvindt.*

Inkomensbesluit Anw: art. 9

1. *De bij de toepassing van de voorgaande artikelen noodzakelijke omrekening van het in een buitenlandse munteenheid uitgedrukte inkomen uit of in verband met arbeid in de Nederlandse munteenheid geschiedt voor zover het inkomen is uitgedrukt in de munteenheid van een lid-staat van de Europese Gemeenschap volgens de op basis van artikel 107 van verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 maart 1972 (Pb EG L74) tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71 vastgestelde kwartaalkoersen, en voor zover het inkomen niet is uitgedrukt in de munteenheid van een lid-staat, met behulp van de door De Nederlandsche Bank NV geadviseerde wisselkoersen.*
2. *Een wijziging van de in het eerste lid bedoelde koers beïnvloedt het op grond van artikel 8 vastgestelde inkomen niet, met dien verstande dat:*
   a. *bij wijziging van het inkomen uit of in verband met arbeid, anders dan ten gevolge van de koersmutaties, een omrekening plaatsvindt; en*
   b. *tenminste eens per jaar een omrekening plaatsvindt.*

Inkomensbesluit Anw: art. 13

Indien de toepassing van artikel 8, eerste lid, of artikel 11 van dit besluit tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt, bepaalt de Sociale Verzekeringsbank het inkomen, of de wijze waarop een uitkering als bedoeld in artikel 11 op een uitkering als bedoeld in artikel 14, artikel 22 of artikel 26 in mindering wordt gebracht, op andere wijze.

De AOW-pensioengerechtigde wiens (huwelijks)partner jonger is dan 65 jaar, heeft mogelijkerwijs recht op een toeslag. De volledige toeslag op het AOW-pensioen voor een pensioengerechtigde met een jongere partner wordt toegekend zolang het inkomen van de partner nihil is. Als de partner inkomen uit of in verband met arbeid verwerft, wordt dit inkomen geheel of gedeeltelijk op de toeslag in mindering gebracht.

Volgens artikel 10, vierde lid AOW worden nadere regels gesteld met betrekking tot de vaststelling van het inkomen. Dit is gebeurd in het Inkomensbesluit AOW 1996.

De hoogte van de nabestaandenuitkering is eveneens afhankelijk van eventuele andere inkomsten van de gerechtigde. Ook voor de toepassing van de Anw zijn door de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid nadere regels gesteld met betrekking tot de vaststelling van het inkomen (Inkomens- en samenloopbesluit Anw).

Uitgangspunt in beide inkomensbesluiten is, dat het door de partner of de Anw-gerechtigde in een bepaalde maand verworven inkomen op de toeslag of de nabestaandenuitkering over die maand in mindering wordt gebracht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen inkomen uit arbeid en inkomen in verband met arbeid. Van het inkomen uit arbeid wordt een deel vrijgelaten. Het inkomen in verband met arbeid wordt geheel gekort op de toeslag of de nabestaandenuitkering. Voor personen die ten tijde van de inwerkingtreding van de Algemene nabestaandenwet een weduwepensioen op grond van de Algemene Weduwen- en Wezenwet ontvingen, geldt een deels afwijkende regeling. In geval van inkomen dat met een andere periodiciteit dan eens per maand wordt betaald, of ingeval het maandinkomen afhankelijk is van het aantal werkdagen, wordt het inkomen herleid tot een inkomen per maand. Hierbij hanteert de SVB het volgende beleid. Winst uit onderneming wordt geacht gelijkelijk over het boek- of kalenderjaar te zijn genoten. Bij ontvangst van een nabetaling ineens van loon of uitkering wordt dit bedrag toegerekend aan de volledige periode waarop de nabetaling betrekking heeft. Het inkomen is immers in dat volledige tijdvak verworven, ook al is het toen nog niet genoten. Een eenmalige uitkering die na afloop van een dienstbetrekking aan de werknemer wordt betaald, wordt niet als inkomen beschouwd.

Op grond van artikel 8, derde lid van beide inkomensbesluiten heeft de SVB de bevoegdheid om bij per maand wisselende inkomsten op basis van een geschat inkomen een gemiddeld inkomen te bepalen, op basis waarvan de AOW-toeslag of de nabestaandenuitkering kan worden vastgesteld. In dat geval dient ieder half jaar een herberekening plaats te vinden op basis van het reëel genoten inkomen.

Ten aanzien van deze bepalingen heeft de SVB het volgende beleid ontwikkeld. Bij wisselende inkomsten vraagt de SVB de betrokkene zelf een schatting te maken van het te verwachten inkomen per maand. Na afloop van de periode onderzoekt de SVB het werkelijk genoten inkomen. Als dit inkomen gedurende de volledige periode, of gedurende een deel daarvan, heeft gelegen binnen de grenzen waartussen een gekorte toeslag of nabestaandenuitkering wordt verleend, wordt het recht over de betreffende periode vastgesteld met behulp van het gemiddelde inkomen per maand in deze periode. Voor zover het inkomen buiten deze grenzen heeft gelegen wordt de hoogte van het recht vastgesteld op basis van het feitelijk in de betreffende maand genoten inkomen. In totaal ontvangt betrokkene dan een even groot bedrag

aan toeslag of nabestaandenuitkering als hij zou ontvangen bij vaststelling per maand op basis van het feitelijk genoten inkomen.

Met betrekking tot de omrekening van in buitenlandse valuta uitgedrukt inkomen en koerswijzigingen wordt verwezen naar het in § 2.4.2.2 beschreven beleid.

Artikel 10 van het Inkomensbesluit AOW 1996 en artikel 13 van het Inkomensbesluit Anw geven de SVB de bevoegdheid af te wijken van de voorgeschreven wijze van inkomensvaststelling indien deze tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt. Met betrekking tot de AOW heeft de SVB het volgende beleid vastgesteld.

In artikel 10, tweede lid AOW is bepaald dat op de volledige bruto toeslag het bruto inkomen van de echtgenoot van de pensioengerechtigde uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven in mindering moet worden gebracht. Voor de toepassing van artikel 10 AOW wordt van het inkomen uit arbeid op grond van artikel 11 AOW een gedeelte vrijgelaten. Het bruto inkomen in verband met arbeid wordt in zijn geheel gekort op de toeslag. Door de SVB wordt eveneens als inkomen in verband met arbeid aangemerkt een uitkering waarop recht bestaat, maar die niet in ontvangst wordt genomen. Door de korting valt het gezinsinkomen voor een kleine groep AOW-gerechtigden lager uit dan het gezinsinkomen van AOW-gerechtigden van wie het gezinsinkomen bestaat uit AOW-pensioen met een volledige toeslag. De reden hiervoor is dat voor de Nederlandse loonbelasting en premieheffing, verschillende tarieven gelden voor personen ouder en jonger dan 65 jaar. Ten aanzien van het voorgaande hanteert de SVB als beleid dat artikel 10 van het Inkomensbesluit AOW 1996 toegepast wordt als de Nederlandse belasting- en premieheffing tot resultaat heeft dat het netto inkomen uit of in verband met arbeid van de AOW-gerechtigde en zijn partner lager uitvalt dan het netto AOW-pensioen met volledige toeslag. De SVB verlaagt in dat geval het inkomen in verband met arbeid van de partner zodanig, dat het netto gezinsinkomen van de AOW-gerechtigde even hoog is als het netto AOW-pensioen met volledige toeslag. De SVB beoordeelt zoveel mogelijk zelf wanneer artikel 10 van het Inkomensbesluit toepassing verdient. Zij doet dit aan de hand van de door de AOW-gerechtigde aangeleverde gegevens over zijn inkomen en dat van zijn partner.

Aangezien deze problematiek niet speelt voor Anw-gerechtigden, is het hierboven weergegeven beleid slechts van toepassing op de AOW. Op grond van artikel 13 van het Inkomensbesluit Anw is door de SVB geen beleid bepaald.

Krachtens de artikelen 3, tweede lid, onder a, en de artikelen 7, tweede lid, onder e, van het Inkomensbesluit AOW 1996 en het Inkomens- en Samenloopbesluit Anw (artikelen niet opgenomen in deze bundel) worden vakantiebonnen niet als inkomen uit of in verband met arbeid aangemerkt. Een vakantiebon wordt aan sommige werknemers en uitkeringsgerechtigden verstrekt en vervangt de vakantie-uitkering waarop de meeste werknemers of uitkeringsgerechtigden aanspraak kunnen maken. In sommige situaties vervangt de vakantiebon eveneens de loondoorbeta-

ling tijdens verlof. Op het moment dat een vakantiebon wordt verzilverd wordt het daardoor verkregen inkomen door de SVB als inkomen in de zin van het Inkomensbesluit AOW 1996 en het Inkomens- en Samenloopbesluit Anw aangemerkt. De SVB hanteert daarbij ingevolge artikel 10 van het Inkomensbesluit AOW 1996 en artikel 13 van het Inkomens- en Samenloopbesluit Anw als beleid dat slechts het gedeelte van de vakantiebon dat bedoeld is als loondoorbetaling tijdens verlof in aanmerking wordt genomen als inkomen. Het gedeelte van de vakantiebon dat bedoeld is als vakantie-uitkering wordt derhalve niet in mindering gebracht op de uitkering. Dit beleid hanteert de SVB eveneens bij reserveringen van loon voor vakantie- en verlofperioden bij uitzendkrachten.

In artikel 7, eerste lid, onderdelen l, m, n, o en p van het Inkomensbesluit AOW 1996 (artikel niet opgenomen in deze bundel) wordt bepaald dat een aantal uitkeringen voor oorlogs- en vervolgingsslachtoffers voor de AOW als inkomen worden beschouwd. Uit jurisprudentie van de CRvB leidt de SVB af dat vergoedingen voor medische kosten die ingevolge de betreffende wetten worden verstrekt niet meetellen als inkomsten.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 12 september 1991, RSV 1992/169

4.1.2 Schuldige nalatigheid: artikel 13 AOW en artikel 18 WFV

AOW: art. 13

1. *Op de bedragen, genoemd in artikel 9, tiende lid, wordt een korting toegepast van 2%:*
   a. *voor elk kalenderjaar, dat de pensioengerechtigde na het bereiken van de 15-jarige, doch vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd niet verzekerd is geweest;*
   b. *voor elke jaarpremie ingevolge deze wet, welke de pensioengerechtigde na het bereiken van zijn 15-jarige leeftijd schuldig nalatig is geweest te betalen als bedoeld in artikel 18 van de Wet financiering volksverzekeringen.*
2. *Op de bruto-toeslag wordt, na toepassing van artikel 10, een korting toegepast van 2%:*
   a. *voor elk kalenderjaar, dat de echtgenoot van de pensioengerechtigde na het bereiken van zijn 15-jarige leeftijd, doch vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd van de pensioengerechtigde niet verzekerd is geweest;*
   b. *voor elke jaarpremie ingevolge deze wet, welke de echtgenoot van de pensioengerechtigde na het bereiken van zijn 15-jarige leeftijd, doch vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd van de pensioengerechtigde schuldig nalatig is geweest te betalen.*
3. *Bij ministeriële regeling worden, gehoord de Sociale Verzekeringsbank, regels gesteld omtrent de herleiding van gedeelten van kalenderjaren tot gehele kalenderjaren en gedeelten van jaarpremies tot gehele jaarpremies.*

WFV: art. 18

1. *Indien een premieplichtige nalatig is gebleven over een bepaald jaar de op aanslag verschuldigde premie voor de volksverzekeringen te betalen, houdt de Sociale Verzekeringsbank daarvan aantekening indien zij beslist dat van een schuldig nalaten sprake is.*

2. *Een premieplichtige is schuldig nalatig indien hij nalaat de door hem op aanslag verschuldigde premie voor de volksverzekeringen te betalen. Voor zover de premieplichtige kan aantonen dat er omstandigheden aanwezig zijn op grond waarvan het niet betalen van de premie hem niet toegerekend kan worden, wordt afgezien van het schuldig nalatig stellen van de premieplichtige.*
3. *In afwijking van het tweede lid, wordt van het schuldig nalatig stellen niet afgezien indien:*
   a. *de aanslag voor de premie voor de volksverzekeringen ambtshalve is vastgesteld omdat de premieplichtige geen of onvoldoende medewerking heeft verleend bij het vaststellen van het premie-inkomen;*
   b. *de premie voor de volksverzekeringen niet of niet geheel kan worden ingevorderd omdat is nagelaten te voldoen aan de krachtens de artikelen 65, eerste tot en met derde en vijfde tot en met zevende lid, 66 en 68 van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens geldende verplichtingen; of*
   c. *de premieplichtige de bekendmaking van de beschikking met betrekking tot het stellen van een aantekening als bedoeld in het eerste lid bemoeilijkt of onmogelijk maakt omdat is nagelaten te voldoen aan de krachtens de artikelen 65, eerste tot en met derde en vijfde tot en met zevende lid, 66 en 68 van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens geldende verplichtingen.*
4. *Indien in het geval, waarin een aantekening is gesteld, de verzekerde binnen vijf jaren na de kennisgeving van die aantekening de op de in het eerste lid bedoelde aanslag verschuldigd gebleven premie voor de volksverzekeringen geheel of gedeeltelijk betaalt, wordt die betaling achtereenvolgens toegerekend aan:*
   a. *de kosten verbonden aan de invordering;*
   b. *de invorderingsrente;*
   c. *de verschuldigd gebleven inkomstenbelasting en de premie, verschuldigd gebleven voor de algemene arbeidsongeschiktheidsverzekering, de algemene verzekering bijzondere ziektekosten en de algemene weduwen- en wezenverzekering;*
   d. *een opslag van 5% op de premie, verschuldigd gebleven voor de algemene ouderdomsverzekering;*
   e. *de premie, verschuldigd gebleven voor de algemene ouderdomsverzekering.*
5. *Aan de belanghebbende wordt bij brief met ontvangstbevestiging kennis gegeven van een beslissing met betrekking tot het stellen van een aantekening als bedoeld in het eerste lid dan wel tot het doorhalen van een zodanige aantekening. De Sociale Verzekeringsbank bewaart de bewijsstukken van de verzending van het besluit.*
6. *In het geval, bedoeld in het vierde lid, wordt, voor zover de voor de algemene ouderdomsverzekering verschuldigd gebleven premie alsnog is betaald, de aantekening doorgehaald. De premieplichtige wordt geacht over het betrokken tijdvak in zoverre niet schuldig nalatig te zijn geweest.*
7. *Bij ministeriële regeling kunnen met betrekking tot het bepaalde in dit artikel nadere regels worden gesteld.*

Het kan voorkomen dat een verplicht verzekerde krachtens de volksverzekeringswetten de verschuldigde premie niet voldoet. In zo'n geval kan de Belastingdienst de SVB verzoeken, een aantekening te stellen dat betrokkene schuldig nalatig is ge-

weest de premie te betalen. Schuldige nalatigheid leidt tot een korting op het ouderdomspensioen. Het beleid van de SVB is om te trachten in alle gevallen een onderzoek in te stellen bij de betrokkene om de oorzaak van het niet betalen te achterhalen. Als de betrokkene aangeeft dat er omstandigheden zijn op grond waarvan het niet betalen hem niet kan worden verweten, wordt zorgvuldig beoordeeld of er van een niet toerekenbaar niet betalen sprake is. Financiële en sociale aspecten spelen daarbij een rol. Ernstige verslaving, detentie en faillissement aan de zijde van de verzekerde, of een inkomen op volstrekt minimumniveau kunnen bijvoorbeeld omstandigheden vormen om niet tot schuldig-nalatigverklaring over te gaan. Blijkt niet van bijzondere omstandigheden waarom betrokkene niet heeft betaald, dan vindt schuldig-nalatigverklaring plaats. Lukt het niet om betrokkene te bereiken, of reageert hij niet, en wijzen de door de Belastingdienst aangedragen gegevens op schuldige nalatigheid, dan wordt betrokkene eveneens schuldig nalatig verklaard.

4.1.3 Overgangsvoordelen: artikelen 55, 56 en 57 AOW

AOW: art. 55

1. *Degene, die vóór het in werking treden van artikel 6 de leeftijd van 15, doch nog niet die van 65 jaar heeft bereikt, en die – al dan niet onafgebroken – gedurende zes jaren na de voleindiging van zijn 59ste levensjaar in Nederland, de Nederlandse Antillen of Aruba heeft gewoond, wordt voor de toepassing van het bepaalde in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, gedurende het tijdvak, gelegen tussen de voleindiging van zijn 15e levensjaar en het in werking treden van artikel 6, geacht verzekerd te zijn geweest. Voor de toepassing van het bepaalde in de vorige volzin wordt, uitsluitend voor de vaststelling van de toeslag, bedoeld in artikel 8, met toepassing van het bepaalde in artikel 13, tweede lid, onderdeel a, de jongere echtgenoot van de pensioengerechtigde geacht het 59ste levensjaar te hebben voleindigd op dezelfde dag als de pensioengerechtigde.*
2. *Degene, die voldoet aan het bepaalde in de eerste volzin van het eerste lid, doch nimmer ingevolge deze wet verzekerd is geweest, wordt nochtans voor de toepassing van artikel 7 geacht verzekerd te zijn geweest.*

AOW: art. 56

De voordelen uit artikel 55 voortvloeiende komen enkel toe aan degene, die:

a. *Nederlander is, en*
b. *in Nederland woont.*

AOW: art. 57

Bij algemene maatregel van bestuur kan onder daarbij te stellen voorwaarden worden bepaald, dat:

a. *voor de toepassing van artikel 56 niet-Nederlanders met Nederlanders worden gelijkgesteld;*
b. *voor de toepassing van de artikelen 55 en 56 het wonen buiten Nederland wordt gelijkgesteld met het wonen in Nederland.*

Aangezien de AOW op 1 januari 1957 in werking is getreden, zou voor het jaar

2007 niemand aanspraak kunnen maken op een volledig pensioen. Om deze situatie op te lossen, is in de artikelen 55 en 56 AOW een overgangsregeling getroffen, volgens welke de jaren tussen de 15e verjaardag van de verzekerde en 1 januari 1957 met verzekerde jaren uit hoofde van de AOW worden gelijkgesteld, mits de verzekerde tussen zijn 59ste en 65ste jaar in Nederland heeft gewoond, na zijn 65ste in Nederland blijft wonen en Nederlander is.

Op basis van artikel 57 AOW zijn twee Koninklijke Besluiten tot stand gekomen op grond waarvan de in artikel 56 AOW gestelde nationaliteits- en wooneisen onder bepaalde voorwaarden terzijde kunnen worden gesteld. Het betreft hier het Besluit gelijkstelling niet-Nederlanders met Nederlanders en het Besluit gelijkstelling wonen buiten het Rijk met wonen binnen het Rijk.

De in de artikelen 55 en 56 AOW opgenomen wooneisen ter verkrijging van het recht op de nationale overgangsvoordelen kunnen niet met een beroep op artikel 10 van Vo. 1408/71 terzijde worden gesteld. Dit blijkt uit het arrest van het HvJ EG van 2 mei 1990, zaak 293/88 (Winter-Lutzins).

De nationaliteitseis van artikel 56 AOW en de op artikel 57 AOW gebaseerde Koninklijke Besluiten kan opzij worden gezet uit hoofde van de in internationale coördinatie-instrumenten opgenomen discriminatieverboden naar nationaliteit. In verband met ontwikkelingen in de rechtspraak van het Hof van Justitie EG is dit gegeven mede van belang geworden voor gezinsleden en nabestaanden van personen die vallen onder de werkingssfeer van Vo. 1408/71 en de Samenwerkingsovereenkomsten die tussen de EG en enkele derde landen zijn afgesloten. Zie hiervoor deel IV: Internationaal, § 1.1.1.4 en § 2.

In het bijzonder naar aanleiding van arresten van het Hof van Justitie van 30 april 1996 (Cabanis) en van 3 oktober 1996 (Hallouzi) heeft de SVB voor dergelijke gezinsleden en nabestaanden het volgende beleid ontwikkeld.

4.1.3.1 Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers en zelfstandigen die onder de personele werkingssfeer van Vo. 1408/71 vallen

De nationale overgangsvoordelen AOW worden ook toegekend aan de onderhavige gezinsleden en nagelaten betrekkingen, voor zover zij voldoen aan de wooneisen van de artikelen 55 en 56 AOW. Deze gezinsleden en nagelaten betrekkingen aan wie de nationale overgangsvoordelen AOW zijn toegekend, kunnen deze exporteren binnen de EU. Artikel 3, onder e, van het Besluit inzake de gelijkstelling van wonen buiten Nederland met wonen in Nederland, verschaft aan Nederlanders het recht toegekende overgangsvoordelen over de gehele wereld te exporteren. De nationaliteit van het gezinslid of de nagelaten betrekking wordt voor de toepassing van deze bepaling met de Nederlandse gelijkgesteld zolang deze zich beweegt binnen de grenzen van de territoriale werkingssfeer van Vo. 1408/71.

De gezinsleden en nagelaten betrekkingen kunnen in verband met het arrest Cabanis een verzoek indienen tot herziening van hun AOW-pensioen. Dit verzoek wordt gehonoreerd met een terugwerkende kracht van één jaar. In bijzondere gevallen die volgens het geldende beleid hardheid opleveren, kan een langere terugwerkende kracht worden toegepast (zie hiervoor § 5.2 en § 5.3.1.3). In geen van de gevallen kan de terugwerkende kracht verder teruggaan dan 30 april 1996.

4.1.3.2 Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers die onder de Samenwerkingsovereenkomsten vallen

Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van Marokkaanse, Algerijnse en Tunesische werknemers moeten op dezelfde wijze als een Nederlander worden behandeld. Dit geldt zolang de werknemers en hun gezinsleden of nagelaten betrekkingen in Nederland wonen. Zij komen dus evenzeer, ongeacht hun nationaliteit, voor de nationale overgangsvoordelen in aanmerking voor zover zij voldoen aan de wooneisen van de artikelen 55 en 56 AOW. Uit het arrest Hallouzi wordt door de SVB evenwel afgeleid dat zodra de werknemer en/of het gezinslid of de nagelaten betrekking uit Nederland vertrekt, de verplichting tot gelijkstelling van de nationaliteit tot een einde komt. De toegekende overgangsvoordelen kunnen dus niet worden geëxporteerd.

Ten aanzien van verzoeken om herziening van het AOW-pensioen is het gestelde onder paragraaf 4.1.3.1 mutatis mutandis van toepassing. Bovendien worden herzieningsverzoeken die worden ingediend binnen één jaar na datum van het wijzen van het arrest Hallouzi (3 oktober 1996), zonder meer als bijzonder aangemerkt. Bij dergelijke verzoeken wordt wel in alle gevallen getoetst of sprake is van hardheid. De terugwerkende kracht kan zich eventueel ook uitstrekken tot periodes voorafgaande aan de datum van het wijzen van het arrest Hallouzi of het arrest Cabanis.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 2 mei 1990, zaak 293/88 (Winter-Lutzins), Jur. 1990, I-1623
HvJ EG 30 april 1996, zaak C-308/93 (Cabanis), n.g.
HvJ EG 3 oktober 1996, zaak C-126/95 (Hallouzi), RSV 1997/80

4.2 Anw

4.2.1 Uitsluitingsgronden: artikel 15, artikel 23 en artikel 27 Anw

Anw: art. 15

1. *Geen recht op nabestaandenuitkering heeft de nabestaande:*
   a. *wiens echtgenoot is overleden binnen een jaar, nadat hij met die echtgenoot is gehuwd en de gezondheidstoestand ten tijde van de huwelijkssluiting zulks redelijkerwijs moest doen verwachten; of*
   b. *indien de echtgenoot binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is overleden en*

de gezondheidstoestand ten tijde van de aanvang van de verzekering zulks redelijkerwijs moest doen verwachten; of

c. *indien de echtgenoot door de nabestaande of met zijn medeplichtigheid opzettelijk van het leven is beroofd.*

2. *Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van de gevallen waarin de overledene op grond van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 13, tweede lid, of bij of krachtens een overeenkomst of een regeling inzake sociale zekerheid, die tussen Nederland en een of meer mogendheden van kracht is, ingevolge deze wet nimmer of nog geen jaar verzekerd is geweest, regels worden gesteld, die afwijken van het eerste lid.*
3. *Geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat, indien de echtgenoot overlijdt in of na de maand waarin de nabestaande de leeftijd van 65 jaar bereikt.*
4. *De onderdelen a en b van het eerste lid zijn niet van toepassing indien de nabestaande, zo hij niet opnieuw zou zijn gehuwd, recht op nabestaandenuitkering zou hebben gehad.*

Anw: art. 23

1. *Geen recht op halfwezenuitkering bestaat, indien:*
   a. *de verzekerde binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is overleden en de gezondheidstoestand ten tijde van de aanvang van de verzekering zulks redelijkerwijs moest doen verwachten; of*
   b. *de verzekerde door de nabestaande of met zijn medeplichtigheid opzettelijk van het leven is beroofd.*
2. *Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van de gevallen waarin de overledene op grond van de algemene maatregel van bestuur bedoeld in artikel 13, tweede lid, of bij of krachtens een overeenkomst of een regeling inzake sociale zekerheid, die tussen Nederland en een of meer mogendheden van kracht is, ingevolge deze wet nimmer of nog geen jaar verzekerd is geweest, regels worden gesteld, die afwijken van het eerste lid.*

Anw: art. 27

1. *Geen recht op wezenuitkering bestaat, indien:*
   a. *de verzekerde binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is overleden en de gezondheidstoestand ten tijde van de aanvang van de verzekering zulks redelijkerwijs moest doen verwachten; of*
   b. *de verzekerde door het ouderloos kind of met zijn medeplichtigheid opzettelijk van het leven is beroofd.*
2. *Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van de gevallen waarin de overledene op grond van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 13, tweede lid, of bij of krachtens een overeenkomst of een regeling inzake sociale zekerheid, die tussen Nederland en een of meer mogendheden van kracht is, ingevolge deze wet nimmer of nog geen jaar verzekerd is geweest, regels worden gesteld, die afwijken van het eerste lid.*

In bepaalde gevallen, geregeld in de artikelen 15, 23 en 27 Anw, komt de nabestaande of wees niet voor een uitkering ingevolge de artikelen 14, 22 en 26 Anw in aanmerking omdat een uitsluitingsgrond van toepassing is. De uitsluitingsgronden beogen bepaalde vormen van misbruik van de Anw te voorkomen.

4.2.1.1 *Gezondheidstoestand ten tijde aanvang verzekering of ten tijde huwelijkssluiting: artikel 15, lid 1, onder a en b, artikel 23, lid 1, onder a, artikel 27, lid 1, onder a Anw.*

In artikel 15, eerste lid, onder b, en de artikelen 23 en 27, eerste lid, onder a Anw is geregeld dat als de verzekerde binnen een jaar na aanvang van de verzekering is overleden, de nabestaande of wees geen recht heeft op uitkering, indien de gezondheidstoestand van de verzekerde dit overlijden ten tijde van de aanvang van de verzekering redelijkerwijs moest doen verwachten. In artikel 15, eerste lid, onder a Anw is voorts geregeld dat eveneens geen recht op nabestaandenuitkering bestaat indien de echtgenoot van de nabestaande is overleden binnen een jaar na de huwelijkssluiting en dit overlijden redelijkerwijs was te verwachten. Uit de jurisprudentie blijkt dat deze bepalingen aldus moeten worden verstaan dat doorslaggevend is of deze verwachting bij de aanvang van de verzekering of ten tijde van de huwelijkssluiting redelijkerwijs aanwezig moet zijn geweest bij de verzekerde en/of de nabestaande. Voor toepassing van deze uitsluitingsgrond is derhalve geen plaats als het overlijden slechts voor medici redelijkerwijs te voorzien is geweest. Als sprake is van een onderbroken verzekering, moet als datum van aanvang van de verzekering steeds worden uitgegaan van de dag waarop de laatste verzekeringsperiode voorafgaande aan het overlijden begon. De SVB neemt in ieder geval aan dat bij de verzekerde, zijn echtgenote of beiden de verwachting aanwezig is geweest dat het overlijden binnen één jaar zou plaatsvinden, indien het overlijden op medische gronden redelijkerwijs binnen één jaar te verwachten was én deze verwachting door een arts aan een van beiden is medegedeeld. Bij de beoordeling of het overlijden op medische gronden redelijkerwijs binnen één jaar te verwachten was laat de SVB zich adviseren door Cadans. Het advies bevat informatie over de levensverwachting, de behandelende artsen en hun conclusies, en welke mededelingen zij daarover hebben gedaan aan de patiënt. De SVB hanteert de lijn dat met de datum van huwelijkssluiting de datum van aanvang van het voeren van een gezamenlijke huishouding wordt gelijkgesteld. Indien derhalve de nabestaande en de overledene met wie hij gehuwd was, voor het huwelijk reeds een gezamenlijke huishouding voerden, wordt het moment van aanvang van het samenwonen als het moment van huwelijkssluiting aangemerkt.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 17 april 1963, RSV 1963/101
CRvB 14 mei 1970, RSV 1970/160

4.2.1.2 *Opzettelijke levensberoving: artikel 15, lid 1, onder c, artikel 23 lid 1, onder b en artikel 27, lid 1, onder b Anw*

De nabestaande of wees die zijn of haar (huwelijks)-partner of de betrokken verzekerde, al of niet als medepleger, opzettelijk van het leven heeft beroofd, kan ingevolge artikel 15, eerste lid, onder c, artikel 23, eerste lid, onder b en artikel 27, eerste lid, onder b geen aanspraken ontlenen aan de Anw. Het begrip "opzettelijk van het

leven beroven" wordt uitgelegd conform het strafrechtelijke begrip omschreven in de artikelen 287 tot en met 295 van het Wetboek van Strafrecht. Op grond van de uitspraak van 18 december 1996 van de CRvB mogen de genoemde uitsluitingsbepalingen niet worden toegepast in een situatie waarin strafrechtelijk is bewezen verklaard dat de betrokkene de (huwelijks)partner of de verzekerde opzettelijk van het leven heeft beroofd, maar waarbij betrokkene wegens de aanwezigheid van een strafuitsluitingsgrond is ontslagen van alle rechtsvervolging. Conform deze uitspraak voert de SVB als beleid dat hierbij geen onderscheid wordt gemaakt of er sprake is van een schulduitsluitingsgrond of een rechtvaardigingsgrond.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 29 maart 1985, RSV 1985/212
CRvB 18 december 1996, RSV 1997/178

4.3 AKW

4.3.1 Mate van onderhoud: artikel 7, artikel 7a en artikel 9. AKW jo artikel 5, lid 1 Besluit onderhoudsvoorwaarden kinderbijslag

AKW: art. 7

1. *De verzekerde heeft overeenkomstig de bepalingen van deze wet recht op kinderbijslag voor een eigen kind, een aangehuwd kind en een pleegkind dat*
   a. *jonger is dan 16 jaar en tot zijn huishouden behoort, of*
   b. *jonger is dan 18 jaar en door hem in belangrijke mate wordt onderhouden.*
2. *De verzekerde heeft voor een kind van 16 of 17 jaar slechts recht op kinderbijslag indien het kind*
   a. *zijn voor werkzaamheden beschikbare tijd grotendeels besteedt aan of in verband met het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding, of*
   b. *als rechtstreeks en medisch vast te stellen gevolg van ziekte of gebreken buiten staat is om 55 percent te verdienen van hetgeen een lichamelijk en geestelijk gezond kind, dat overigens in gelijke omstandigheden verkeert, kan verdienen, en daartoe ook hetzij in het afgelopen jaar buiten staat is geweest hetzij vermoedelijk in het eerstkomende jaar buiten staat zal zijn, of*
   c. *werkloos is.*
3. *Een kind, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, wordt voor het vaststellen van het aantal kinderen voor wie recht op kinderbijslag bestaat voor twee kinderen geteld, indien het door de verzekerde grotendeels wordt onderhouden en*
   a. *jonger is dan 16 jaar en*
      i° *door of in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding niet tot het huishouden van de verzekerde noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort, of*
      ii° *in verband met ziekte of gebreken vermoedelijk het eerstkomende jaar niet tot het huishouden van de verzekerde noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander zal behoren, of*
   b. *16 of 17 jaar is en niet tot het huishouden van de verzekerde behoort noch als eigen*

kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander.

4. *Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld naar welke wordt beoordeeld of een kind in belangrijke mate of grotendeels door de verzekerde wordt onderhouden.*

AKW: art. 7a

1. *De verzekerde heeft geen recht op kinderbijslag overeenkomstig de bepalingen van deze wet voor een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind, indien dat kind op de eerste dag van een kalenderkwartaal recht heeft op studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering.*
2. *Ook bestaat geen recht op kinderbijslag zolang op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in titel 8.3 van de Algemene wet bestuursrecht, ingediend door degene die studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering heeft aangevraagd, geen uitspraak is gedaan.*

AKW: art. 9

1. *Voor het vaststellen van de mate, waarin een eigen kind, een aangehuwd kind, een pleegkind dan wel een met een pleegkind gelijkgesteld kind door de verzekerde wordt onderhouden, wordt het inkomen van het kind geacht te zijn aangewend voor het onderhoud van dat kind.*
2. *Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gegeven ter bepaling van het inkomen van het kind. Tevens kan in afwijking van het eerste lid bij ministeriële regeling worden bepaald dat uitkeringen, welke aan de verzekerde ten behoeve van het kind worden verstrekt, voor de toepassing van dat lid als inkomen van dat kind worden aangemerkt.*

AKW: art. 10

Voor de toepassing van het bepaalde bij en krachtens de artikelen 7, 8 en 9 worden voor het bepalen van de mate waarin een kind door de verzekerde wordt onderhouden, bijdragen in het onderhoud van dat kind, geleverd door:

a. *degene, met wie de verzekerde een huishouden vormt,*
b. *degene, met wie de verzekerde geen huishouden vormt, maar die krachtens overeenkomst of rechterlijke uitspraak verplicht is bijdragen te leveren voor levensonderhoud ten behoeve van dat kind, aangemerkt als door de verzekerde in het onderhoud van dat kind geleverde bijdragen.*

Besluit onderhoudsvoorwaarden kinderbijslag: art. 5, eerste lid

1. *Een verzekerde kan een kind in belangrijke mate of grotendeels onderhouden indien een kind niet tot zijn huishouden behoort en*
   a. *het wel tot het huishouden van een ander behoort, of*
   b. *1° het ook niet tot het huishouden van een ander behoort, en*
      2° voor wie meer personen recht hebben op kinderbijslag waaronder een persoon die recht heeft op kinderbijslag uit hoofde van onderhoud bedoel in artikel 3 of 4, en
      3° voor wie hij verplicht is krachtens overeenkomst of rechterlijke uitspraak een bijdrage te leveren in de kosten van levensonderhoud, of

c. *het niet in Nederland verblijft en niet in een andere lid-staat van de Europese Unie, of in een andere staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, dan wel in een staat waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten op grond waarvan voor de toepassing van de Nederlandse wettelijke regeling inzake kinderbijslag het wonen van kinderen op het grondgebied van die staat moet worden gelijkgesteld met het wonen op het grondgebied van Nederland, of*

d. *waarbij een bijdrage in het onderhoud van het kind wordt geleverd door een derde, niet zijnde een verzekerde die een kind onderhoudt als bedoeld in artikel 3, 4, het tweede tot en met vierde lid van dit artikel, of artikel 6.*

4.3.1.1 Voldoen van de onderhoudsbijdrage

Voor thuiswonende kinderen en kinderen die geacht worden tot het huishouden van de verzekerde te behoren tot 16 jaar geldt het verzorgingsbeginsel. Voor deze kinderen hoeft de onderhoudsbijdrage niet te worden aangetoond. Voor alle uitwonende kinderen en kinderen van 16 jaar en ouder geldt wel een onderhoudsvoorwaarde. Artikel 5 van het Besluit onderhoudsvoorwaarden kinderbijslag bepaalt in welke gevallen ten aanzien van uitwonende kinderen de mate van onderhoud dient te worden aangetoond.

Tot een bijdrage van de verzekerde in de onderhoudskosten worden ingevolge artikel 10 AKW gerekend:
- een bijdrage van de partner van de verzekerde;
- een bijdrage op grond van een alimentatieverplichting.

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraak van 10 februari 1988) blijkt dat betalingen worden geacht gelijkelijk besteed te zijn voor de in het betreffende huishouden verblijvende kinderen waarvoor aanspraak op kinderbijslag kan bestaan. Indien in een huishouden zowel kinderen zijn waarvoor geen als kinderen waarvoor wel een bewijs van onderhoud vereist is, worden de betalingen geacht gelijkelijk besteed te zijn aan de kinderen waarvoor het onderhoud moet worden aangetoond.

Eveneens uit vaste jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraak van 12 december 1990) komt als vaste regel naar voren dat betalingen die in een bepaald kwartaal zijn verricht worden geacht te zijn gedaan ten behoeve van de kosten van levensonderhoud in dat betreffende kwartaal. Indien derhalve in een kwartaal meer is betaald dan het minimum-bedrag voor een bepaalde onderhoudsnorm kan het 'overschot' volgens de jurisprudentie van de CRvB in beginsel niet worden aangewend ter voldoening van de onderhoudsbijdrage voor het volgende kwartaal. Volgens de uitspraak van de CRvB van 27 december 1995 kunnen betalingen verricht in een bepaald kwartaal wel beschouwd worden als bijdrage voor een volgend kwartaal indien uit een vast systeem van betalingen valt af te leiden dat de bijdrage niet anders (mede) bestemd kan zijn voor een volgend kwartaal. Volgens het beleid van de SVB kunnen ook betalingen die in een bepaald kwartaal verricht worden,

maar naar hun aard strekken voor het gehele jaar, als onderhoudsbijdragen voor volgende kwartalen beschouwd worden. Een voorbeeld hiervan is het schoolgeld dat de verzekerde voor het gehele jaar ineens vooruit betaalt. Gelden die worden overgemaakt ten behoeve van het levensonderhoud kunnen volgens het beleid van de SVB in beginsel niet met terugwerkende kracht alsnog worden bijgedragen. Hierop maakt de SVB echter de volgende uitzonderingen:

- De betaling heeft betrekking op voorafgaande kwartalen. Voorwaarde is dan dat de (hoogte van de) verplichting daartoe voor het eerst na het kwartaal komt vast te staan. Voorbeelden hiervan zijn: een door de rechter getroffen voorlopige voorziening met betrekking tot de alimentatie over voorafgaande kwartalen, of een van overheidswege vastgestelde ouderlijke bijdrage over voorafgaande kwartalen voor een in een instelling voor Bijzondere Jeugdzorg geplaatst kind;
- Voordat adoptie plaatsvindt, betalen de (pleeg)ouders vaak de kosten van verzorging en overdracht van het kind. Deze betalingen kunnen worden toegerekend aan kwartalen gelegen voor de datum van de betaling;
- Wanneer een kind achteraf ten onrechte studiefinanciering blijkt te hebben genoten, wordt het recht op studiefinanciering met terugwerkende kracht ingetrokken. De ten onrechte uitbetaalde studiefinanciering wordt in het algemeen teruggevorderd. Indien over deze periode recht op kinderbijslag bestaat voor een onderwijs volgend kind en de verzekerde de ten onrechte uitbetaalde studiefinanciering heeft terugbetaald, kan dit worden aangemerkt als bijdrage in de onderhoudskosten over de betrokken kwartalen.

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB blijkt dat onderhoudsbijdragen voor in het buitenland woonachtige kinderen op een voor de SVB eenvoudig te controleren wijze dienen te hebben plaatsgevonden. Dit betekent dat het voldaan hebben van de onderhoudsbijdrage voor kinderen in het buitenland in beginsel slechts kan worden aangetoond indien deze bijdragen door middel van een postwissel of een bankoverschrijving aan de verzorger van het kind of het kind zelf in het betreffende land zijn overgemaakt. Kosten van overmaking tellen overigens mee bij het vaststellen van de hoogte van de betaalde onderhoudsbijdrage. De SVB hanteert ter uitvoering van het vereiste van de eenvoudige controleerbaarheid met betrekking tot het aantonen van onderhoudsbijdragen de volgende voorwaarden:

- Slechts betalingen, die zijn verricht via betalingsinstellingen en banken die krachtens de Wet toezicht kredietwezen bevoegd zijn om financiële transacies te verrichten, worden door de SVB geaccepteerd, én;
- bij overschrijving van een bedrag van de rekening van de verzekerde bij een erkende bank of betalingsinstelling naar de rekening van de verzorger van het kind is het overschrijvingsbewijs van de erkende bank voldoende bewijs voor het aantonen van de betaling, óf;
- bij storting op de bankrekening bij een erkende bank of betalingsinstelling van de verzorger van het kind of het kind, moet de verzekerde zowel het stortingsbewijs als de ontvangstbevestiging overleggen om de betaling aan te tonen. In geval van storting van een bedrag via een internationale postwissel wordt op deze laatste regel echter een uitzondering gemaakt. De SVB meent dat met

overlegging van het stortingsbewijs reeds is voldaan aan het vereiste van eenvoudige controleerbaarheid. Bij een postwissel wordt namelijk niet in alle landen en in alle gevallen een ontvangstbevestiging afgegeven.

Voor het aantonen van het voldaan hebben van de onderhoudsbijdrage tijdens het verblijf van de verzekerde bij zijn kinderen in het buitenland hanteert de SVB het volgende beleid. Volgens de uitspraak van de CRvB van 8 december 1992 kan er bij een tijdelijk verblijf van een in Nederland wonende verzekerde bij zijn kinderen in het buitenland niet zonder meer van worden uitgegaan dat hij zijn kinderen heeft onderhouden. Onderhoud gedurende een dergelijke vakantieperiode kan met behulp van andere middelen dan met behulp van internationale postwissels of bankoverschrijvingen worden aangetoond indien er sprake is van aangetoonde voldoende onderhoudsbijdragen zowel vóór als ná het verblijf. De SVB accepteert in dat geval andere bewijsmiddelen zoals bijvoorbeeld omwisselingsbewijzen, bewijzen van geldopname, reiskosten en andere rekeningen waarmee de verzekerde kan aantonen dat hij zijn kinderen heeft onderhouden in de vakantie. Volgens het beleid van de SVB wordt een dergelijke afwijkende wijze van aantonen van het onderhoud slechts toegestaan indien het verblijf in het buitenland tenminste twee maanden binnen één kwartaal heeft geduurd.

Postpakketten worden niet geaccepteerd als middel om de onderhoudsbijdrage aan te tonen, aangezien deze wijze van voldoen aan de onderhoudsbijdrage voor de SVB oncontroleerbaar is.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 5 april 1983, RSV 1983/158
CRvB 10 februari 1988, RSV 1988/226
CRvB 12 december 1990, RSV 1991/265
CRvB 9 januari 1991, RSV 1992/16
CRvB 8 december 1992, KBW 1991/56, n.g.
CRvB 22 juli 1994, KBW 1992/106 en 107, n.g.
CRvB 27 december 1995, RSV 1996/252
CRvB 17 juli 1996, PS Katern 1997/1/1

4.4 TOG

4.4.1 Meervoudig gehandicapt en ernstig lichamelijk gehandicapt of chronisch ziek: artikel 3 en 4 TOG

TOG: art. 3

In deze regeling wordt als meervoudig gehandicapt aangemerkt het kind dat lichamelijk en verstandelijk gehandicapt is en gelet op zijn beperkingen aanspraak kan maken op opname in een in de AWBZ of in de daarop berustende bepalingen geregelde intramurale inrichting en:

a. voor wie het volgen van speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs als bedoeld in de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, voornamelijk

dient als dagopvang omdat het onderwijs gelet op de zeer beperkte of afwezige mogelijkheden van het kind niet of nauwelijks aan de ontwikkeling kan bijdragen; of

b. dat blijvend is aangewezen op intensieve zorg, behandeling of begeleiding terwijl naar verwachting de beperkingen van het kind daardoor niet verminderd kunnen worden; of

c. dat:

1°. ernstig beperkt is in de communicatie met anderen,

2°. zich zonder hulp van anderen buitenshuis niet of nauwelijks en buitenshuis niet kan verplaatsen, en

3°. zonder hulp van anderen niet of nauwelijks in staat is zich aan- en uit te kleden, zich te wassen, te eten, te drinken en naar het toilet te gaan.

TOG: art. 4

In deze regeling wordt als ernstig lichamelijk gehandicapt of chronisch ziek aangemerkt het kind dat gelet op zijn beperkingen aanspraak kan maken op opname in een in de AWBZ of in de daarop berustende bepalingen geregelde intramurale inrichting en dat:

a. chronisch bedlegerig is, of

b. om zich te verplaatsen, is aangewezen op een rolstoel en tevens zonder hulp van anderen niet of nauwelijks in staat is zich aan- en uit te kleden, zich te wassen, te eten, te drinken en naar het toilet te gaan.

Op grond van de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen, kan aanspaak worden gemaakt op een tegemoetkoming indien tot het huishouden van de aanvrager een kind behoort dat meervoudig gehandicapt, dan wel ernstig lichamelijk gehandicapt of chronisch ziek is.

Voor de toepassing van artikel 3 wordt door de SVB onder meervoudig gehandicapt in de zin van deze bepaling tevens verstaan een combinatie van een verstandelijke handicap met:

- motorische beperkingen, waarbij sprake is van een evidente lichamelijke handicap, of
- motorische beperkingen ten gevolge van een door de verstandelijke handicap ontstane motorische ontwikkelingsachterstand; of
- niet te corrigeren zintuigelijke beperkingen die leiden tot een ernstig gestoorde communicatie met anderen; of
- een chronische ziekte die leidt tot ernstige lichamelijke beperkingen.

Tevens wordt door de SVB geacht aan het bepaalde in artikel 3, onder a te zijn voldaan indien het volgen van onderwijs er niet toe bijdraagt dat het kind kortdurend alleen kan zijn of getraind kan worden in algemene dagelijkse levensverrichtingen en zelfredzaamheid. In dat geval overstijgt het ontwikkelingsniveau van het kind het niveau van een drie- tot vierjarige niet en is er niet of nauwelijks sprake van ontwikkeling.

Bij kinderen die lijden aan een ernstige lichamelijke handicap of een chronische

ziekte kan het voorkomen dat sprake is van intermitterende ziektes of handicaps (aandoeningen waarbij sprake is van een wisselend beeld waarbij het kind gedurende bepaalde perioden niet of nauwelijks kan functioneren en gedurende andere perioden weer wel). In dergelijke gevallen wordt aan het bepaalde in artikel 4 geacht te zijn voldaan indien:

- gedurende een aaneengesloten periode van tenminste één jaar aan de aanvullende voorwaarden van artikel 4 onder a of b wordt voldaan; of
- 50% of meer van de tijd aan de voorwaarden van artikel 4 onder a of b wordt voldaan.

De voorwaarde van artikel 4, onder b, dat het kind, om zich te verplaatsen, moet zijn aangewezen op een rolstoel, wordt door de SVB zodanig ingevuld dat niet is vereist dat in alle gevallen door het kind gebruik hoeft te worden gemaakt van een rolstoel of dat men zich daarvan bedient. Een kind dat zich kruipend of op andere wijze moeizaam verplaatst, maar (nog) niet over een rolstoel beschikt, wordt geacht aan de voorwaarde van artikel 4, onder b te voldoen.

5 Aanvraag en herziening

5.1 Toekenning op aanvraag of ambtshalve en postume aanvraag: artikel 14 AOW, artikel 33, leden 1, 2 en 3 Anw en artikel 14, leden 1 en 2 AKW, artikel 7, leden 1 en 2 TOG

AOW: art. 14

1. *Het ouderdomspensioen alsmede een verhoging van het ouderdomspensioen wordt op aanvraag toegekend door de Sociale Verzekeringsbank.*
2. *In afwijking van het bepaalde in het vorige lid is de Sociale Verzekeringsbank bevoegd het ouderdomspensioen of een verhoging van het ouderdomspensioen ambtshalve toe te kennen.*

Anw: art. 33, leden 1, 2 en 3

1. *De Bank stelt op aanvraag vast of recht op nabestaanden-, halfwezen- of wezenuitkering bestaat.*
2. *Het recht op vakantie-uitkering wordt ambtshalve vastgesteld.*
3. *Een aanvraag wordt ingediend door middel van een door de Bank beschikbaar gesteld formulier.*

AKW: art. 14, leden 1 en 2

1. *De Sociale Verzekeringsbank stelt op aanvraag vast of een recht op kinderbijslag bestaat.*
2. *Een aanvraag wordt ingediend door middel van een door de Sociale Verzekeringsbank beschikbaar gesteld aanvraagformulier.*

TOG: art. 7, leden 1 en 2

1. *De SVB stelt op aanvraag vast of recht op een tegemoetkoming bestaat.*
2. *De aanvraag wordt ingediend door middel van een door de SVB beschikbaar gesteld aanvraagformulier.*

5.1.1 Toekenning op aanvraag: artikel 14, lid 1 AOW en artikel 33, lid 1 Anw en artikel 14, leden 1 en 2 AKW, artikel 7, leden 1 en 2 TOG

Om voor een AOW-, AKW-, of Anw-uitkering, dan wel een tegemoetkoming op grond van de TOG in aanmerking te komen moet een aanvraag worden ingediend bij de SVB. De SVB bevordert aanvragen om AOW-pensioen voor in Nederland wonende personen die binnenkort 65 jaar worden. De SVB ontvangt daarvan een opgave van de gemeenten. Deze personen ontvangen een half jaar voordat zij 65 jaar worden, een aanvraagformulier van de SVB. Bevordering van een aanvraag om AOW-pensioen vindt tevens plaats ten aanzien van een niet in Nederland wonende Anw-gerechtigde die de 65-jarige leeftijd nadert. Indien een AOW-gerechtigde overlijdt en de langstlevende (huwelijks-)partner is jonger dan 65 jaar en woont buiten Nederland, dan bevordert de SVB eveneens dat de achterblijvende partner een aanvraag om een Anw-uitkering indient, als uit de gegevens blijkt dat hierop mogelijk recht bestaat.

Eveneens wordt een wezen- of halfwezenuitkering bevorderd indien bij het overlijden van een AOW- of Anw-gerechtigde uit de dossiergegevens van betrokkene blijkt dat mogelijk een recht op een van de genoemde uitkeringen bestaat.

De verantwoordelijkheid voor het indienen van een aanvraag blijft echter te allen tijde bij de betrokkene zelf berusten.

5.1.2 Postume aanvraag: artikel 14, lid 1 AOW en artikel 33, lid 1 Anw

Indien een pensioen- of uitkeringsgerechtigde bij leven geen aanvraag om uitkering heeft ingediend, kunnen diens erfgenamen na zijn overlijden alsnog een aanvraag indienen. Dit is een zogenaamde postume aanvraag. De aanvraag kan ook worden ingediend door een executeur-testamentair die van rechtswege gemachtigde is van de erfgenamen. Een postume aanvraag in geval van gemoedsbezwaren wordt niet gehonoreerd, zie § 2.5.3.

5.1.3 Ambtshalve toekenning: artikel 14, lid 2 AOW

Van ambtshalve toekenning is sprake als een pensioen wordt toegekend zonder dat er een aanvraag aan ten grondslag ligt. Van deze bevoegdheid wordt door de SVB slechts bij in het buitenland wonenden gebruik gemaakt. Een AOW-pensioen kan ambtshalve worden toegekend ingeval de partner van de AOW-gerechtigde 65 jaar wordt binnen een jaar nadat de oudste partner 65 jaar geworden is. De voorwaarden waaronder de SVB tot ambtshalve toekenning overgaat, zijn dat het bevorderen van de aanvraag langer zou duren dan één jaar en dat de gegevens die bij de SVB bekend zijn, actueel en betrouwbaar zijn, dat wil zeggen niet ouder dan één jaar.

5.2 Ingangsdatum uitkering: artikel 16 AOW, artikel 14, leden 2 en 3, artikel 22, lid 3, artikel 26, lid 3 en artikel 33, lid 4 Anw en artikel 14, lid 3 AKW, artikel 7, lid 4 TOG

AOW: art. 16

1. *Het ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag der maand, waarin de belanghebbende aan de voorwaarden voor het recht op ouderdomspensioen voldoet.*
2. *In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan een ouderdomspensioen niet vroeger ingaan dan een jaar vóór de eerste dag der maand, waarin de aanvraag werd ingediend of waarin ambtshalve toekenning plaatsvond. De Sociale Verzekeringsbank kan voor bijzondere gevallen van het bepaalde in de vorige volzin afwijken.*

Anw: art. 14, leden 2 en 3

2. *Het recht op nabestaandenuitkering gaat in op de eerste dag van de maand van overlijden van de verzekerde.*
3. *Voor de nabestaande die op de dag van overlijden van de verzekerde niet voldoet aan de*

voorwaarde, genoemd in het eerste lid, onderdeel a, omdat het kind op het moment van overlijden tot het huishouden van een ander behoort, gaat het recht op nabestaandenuitkering in op de eerste dag van de maand waarin hij als gevolg van het overlijden wel aan die voorwaarde voldoet.

Anw: art. 22, lid 3

3. *Het recht op halfwezenuitkering gaat in op de eerste dag van de maand waarin aan de voorwaarden, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt voldaan.*

Anw: art. 26, lid 3

3. *Het recht op wezenuitkering gaat in op de eerste dag van de maand waarin aan de voorwaarden, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt voldaan.*

Anw: art. 33, lid 4

4. *Het recht op uitkering wordt niet vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de dag waarop de Bank de aanvraag om uitkering heeft ontvangen. De Bank is bevoegd in bijzondere gevallen af te wijken van de eerste volzin.*

AKW: art. 14, lid 3

3. *Het recht op kinderbijslag kan niet worden vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de eerste dag van het kalenderkwartaal tijdens welk de aanvraag om kinderbijslag werd ingediend. De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd in bijzondere gevallen af te wijken van het bepaalde in de vorige volzin.*

TOG: art. 7, lid 4

4. *Er bestaat geen recht op op een tegemoetkoming over perioden gelegen voor een jaar voorafgaand aan de eerste dag van het kalenderkwartaal tijdens welk de aanvraag om een tegemoetkoming werd ingediend. De SVB kan in bijzondere gevallen van de eerste zin afwijken.*

Het recht op een uitkering krachtens de AOW en de Anw gaat in op de eerste dag van de maand, waarin aan de voorwaarden voor het recht op de desbetreffende uitkering is voldaan, (artikelen 16, eerste lid AOW en 22, derde lid en 26 derde lid Anw) dan wel op de eerste dag van de maand van het overlijden van verzekerde (artikel 14, tweede lid Anw). Voor de vaststelling van de concrete inhoud van een recht is de situatie op de dag waarop de aanspraakgevende gebeurtenis zich voordoet, beslissend en niet die op de eerste dag van de maand (zie ter bevestiging van dit uitgangspunt CRvB 14 september 1976). De artikelen 16, tweede lid AOW en 33, vierde lid Anw bepalen dat het recht op de desbetreffende uitkering niet wordt vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de dag van ontvangst van de aanvraag. Op grond van artikel 14, derde lid van de AKW kan het recht op kinderbijslag eveneens niet worden vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de eerste dag van het kalenderkwartaal tijdens welk de aanvraag om kinderbijslag werd ingediend. Ook in de TOG (art. 7, lid 4) is bepaald dat geen recht bestaat op een tegemoetkoming over perioden gelegen voor

één jaar voorafgaand aan de dag van ontvangst van de aanvraag. De SVB kan hiervan in bijzondere gevallen afwijken (artikel 16, tweede lid AOW, artikel 33, vierde lid Anw, artikel 14, derde lid AKW en artikel 7, vierde lid TOG).

Indien de aanvrager aan de voorwaarden voor het recht op een AOW- of Anw-uitkering, dan wel aan de voorwaarden voor het recht op kinderbijslag voldoet en de aanvraag één jaar of meer na de maand waarin aan de voorwaarden voor het recht op uitkering wordt voldaan, is ingediend, wordt altijd een terugwerkende kracht van minimaal één jaar verleend. Bij een postume aanvraag is de terugwerkende kracht beperkt tot maximaal één jaar vanaf de eerste dag van de maand van aanvraag. Een verdergaande terugwerkende kracht is in deze gevallen niet aan de orde, omdat er geen hardheid aanwezig kan zijn bij degene die een postume aanvraag indient. De beoordeling van hardheid is strikt gebonden aan de omstandigheden van de gerechtigde zelf.

De vaststelling van de mate van terugwerkende kracht vond onder de AWW op andere wijze plaats dan onder de Anw. Zie voor dit beleid de bundel Beleidsregels AOW, AWW en AKW, Stcrt. 1996, 58, § 6.2 en de brochure 'Discretionaire en daarmee vergelijkbare bepalingen in de AOW, AWW en AKW', SVB, december 1991, § 3.4.

5.2.1 Terugwerkende kracht van meer dan een jaar : artikel 16, lid 2 AOW, artikel 33, lid 4 Anw, artikel 14, lid 3 AKW en artikel 7, lid 4 TOG

In bijzondere gevallen waarin de AOW-, Anw-, kinderbijslag- of TOG-aanvraag meer dan één jaar te laat werd ingediend, is de SVB bevoegd de desbetreffende uitkering met een terugwerkende kracht van meer dan één jaar toe te kennen. Als een aanvraag meer dan één jaar te laat wordt ingediend toetst de SVB eerst of er sprake is van een bijzonder geval. Alleen als dit het geval is, is de SVB bevoegd de uitkering met een terugwerkende kracht van meer dan één jaar toe te kennen. Van deze bevoegdheid maakt de SVB alleen gebruik als het van hardheid zou getuigen, de terugwerkende kracht tot één jaar te beperken.

5.2.1.1 Bijzonder geval

Volgens beleid van de SVB is er sprake van een bijzonder geval:
- indien de belanghebbende door een niet aan hem toe te rekenen oorzaak niet in staat was tijdig een aanvraag in te dienen of te laten indienen;
- indien de belanghebbende onbekend was met zijn mogelijke recht op pensioen én deze onbekendheid verschoonbaar was. Dit beleid is in de jurisprudentie aanvaard (zie onder andere de uitspraken van de CRvB van 13 maart 1984, 30 januari 1991 en 29 april 1993).

Op grond van dit beleid wordt in elk voorkomend geval aan de hand van de individuele feiten en omstandigheden bezien of het geval als bijzonder kan worden

aangemerkt. Beoordeeld wordt of het complex van omstandigheden in onderlinge samenhang een bijzonder geval oplevert.

De volgende – niet limitatief opgesomde – gevallen kunnen zich voordoen:
- De aanvraag is te laat ingediend omdat de aanvrager als gevolg van geestelijke gestoordheid of een zware lichamelijke handicap niet in staat was tijdig een aanvraag in te dienen (zie bijvoorbeeld CRvB 6 oktober 1992).
- De te late aanvraag is een aantoonbaar gevolg van onjuiste en/of onvolledige voorlichting door een publiekrechtelijk orgaan en betrokkene had redelijkerwijs niet aan die voorlichting hoeven twijfelen (zie CRvB 14 juni 1960 en 10 mei 1989).
- De te late aanvraag is een gevolg van onbekendheid met rechten, welke voortvloeien uit verdragsbepalingen of uit bijzondere nationale bepalingen (CRvB 15 november 1995). Hoofdregel is, dat onbekendheid met de wet of een internationale regeling niet zonder meer leidt tot het aannemen van een bijzonder geval, tenzij blijkt van een bijkomende omstandigheid op grond waarvan betrokkene niet op de hoogte kon zijn van zijn wettelijke rechten (zie hiervoor bijvoorbeeld CRvB 27 september 1983). Het uitgangspunt hierbij is dat iedereen weet dat hij als hij 65 jaar wordt of als zijn echtgenoot overlijdt, waarschijnlijk een pensioenrecht geldend kan maken. Gebeurt dit in Nederland, dan zullen uitvoeringsorganen wijzen op eventuele rechten in andere lidstaten van de Europese Unie of verdragslanden. Dient men in een ander land een aanvraag in, dan zullen de uitvoeringsorganen in dat land attenderen op het bestaan van eventuele rechten in Nederland. Dit laatste hoeft echter niet altijd het geval te zijn omdat:
- iemand na zijn 65e verjaardag doorgaat met werken;
- een buitenlands pensioen kan ingaan vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd;
- iemand in het buitenland geen recht heeft op een uitkering. De hierboven genoemde concrete situaties kunnen volgens de jurisprudentie een bijkomende omstandigheid vormen, waardoor onbekendheid met rechten kan worden geëxcuseerd. Er kan dan sprake zijn van een bijzonder geval.
- De wetgever heeft nationale bepalingen niet tijdig in overeenstemming gebracht met internationale, rechtstreeks werkende bepalingen. De hoogste bevoegde rechter, die de nationale regelgeving in eerste instantie niet in strijd heeft geacht met deze internationale bepalingen, acht op een zeker moment een dergelijke strijdigheid wel aanwezig. Voorwaarde is dat de betrokkene naar aanleiding van zo'n omslag in jurisprudentie, die voldoende bekend is gemaakt, een aanvraag heeft ingediend. Indien niet binnen één jaar na de bekendmaking van de jurisprudentie een aanvraag wordt ingediend, is er geen sprake van een bijzonder geval, omdat algemeen bekend is geworden dat die aanspraken (kunnen) bestaan. Voor de termijn van één jaar is aansluiting gezocht bij de in de wet gehanteerde termijnen.

De SVB leidt uit de stand van de jurisprudentie af dat de volgende situaties geen bijzonder geval opleveren:

- een fout van de belangenbehartiger van de betrokkene (CRvB 17 november 1965 en 25 mei 1966;
- onvoldoende activiteit van de betrokkene (CRvB 16 november 1966 en 27 september 1967);
- het niet-aangetekend verzenden van stukken door de betrokkene;
- onvoldoende oplettendheid van de betrokkene;
- enkele onbekendheid met de wettelijke bepalingen (CRvB 9 januari 1963 en 27 september 1983);
- een noodgedwongen verblijf in het buitenland;
- niet kunnen lezen en schrijven, terwijl men over voldoende hulp kan beschikken;
- Niet op de hoogte zijn van gepubliceerde beleidswijzigingen en voldoende bekend geworden jurisprudentie vormt na verloop van een bepaalde termijn – in het algemeen een jaar – geen verschoonbare onbekendheid en derhalve geen bijzonder geval (CRvB 12 november 1993 en 29 april 1993).

5.2.1.2 Hardheid

Wanneer er volgens de hierboven aangeduide criteria sprake is van een bijzonder geval, moet de SVB vervolgens beoordelen of zij gebruik zal maken van haar bevoegdheid, de uitkering, de kinderbijslag of de tegemoetkoming TOG met terugwerkende kracht van meer dan een jaar toe te kennen. De SVB maakt gebruik van deze bevoegdheid wanneer het van hardheid zou getuigen, te volstaan met een terugwerkende kracht van één jaar. Het door de SVB ontwikkelde hardheidsbeleid, waarin gerelateerd wordt aan de inkomenspositie van de betrokkenen, is in bestendige jurisprudentie aanvaard (zie bijvoorbeeld de uitspraken van de CRvB van 30 januari 1991, 12 november 1983 en 26 mei 1994).

Volgens dit beleid is er sprake van hardheid indien een persoon schade heeft geleden als gevolg van het niet aanvragen van de uitkering waarop hij op grond van de desbetreffende aanspraakgevende gebeurtenis recht zou hebben gehad. Deze schade wordt geacht te zijn opgetreden indien zijn netto inkomen mede door het niet tijdig aanvragen van de desbetreffende uitkering, onder de voor hem geldende minimumnorm is gedaald in de periode welke is gelegen tussen de datum van de aanspraakgevende gebeurtenis en de datum die ligt één jaar voor de aanvraag.

Voor de bepaling van het netto inkomen worden alle inkomensbestanddelen van de gerechtigde en zijn eventuele partner, zoals bijvoorbeeld inkomen uit arbeid, uitkeringen, bovenwettelijke pensioenen of inkomen uit vermogen, in aanmerking genomen. Op dit genoten inkomen kunnen eventueel bijzondere uitgaven in mindering worden gebracht welke verband houden met het verzekerde risico zoals bijvoorbeeld kosten van leningen die betrokkene heeft moeten maken om te kunnen voorzien in de behoeften waarvoor de desbetreffende uitkeringen zijn bedoeld. Als minimumnorm voor toepassing op de AOW gelden de op de desbetreffende situatie toepasselijke volledige netto uitkeringsbedragen zoals vervat in deze wet. Indien het AOW-pensioen als minimumnorm wordt gehanteerd voor

een aanvrager met een partner wordt de norm die voor de aanvrager geldt verhoogd met het desbetreffende normbedrag voor zijn partner. Ten aanzien van de nabestaandenuitkering en de halfwezenuitkering krachtens de Anw geldt als minimumnorm het maximale netto bedrag aan nabestaandenuitkering, eventueel vermeerderd met de halfwezenuitkering voor zover hierop in de periode waarover de eventuele hardheid wordt beoordeeld, recht zou hebben bestaan. Ten aanzien van de AKW en TOG geldt als minimumnorm de op de gezinssituatie (fictief) toepasselijke netto uitkeringsbedragen krachtens de AOW, verhoogd met de op de desbetreffende situatie toepasselijke kinderbijslagrechten, respectievelijk de tegemoetkoming TOG.

De betrokkene dient de geleden schade aannemelijk te maken door overlegging van schriftelijke stukken.

5.2.1.3 Mate van terugwerkende kracht

De mate van terugwerkende kracht hangt af van de omvang van het schadebedrag. Er wordt zoveel terugwerkende kracht verleend als nodig is om het vastgestelde schadebedrag te compenseren, met een maximum van vijf jaar gerekend vanaf het moment van de aanvraag. Bij het bepalen van deze termijn is aansluiting gezocht bij de verjaringstermijn voor rechtsvorderingen tot betaling van periodieke geldsommen (art. 3:308 BW).

Als schadebedrag wordt aangemerkt het verschil tussen de voor betrokkene geldende minimumnorm en zijn netto inkomen in de in aanmerking te nemen periode, met dien verstande dat het in aanmerking te nemen schadebedrag nimmer hoger kan zijn dan het recht waarop betrokkene in de desbetreffende periode ten hoogste aanspraak had kunnen maken.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 14 juni 1960, RSV 1960/181
CRvB 9 januari 1963, RSV 1963/35
CRvB 17 november 1965, RSV 1965/166
CRvB 25 mei 1966, RSV 1966/82
CRvB 16 november 1966, RSV 1967/33
CRvB 27 september 1967, RSV 1968/15
CRvB 16 september 1975, RSV 1976/70
CRvB 14 september 1976, RSV 1976/339
CRvB 27 september 1983, RSV 1983/240
CRvB 13 maart 1984, RSV 1984, 136
CRvB 10 mei 1989, RSV 1990/14
CRvB 30 januari 1991, RSV 1991/182
CRvB 25 september 1991, PS 1991/761
CRvB 6 oktober 1992, PS 1992/813
CRvB 29 april 1993, RSV 1994/10 en 11
CRvB 12 november 1993, AB 1994, 322

CRvB 26 mei 1994, AWW 1993/66, n.g.
Rb 's-Hertogenbosch 9 november 1995, 94/8308 AOW, n.g.
CRvB 15 november 1995, 94/2550 AWW, n.g.

5.3 Intrekking en herziening : artikel 17 en artikel 17a AOW, artikel 19 en artikel 34 Anw, artikel 14a AKW

AOW: art. 17

1. *Het ouderdomspensioen wordt door de Sociale Verzekeringsbank ingetrokken of herzien, wanneer degene, aan wie het is toegekend, ingevolge het bij of krachtens deze wet bepaalde daarvoor niet of niet meer in aanmerking komt, onderscheidenlijk voor een hoger of lager ouderdomspensioen in aanmerking komt.*
2. *De herziening van het ouderdomspensioen, welke voortvloeit uit een wijziging der omstandigheden en welke een verhoging van dit ouderdomspensioen tot gevolg heeft, gaat in op de eerste dag der maand, waarin de wijziging dier omstandigheden heeft plaatsgevonden. Het bepaalde in artikel 16, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.*
3. *De intrekking van het ouderdomspensioen of de herziening daarvan, welke voortvloeit uit een wijziging der omstandigheden en welke een verlaging van dit ouderdomspensioen tot gevolg heeft, gaat, behoudens in de bij ministeriële regeling aan te wijzen gevallen, in op de eerste dag der maand, volgende op die, waarin de dag is gelegen met ingang waarvan degene, aan wie ouderdomspensioen is toegekend, daarvoor niet meer in aanmerking komt, onderscheidenlijk voor een lager ouderdomspensioen in aanmerking komt. Indien het ouderdomspensioen ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegekend, wordt het ingetrokken onderscheidenlijk herzien met ingang van de dag, waarop het is ingegaan.*
4. *De herziening van het ouderdomspensioen, welke verband houdt met het bepaalde in artikel 12, gaat, in afwijking van het bepaalde in het tweede en derde lid, in op de dag, met ingang waarvan op grond van artikel 12 de bedragen, genoemd in artikel 9, zijn herzien.*
5. *Ter uitvoering van dit artikel kunnen bij ministeriële regeling nadere voorschriften worden gegeven. Daarbij kunnen tevens regels worden gesteld met betrekking tot schorsing en opschorting van de uitbetaling van het ouderdomspensioen.*

AOW: art. 17a

1. *Onverminderd het elders in deze wet bepaalde terzake van herziening of intrekking van een besluit tot toekenning van ouderdomspensioen en terzake van weigering van ouderdomspensioen, herziet de Sociale Verzekeringsbank een dergelijk besluit of trekt zij dat in:*
   a. *indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van artikel 15, tweede lid, en heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van ouderdomspensioen;*
   b. *indien anderszins het ouderdomspensioen ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;*
   c. *indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting bedoeld in artikel 15, tweede lid, en er toe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op ouderdomspensioen bestaat.*

2. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien.*

Anw: art. 19

De nabestaandenuitkering wordt bij wijziging van het inkomen herzien. Deze herziening gaat in op de eerste dag van de maand waarin die wijziging zich voordoet.

Anw: art. 34

1. *Onverminderd het elders in deze wet bepaalde terzake van herziening of intrekking van een besluit tot toekenning van uitkering en terzake van weigering van uitkering, herziet de Bank een dergelijk besluit of trekt zij dat in:*
   a. *indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van artikel 35, 36, tweede lid, of 37 heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering;*
   b. *indien anderszins de uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;*
   c. *indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van artikel 35, 36, tweede lid, of 37 er toe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op uitkering bestaat.*
2. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Bank besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien.*

AKW: artikel 14a

1. *Onverminderd het elders in deze wet bepaalde terzake van herziening of intrekking van een besluit tot toekenning van kinderbijslag en terzake van weigering van kinderbijslag, herziet de Sociale Verzekeringsbank een dergelijk besluit of trekt zij dat in:*
   a. *indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van in artikel 15 of 16 heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van kinderbijslag;*
   b. *indien anderszins de kinderbijslag ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;*
   c. *indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting op grond van artikel 15 of 16 er toe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op kinderbijslag bestaat.*
2. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien.*

5.3.1 Herziening ten voordele van de gerechtigde: artikel 17, leden 1 en 2 AOW en artikel 19, lid 2 Anw

5.3.1.1 Verhoging wegens wijziging van de omstandigheden

Het ouderdomspensioen en de Anw-uitkering moeten worden verhoogd als de belanghebbende door een wijziging van de omstandigheden voor een hoger pensioen of een hogere uitkering in aanmerking komt. De herziening van het pensioen of de uitkering door een wijziging van de omstandigheden die leidt tot een verhoging, gaat in op de eerste dag van de maand waarin de wijziging heeft plaatsgevonden (artikel 17, tweede lid AOW en artikel 19, tweede lid Anw). De AKW kent geen expliciete bepaling met betrekking tot de herziening van kinderbijslag wegens

een wijziging van omstandigheden. Ondanks dat feit wordt de SVB geacht om ook tot herziening van reeds vastgestelde kinderbijslagrechten over te gaan indien zich een wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan. De herziening geldt in dat geval met ingang van het kwartaal waarin op de peildatum de gewijzigde omstandigheden van kracht zijn.

Als de wijziging van de omstandigheden die leidt tot een verhoging van het AOW-pensioen, meer dan een jaar na de maand waarin deze heeft plaatsgevonden aan de SVB wordt gemeld, wordt het pensioen – behoudens in bijzondere gevallen waarin sprake is van hardheid met een terugwerkende kracht van een jaar verhoogd. Voor de Anw geldt deze wettelijke beperking van de terugwerkende kracht niet. De Anw kent namelijk geen uitkeringsverhogende aspecten, met uitzondering van verlaging van inkomen. Is daarvan sprake, dan wordt de Anw-uitkering verhoogd met ingang van de eerste dag van de maand waarin de wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden. Voor de verhoging van kinderbijslag met terugwerkende kracht zoekt de SVB aansluiting bij artikel 14, derde lid AKW. De kinderbijslag wordt met een terugwerkende kracht van maximaal een jaar verhoogd.

Wat het ouderdomspensioen betreft is de SVB op grond van artikel 17, tweede lid AOW in bijzondere gevallen bevoegd, langer dan een jaar terugwerkende kracht aan de verhoging te verlenen. De vraag of er sprake is van een bijzonder geval wordt beoordeeld aan de hand van de criteria, vermeld in § 5.2.1.1. In bijzondere gevallen maakt de SVB gebruik van haar bevoegdheid als het van hardheid zou getuigen de terugwerkende kracht van de verhoging tot een jaar te beperken. Of er sprake is van hardheid wordt beoordeeld aan de hand van de regels, vermeld in § 5.2.1.2.

Een overeenkomstig beleid past de SVB toe met betrekking tot de verhoging met terugwerkende kracht van kinderbijslag. Ten aanzien van de Anw, die geen beperking van de terugwerkende kracht van een verhoging kent, komt dit beleid niet aan de orde.

5.3.1.2 Terugkomen van een rechtens onaantastbare beslissing

Soms is er geen sprake van een wijziging van omstandigheden, maar is de toekenningsbeslissing onjuist door een fout van de SVB, door de betrokkene verstrekte onvolledige gegevens, een wijziging in het beleid van de SVB of een ontwikkeling in de jurisprudentie. De artikelen 17, tweede lid AOW en 19, tweede lid Anw zien niet op deze situaties. Ook de AKW kent geen bepaling die in deze situatie voorziet. De SVB acht zich bevoegd in het voordeel van betrokkene terug te komen van een eerdere beslissing, zelfs als tegen deze beslissing geen rechtsmiddelen meer openstaan. Deze zienswijze is bevestigd door de CRvB (zie bijvoorbeeld CRvB 3 mei 1983). De bevoegdheid is van discretionaire aard (CRvB 16 september 1987 en 28 september 1993), waarbij voor de toepassing van belang is of de SVB de eerdere beslissing onmiskenbaar onjuist moet achten (CRvB 18 september 1996).

Het feit dat de uitkeringsgerechtigde een te lage uitkering ontvangt, kan het gevolg

zijn van een fout van de SVB. Is de te lage uitkering uitsluitend het gevolg van een fout van de SVB, dan verhoogt de SVB de uitkering spontaan of op verzoek. Hiervan is sprake als de uitkeringsgerechtigde niet heeft kunnen begrijpen dat hij een te lage uitkering ontving en hem ook overigens niets kan worden verweten. De beoordeling hiervan vindt plaats volgens de regels van § 5.3.2.2. De uitkering wordt verhoogd met volledig terugwerkende kracht tot een maximum van vijf jaar. Deze termijn wordt berekend vanaf het moment waarop de SVB haar fout heeft geconstateerd, dan wel de betrokkene een verzoek om herziening heeft ingediend.

Is het feit dat niet eerder een correcte uitkering werd toegekend zowel aan de SVB als aan de uitkeringsgerechtigde te wijten, dan wordt de terugwerkende kracht van de verhoging tot de helft beperkt tot een maximum van vijf jaar. Deze regel wordt toegepast als de SVB een fout heeft gemaakt die de uitkeringsgerechtigde in redelijkheid kon onderkennen.

Is het feit dat de uitkeringsgerechtigde een te lage uitkering ontvangt uitsluitend aan hem zelf te wijten, dan wordt de uitkering verhoogd met ingang van de maand of het kwartaal waarin een verzoek om herziening is gedaan. Deze regel wordt onder andere toegepast als de toekenning onjuist is doordat de gerechtigde aan de SVB onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en dit hem kan worden verweten.

Terugwerkende kracht wordt ook niet verleend als de belanghebbende eerder de controlevoorschriften op grond van de artikelen 15, eerste lid AOW, 36, eerste lid Anw of 16, eerste lid AKW of de mededelingsverplichting op grond van de artikelen 49 AOW, 35 Anw of 15 AKW niet of niet behoorlijk was nagekomen, als gevolg waarvan de SVB niet meer kon vaststellen of er nog recht op uitkering bestond. In die gevallen heeft de SVB de uitkering ingetrokken. Voldoet de belanghebbende nadat de intrekkingsbeslissing rechtens onaantastbaar is geworden alsnog aan de verplichting, dan kan komen vast te staan dat hij zijn recht op uitkering steeds heeft behouden. De SVB acht zich dan bevoegd terug te komen van de intrekkingsbeslissing. De SVB maakt van deze bevoegdheid gebruik, doch doet dit in beginsel niet met terugwerkende kracht.

Kan aan de belanghebbende niet worden verweten dat hij onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt, of dat hij zijn verplichtingen niet is nagekomen, dan komt de SVB met een terugwerkende kracht van ten hoogste een jaar terug van haar beslissing. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat er geen sprake is van een fout van de Bank. Is daarvan wel sprake, of zou het van hardheid getuigen om de terugwerkende kracht tot een jaar te beperken, dan komt de SVB met volledig terugwerkende kracht tot maximaal vijf jaar terug van haar beslissing. De beleidsregels die zijn beschreven in § 5.2 zijn hier van overeenkomstige toepassing.

5.3.1.3 Wijziging van beleid ten gunste van de gerechtigde

Het kan voorkomen dat de SVB haar beleid wijzigt als gevolg waarvan iemand recht kan hebben op een hogere uitkering. In beginsel beslist de SVB per categorie

van gevallen of reeds vastgestelde uitkeringen moeten worden herzien en zo ja, met welke terugwerkende kracht. Niettemin heeft zich inmiddels een vaste lijn ontwikkeld. Tenzij nadrukkelijk anders is kenbaar gemaakt, zal de SVB beleidswijzigingen laten ingaan met een terugwerkende kracht van ten hoogste één jaar vanaf het moment dat het is vastgesteld en bekend gemaakt. In zijn algemeenheid moeten personen zelf een verzoek indienen voor herziening op basis van nieuw beleid.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 3 mei 1983, RSV 1983/181
CRvB 16 september 1987, RSV 1988, 109
CRvB 15 januari 1992, RSV 1992, 315
CRvB 29 april 1993, RSV 1994/9
CRvB 28 september 1994, PS 1995/170
Rb 's-Hertogenbosch 17 juli 1996, 94/6151 en 94/9829 AOW, n.g.
CRvB 18 september 1996, 94/2410 AOW, n.g.

5.3.2 Herziening of intrekking ten nadele van de gerechtigde: artikelen 17, leden 1 en 3, artikel 17a AOW, artikel 16, lid 2 en artikel 34 Anw, artikel 14a AKW

5.3.2.1 Verlaging of intrekking ex nunc wegens wijziging van de omstandigheden
De artikelen 17, derde lid AOW en 16, tweede lid Anw bepalen dat een verlaging of beëindiging van de uitkering die voortvloeit uit een wijziging van de omstandigheden, ingaat op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de wijziging van de omstandigheden heeft plaatsgevonden.

In geval van wijziging van het inkomen wordt de uitkering evenwel herzien met ingang van de eerste dag van de maand waarin die wijziging zich voordoet, ongeacht of de uitkering moet worden verhoogd of verlaagd. Dit is bepaald in artikel 1a van de Beschikking intrekking en herziening ouderdomspensioen en in artikel 19, eerste lid Anw.

De AKW kent geen expliciete bepalingen inzake de herziening van kinderbijslag wegens wijziging van de omstandigheden. Ondanks dat feit wordt de SVB geacht ook tot verlaging van reeds vastgestelde kinderbijslagrechten over te gaan indien zich een wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan die hiertoe noopt. De herziening geldt in dat geval met ingang van het kwartaal waarin op de peildatum de gewijzigde omstandigheden van kracht waren.

In zeer uitzonderlijke situaties kan het voorkomen dat het rechtszekerheids- of vertrouwensbeginsel zich verzet tegen een herziening of intrekking met ingang van de maand na die waarin de wijziging plaatsvond. In dergelijke situaties kan – afhankelijk van de omstandigheden van het geval – geheel van herziening of intrekking worden afgezien, of kan een afbouwregeling worden toegepast.

Indien wordt gekozen voor een afbouwregeling wordt de uitkering gedurende maximaal een jaar stapsgewijze verlaagd. Van een afbouwregeling, dan wel van afzien van herziening of intrekking, kan uitsluitend sprake zijn als ten minste wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De SVB heeft onjuiste of onvolledige inlichtingen verstrekt, dan wel nagelaten noodzakelijke inlichtingen te verstrekken, waardoor betrokkene intrekking of verlaging van de uitkering niet behoefde te verwachten.
- Betrokkene was niet op andere wijze op de hoogte van de noodzaak tot intrekking of verlaging van de uitkering, terwijl deze hem ook niet redelijkerwijs duidelijk behoefde te zijn.
- Door herziening of intrekking vindt een ingrijpend verlies aan inkomen plaats.

5.3.2.2 Uitkering niet juist/verlaging of intrekking met terugwerkende kracht

Verlaging of intrekking van een uitkering met terugwerkende kracht kan de volgende vormen aannemen:

- herziening of intrekking met terugwerkende kracht omdat de omstandigheden zijn gewijzigd sinds de toekenning van de uitkering, en de SVB niet tijdig van de wijziging op de hoogte was of de wijziging niet tijdig heeft verwerkt;
- terugkomen van een rechtens onaantastbaar geworden beslissing in situaties waarin sprake is van een fout van de SVB of door de betrokkene verstrekte onjuiste of onvolledige gegevens.

Al deze situaties worden geregeld in artikel 17a, eerste lid AOW, artikel 34, eerste lid Anw en artikel 14a, eerste lid AKW. In geval van wijziging van de omstandigheden is de SVB verplicht de uitkering te herzien of in te trekken met ingang van de eerste dag van de maand volgende op die waarin de wijziging heeft plaatsgevonden (artikel 17, derde lid AOW en artikel 19, tweede lid Anw). Kinderbijslag wordt in dit geval herzien met ingang van het kwartaal waarin op de peildatum de gewijzigde omstandigheden van kracht zijn. In geval van een foutieve toekenning moet de uitkering worden verlaagd of ingetrokken met volledig terugwerkende kracht.

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan de SVB besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien (artikel 17a, tweede lid AOW, artikel 34, tweede lid Anw en artikel 14a, tweede lid AKW). Er kan sprake zijn van een dergelijke dringende reden als de uitkeringsgerechtigde niet kan worden verweten een verplichting te hebben geschonden, en hij voorts niet heeft kunnen begrijpen dat de uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag werd verleend. Is de onjuiste toekenning of het niet tijdig herzien van de uitkering een gevolg van een fout van de SVB, maar heeft de belanghebbende deze fout kunnen onderkennen, dan is er in beginsel geen sprake van een dringende reden. Herziening of intrekking vindt dan plaats met volledig terugwerkende kracht.

Bij de beantwoording van de vraag of de betrokkene heeft kunnen onderkennen dat hij te veel ontving hanteert de SVB de volgende stelregels:

- Bij de beoordeling of de betrokkene kon onderkennen dat hem ten onrechte of tot een te hoog bedrag uitkering werd verleend wordt het gestelde in § 5.2.1.1 mutatis mutandis toegepast.
- De SVB pleegt bij toekenning van een uitkering aan de gerechtigde mede te delen welke feiten en omstandigheden hij spontaan aan de SVB moet melden. Als deze mededeling heeft plaatsgevonden gaat de SVB ervan uit dat het de betrokkene redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat deze feiten en omstandigheden van invloed konden zijn op de uitkering.

Is er sprake van een dringende reden om gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien, dan wordt de terugwerkende kracht van de herziening of intrekking in beginsel tot de helft beperkt. De terugwerkende kracht bedraagt in beginsel ten hoogste vijf jaar. Indien de feiten en omstandigheden hiertoe aanleiding geven kan hiervan worden afgeweken.

In gevallen waarbij de SVB een grove fout heeft gemaakt en de klant deze niet heeft kunnen onderkennen wordt de uitkering zonder terugwerkende kracht herzien of ingetrokken. Indien is voldaan aan de voorwaarden die hiervoor in § 5.3.2.1 staan vermeld, dan wordt van herziening of intrekking afgezien of wordt een afbouwregeling toegepast.

In gevallen, waarin de klant een fout van de SVB slechts in zeer beperkte mate heeft kunnen onderkennen, wordt een tussenoplossing gezocht.

5.3.2.3 Verlaging of intrekking bij onzekerheid over voortbestaan aanspraak wegens niet nakomen controlevoorschriften of mededelingsverplichting

De artikelen 17a, eerste lid, onder c AOW, 34, eerste lid, onder c Anw en 14a, eerste lid, onder c AKW bepalen dat de SVB een besluit tot toekenning van pensioen of uitkering herziet of intrekt, als het niet of niet behoorlijk nakomen van de controlevoorschriften of een mededelingsverplichting ertoe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op uitkering bestaat. De wijze waarop de SVB deze bepaling toepast wordt beschreven in § 7.3.1.

De SVB kan geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking op grond van de genoemde bepalingen afzien als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Aangezien het hier gaat om gevallen waarin de SVB geen duidelijk beeld van de omstandigheden kan krijgen, en waarin het recht op (een deel van de) uitkering aan ernstige twijfel onderhevig is, zal deze bevoegdheid in de onderhavige gevallen zelden of nooit worden toegepast.

5.3.2.4 Wijziging van beleid ten nadele van de gerechtigde

In geval van wijziging in het beleid van de SVB bijvoorbeeld naar aanleiding van gewijzigde inzichten of nieuwe jurisprudentie, komt de SVB niet met terugwerkende kracht ten nadele van de belanghebbende terug van een rechtens onaantastbaar geworden beslissing. Bestaande rechten worden gedurende een periode van een half

tot een heel jaar na bekendmaking van het gewijzigde beleid ongemoeid gelaten.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 23 januari 1964, RSV 1964/52
CRvB 13 mei 1982, RSV 1982/202
CRvB 3 mei 1983, RSV 1983/181
CRvB 16 januari 1987, RSV 1987/184
CRvB 28 juni 1989, RSV 1991/21
CRvB 4 juli 1990, RSV 1991/77

6 Betaling

6.1 Betaling algemeen: artikel 19 AOW, artikel 46, leden 1 en 2, artikel 48, lid 1, artikel 49, lid 1 Anw, artikel 18, lid 1 en artikel 21 AKW

AOW: art. 19

1. *Het ouderdomspensioen wordt betaalbaar gesteld door de Sociale Verzekeringsbank. De betaling geschiedt als regel maandelijks.*
2. *De Sociale Verzekeringsbank kan de aan een gehuwde pensioengerechtigde toegekende toeslag betaalbaar stellen aan de echtgenoot.*
3. *In geval het ouderdomspensioen in het buitenland wordt uitbetaald, worden de daaraan verbonden kosten van overmaking op het ouderdomspensioen in mindering gebracht.*
4. *Wanneer een pensioengerechtigde een ander machtigt om het ouderdomspensioen in ontvangst te nemen, onderscheidenlijk een verleende machtiging intrekt, wordt daaraan gevolg gegeven met ingang van een betalingstermijn, aanvangende na de dag, waarop de machtiging wordt ingediend, onderscheidenlijk waarop van haar intrekking mededeling wordt gedaan, doch niet later dan de eerste dag van de tweede maand na de dag van indiening, onderscheidenlijk intrekking der machtiging.*
5. *Bij ministeriële regeling kunnen regels worden vastgesteld inzake de betaalbaarstelling van het ouderdomspensioen ingevolge deze wet door organen, welke belast zijn met de uitbetaling van pensioen uit anderen hoofde dan ingevolge deze wet.*
6. *De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd om, onder door haar te stellen voorwaarden, op verzoek van de in het vorige lid bedoelde organen, gelijktijdig met het ouderdomspensioen ingevolge deze wet, pensioenen, verschuldigd door die organen, betaalbaar te stellen.*

AOW: art. 26, lid 2

2. *Volmacht tot ontvangst van ouderdomspensioen, onder welke vorm of welke benaming ook door de gepensioneerde verleend, is steeds herroepelijk.*

Anw: art. 46, leden 1 en 2

1. *De Bank betaalt met inachtneming van artikel 50 de uitkering zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een maand nadat zij het recht op die uitkering heeft vastgesteld.*
2. *De betaling bedoeld in het eerste lid geschiedt in de regel per maand.*

Anw: art. 48, lid 1

1. *Ingeval de uitkering in het buitenland wordt uitbetaald, worden de daaraan verbonden kosten op de uitkering in mindering gebracht.*

Anw: art. 49, lid 1

1. *De Bank is bevoegd, voor zover nodig na ingewonnen advies van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen, de wezenuitkering betaalbaar te stellen aan een ander dan de wettelijke vertegenwoordiger van het kind.*

AKW: art. 18, lid 1

1. *De Sociale Verzekeringsbank betaalt de kinderbijslag zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen drie maanden na afloop van het kwartaal waarover recht op kinderbijslag bestaat.*

AKW: art. 21

De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd, voor zover nodig na ingewonnen advies van een raad voor de kinderbescherming, de kinderbijslag voor een kind te betalen aan een ander dan de rechthebbende.

AKW: art. 23, lid 2

2. *Volmacht tot ontvangst van kinderbijslag, onder welke vorm of welke benaming ook door de verzekerde verleend, is steeds herroepelijk.*

6.1.1 Tijdstip van betaling

Van de bevoegdheid gegeven in artikel 19, eerste lid AOW en artikel 46, eerste lid Anw maakt de SVB gebruik door in beginsel het pensioen uit te betalen in de laatste week van de maand, in overeenstemming met de in Nederland bij het bedrijfsleven en de overheid gangbare praktijk. In enkele gevallen, in het bijzonder als de betrokkene voorafgaand aan de toekenning van een AOW-pensioen of Anw-uitkering een andere inkomensvervangende uitkering ontving (zoals bijvoorbeeld krachtens de WAO/AAW) en deze uitkering in de eerste helft van de maand werd uitbetaald, wordt het AOW-pensioen of de Anw-uitkering betaalbaar gesteld omstreeks de 16e van de maand.
De betaalbaarstelling van de kinderbijslag vindt als regel plaats in de eerste twee weken van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarover het recht op kinderbijslag bestaat. Indien hiertoe aanleiding bestaat, bijvoorbeeld als onduidelijkheid bestaat omtrent een rechtsbepalend feit, kan zonder nadere beslissing de betaalbaarstelling worden aangehouden tot het einde van het 'betaalkwartaal'.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 20 juli 1988, RSV 1989/60

6.1.2 Overmakingskosten

Van de verplichting van artikel 19, derde lid AOW en artikel 48, eerste lid Anw, namelijk het in rekening brengen van de overmakingskosten aan de gerechtigde die zijn pensioen in het buitenland wenst te ontvangen, wordt afgeweken indien een internationale overeenkomst dat bepaalt. Voor betalingen naar Israël, de republieken van de voormalige Socialistische Federatieve Republiek Joegoslavië, Kaapverdië, Marokko, Tunesië, Turkije en Zwitserland mogen ingevolge de met deze landen gesloten verdragen en bijbehorende Administratieve Akkoorden geen overmakingskosten van AOW- en Anw-betalingen in rekening worden gebracht. Opnamekosten of transferkosten van de ene bank naar de andere bank in het buitenland zijn in alle landen voor rekening van de pensioengerechtigde.

Betalingen binnen Nederland worden naar een door de cliënt aangewezen bank- of girorekening overgemaakt. Aan deze betaalwijze zijn geen kosten verbonden. Aan de betalingen per cheque zijn wel kosten verbonden. De SVB biedt de mogelijkheid van uitbetaling per cheque slechts in het geval dat de cliënt in de onmogelijkheid verkeert een rekening te openen, bijvoorbeeld omdat hij door de bankinstellingen niet als cliënt wordt geaccepteerd.

In de AKW is geen regeling opgenomen inzake kosten verbonden aan de betaling van kinderbijslag. Kosten van overmaking van kinderbijslagbedragen naar het buitenland worden door de SVB daarom niet in rekening gebracht aan de gerechtigde. Ook voor de betaling van kinderbijslag per cheque in Nederland worden geen kosten in rekening gebracht.

6.1.3 Betaling aan een derde

Op basis van een machtiging van de gerechtigde kan het pensioen worden overgemaakt op een bank- of girorekening van een ander dan van hemzelf. Bij beslagleggingen en bij machtigingen tot betaling van een deel van het pensioen aan een ander uitvoeringsorgaan of een pensioenfonds is gesplitste betaling van het pensioen mogelijk. De SVB heeft echter het beleid dat machtigingen om een deel van een pensioen aan een andersoortige derde te betalen niet worden gehonoreerd. Als het een machtiging tot uitbetaling aan een andere persoon of instelling betreft, dient het ingevolge de ministeriële beschikking van 28 juni 1985 te gaan om het overmaken van het gehele pensioen (inclusief de eventuele toeslag en de vakantie-uitkering). Op basis van artikel 26, tweede lid AOW kan een machtiging tot uitbetaling van het pensioen aan een ander door de gerechtigde worden ingetrokken. Aan deze intrekking zal gehoor worden gegeven met ingang van de in artikel 19, vierde lid AOW bepaalde maand. In de Anw is niet expliciet de mogelijkheid tot verlening dan wel intrekking van een machtiging tot betaling aan een ander dan de rechthebbende opgenomen. Ook in dit geval gaat de SVB er echter van uit dat een machtiging kan worden verleend en ingetrokken. Ook een kinderbijslaggerechtigde kan de SVB machtigen de hem toekomende kinderbijslag aan een ander dan hemzelf over te maken. Indien het kinderbijslag ten behoeve van meerdere kinderen betreft, is gesplitste betaling van de per kind vastgestelde bedragen mogelijk. Ook een dergelijke machtiging kan weer door de gerechtigde worden ingetrokken (artikel 23, tweede lid AKW).

Van de bevoegdheid van artikel 49, eerste lid Anw en artikel 21 AKW maakt de SVB bijvoorbeeld gebruik indien blijkt – na een zorgvuldig onderzoek naar aanleiding van een extern signaal, eventueel na het horen van de raad voor de kinderbescherming -, dat de wezenuitkering of de kinderbijslag evident niet ten goede komt aan het kind ten behoeve waarvan de kinderbijslag of waaraan de wezenuitkering is toegekend.

Indien de gerechtigde handelingsonbekwaam is of onder bewind is gesteld wordt

de betaling op grond van het Burgerlijk Wetboek aan de curator of bewindvoerder gedaan.

6.2 Inhouding eigen bijdrage AWBZ en betaling aan een inrichting of gemeente: artikel 20, leden 1, 2 en 3 AOW en artikel 57, leden 1, 2 en 3 Anw

AOW: artikel 20, leden 1, 2 en 3

1. *Indien degene, aan wie een ouderdomspensioen is toegekend, ingevolge het bepaalde bij of krachtens artikel 6, derde lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten een bijdrage verschuldigd is in de kosten van de verstrekking als bedoeld in de artikelen 6 en 11 van die wet of een vergoeding als bedoeld in de artikelen 11 en 12 van die wet, is de Sociale Verzekeringsbank bevoegd het ouderdomspensioen tot het bedrag van die bijdrage in plaats van aan degene, aan wie ouderdomspensioen is toegekend, zonder diens machtiging uit te betalen aan de Ziekenfondsraad.*
2. *Indien degene, aan wie ouderdomspensioen is toegekend, in een inrichting ter verpleging van geesteszieken of van zwakzinnigen is opgenomen en de Sociale Verzekeringsbank, van de desbetreffende inrichting of van de gemeente die de opnamekosten betaalt, het verzoek ontvangt om het ouderdomspensioen aan die inrichting of die gemeente uit te betalen, is de Sociale Verzekeringsbank bevoegd dat verzoek zonder het stellen van andere voorwaarden in te willigen.*
3. *Indien het eerste lid toepassing vindt, heeft de in het tweede lid bedoelde bevoegdheid betrekking op het gedeelte van het ouderdomspensioen, dat niet aan de Ziekenfondsraad wordt uitbetaald.*

Anw: art. 57, leden 1, 2 en 3

1. *Indien degene, aan wie uitkering op grond van deze wet is toegekend, in een inrichting ter verpleging van geesteszieken of van zwakzinnigen is opgenomen en de Bank van de desbetreffende inrichting of van de gemeente die de opnamekosten betaalt, het verzoek ontvangt om de uitkering aan die inrichting of die gemeente uit te betalen, is de Bank bevoegd dat verzoek zonder het stellen van andere voorwaarden in te willigen.*
2. *Indien degene, aan wie uitkering op grond van deze wet is toegekend, ingevolge het bepaalde bij of krachtens artikel 6, derde lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten een bijdrage verschuldigd is in de kosten van een verstrekking als bedoeld in de artikelen 6 en 11 van die wet of een vergoeding als bedoeld in de artikelen 11 en 12 van die wet, is de Bank bevoegd de uitkering tot het bedrag van die bijdrage in plaats van aan degene, aan wie de uitkering is toegekend, zonder diens machtiging uit te betalen aan de Ziekenfondsraad.*
3. *Indien het tweede lid toepassing vindt, heeft de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid betrekking op het gedeelte van de uitkering, dat niet aan het in het tweede lid bedoelde orgaan wordt uitbetaald.*

6.2.1 Inhouding eigen bijdrage AWBZ

Wanneer een pensioengerechtigde een bijdrage verschuldigd is op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) heeft de SVB de bevoegdheid

om door inhouding op het pensioen direct de eigen bijdrage AWBZ uit te betalen aan de Ziekenfondsraad. Dit is geregeld in artikel 20, eerste en derde lid AOW en artikel 57, tweede en derde lid Anw. Als de gerechtigde naast het AOW-pensioen of de Anw-uitkering geen andere inkomsten heeft en een inkomensafhankelijke bijdrage moet betalen, hanteert het AWBZ-uitvoeringsorgaan de standaard eigen bijdrage, waarvan de hoogte verschillend is voor ongehuwden dan wel gehuwden met of zonder recht op toeslag. Ingeval de gerechtigde wel andere inkomsten heeft, zal het AWBZ-uitvoeringsorgaan een hogere eigen bijdrage vaststellen. Ook deze hogere eigen bijdrage wordt door de SVB op verzoek op het pensioen ingehouden en aan de Ziekenfondsraad uitbetaald. De SVB hanteert echter wel maximale inhoudingsbedragen, die eveneens verschillen naar leefvorm. Indien het uitvoeringsorgaan AWBZ vraagt om inhouding van een bedrag dat hoger is dan het maximale inhoudingsbedrag, wordt uitsluitend de standaard eigen bijdrage ingehouden op het pensioen.

In geval van een gekort pensioen of als geen (volledige) toeslag of nabestaandenuitkering is toegekend, hanteert de SVB een minimumbedrag dat aan de pensioengerechtigde moet worden uitbetaald en niet voor betaling aan de Ziekenfondsraad in aanmerking komt. Dit minimumbedrag is hetzelfde bedrag dat bij de uitvoering van de Algemene Bijstandswet wordt gehanteerd als vrijgesteld bedrag dat niet wordt uitbetaald aan een derde. De hoogte van deze zogenaamde zakgeldlijn wordt jaarlijks per 1 juli opnieuw vastgesteld. Ingeval na toepassing van de zakgeldlijn het maximaal aan eigen bijdrage in te houden bedrag zakt onder de *f* 40,- per maand, ziet de SVB af van inhouding.

6.2.2 Betaling aan een inrichting of gemeente

Wanneer de pensioen- of uitkeringsgerechtigde is opgenomen in een inrichting ter verpleging van geesteszieken of zwakzinnigen kan de SVB, op grond van artikel 20, tweede lid AOW en artikel 57, eerste lid Anw, het pensioen of de uitkering uitbetalen aan de inrichting of de gemeente die de opnamekosten heeft betaald. Van deze bevoegdheid mag alleen gebruik gemaakt worden als de gemeente of de inrichting hierom verzoekt.

6.3 Betaling aan de Informatie Beheer Groep: artikel 25, lid 1 AKW

AKW: art. 25, lid 1 Indien over een tijdvak, waarover krachtens hoofdstuk II van de Wet op de studiefinanciering aan een kind studiefinanciering is verleend, naderhand ten behoeve van dat kind recht op kinderbijslag wordt vastgesteld, is de Sociale Verzekeringsbank bevoegd die kinderbijslag over dat tijdvak en over latere tijdvakken, in plaats van aan degene aan wie de kinderbijslag zou dienen te worden betaald, zonder diens machtiging tot het bedrag van de betaalde studiefinanciering over dat tijdvak te betalen aan de Informatie Beheer Groep.

Van deze bevoegdheid wordt gebruik gemaakt wanneer aan een kind ten onrechte

studiefinanciering is betaald, omdat over die periode recht op kinderbijslag bestond.

6.4 Betaling bij wijze van voorlopige beslissing: artikel 47 Anw

Anw: art. 47

1. *De Bank is bevoegd een voorschot te betalen op een nog niet vastgestelde uitkering.*
2. *Voor zover bij of krachtens deze wet niet anders is bepaald, wordt een voorschot als bedoeld in het eerste lid beschouwd als een uitkering ingevolge deze wet.*

In de Anw is de mogelijkheid tot betaling bij wijze van voorschot geregeld in artikel 47. De AOW en de AKW bevatten geen regeling over het verlenen van voorschotten. De SVB stelt zich op het standpunt dat, als een gerechtigde tijdig een aanvraag heeft ingediend en het niettemin niet mogelijk is binnen de gestelde termijn de uitkering definitief toe te kennen en te betalen, de uitkering bij wijze van voorlopige beslissing kan worden toegekend. Hierbij hanteert de SVB als uitgangspunt dat de eerste betaling plaatsvindt binnen vier weken na de aanvraag en de eerste AOW-betaling in de maand waarin betrokkene 65 jaar wordt, mits hij ten minste twee maanden tevoren zijn aanvraag heeft ingediend. Bij de kinderbijslag gaat de SVB uit van de wettelijke beslistermijn, volgens welke een beslissing moet worden genomen binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag of de mutatiemelding. In alle gevallen geldt ingevolge de Awb als voorwaarde dat de aanvraag volledig en juist is. Indien het recht op uitkering nog niet definitief is vastgesteld, omdat nog gegevens moeten worden geverifieerd, kan een voorschot worden betaald, mits geen aanleiding bestaat tot twijfel aan het recht op uitkering.

In de beschikking wordt aangegeven dat het om een voorlopige beslissing gaat. Indien de benodigde gegevens vast staan, wordt de voorlopige beschikking met terugwerkende kracht herzien in een definitieve beschikking. Indien het voorschotbedrag te laag is vastgesteld, vindt nabetaling plaats na de definitieve toekenning. Indien de toekenning van het voorschot ten onrechte of tot een te hoog bedrag heeft plaatsgevonden, vindt verrekening of terugvordering plaats.

Ook de AOW-toeslag kan bij wijze van voorlopige beslissing worden vastgesteld, bijvoorbeeld indien de verzekeringsloopbaan nog niet definitief kan worden vastgesteld.

Bedragen uitbetaald op basis van een voorlopige beslissing worden aangemerkt als AOW-pensioen, Anw-uitkering of kinderbijslag. Tegen een voorlopige beschikking staat dan ook de mogelijkheid van bezwaar en beroep open.

6.5 Invordering van de uitkering: artikel 23 AOW, artikel 52 Anw en artikel 22 AKW

AOW: art. 23

De termijnen van het ouderdomspensioen, welke niet zijn ingevorderd binnen twee jaren na de

eerste dag, waarop zij konden worden ingevorderd, worden niet meer uitbetaald.

Anw: art. 52

1. *Een uitkering op grond van deze wet die niet in ontvangst is genomen of is ingevorderd binnen drie maanden na de dag van betaalbaarstelling, wordt niet meer betaald.*
2. *De Bank is bevoegd in bijzondere gevallen ten gunste van de nabestaande of het ouderloos kind af te wijken van de termijn van drie maanden.*

AKW: art. 22

De kinderbijslag die niet in ontvangst is genomen of is ingevorderd binnen drie maanden na de dag van betaalbaarstelling, wordt niet meer betaald. De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd in bijzondere gevallen ten gunste van degene aan wie de kinderbijslag wordt betaald af te wijken van de in de eerste volzin genoemde drie maanden.

Nadat een pensioen of uitkering is toegekend zijn de maandtermijnen daarvan voor de gerechtigde invorderbaar, zie CRvB 30 september 1975. In de rechtspraak is bepaald dat de vervalperiode van twee jaar van artikel 23 AOW en van drie maanden volgens artikel 52 Anw gaat lopen op het moment waarop de betrokkene tot die maandtermijn gerechtigd is geworden, zie HR 11 september 1992. Een toegekende kwartaaltermijn aan kinderbijslag kan worden ingevorderd gedurende drie maanden na de dag van betaalbaarstelling van deze kwartaaltermijn.

In het algemeen betaalt de SVB het pensioen op de door de gerechtigde aangegeven wijze, dat wil zeggen door storting op een door de gerechtigde aangegeven bank- of girorekening. Ook betaling per postwissel, met een geldigheidsduur van twee maanden, is mogelijk. Zie CRvB 4 oktober 1977. Ingeval de gerechtigde geen betaalwijze heeft aangegeven en/of een postwissel niet inbaar blijkt door toedoen van de gerechtigde (bijvoorbeeld door opgave van een foutief adres), dan reserveert de SVB de AOW-pensioentermijnen tot maximaal twee jaar en de Anw-uitkeringstermijnen tot maximaal drie maanden na de datum waarop uitbetaling zou zijn geschied als een betaalwijze wel bekend en effectief zou zijn geweest. Daarna vervalt definitief het recht op uitbetaling. Het recht op uitbetaling van kinderbijslag vervalt in beginsel drie maanden na betaalbaarstelling. Ten aanzien van de Anw- en de AKW-uitkeringstermijnen heeft de SVB echter de bevoegdheid om in bijzondere gevallen af te wijken van de termijn van drie maanden. Onder een bijzonder geval moet bijvoorbeeld worden verstaan een vertraging in de afhandeling van een overboeking door een buitenlandse bankinstelling.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 30 september 1975, RSV 1976/76
CRvB 4 oktober 1977, RSV 1978/53
HR 11 september 1992, NJ 1992, 746

6.6 Beëindigingsdatum pensioen na overlijden en overlijdensuitkering: artikel 18 AOW en artikel 51 Anw

AOW: art. 18

1. *Na het overlijden van degene, aan wie ouderdomspensioen is toegekend, wordt met ingang van de dag na het overlijden, ouderdomspensioen in de vorm van een overlijdensuitkering uitbetaald:*
   a. *aan de langstlevende van de echtgenoten;*
   b. *bij ontstentenis van de in onderdeel a. bedoelde persoon, aan de minderjarige wettige of natuurlijke kinderen;*
   c. *bij ontstentenis van de in de onderdelen a. en b. bedoelde personen, aan degene ten aanzien van wie de overledene grotendeels in de kosten van het bestaan voorzag en met wie hij in gezinsverband leefde.*
2. *De overlijdensuitkering is gelijk aan het bedrag van het ouderdomspensioen over één maand, met uitzondering van de toeslag, berekend naar de hoogte van het ouderdomspensioen in de maand van overlijden van degene aan wie ouderdomspensioen is toegekend.*
3. *De overlijdensuitkering wordt ambtshalve of op verzoek aan de rechthebbende of rechthebbenden uitbetaald.*
4. *Het bedrag van de overlijdensuitkering wordt verminderd met het bedrag aan ouderdomspensioen dat, over na het overlijden gelegen dagen, reeds is uitbetaald.*
5. *De overlijdensuitkering is niet vatbaar voor beslag.*

Anw: art. 51

1. *Na het overlijden van degene aan wie nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering is toegekend, wordt met ingang van de dag na overlijden nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering in de vorm van een overlijdensuitkering uitbetaald:*
   a. *aan de minderjarige wettige of natuurlijke kinderen;*
   b. *bij ontstentenis van de in onderdeel a bedoelde kinderen aan degenen ten aanzien van wie de overledene grotendeels in de kosten van het bestaan voorzag en met wie hij in gezinsverband leefde.*
2. *De overlijdensuitkering is gelijk aan het bedrag van de nabestaandenuitkering of de halfwezenuitkering dan wel van de nabestaanden- en halfwezenuitkering over één maand, berekend naar de hoogte van die uitkeringen in de maand van overlijden van degene aan wie nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering is toegekend.*
3. *De overlijdensuitkering wordt ambtshalve of op verzoek van de rechthebbende of rechthebbenden door de Bank uitbetaald.*
4. *De overlijdensuitkering wordt in een bedrag ineens uitbetaald.*
5. *Het bedrag van de overlijdensuitkering wordt verminderd met het bedrag aan nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering dat, over na het overlijden gelegen dagen, reeds is uitbetaald.*
6. *De overlijdensuitkering is niet vatbaar voor beslag.*

6.6.1 Beëindiging pensioen of uitkering na overlijden

In de AOW en de Anw is geen bepaling opgenomen die de datum van het beëin-

digen van het pensioen of de uitkering in geval van overlijden regelt. Uit de toelichting bij de wet waarbij artikel 18 AOW is gewijzigd, blijkt dat het recht op uitkering van rechtswege ophoudt met ingang van de dag na overlijden. Met betrekking tot de Anw wordt door de SVB hetzelfde beëindigingsmoment in geval van overlijden gehanteerd. Wanneer een overleden gerechtigde geen rechthebbenden op een overlijdensuitkering nalaat, dient het pensioen of de uitkering dus met ingang van de dag na overlijden beëindigd te worden.

6.6.2 Nalatenschap

Het aan de gerechtigde toegekende pensioen of de uitkering, de eventueel toegekende toeslag en de vakantie-uitkering tot en met de maand waarin het overlijden plaatsvond – voor zover nog niet uitbetaald -, behoort tot de nalatenschap van de pensioengerechtigde. Dit bedrag wordt overgemaakt op de rekening van de overledene.

6.6.3 Overlijdensuitkering

Na overlijden van een AOW- of Anw-gerechtigde, wordt het pensioen of de uitkering vanaf de dag na het overlijden in de vorm van een overlijdensuitkering uitbetaald aan de door de wet aangewezen rechthebbende(n). De uitkering die reeds aan de gerechtigde zelf is uitbetaald over een tijdvak gelegen na de dag van diens overlijden dient verrekend te worden met de overlijdensuitkering. Naar het bestaan van rechthebbenden op de overlijdensuitkering wordt, voor zover deze niet reeds bij de SVB bekend zijn, een onderzoek verricht door een verzoek om informatie te zenden naar het laatstbekende huis- of correspondentie-adres van de overledene. De overlijdensuitkering wordt vervolgens belastingvrij en zo mogelijk in een bedrag ineens uitbetaald aan degenen die daar op basis van de betreffende bepalingen voor in aanmerking komen. De overlijdensuitkering wordt berekend aan de hand van de op het moment van overlijden geldende pensioen- en uitkeringsbedragen. Er wordt geen rekening gehouden met eventuele wijzigingen van deze bedragen die na de datum van overlijden zijn doorgevoerd.

6.7 Schorsing van de betaling: artikel 17, lid 5 AOW jo Beschikking van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 12 juli 1985, artikel 46, lid 3, Anw en artikel 19 AKW

AOW: art. 17, lid 5

Ter uitvoering van dit artikel kunnen bij ministeriële regeling nadere voorschriften worden gegeven. Daarbij kunnen tevens regels worden gesteld met betrekking tot schorsing en opschorting van de uitbetaling van het ouderdomspensioen.

Beschikking 12 juli 1985: art. 4

Indien de Sociale Verzekeringsbank van oordeel is of vermoedt, dat tot intrekking of vermindering van een ouderdomspensioen dient te worden overgegaan, is zij bevoegd de uitbetaling van

het ouderdomspensioen of van een gedeelte daarvan, indien het de eerste uitbetaling betreft, op te schorten of, indien het latere uitbetalingen betreft, te schorsen.

Anw: art. 46, lid 3

3. De Bank schort de betaling van de uitkering op of schorst de betaling indien zij op grond van duidelijke aanwijzingen van oordeel is of het gegronde vermoeden heeft, dat:

a. het recht op uitkering niet of niet meer bestaat; of

b. recht op een lagere uitkering bestaat; of

c. de nabestaande, het ouderloos kind, dan wel de instelling aan welke ingevolge de artikelen 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald, een verplichting bedoeld in de artikelen 35, 36, tweede lid, en 37 niet is nagekomen.

AKW: art. 19

De Sociale Verzekeringsbank schort de betaling van de kinderbijslag op of schorst de betaling, indien zij op grond van duidelijke aanwijzingen van oordeel is of het gegronde vermoeden heeft, dat:

a. het recht op kinderbijslag niet of niet meer bestaat;

b. recht op een lagere kinderbijslag bestaat; of

c. de verzekerde, alsmede de persoon aan wie of de instelling aan welke op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, een verplichting hem of haar op grond van de artikelen 15 en 16 opgelegd, niet is nagekomen.

De SVB maakt in alle gevallen waarin er twijfels bestaan omtrent de rechtmatigheid van de (voorgenomen) betaling gebruik van de bevoegdheid tot opschorting of schorsing van (een gedeelte van) de betaling. Twijfel aan de rechtmatigheid van de uitkering rijst bijvoorbeeld indien er duidelijke aanwijzingen zijn dat het relevante inkomen van de partner van een AOW-gerechtigde of van een Anw-gerechtigde niet correct is opgegeven, als een in het buitenland wonende gerechtigde verzuimt zijn jaarlijkse levensbewijs of dat van zijn kinderen in te zenden, als een Anw-gerechtigde weigert zich te onderwerpen aan een geneeskundig onderzoek als bedoeld in artikel 37 Anw en ingeval de gerechtigde niet reageert op herhaalde verzoeken om informatie.

De SVB dient voorts de uitbetaling op te schorten of te schorsen als de betrokkene zich niet aan de controlevoorschriften houdt. Deze verplichting bestaat ook als het recht op uitkering op zichzelf niet aan twijfel onderhevig is. De SVB gaat over tot opschorting of schorsing als de betrokkene na te zijn gerappelleerd niet aan een verzoek van de SVB heeft voldaan.

Leidt de schorsing of opschorting van de betaling niet tot een reactie van de gerechtigde waaruit blijkt dat het recht op uitkering onverkort is blijven voortbestaan, dan wordt de uitkering herzien of ingetrokken (zie § 5.3.2.3).

7 Handhaving

AOW: art. 15

1. *De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd controlevoorschriften vast te stellen. Deze voorschriften behoeven de goedkeuring van het College van toezicht sociale verzekeringen en mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van deze wet.*
2. *De pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald, zijn verplicht de voorschriften op te volgen die de Sociale Verzekeringsbank ten behoeve van een doelmatige controle stelt.*

AOW: art. 17b

1. *Het ouderdomspensioen wordt door de Sociale Verzekeringsbank geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of blijvend geweigerd, indien de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger een verplichting op grond van artikel 15, tweede lid, opgelegd, of de verplichting bedoeld in artikel 91, vierde lid, van de Organisatiewet sociale verzekeringen niet of niet behoorlijk is nagekomen, dan wel de verplichting bedoeld in artikel 49 niet binnen de door de Sociale Verzekeringsbank daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen.*
2. *Een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt afgestemd op de ernst van de gedraging en de mate waarin de belanghebbende de gedraging verweten kan worden.*
3. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van het opleggen van een maatregel af te zien.*
4. *Het opleggen van een maatregel blijft achterwege indien voor dezelfde gedraging een boete als bedoeld in artikel 17c wordt opgelegd.*
5. *De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.*

AOW: art. 17c

1. *Indien de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger de verplichting bedoeld in artikel 49 niet of niet behoorlijk is nagekomen, legt de Sociale Verzekeringsbank hem een boete op van ten hoogste f 5000,-.*
2. *De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger de gedraging verweten kan worden en de omstandigheden waarin hij verkeert.*
3. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van het opleggen van een boete af te zien.*
4. *Degene aan wie een boete is opgelegd is verplicht desgevraagd aan de Sociale Verzekeringsbank de inlichtingen te verstrekken die voor de tenuitvoerlegging van de boete van belang zijn.*
5. *Voor zover de boete nog niet is geïnd vervalt zij door het overlijden van degene aan wie zij is opgelegd.*
6. *De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.*

AOW: art. 17e

1. *Het besluit waarbij de boete wordt opgelegd vermeldt de termijn of termijnen waarbinnen deze moet worden betaald, alsmede de wijze waarop het besluit bij gebreke van tijdige betaling, overeenkomstig artikel 17i zal worden tenuitvoergelegd.*
2. *Op verzoek van de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger, die het in het eerste lid bedoelde besluit wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de Sociale Verzekeringsbank er zoveel mogelijk zorg voor dat de in dat besluit vermelde informatie aan hem of hun wordt meegedeeld in een voor hem of hun begrijpelijke taal.*
3. *De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste lid.*

AOW: art. 49

De pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, alsmede zijn wettelijke vertegenwoordiger of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald, zijn verplicht aan de Sociale Verzekeringsbank op haar verzoek of onverwijld uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mee te delen, waarvan hun redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering of op het bedrag van de uitkering, dat wordt betaald.

Anw: art. 35

De nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger alsmede de instelling aan welke ingevolge de artikelen 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald, zijn verplicht aan de Bank op haar verzoek of onverwijld uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mee te delen, waarvan hun redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering of op het bedrag van de uitkering, dat wordt uitbetaald.

Anw: art. 36

1. *De Bank is bevoegd controlevoorschriften vast te stellen. Deze voorschriften behoeven de goedkeuring van het College van toezicht sociale verzekeringen en mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van deze wet.*
2. *De nabestaande, het ouderloos kind of zijn wettelijke vertegenwoordiger alsmede de instelling waaraan ingevolge de artikelen 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald, zijn verplicht de voorschriften op te volgen die de Bank ten behoeve van een doelmatige controle stelt.*
3. *De Bank bevordert dat nabestaanden met recht op een nabestaandenuitkering zich met behulp van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie oriënteren op de arbeidsmarkt ter vergroting van de mogelijkheden voor toetreding tot het arbeidsproces of van participatie op de arbeidsmarkt.*

Anw: art. 38

1. *Indien de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger een verplichting op grond van artikel 36, tweede lid, of 37 opgelegd, of de verplichting bedoeld in artikel 91, vierde lid, van de Organisatiewet sociale verzekeringen niet of niet behoorlijk is nagekomen, dan wel de verplichting bedoeld in artikel 35, niet binnen de door de Bank*

daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen, weigert de Bank de uitkering tijdelijk of blijvend, geheel of gedeeltelijk.

2. *Een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt afgestemd op de ernst van de gedraging en de mate waarin de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger de gedraging verweten kan worden.*
3. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Bank besluiten van het opleggen van een maatregel af te zien.*
4. *Het opleggen van een maatregel blijft achterwege indien voor dezelfde gedraging een boete als bedoeld in artikel 39 wordt opgelegd.*
5. *De Bank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.*

Anw: art. 39

1. *Indien de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger de verplichting bedoeld in artikel 35 niet of niet behoorlijk is nagekomen, legt de Bank hem een boete op van ten hoogste f 5000,-.*
2. *De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger de gedraging verweten kan worden en de omstandigheden waarin hij verkeert.*
3. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Bank besluiten van het opleggen van een boete af te zien.*
4. *Degene aan wie een boete is opgelegd is verplicht desgevraagd aan de Bank de inlichtingen te verstrekken die voor de tenuitvoerlegging van de boete van belang zijn.*
5. *Voor zover de boete nog niet is geïnd, vervalt zij door het overlijden van degene aan wie zij is opgelegd.*
6. *De Bank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.*

Anw: art. 41

1. *Het besluit waarbij de boete wordt opgelegd vermeldt de termijn of termijnen waarbinnen deze moet worden betaald, alsmede de wijze waarop het besluit bij gebreke van tijdige betaling, overeenkomstig artikel 45 zal worden tenuitvoergelegd.*
2. *Op verzoek van de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger die het in het eerste lid bedoelde besluit wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de Bank er zoveel mogelijk zorg voor dat de in dat besluit vermelde informatie aan de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger wordt meegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal.*
3. *De Bank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste lid.*

AKW: art. 15

De verzekerde, of de persoon aan wie ingevolge artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, zijn verplicht aan de Sociale Verzekeringsbank op haar verzoek of onverwijld uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mee te delen, waarvan hem of haar redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht op kinderbijslag, de hoogte van de kinderbijslag, het geldend maken van het recht op kinderbijslag of op het bedrag van de kinderbijslag, dat wordt betaald.

AKW: art. 16

1. *De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd controlevoorschriften vast te stellen. Deze voorschriften behoeven de goedkeuring van het College van toezicht sociale verzekeringen en mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van deze wet.*
2. *De verzekerde, alsmede de persoon aan wie of de instelling aan welk ingevolge artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, zijn verplicht de voorschriften op te volgen die de Sociale Verzekeringsbank ten behoeve van een doelmatige controle stelt.*

AKW: art. 17

1. *Indien de verzekerde of de persoon aan wie ingevolge artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, een verplichting op grond van artikel 16 opgelegd, of de verplichting bedoeld in artikel 91, vierde lid, van de Organisatiewet sociale verzekeringen niet of niet behoorlijk is nagekomen, dan wel de verplichting bedoeld in artikel 15 niet binnen de door de Sociale Verzekeringsbank daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen, weigert de Sociale Verzekeringsbank de kinderbijslag tijdelijk of blijvend, geheel of gedeeltelijk.*
2. *Een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt afgestemd op de ernst van de gedraging en de mate waarin de verzekerde dan wel de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, de gedraging verweten kan worden.*
3. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van het opleggen van een maatregel af te zien.*
4. *Het opleggen van een maatregel blijft achterwege indien voor dezelfde gedraging een boete als bedoeld in artikel 17a wordt opgelegd.*
5. *De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.*

AKW: art. 17a

1. *Indien de verzekerde of de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald de verplichting bedoeld in artikel 15 niet of niet behoorlijk is nagekomen, legt de Sociale Verzekeringsbank hem een boete op van ten hoogste f 5000,-.*
2. *De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de verzekerde, dan wel de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, de gedraging verweten kan worden en de omstandigheden waarin hij verkeert.*
3. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van het opleggen van een boete af te zien.*
4. *Degene aan wie een boete is opgelegd is verplicht desgevraagd aan de Sociale Verzekeringsbank de inlichtingen te verstrekken die voor de tenuitvoerlegging van de boete van belang zijn.*
5. *Voor zover de boete nog niet is geïnd vervalt zij door het overlijden van degene aan wie zij is opgelegd.*
6. *De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.*

AKW: art. 17c

1. *Het besluit waarbij de boete wordt opgelegd vermeldt de termijn of termijnen waarbinnen*

deze moet worden betaald, alsmede de wijze waarop het besluit bij gebreke van tijdige betaling, overeenkomstig artikel 17g zal worden tenuitvoergelegd.

2. *Op verzoek van de verzekerde, dan wel de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, die het in het eerste lid bedoelde besluit wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de Sociale Verzekeringsbank er zoveel mogelijk zorg voor dat de in dat besluit vermelde informatie aan de verzekerde, dan wel de betrokken persoon, wordt meegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal.*
3. *De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste lid.*

7.1 Mededelingsverplichting: artikel 49 AOW, artikel 35 Anw en artikel 15 AKW

Bepaalde wijzigingen van omstandigheden kunnen van invloed zijn op het recht op uitkering. In de artikelen 49 AOW, 35 Anw en 15 AKW worden de gerechtigde, bepaalde andere categorieën van personen en bepaalde instellingen verplicht, dergelijke wijzigingen van omstandigheden te melden aan de SVB. In het Boetebesluit AOW, het Boetebesluit Anw en het Boetebesluit AKW is gedetailleerd aangegeven welke feiten en omstandigheden uit hoofde van de mededelingsverplichting in ieder geval aan de SVB moeten worden gemeld en welke boete wordt opgelegd bij het niet nakomen van deze verplichting.

De mededelingsverplichting geldt ook als het AOW-pensioen of de Anw-uitkering niet door de SVB zelf, maar door een andere instelling (bijvoorbeeld een pensioenfonds) betaalbaar wordt gesteld. In zo'n geval moet de mededelingsplichtige in ieder geval ook de SVB op de hoogte stellen.

Sommige wijzigingen van omstandigheden worden automatisch aan de SVB gemeld vanuit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Uit de wet en de jurisprudentie (bijvoorbeeld CRvB 30 juli 1986) volgt dat de mededelingsplichtigen deze wijzigingen ook zelf aan de SVB dienen door te geven. De SVB stelt deze eis niet ten aanzien van de geboorte van een tweede en volgende kind. Dit feit behoeft uitsluitend aan de gemeente te worden gemeld.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 30 juli 1986, RSV 1987/59

7.2 Controlevoorschriften : artikel 15 AOW, artikel 36 Anw en artikel 16 AKW

Bij besluiten van 26 januari 1996 en 26 april 1996 heeft de SVB Controlevoorschriften AOW, Controlevoorschriften Anw en Controlevoorschriften AKW uitgevaardigd. Deze voorschriften beogen een doelmatige controle in het kader van de uitvoering van de AOW, de Anw en de AKW te bevorderen. In de voorschriften is aangegeven op welke wijze de gerechtigde en anderen die de controlevoorschriften moeten naleven, dienen mee te werken aan controles van de SVB. Zo

moeten zij door de SVB verlangde informatie tijdig verstrekken, op verzoek op een kantoor van de SVB verschijnen en controle door medewerkers van de SVB mogelijk maken.

Het Besluit controlevoorschriften AKW ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont bepaalt dat verzekerden, wier kinderen of partner in het buitenland wonen, verplicht zijn zich ieder kwartaal, na een oproep van de SVB, op het kantoor van de SVB te melden en zich te identificeren. Deze presentatieplicht dient ter voorkoming van de situatie dat ten onrechte kinderbijslag wordt uitbetaald wanneer de verzekerde zich weer bij zijn gezin in het buitenland heeft gevestigd zonder dit aan de SVB te melden. Deze voorschriften zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitgave.

7.3 Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften

Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften kan verschillende vormen aannemen. De betrokkene kan niet, te laat of niet behoorlijk voldoen aan een verzoek om informatie of medewerking van de SVB (zie § 7.3.1). De betrokkene kan ook nalaten feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de uitkering, binnen vier weken te melden (zie § 7.3.2).

7.3.1 Niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB

Als de betrokkene tegen het einde van de gestelde termijn nog niet heeft voldaan aan een verzoek om informatie of medewerking van de SVB, verzendt de SVB eerst een rappel. Voldoet de betrokkene niet binnen de rappeltermijn aan het verzoek, dan legt de SVB een maatregel op. Blijkt uit de reactie van betrokkene dat er een wijziging in de omstandigheden is opgetreden, of moet de SVB dit afleiden uit het feit dat een reactie geheel uitblijft, dan legt de SVB een boete op (zie de paragrafen 7.3.2, 7.4 en 7.5). Behalve het opleggen van een boete of maatregel gaat de SVB er in een aantal gevallen toe over de uitkering te blokkeren, geheel of gedeeltelijk te schorsen of geheel of gedeeltelijk in te trekken.

Als de SVB geen tijdige reactie ontvangt op haar verzoek, wordt veelal onzeker of nog aanspraak bestaat op de volledige uitkering. In die gevallen past de SVB het volgende beleid toe.

Als de betrokkene voor de eerstvolgende betaaldatum van de uitkering niet heeft gereageerd op het verzoek en ook anderszins niets van zich heeft laten horen, wordt de betaling geannuleerd. Wanneer het gaat om een AOW- of Anw-gerechtigde, wordt de betaling direct formeel geschorst (zie § 6.7). Gaat het om een kinderbijslaggerechtigde, dan wordt met formele schorsing gewacht tot zes weken na afloop van het kwartaal waarop de kinderbijslag betrekking heeft. Op grond van artikel 18, eerste lid AKW moet de kinderbijslag binnen drie maanden na afloop van het

kwartaal worden betaald; formele schorsing is dan ook niet direct na afloop van het kwartaal noodzakelijk. Voldoet de kinderbijslaggerechtigde aan het verzoek voordat een schorsingsbeslissing wordt genomen, dan wordt de kinderbijslag uitbetaald onder toepassing van een maatregel (zie § 7.4). De schorsing heeft steeds betrekking op (het gedeelte van) de uitkering waarvan onzeker is of er nog aanspraak op bestaat.

Heeft de betrokkene binnen drie maanden na de schorsing nog niet aan het verzoek voldaan, dan wordt de uitkering geheel of gedeeltelijk ingetrokken en wordt een boete opgelegd. In die gevallen kan er bovendien aanleiding zijn om nader te onderzoeken of de aanspraak op de uitkering reeds op een eerder moment is geëindigd dan het moment met ingang waarvan de betaling werd geschorst. Blijkt er een wijziging in de omstandigheden te hebben plaatsgevonden waardoor de betrokkene al eerder geen aanspraak meer had op de volledige uitkering, dan wordt de uitkering met ingang van een eerdere datum geheel of gedeeltelijk ingetrokken. Daarnaast legt de SVB aan de betrokkene een boete op (zie § 7.5). Ontbreekt ieder aanknopingspunt met betrekking tot het moment waarop de omstandigheden zijn gewijzigd, dan wordt de uitkering geheel of gedeeltelijk ingetrokken met een terugwerkende kracht van een jaar. Ook in dat geval legt de SVB een boete op.

Voldoet de betrokkene alsnog aan het verzoek van de SVB nadat de schorsingsbeslissing is genomen, doch voordat een intrekkingsbeslissing is genomen en rechtens onaantastbaar is geworden, en kan hij aantonen dat hij steeds aanspraak op de volledige uitkering heeft behouden, dan wordt de achterstallige uitkering aan hem uitbetaald. Dit geldt zowel tijdens de bezwaartermijn bij de schorsingsbeschikking als wanneer de schorsingsbeschikking rechtens onaantastbaar is geworden. Tevens wordt aan de betrokkene een maatregel opgelegd omdat hij de controlevoorschriften niet is nagekomen (zie § 7.4). De achterstallige betaling wordt verricht onder toepassing van de maatregel.

Het kan voorkomen dat de betrokkene alsnog voldoet aan het verzoek nadat de intrekkingsbeslissing rechtens onaantastbaar is geworden. In dat geval moet beslist worden op de vraag of en zo ja, in welke mate, moet worden teruggekomen van de rechtens onaantastbaar geworden intrekkingsbeslissing. Het gaat om personen die een hun opgelegde verplichting ondanks herhaalde verzoeken niet zijn nagekomen. Ook hebben zij noch bij de schorsing van de betaling noch bij de (gedeeltelijke) intrekking van de uitkering gebruik gemaakt van de mogelijkheid van bezwaar en beroep. Onder deze omstandigheden is de verwijtbaarheid bij de betrokkene zo groot dat er geen reden is om met terugwerkende kracht terug te komen van de rechtens onaantastbaar geworden intrekkingsbeschikking. Dit is slechts anders als het niet melden niet aan de betrokkene kan worden verweten. In dat geval wordt de uitkering heropend met een terugwerkende kracht van maximaal een jaar, behoudens een langere termijn in gevallen van bijzondere hardheid. In beide gevallen wordt bij de heropening geen maatregel opgelegd.

7.3.2 Niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden

Als het gaat om een wijziging van omstandigheden die een verhoging van de uitkering tot gevolg heeft, legt de SVB geen boete op. Wel kan het niet tijdig melden van een dergelijke wijziging van omstandigheden van invloed zijn op de mate van terugwerkende kracht waarmee de uitkering wordt verhoogd (zie § 5.3).

Als blijkt dat de betrokkene een omstandigheid die of een feit dat (eventueel op langere termijn) leidt tot verlaging of intrekking van de uitkering, niet binnen vier weken heeft gemeld, legt de SVB een boete op (zie § 7.5). Daarnaast wordt de uitkering zo nodig herzien of ingetrokken en worden onverschuldigd betaalde bedragen teruggevorderd (zie § 5.3 en hoofdstuk 8).

7.4 Het opleggen van een maatregel: artikel 17b AOW, artikel 38 Anw, artikel 17 AKW

Als de door de SVB vastgestelde controlevoorschriften niet of niet behoorlijk worden nageleefd of als degene op wie een mededelingsverplichting rust, informatie waarom de SVB heeft gevraagd niet binnen de gestelde termijn verstrekt, is de SVB verplicht de uitkering tijdelijk of blijvend, geheel of gedeeltelijk te weigeren. De SVB dient een dergelijke maatregel ook toe te passen als de betrokkene de identificatieverplichting van artikel 91, vierde lid van de Organisatiewet sociale verzekeringen niet is nagekomen, of als hij weigert zich aan een in de Anw voorzien geneeskundig onderzoek te onderwerpen.

Bij de beoordeling of een belanghebbende tijdig een verplichting is nagekomen gaat de SVB uit van de ontvangsttheorie.

Bij besluiten van 26 januari 1996 en 26 april 1996 (Maatregelbesluit AOW, Maatregelbesluit Anw en Maatregelbesluit AKW) heeft de SVB nadere regels gesteld met betrekking tot de oplegging van maatregelen. In deze besluiten en de toelichting hierop is het beleid van de SVB bij de toepassing van de artikelen 17b AOW, 38 Anw en 17 AKW weergegeven. De besluiten zijn met de toelichtingen opgenomen in de bijlage van deze uitgave.

7.5 Het opleggen van een boete: artikel 17c AOW, artikel 39 Anw, artikel 17a AKW

Als de mededelingsverplichting wordt geschonden, legt de SVB een boete op. Van schending van de mededelingsverplichting is in ieder geval sprake als de belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens aan de SVB verschaft, van belang zijnde feiten en omstandigheden niet binnen vier weken zelf meldt, vragen van de SVB niet beantwoordt of misleidend bewijsmateriaal verstrekt. In het Boetebesluit AOW, het Boetebesluit Anw en het Boetebesluit AKW heeft de SVB nadere regels gesteld inzake de oplegging van boeten. In deze besluiten is ook gedetailleerd uit-

gewerkt welke feiten en omstandigheden aan de SVB moeten worden gemeld. De besluiten zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitgave.

De SVB pleegt bij de toekenning van een uitkering aan de gerechtigde mee te delen welke feiten en omstandigheden hij spontaan aan de SVB moet melden. De SVB gaat er dan ook, tenzij bijzondere omstandigheden op het tegendeel wijzen, steeds van uit dat het de betrokkene redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat deze feiten en omstandigheden van invloed kunnen zijn op de uitkering. Meldt de betrokkene één van deze feiten of omstandigheden niet binnen vier weken, dan wordt een boete opgelegd.

Een boete wordt in beginsel opgelegd bij iedere schending van de mededelingsverplichting, dus ook als het gaat om feiten en omstandigheden waarvan de SVB op andere wijze op de hoogte pleegt te worden gesteld, bijvoorbeeld door automatische melding vanuit de GBA. In dergelijke gevallen ziet de SVB echter af van de oplegging van een boete als de mededelingsplichtige binnen vier weken nadat de te melden omstandigheid zich heeft voorgedaan, bericht van de SVB heeft ontvangen waaruit hij kon afleiden dat de SVB al van de wijziging op de hoogte was. In dat geval kon de betrokkene er immers reeds binnen de meldingstermijn in redelijkheid van uitgaan dat het niet meer nodig was de SVB op de hoogte te stellen. Aan betrokkene kan dan niet worden verweten dat hij de SVB niet heeft geïnformeerd.

De SVB legt geen boete op als een wijziging van omstandigheden die een verhoging van de uitkering tot gevolg heeft, niet tijdig spontaan wordt gemeld. De SVB legt voorts geen boete op als een belanghebbende niet spontaan binnen vier weken een wijziging van omstandigheden meldt die de uitkering niet daadwerkelijk kan beinvloeden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een verhoging van inkomen uit arbeid terwijl dit inkomen ook na de verhoging beneden de vrijstellingsgrens blijft, of aan een wijziging in de onderhoudsbijdrage van een kinderbijslaggerechtigde zonder dat het aantal telkinderen hierdoor wordt beinvloed. In dergelijke gevallen kan de belanghebbende er op grond van het voorlichtingsmateriaal van de SVB van uitgaan dat de wijziging niet van invloed is op het recht op of de hoogte van de uitkering. De spontane mededelingsverplichting bedoeld in de artikelen 49 AOW, 35 Anw en 15 AKW bestaat in die gevallen dan ook niet.

De SVB legt wel een boete op als een wijziging van omstandigheden die tot verlaging of intrekking van de uitkering leidt niet tijdig spontaan is gemeld. De boete wordt ook opgelegd als geen onverschuldigde betaling heeft plaatsgevonden omdat de SVB uit een andere bron of via een reguliere controle kennis heeft genomen van de wijziging van omstandigheden.

De hoogte van een boete is onder andere afhankelijk van de mate waarin aan de betrokkene kan worden verweten dat hij zijn verplichting niet is nagekomen. Bij

de beoordeling van de mate van verwijtbaarheid hanteert de SVB de volgende stelregels:

- Van een uitkeringsgerechtigde die de inhoud van correspondentie van de SVB niet begrijpt – bijvoorbeeld omdat hij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst –, kan worden verwacht dat hij zich laat informeren over de betekenis hiervan.
- Van een uitkeringsgerechtigde kan een redelijke inspanning worden gevergd om op de hoogte te geraken van feiten en omstandigheden bij anderen die van invloed kunnen zijn op zijn uitkering (bijvoorbeeld omstandigheden van een uitwonend kind). Het enkele feit dat die ander de uitkeringsgerechtigde niet spontaan van een relevante omstandigheid op de hoogte heeft gesteld, impliceert niet dat het niet melden daarvan aan de SVB niet of slechts in verminderde mate aan de uitkeringsgerechtigde kan worden verweten.
- Van een uitkeringsgerechtigde die langere tijd niet in staat zal zijn zijn belangen te behartigen kan worden gevergd dat hij ervoor zorgt dat een ander zijn zaken regelt. Deze ander dient relevante omstandigheden te melden aan de SVB. Laat hij dit na, dan is er geen sprake van verminderde verwijtbaarheid.
- De SVB acht verminderde verwijtbaarheid aanwezig indien betrokkene een wijziging van omstandigheden niet binnen vier weken meldt, maar wel voordat de SVB van de desbetreffende wijziging op de hoogte is of heeft kunnen zijn. Meldt de betrokkene de wijziging van omstandigheden in het kader van een controle van de SVB, dan is geen sprake van verminderde verwijtbaarheid.

De hoogte van de boete is afhankelijk van het benadelingsbedrag. Het benadelingsbedrag is het bedrag dat de SVB als gevolg van het niet voldoen aan de mededelingsverplichting door de belanghebbende bruto teveel heeft betaald tot en met de maand waarin het wijzigingsbericht bij de SVB werd ontvangen.

Omtrent de termijnen waarbinnen de boete moet worden betaald en de wijze waarop het boetebesluit bij gebreke van tijdige betaling ten uitvoer wordt gelegd, heeft de SVB nadere regels gesteld in het Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW. Dit besluit is opgenomen in de bijlage bij deze uitgave. Zie verder § 8.4.

7.6 Buitenlandse brondocumenten

Bij de beoordeling van het recht op AOW-pensioen, Anw-uitkering of het recht op kinderbijslag is soms een buitenlandse akte nodig, die dient als bron om een bepaald feit te bewijzen (brondocument). Een buitenlands brondocument moet door de klant worden overgelegd als zijn gegevens niet via een andere betrouwbare bron, bijvoorbeeld de GBA of een buitenlands zusterorgaan, kunnen worden verkregen of gecontroleerd. De SVB volgt in dezen het beleid van het Ministerie van Justitie zoals dat wordt voorgeschreven aan de ambtenaren van de burgerlijke stand en de GBA. Afhankelijk van het land waar het document vandaan komt, moet het aan bepaalde eisen voldoen. Het document dient gelegaliseerd te zijn of, als het land

een van de legalisatieverdragen heeft ondertekend, voorzien te zijn van een apostille. Legalisatie houdt in dat de herkomst van het document bevestigd wordt door een hogere instantie dan de instantie die het document heeft afgegeven en vervolgens gelegaliseerd wordt door de Nederlandse vertegenwoordiging in het betreffende land. Als de klant woont in een land waarmee een verdrag inzake sociale zekerheid is gesloten, is het in principe niet toegestaan een gelegaliseerd buitenlands brondocument te vragen, aangezien de zusterorganen van de verdragslanden de juistheid van de gegevens controleren. Indien betrokkene echter niet onder de personele werkingssfeer van het verdrag valt, speelt het zusterorgaan geen rol en moeten wel gelegaliseerde brondocumenten of brondocumenten voorzien van een apostille worden overgelegd. Voor vluchtelingen en asielzoekers geldt een uitzondering op de verplichting tot het overleggen van gelegaliseerde brondocumenten, aangezien zij meestal niet in staat zijn contact op te nemen met het land van herkomst.

Legalisatie geeft slechts zekerheid over de herkomst van een document, maar geeft geen garantie dat de inhoud van het document juist is. Bij twijfel over de juistheid van de inhoud van het document kan een inhoudelijk verificatie-onderzoek ingesteld worden in het land van herkomst van het document. Dit onderzoek wordt verricht op verzoek van de SVB door het ministerie van Buitenlandse Zaken, welk ministerie door tussenkomst van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging ter plaatse een onderzoek kan gelasten. Door de Minister van Buitenlandse Zaken zijn een vijftal landen aangewezen als probleemland op het gebied van het schriftelijk bewijs, te weten: de Dominicaanse Republiek, Ghana, India, Nigeria en Pakistan. Bij documenten afkomstig uit één van deze landen dient altijd een inhoudelijk verificatieonderzoek plaats te vinden voordat de documenten gelegaliseerd worden. Het verificatie-onderzoek wordt verricht door een veldmedewerker in dienst van de Nederlandse Ambassade. Deze veldmedewerker controleert de inhoud van de documenten bij de instantie waar het document is ingeschreven. Bij documenten afkomstig uit een ander land waarmee geen Apostilleverdrag is gesloten is het instellen van een verificatie-onderzoek facultatief. De kosten van het verificatie-onderzoek komen voor rekening van de SVB. De kosten van de legalisatieprocedure komen voor rekening van de betrokkene.

JURISPRUDENTIE:
President arrondissementsrechtbank Amsterdam 23 april 1997, AWB 97/2191 AKW
President arrondissementsrechtbank Almelo 17 april 1997, 97/208 AKW T1V
Arrondissementsrechtbank Amsterdam 26 augustus 1997, 95/3204-FB AKW

8 Terugvordering en verrekening

AOW: art. 24

1. *Het ouderdomspensioen dat als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 17 onverschuldigd is betaald, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald, wordt door de Sociale Verzekeringsbank van de pensioengerechtigde, dan wel de persoon aan wie of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald teruggevorderd.*
2. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten geheel of gedeeltelijk van terug-vordering af te zien.*
3. *Het besluit tot terugvordering vermeldt hetgeen wordt teruggevorderd, de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald, alsmede dat het besluit bij gebreke van tijdige betaling zal worden tenuitvoergelegd op de wijze als omschreven in artikel 24a.*
4. *Degene van wie wordt teruggevorderd is verplicht desgevraagd aan de Sociale Verzekeringsbank de inlichtingen te verstrekken die voor de terugvordering van belang zijn.*

AOW: art. 24a

1. *Het besluit tot terugvordering levert een executoriale titel op in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.*
2. *Artikel 17i is van overeenkomstige toepassing.*

AOW: art. 24b

De Sociale Verzekeringsbank stelt regels met betrekking tot de terugvordering en tenuitvoerlegging van besluiten tot terugvordering als bedoeld in de artikelen 24 en 24a.

Anw: art. 53

1. *De uitkering op grond van deze wet die als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 34 onverschuldigd is betaald, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald, wordt door de Bank van de nabestaande of het ouderloos kind of zijn wettelijke vertegenwoordiger, of de instelling aan welke ingevolge de artikelen 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald, teruggevorderd.*
2. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Bank besluiten geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien.*
3. *Het besluit tot terugvordering vermeldt hetgeen wordt teruggevorderd, de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald, alsmede dat het besluit bij gebreke van tijdige betaling zal worden tenuitvoergelegd op de wijze als omschreven in artikel 54.*
4. *Degene van wie wordt teruggevorderd is verplicht desgevraagd aan de Bank de inlichtingen te verstrekken die voor de terugvordering van belang zijn.*

Anw: art. 54

1. *Het besluit tot terugvordering levert een executoriale titel op in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.*
2. *Artikel 45 is van overeenkomstige toepassing.*

Anw: art. 55

De Bank stelt regels met betrekking tot de terugvordering en tenuitvoerlegging van besluiten tot terugvordering als bedoeld in de artikelen 53 en 54.

AKW: art. 24

1. *De kinderbijslag die als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 14a onverschuldigd is betaald, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald, wordt door de Sociale Verzekeringsbank van de verzekerde, dan wel degene met wie hij een huishouding vormt, of de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, teruggevorderd.*
2. *Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten geheel of gedeeltelijk van terug-vordering af te zien.*
3. *Het besluit tot terugvordering vermeldt hetgeen wordt teruggevorderd, de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald, alsmede dat het besluit bij gebreke van tijdige betaling zal worden tenuitvoergelegd op de wijze als omschreven in artikel 24a.*
4. *Degene van wie wordt teruggevorderd is verplicht desgevraagd aan de Sociale Verzekeringsbank de inlichtingen te verstrekken die voor de terugvordering van belang zijn.*

AKW: art. 24a

1. *Het besluit tot terugvordering levert een executoriale titel op in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.*
2. *Artikel 17g is van overeenkomstige toepassing.*

AKW: art. 24b

De Sociale Verzekeringsbank stelt regels met betrekking tot de terugvordering en tenuitvoerlegging van besluiten tot terugvordering als bedoeld in de artikelen 24 en 24a.

8.1 Onverschuldigde betalingen: artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW

De SVB is op grond van de artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW verplicht onverschuldigd betaalde uitkering terug te vorderen. Deze verplichting betreft kinderbijslag en AOW-pensioenen die vanaf 1 augustus 1996 onverschuldigd zijn betaald en Anw-uitkeringen die vanaf 1 juli 1996 onverschuldigd zijn betaald. De verplichting geldt ook als de uitkeringen betrekking hebben op tijdvakken gelegen vóór deze data. Ten aanzien van uitkeringen die voor 1 augustus respectievelijk 1 juli 1996 onverschuldigd zijn betaald is de SVB niet verplicht tot terugvordering. Zij is hiertoe binnen zekere grenzen wel bevoegd (zie § 8.5).

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, is de SVB bevoegd geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering (artikel 24, tweede lid AOW, artikel 53, tweede lid Anw en artikel 24, tweede lid AKW). Het gebruik van deze bevoegdheid komt slechts aan de orde in zoverre de SVB niet reeds in verband met deze zelfde dringende redenen geheel of gedeeltelijk heeft afgezien van intrekking van de uitkering of herziening daarvan ten nadele van de belanghebbende (zie voor het gebruik van deze laatste bevoegdheid § 5.3.2.2). Voor zover de SVB de uitkering

niet heeft herzien of ingetrokken, kan immers het bedrag dat in overeenstemming met de toekenningsbeschikking ten onrechte werd betaald reeds om die reden niet worden teruggevorderd.

Een situatie die geen dringende reden oplevert om geheel of gedeeltelijk af te zien van intrekking of herziening van de uitkering, maar wel een dringende reden vormt om geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering, zal zich slechts in een zeer incidenteel geval voordoen. Te denken valt aan een situatie waarin de sociale of financiële omstandigheden van de belanghebbende zich verzetten tegen volledige terugvordering. In het algemeen hanteert de SVB dan echter de door de jurisprudentie ondersteunde lijn dat met dergelijke omstandigheden pas rekening wordt gehouden bij de beslissing inzake de wijze van terugbetaling.

De artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW zijn niet in alle gevallen van toepassing. Terugvordering op grond van deze artikelen vindt plaats als een bedrag dat tijdens het leven van de uitkeringsgerechtigde onverschuldigd is betaald wordt teruggevorderd:
- van de uitkeringsgerechtigde zelf, dan wel van een andere in deze artikelen genoemde persoon of instelling;
- na het overlijden van de uitkeringsgerechtigde: van de erfgenamen van de uitkeringsgerechtigde of van diens partner. In deze gevallen wordt met betrekking tot de terugvordering een besluit afgegeven als bedoeld in artikel 3:41 Awb. Dit besluit levert op grond van de artikelen 24a AOW, 54 Anw en 24a AKW een executoriale titel op (zie § 8.4). De bijzondere invorderingsbepalingen als bedoeld in artikel 24a, tweede lid AOW, artikel 54, tweede lid Anw en artikel 24a, tweede lid AKW zijn in deze situaties van toepassing.

Wordt een uitkering op een onjuiste rekening gestort of wordt deze ten onrechte doorbetaald na het overlijden van de uitkeringsgerechtigde, dan zijn de artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW niet van toepassing. In de jurisprudentie, bijvoorbeeld in de uitspraak van de CRvB van 13 september 1989, is evenwel bepaald dat de SVB dan bevoegd is tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag met toepassing van artikel 6:203 BW. Bij terugvordering op grond van artikel 6:203 BW wordt geen besluit afgegeven als bedoeld in artikel 3:41 Awb. De bijzondere invorderingsbepalingen zijn dan niet van toepassing. Een betaling die na het overlijden is doorgeschoten wordt slechts teruggevorderd met toepassing van artikel 6:203 BW voor zover het bedrag van de doorgeschoten betaling niet op de overlijdensuitkering in mindering kan worden gebracht (artikel 18, eerste lid AOW, artikel 51, vijfde lid Anw).

8.2 De terugvorderingstermijn en de berekening daarvan

Voor terugvordering van bedragen die op of na 1 juli (Anw) respectievelijk 1 augustus 1996 (AOW en AKW) onverschuldigd zijn betaald, gelden de verjaringstermijnen die zijn genoemd in artikel 3:309 van het Burgerlijk Wetboek. Op grond

van dit artikel kan terugvordering plaatsvinden tot twintig jaar na de onverschuldigde betaling, mits de SVB binnen vijf jaar nadat de onverschuldigde betaling aan haar bekend is geworden, een terugvorderingsactie heeft ingesteld. Ten aanzien van onverschuldigde betalingen die voor 1 juli respectievelijk 1 augustus 1996 hebben plaatsgevonden geldt een termijn van vijf dan wel twee jaar (zie § 8.5), tenzij terugvordering plaatsvindt op grond van artikel 6:203 BW. De SVB stelt zich op het standpunt dat de bevoegdheid tot terugvordering ook bestaat ten aanzien van betalingen die betrekking hebben op uitkeringstijdvakken die verder in het verleden liggen, voor zover de uitbetaling binnen de gestelde termijnen heeft plaatsgevonden. De termijn van twintig, vijf of twee jaar wordt berekend door twintig, vijf of twee jaar terug te rekenen vanaf de datum waarop de betrokkene voor het eerst een schriftelijke mededeling heeft ontvangen dat zijn uitkering onjuist is vastgesteld en dat het te veel betaalde bedrag zal worden teruggevorderd.

8.3 Terugvordering van voorlopig toegekende uitkeringen en voorschotten

De verplichting tot terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen zoals neergelegd in de artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW heeft ook betrekking op uitkeringen die bij een voorlopige beslissing, dan wel bij wege van voorschot zijn toegekend. Bij een voorlopige toekenning en bij de verlening van een voorschot wordt altijd duidelijk gemaakt dat het niet om een definitieve toekenning gaat, en dat terugvordering zal plaatsvinden als het toegekende bedrag hoger is dan het bedrag waarop uiteindelijk recht blijkt te bestaan. In de jurisprudentie, bijvoorbeeld in de uitspraken van de CRvB van 26 juli 1990 en 9 juni 1994, is dan ook bepaald dat gezien de aard van de aan de terugvordering ten grondslag liggende beslissing de SVB in deze situatie niet snel behoeft aan te nemen dat sprake is van een dringende reden om met (analoge) toepassing van artikel 24, tweede lid AOW, artikel 53, tweede lid Anw of artikel 24, tweede lid AKW van terugvordering af te zien.

8.4 De wijze van terugbetaling

Als te veel of ten onrechte is betaald wordt het bruto te veel of ten onrechte betaalde bedrag teruggevorderd. Indien verrekening van de ingehouden loonheffing kan plaatsvinden met de nog door de SVB aan de belastingdienst af te dragen heffingen, wordt beleidsmatig het netto te veel betaalde bedrag teruggevorderd. Deze situatie doet zich slechts voor indien de terugvordering betrekking heeft op het lopende belastingjaar.

In de rechtspraak (bijvoorbeeld CRvB 6 december 1989) is bepaald dat de SVB naast de beslissing tot terugvordering ook steeds een beslissing dient te nemen over de manier waarop de betrokkene het teruggevorderde bedrag moet terugbetalen. Met betrekking tot de termijn of termijnen waarbinnen teruggevorderde bedragen moeten worden terugbetaald, en de wijze waarop de terugvorderingsbeslissing bij niet tijdige betaling ten uitvoer wordt gelegd, heeft de SVB gedetailleerde nadere

regels vastgesteld. Deze nadere regels zijn gebaseerd op de artikelen 24b AOW, 55 Anw en 24b AKW. Zij zijn neergelegd in het Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW. De regels gelden voor gevallen waarin het besluit tot terugvordering is genomen op of na 1 augustus 1996. Daarbij is niet van belang of de onverschuldigde betaling voor of na 1 augustus 1996 heeft plaatsgevonden. Op onverschuldigd betaalde AWW-pensioenen zijn de regels niet van toepassing.

In situaties waarin vóór 1 augustus 1996 een beslissing tot terugvordering is genomen is het Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW niet rechtstreeks van toepassing. Een dergelijke terugvorderingsbeslissing levert ook geen executoriale titel op. Voor zover de SVB in dergelijke gevallen pas na 1 augustus 1996 een beslissing neemt inzake de wijze van terugbetaling hanteert zij daarbij wel de uitgangspunten van het besluit. In gevallen waarin de SVB reeds voor 1 augustus 1996 een beslissing inzake de wijze van terugbetaling heeft genomen, blijft deze van kracht totdat de belanghebbende om herziening verzoekt.

8.5 Onverschuldigde betalingen voor 1 augustus 1996: artikel 24 AOW en artikel 24 AKW (beide: tekst tot 1 augustus 1996) en artikel XVI, lid 1, van de Wet boeten, maatregelen, terug- en invordering sociale zekerheid; respectievelijk voor 1 juli 1996: artikel 35 AWW en artikel 105 Anw

AOW: art. 24 (tekst tot 1 augustus 1996)

1. *Behoudens het bepaalde in de volgende leden zijn de eenmaal uitbetaalde termijnen van het ouderdomspensioen niet vatbaar voor terugvordering.*
2. *Hetgeen aan ouderdomspensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald, kan gedurende vijf jaren na de dag van de betaling geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen ouderdomspensioen in mindering worden gebracht:*
   a. *indien ten onrechte of te veel is uitbetaald als gevolg van het verstrekken van onjuiste inlichtingen door de pensioengerechtigde, door zijn echtgenoot, door de persoon of personen aan wie ingevolge artikel 18 dan wel door de persoon, aan wie of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald;*
   b. *indien ten onrechte of te veel is uitbetaald als gevolg van het niet nakomen van de in artikel 49 neergelegde verplichting door een persoon of instelling als bedoeld in dat artikel.*
3. *Hetgeen aan ouderdomspensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald, kan gedurende twee jaren na de dag van betaling geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen ouderdomspensioen in mindering worden gebracht:*
   a. *indien het de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, de persoon of personen aan wie ingevolge artikel 18 dan wel de persoon, aan wie of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald redelijkerwijs duidelijk moet zijn geweest dat ten onrechte of te veel is uitbetaald;*
   b. *indien het ouderdomspensioen als gevolg van een herziening als bedoeld in artikel 17, vierde lid, is verlaagd;*

c. *indien het ouderdomspensioen in de bij ministeriële regeling krachtens het bepaalde in artikel 17, derde lid, aangewezen gevallen met terugwerkende kracht is herzien of ingetrokken, zulks onverminderd het bepaalde in het tweede lid.*

AWW: art. 35

1. *Behoudens het bepaalde in de volgende leden zijn de eenmaal uitbetaalde termijnen van het pensioen niet vatbaar voor terugvordering.*
2. *Hetgeen aan pensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald, kan gedurende vijf jaren na de dag van de betaalbaarstelling geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen pensioen in mindering worden gebracht, indien ten onrechte of te veel is uitbetaald als gevolg van het verstrekken van onjuiste inlichtingen of het niet nakomen van de in artikel 49 neergelegde verplichting door een persoon of instelling als bedoeld in dat artikel.*
3. *Hetgeen aan pensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald, kan gedurende twee jaren na de dag van de betaalbaarstelling geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen pensioen in mindering worden gebracht:*
   a. *indien het een persoon of instelling als bedoeld in artikel 49 redelijkerwijs duidelijk moet zijn geweest dat ten onrechte of te veel pensioen werd uitbetaald;*
   b. *indien het pensioen als gevolg van een herziening als bedoeld in artikel 26, vierde lid, is verlaagd.*
4. *Hetgeen aan pensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald kan geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen pensioen in mindering worden gebracht:*
   a. *voor zover het betreft tijdelijke weduwenuitkering, uitbetaald over een tijdvak, waarover naderhand weduwenpensioen is toegekend.*

Anw: Artikel 105

1. *De Algemene Weduwen- en Wezenwet wordt ingetrokken.*
2. *De Algemene Weduwen- en Wezenwet en de daarop berustende bepalingen blijven van toepassing op de rechten, verplichtingen en bevoegdheden over de tijdvakken gelegen voor de dag waarop deze wet in werking treedt, voor zover in deze wet niet anders is bepaald.*

AKW: art. 24 (tekst tot 1 augustus 1996)

De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd hetgeen op grond van deze wet onverschuldigd is betaald van degene aan wie de betaling plaatsvond geheel of gedeeltelijk terug te vorderen, of in mindering te brengen op de aan de verzekerde, dan wel degene met wie hij een huishouden vormt later te betalen kinderbijslag:

a. *gedurende vijf jaren na de dag van de betaalbaarstelling, indien zij door toedoen van degene die ten onrechte aanspraak op kinderbijslag heeft gemaakt, onverschuldigd heeft betaald, en*
b. *gedurende twee jaren na de dag van betaalbaarstelling in de overige gevallen, waarin het degene die ten onrechte aanspraak op kinderbijslag heeft gemaakt, redelijkerwijs duidelijk kon zijn dat de Sociale Verzekeringsbank onverschuldigd betaalde.*

Wet boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid: Artikel XVI

1. *In de bevoegdheid van de bedrijfsvereniging, de Sociale Verzekeringsbank en de gemeen-*

ten tot weigering van uitkering wegens gedragingen die hebben plaatsgevonden voor de datum van inwerkingtreding van deze wet, alsmede in de bevoegdheid tot terugvordering en verrekening van hetgeen voor die datum onverschuldigd is betaald, wordt geen wijziging gebracht.

2. *Ten aanzien van besluiten tot weigering, terugvordering of verrekening, die voor de datum van inwerkingtreding van deze wet zijn bekendgemaakt, blijft het recht zoals dat voor die datum gold van toepassing.*

Artikel XVI, eerste lid, van de Wet boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid bepaalt dat deze wet geen wijziging brengt in de bevoegdheid tot terugvordering en verrekening van hetgeen voor 1 augustus 1996 onverschuldigd is betaald. Deze bevoegdheid wordt nog steeds beheerst door de artikelen 24 AOW en 24 AKW zoals die luidden tot 1 augustus 1996. Op grond van artikel 105, tweede lid Anw blijft de AWW van toepassing op de rechten, verplichtingen en bevoegdheden over de tijdvakken gelegen voor 1 juli 1996. De terugvordering van voor die datum verrichte onverschuldigde betalingen wordt dus geregeerd door artikel 35 AWW. De artikelen 24 AOW, 24 AKW (beide: tekst voor 1 augustus 1996) en 35 AWW worden derhalve nog toegepast in gevallen waarin voor 1 augustus onderscheidenlijk 1 juli 1996 onverschuldigde betalingen hebben plaatsgevonden. Na 1 augustus respectievelijk 1 juli 1996 worden nog terugvorderingsbeschikkingen op grond van deze artikelen afgegeven. Op deze terugvorderingen zijn, althans voor zover het de AOW en de AKW betreft, wel de invorderingsbepalingen van toepassing zoals die na 1 augustus 1996 zijn komen te luiden.

Het beleid met betrekking tot de artikelen 24 AOW, 24 AKW (beide: tekst voor 1 augustus 1996) en 35 AWW is opgenomen in hoofdstuk 9 van de bundel Beleidsregels AOW, AWW en AKW van december 1995.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 29 januari 1986, RSV 1986/168
CRvB 18 februari 1986, RSV 1986/198
CRvB 20 augustus 1987, RSV 1988/92
CRvB 4 april 1989, RSV 1989/269
CRvB 20 juli 1989, RSV 1989/305
CRvB 13 september 1989, RSV 1990/237
CRvB 19 september 1989, RSV 1989/334
CRvB 4 oktober 1989, RSV 1990/109
CRvB 18 oktober 1989, AB 1990, 146
CRvB 6 december 1989, RSV 1990/258
CRvB 26 juli 1990, RSV 1991/28
CRvB 14 mei 1993, RSV 1994/21
CRvB 14 mei 1993, KBW 1992/79, n.g.
CRvB 9 juni 1994, AWW 1991/20 en 21, n.g.
CRvB 21 oktober 1994, RSV 1995/122

9 De PGB-regeling

9.1 Algemeen

Per 1 januari 1998 is de SVB belast met de administratieve en financiële uitvoering van de Regeling Ziekenfondsraad subsidiëring persoonsgebonden budget 1998 (PGB-regeling).

Op grond van de PGB-regeling kan een persoon die verzekerd is op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) zelf zijn benodigde verzorging inkopen waarvoor aan hem een geldbedrag beschikbaar wordt gesteld (een persoonsgebonden budget (PGB)).

De PGB-regeling voorziet in de financiering van drie soorten persoonsgebonden budgetten. Een budget kan worden toegekend voor verpleging en verzorging van personen die thuis verblijven en langer dan drie maanden verpleging en verzorging nodig hebben. Voorts kunnen er budgetten worden toegekend voor verstandelijk-gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg. De algemene voorwaarden in de PGB-regeling voor de drie verschillende soorten budgetten stemmen voor het merendeel inhoudelijk met elkaar overeen.

9.2 Budgettoekenning, budgetovereenkomst en zorgcontract: artikel 3, lid 3 en artikel 7 PGB-regeling

PGB-regeling: artikel 3, lid 3

3. *Voor toekenning van een persoonsgebonden budget komt uitsluitend in aanmerking de verzekerde die voor de uitvoering van de regeling door het zorgkantoor als zodanig is aangemeld bij de SVB. Hiertoe zendt het zorgkantoor de toekenningsbeschikking en het contract met de verzekerde naar de SVB.*

PGB-regeling: artikel 7

Een persoonsgebonden budget wordt pas aan de verzekerde toegekend als in ieder geval het volgende schriftelijk is vastgelegd tussen het zorgkantoor en de verzekerde:

a. *de verplichting van het zorgkantoor de verzekerde te informeren over de voorwaarden waaraan deze moet voldoen om in aanmerking te (blijven) komen voor een persoonsgebonden budget;*
b. *de hoogte van het toegekende persoonsgebonden budget en de periode waarvoor de toekenning geldt;*
c. *de wijze waarop het forfaitaire deel van het budget beschikbaar wordt gesteld;*
d. *de wijze waarop de overige betalingen zullen plaatshebben;*
e. *de verplichting van verzekerde om: 1 kwalitatief verantwoorde hulp in te kopen; 2 zorg te dragen voor een schriftelijke overeenkomst met de hulpverlener/ hulpverleningsinstantie op basis waarvan de hulpverlener/hulpverleningsinstantie kan worden betaald; 3 de schriftelijke overeenkomst, bedoeld hierboven onder 2, en het Sofi-nummer van de door hem betaalde hulpverlener, voorzover van toepassing, over te leggen aan de SVB; 4 wij-*

zigingen in de omstandigheden, die hebben geleid tot het toekennen van een persoonsgebonden budget, tijdig te melden aan het zorgkantoor; 5 desgevraagd aan het zorgkantoor verantwoording af te leggen van de ten laste van het zorgbudget verrichte betalingen; 6 met de gecontracteerde hulpverlener overeen te komen dat deze binnen drie maanden na het einde van de budgetperiode de kosten declareert.

Degene die voor een van de soorten persoonsgebonden budgetten in aanmerking wenst te komen, moet daarvoor een aanvraag indienen bij het regionale zorgkantoor. Het zorgkantoor stelt de hoogte en de duur van het budget vast, waarmee de aanvrager budgethouder is geworden. De budgethouder sluit hierna met het zorgkantoor een budgetovereenkomst af waarin de voorwaarden voor de budgetverlening worden vastgelegd. Het zorgkantoor meldt de budgethouder aan bij de SVB, door toezending van de toekenningsbeschikking en de budgetovereenkomst.

De budgethouder sluit vervolgens zelf zorgcontracten af met zorgverleners en/of zorginstellingen waardoor hij ook zelf verantwoordelijk is voor de verplichtingen die voor hem uit de budget- en zorgovereenkomsten voortvloeien. Tevens verstrekt de budgethouder aan de SVB de gegevens die noodzakelijk zijn voor de administratieve en financiële afhandeling van het PGB. Het budget bestaat uit een forfaitair bedrag van maximaal f 2400,- op jaarbasis dat rechtstreeks aan de budgethouder wordt betaald. Indien het budget hoger is dan het forfaitaire bedrag, wordt het resterende bedrag (de trekkingsrechten) door de SVB beheerd en aangewend om daaruit de zorgverleners en/of zorginstellingen te betalen.

9.3 De taken van de SVB bij de uitvoering van de regeling PGB: artikel 6 PGB-regeling

Regeling PGB: artikel 6

1. *De Ziekenfondsraad geeft voor de gevallen waarop de Nederlandse fiscale en sociale zekerheidswetgeving van toepassing is opdracht aan de SVB tot uitvoering van de in de leden twee tot en met vier omschreven taken.*
2. *Van het toegekende persoonsgebonden budget wordt een bedrag van Ÿ 2400,- op jaarbasis door de SVB rechtstreeks aan de verzekerde betaald.*
3. *Het resterende deel van het toegekende persoonsgebonden budget wordt rechtstreeks beschikbaar gesteld voor betaling van door verzekerden gecontracteerde hulpverleners door de SVB, waarbij de verzekerde is aangemeld. De SVB draagt er zorg voor dat:*
   a. *het budget op correcte wijze wordt aangewend voor de betaling van aan de verzekerde verleende zorg volgens de subsidieregeling;*
   b. *de administratie, waarin begrepen die voor de werkgeversfunctie, in verband met de namens verzekerde verrichte betalingen ten laste van dit deel van het budget en de administratie van de werkgeversfunctie in verband met verrichte betalingen ten laste van de eigen middelen van verzekerde, op behoorlijke wijze plaatsheeft;*
   c. *een collectieve verzekering wordt afgesloten voor kosten die samenhangen met loondoorbetaling bij ziekte, wettelijke aansprakelijkheid en het arbo-contract;*

d. budgethouders, desgevraagd, informatie kunnen inwinnen met betrekking tot vraagstukken over de bestedingsvrijheid en arbeidsrechtelijke aspecten.

4. Betalingen ten laste van het in lid 3 bedoelde resterende deel kunnen slechts plaatsvinden tot maximaal de omvang van dit resterende deel op basis van werkelijke kosten.

5. Het zorgkantoor controleert steekproefsgewijs of aan de bestedingsvoorwaarden wordt voldaan.

9.3.1 Algemeen

De SVB vervult in het kader van de uitvoering van de PGB-regeling een faciliterende functie ten behoeve van de budgethouders. Dit houdt onder meer het volgende in:

- administratie van de budgetovereenkomsten en de zorgcontracten;
- advisering omtrent de contractuele eisen en verplichtingen;
- betaling van de declaraties van de zorgverleners of zorginstellingen;
- betaling van het forfaitaire bedrag aan de budgethouder;
- verstrekking van uitputtingsoverzichten aan de budgethouder, de zorgkantoren en de Ziekenfondsraad;
- voeren van een salarisadministratie voor de budgethouders.

Bovengenoemde taken worden op grond van artikel 6 PGB-regeling slechts uitgevoerd ingeval de Nederlandse sociale- en fiscale wetgeving van toepassing is.

9.3.2 Budgetovereenkomst

Na ontvangst van de budgetovereenkomst controleert de SVB de overeenkomst op volledigheid van een aantal gegevens. Tenminste dienen in de overeenkomst te worden opgenomen die gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitbetaling door de SVB. Indien niet alle benodigde gegevens in het contract staan vermeld, wordt om aanvulling van het contract verzocht. Zolang aanvulling niet heeft plaatsgevonden vindt geen uitbetaling plaats. De SVB is niet verantwoordelijk voor de inhoud en nakoming van de budgetovereenkomst. Dit blijft de verantwoordelijkheid van het zorgkantoor en de budgethouder.

9.3.3 Zorgcontracten

Indien de budgethouder een zorgcontract wenst af te sluiten verstrekt de SVB advies over de verschillende soorten zorgcontracten. De SVB stelt op verzoek van de budgethouder voor de door hem gekozen arbeidsverhouding de meest geëigende modelovereenkomst ter beschikking. Aan de hand van de inhoud van het zorgcontract wordt bepaald of voor de juiste soort overeenkomst is gekozen door de budgethouder. Evenals dat met de budgetovereenkomst het geval is blijft de inhoud en nakoming van de zorgcontracten die de budgethouder afsluit met zorgverleners de verantwoordelijkheid van de budgethouder.

9.3.4 Salarisadministratie en betaling zorgverleners

Als een budgethouder werkgever is door het sluiten van een arbeidsovereenkomst met de zorgverlener, zorgt de SVB ook voor de administratie welke voortvloeit uit de werkgeversfunctie van de budgethouder. Dat betekent dat de SVB een loonadministratie voert die voldoet aan de wettelijke eisen. Daarnaast verleent de SVB ondersteuning bij wijziging van het werkgeverschap en beoordeling van het soort werkgeverschap achteraf, bijvoorbeeld als gevolg van beoordeling door een uitvoeringsinstelling of de Belastingdienst.

Op basis van declaraties of urenbriefjes welke door de zorgverlener of zorginstelling worden ondertekend en bij de SVB worden ingediend wordt de zorgverlener door de SVB uitbetaald. De SVB controleert voor de uitbetaling of de betreffende declaratie of het urenbriefje gedekt wordt door het zorgcontract en de budgetovereenkomst en of de budgethouder nog voldoende budget beschikbaar heeft. De SVB signaleert aan de hand van de urenbriefjes/declaraties of de arbeidsrelatie zoals blijkt uit de urenbriefjes nog overeenstemt met hetgeen in het zorgcontract is vastgelegd. Als de SVB misbruik of fraude vermoedt wordt dit doorgegeven aan de Ziekenfondsraad, de Belastingdienst, het zorgkantoor of de budgethouder.

De SVB draagt weliswaar zorg voor de loonadministratie, maar baseert zich daarbij op gegevens van anderen, met name van de budgethouder. De budgethouder blijft dan ook eindverantwoordelijk en aansprakelijk. Vorderingen en boetes van een uitvoeringsinstelling of de Belastingdienst zijn voor rekening van de budgethouder, tenzij de SVB zich niet gehouden heeft aan afspraken die zij met de budgethouders heeft gemaakt of indien zij onjuiste informatie heeft doorgegeven.

9.4 Financiële verplichtingen bij beëindiging van het PGB: artikel 9 PGB-regeling

PGB-regeling: artikel 9

1. *De periode, waarvoor een persoonsgebonden budget wordt toegekend bedraagt maximaal de termijn waarvoor het in artikel 5, lid 1, bedoelde indicatiebesluit geldt, met dien verstande dat zij in ieder geval eindigt op 31 december 1998. In voorkomende gevallen kan verlenging plaats hebben tot 31 december 1998 indien verlenging op basis van herindicatie is aangewezen. De vorige twee volzinnen zijn na verlenging van overeenkomstige toepassing .*
2. *De periode waarvoor budget is toegekend eindigt in ieder geval indien de verzekerde:*
   a. *schriftelijk te kennen geeft niet langer prijs te stellen op de toekenning van een persoonsgebonden budget;*
   b. *langer dan twee maanden aaneengesloten is opgenomen in een gezondheidszorginstelling;*
   c. *gebruik maakt van krachtens de Ziekenfondswet, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten of enigerlei andere regeling of verzekering voor verstrekking of vergoeding in aanmerking komende verzorging of verpleging ten huize van de verzekerde;*

d. binnen twee maanden na aanvang van de budgetperiode nog geen trekkingsrechten heeft geëffectueerd;

e. overlijdt.

3. Bij toepassing van het vorige lid wordt rekening gehouden met de onvermijdbare kosten voor de verzekerde in verband met beëindiging van de verplichtingen die de verzekerde aanging in het kader van de besteding van het toegekende budget.

Als het recht op PGB eindigt kan de budgethouder nog contractuele verplichtingen hebben jegens de zorgverlener of de zorginstelling, zoals bijvoorbeeld de verplichting van doorbetaling van loon gedurende een opzegtermijn. De SVB houdt met de uitbetaling van deze kosten rekening in die zin dat er sprake moet zijn van onvermijdbare kosten. Onder onvermijdbare kosten verstaat de SVB de kosten die de budgethouder nog dient te voldoen in verband met de beëindiging van de verplichtingen die hij was aangegaan in het kader van de besteding van het hem toegekende budget, terwijl deze kosten op geen enkele wijze te voorkomen moeten zijn geweest. Indien de periode waarvoor PGB budget is toegekend eindigt vóór 31 december 1998, dan kunnen nog slechts betalingen worden verricht ten laste van het budget indien het onvermijdbare kosten betreffen die geen betrekking hebben op de periode ná 31 december 1998. Indien de budgethouder na afloop van de budgetperiode nog verplichtingen heeft die wel doorlopen na 31 december 1998 dan geldt niet de uitzondering dat nog betalingen kunnen worden verricht voor onvermijdbare kosten. De budgethouder zal in dat geval als contractspartij van de zorgverlener en de zorginstelling deze kosten zelf dienen te dragen.

Deel 3: Awb

1 Algemene begrippen

1.1 Belanghebbende: artikel 1:2 Awb

Awb: art. 1:2

1. *Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.*
2. *Ten aanzien van bestuursorganen worden de hun toevertrouwde belangen als hun belangen beschouwd.*
3. *Ten aanzien van rechtspersonen worden als hun belangen mede beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen.*

Belanghebbende bij een beschikking betreffende het AOW-pensioen, de Anw-uitkering, de kinderbijslag of de tegemoetkoming TOG is in ieder geval degene tot wie de beschikking is gericht. De volgende personen en instellingen beschouwt de SVB mede als belanghebbende(n) :

- de partner van de aanvrager van kinderbijslag of tegemoetkoming TOG: Indien de partner van de aanvrager deel uitmaakt van het huishouden van de aanvrager en beiden in beginsel recht op kinderbijslag of tegemoetkoming TOG hebben, beschouwt SVB de partner van de aanvrager eveneens als belanghebbende ten aanzien van de beschikking die wordt afgegeven aan de aanvrager.
- de partner van de aanvrager van een halfwezenuitkering: Als een nabestaande in de zin van artikel 22, tweede lid Anw, een halfwezenuitkering heeft aangevraagd, en de partner van de aanvrager ter zake van de halfwees waaraan het recht op uitkering kan worden verleend eveneens als nabestaande in de zin van artikel 22, tweede lid Anw kan worden aangemerkt, dan beschouwt de SVB de partner van de aanvrager als belanghebbende ten aanzien van de beschikking die wordt afgegeven aan de aanvrager.

Als de SVB zonder machtiging van een gerechtigde het pensioen of de uitkering overmaakt naar een ander dan de gerechtigde op grond van de artikelen 19, tweede lid, 20, 25 AOW, de artikelen 49, 57 Anw, artikel 25 AKW danwel artikel 26, eerste lid van het Verdrag met Marokko, dan wordt het orgaan of de persoon aan wie het pensioen of de uitkering wordt betaald aangemerkt als belanghebbende voor het betaaladres. Het orgaan of de persoon wordt dan niet als belanghebbende bij het recht op pensioen of uitkering beschouwt.

Personen en instellingen die de SVB nadrukkelijk niet als belanghebbenden in de zin van de Awb beschouwt, zijn:

- pensioenfondsen: Indien het pensioen of de uitkering op grond van artikel 19,

vijfde lid AOW of artikel 48, tweede lid Anw aan een pensioenfonds wordt uitbetaald beschouwt de SVB het pensioenfonds niet als belanghebbende ten aanzien van de beslissing over het betaaladres .
- partners van pensioengerechtigden die op grond van artikel 1, tweede lid, onder b AOW als ongehuwd moeten worden beschouwd omdat zij duurzaam gescheiden leven: De betrokken partner kan op grond van eigen rechten zelf een beschikking aanvragen.
- ex-partners van degenen aan wie kinderbijslag wordt uitbetaald: Deze ex-partners kunnen zelf een beschikking aanvragen.
- personen (of instellingen) die aanspraak maken op een overlijdensuitkering, of een postume toekenning die aan een ander is toegekend: Deze personen (of instellingen) kunnen zelf een aanvraag indienen.

1.2 Besluit en beschikking: artikel 1:3, leden 1 en 2 Awb

Awb: art. 3, leden 1 en 2

1. *Onder besluit wordt verstaan: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.*
2. *Onder beschikking wordt verstaan: een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan.*

De beslissing om een voorlopige toekenning te verlenen is een beschikking in de zin van de Awb. Hierbij zij echter aangetekend dat tegen een beschikking betreffende een voorlopige toekenning van ouderdomsuitkering of uitkering aan nagelaten betrekkingen op grond van artikel 45, eerste, tweede en derde lid van Verordening (EEG) nr. 574/72 blijkens het vierde lid noch bezwaar noch beroep openstaat.

De SVB merkt in navolging van de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep en de Raad van State eveneens aan als een beschikking in de zin van de Awb, een beslissing op een verzoek om vergoeding van schade geleden als gevolg van een (beweerdelijk) onrechtmatig besluit (CRvB 28 juli 1994 en RvS afd. bestuursrechtspraak 29 november 1996).

De SVB merkt onder andere niet als een besluit in de zin van de Awb, doch als een feitelijke handeling aan:
- het overzicht van de verzekerde jaren op grond van de AOW;
- het uitvoeren van een beslaglegging;
- de inhouding van loonbelasting, premies volksverzekeringen en premies ziekenfondsverzekering op het pensioen of de uitkering;
- de vooraankondiging in het kader van beslissingen op grond van artikel 16, tweede lid AOW, artikel 33, vierde lid Anw en artikel 14, derde lid AKW (zie CRvB 20 juli 1995 en 2 november 1995).

JURISPRUDENTIE:
CRvB 28 juli 1994, AB 1995, 133
CRvB 20 juli 1995, JB 1995/223
CRvB 2 november 1995, AB 1996/99
RvS afd. bestuursrechtspraak 29 november 1996, AB 1997, 66

1.3 Aanvraag

1.3.1 Indiening en gegevensverstrekking: artikel 4:2 en artikel 4:4 Awb

Awb: art. 4:2

1. *De aanvraag wordt ondertekend en bevat ten minste:*
   a. *naam en adres van de aanvrager;*
   b. *de dagtekening*
   c. *een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd.*
2. *De aanvrager verschaft voorts de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.*

Awb: art. 4:4

Het bestuursorgaan dat bevoegd is op de aanvraag te beslissen, kan voor het indienen van aanvragen en het verstrekken van gegevens een formulier vaststellen, voor zover daarin niet is voorzien bij wettelijk voorschrift.

De SVB hanteert voor zowel de AOW, de Anw, de AKW als de TOG aanvraagformulieren. Een aanvraag voor pensioen of uitkering dient door middel van een dergelijk formulier te geschieden. Aanvraagformulieren voor een AOW-uitkering worden zoveel mogelijk automatisch aan betrokkenen gezonden en zijn tevens verkrijgbaar bij de SVB-districtskantoren. In dit verband zij tevens verwezen naar § 5.1 van deel II.

Als datum van indiening van een aanvraag hanteert de SVB de datum waarop de schriftelijke aanvraag door de SVB is ontvangen. De datum van ontvangst is over het algemeen de datum waarop de postbus of brievenbus door de SVB wordt geleegd en de binnengekomen stukken van een datumstempel worden voorzien. Uit een arrest van de Hoge Raad van 16 februari 1996 volgt dat een stuk dat per fax is verzonden, moet worden beschouwd als te zijn ingediend op de datum waarop het wordt verzonden indien het stuk voor middernacht door de ontvangende fax-machine is geregistreerd. Als voorafgaand aan de indiening van de aanvraag door een gerechtigde contact met de SVB is opgenomen, kan dit contact als termijn-sauverend worden aangemerkt mits de schriftelijke aanvraag binnen twee weken na dit eerste contact is ingediend en van het eerste contact door de SVB een aantekening is gemaakt. Ook voor andere stukken dan aanvragen hanteert de SVB als beleid dat de datum van ontvangst door de SVB wordt aangemerkt als de datum van indiening.

JURISPRUDENTIE:
HR 16 februari 1996, NJ 1996/55

1.3.2 Aanvulling van de aanvraag: artikel 4:5 Awb

Awb: art. 4:5

1. *Indien de aanvrager niet heeft voldaan aan enig wettelijk voorschrift voor het in behandeling nemen van de aanvraag of indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag of voor de voorbereiding van de beschikking, kan het bestuursorgaan besluiten de aanvraag niet te behandelen, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad binnen een door het bestuursorgaan gestelde termijn de aanvraag aan te vullen.*
2. *Indien de aanvraag of een van de daarbij behorende gegevens of bescheiden in een vreemde taal is gesteld en een vertaling daarvan voor de beoordeling van de aanvraag of voor de voorbereiding van de beschikking noodzakelijk is, kan het bestuursorgaan besluiten de aanvraag niet te behandelen, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad binnen een door het bestuursorgaan gestelde termijn de aanvraag met een vertaling aan te vullen.*
3. *Indien de aanvraag of een van de daarbij behorende gegevens of bescheiden omvangrijk of ingewikkeld is en een samenvatting voor de beoordeling van de aanvraag of voor de voorbereiding van de beschikking noodzakelijk is, kan het bestuursorgaan besluiten de aanvraag niet te behandelen, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad binnen een door het bestuursorgaan gestelde termijn de aanvraag met een samenvatting aan te vullen.*
4. *Een besluit om de aanvraag niet te behandelen wordt aan de aanvrager bekendgemaakt binnen vier weken nadat de aanvraag is aangevuld of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.*

De SVB hanteert bij de toepassing van artikel 4:5, eerste lid Awb geen vaste hersteltermijnen. Indien het recht op uitkering/pensioen door het ontbreken van aanvullende gegevens niet vastgesteld kan worden, gaat de SVB er echter van uit dat de aanvrager binnen een termijn van drie weken de noodzakelijke gegevens alsnog dient te overleggen. Gebeurt dat niet dan wordt besloten de aanvraag niet in behandeling te nemen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden kan, eventueel in overleg met de aanvrager, een andere termijn worden afgesproken. De SVB kan een langere termijn dan drie weken aanhouden, indien de aanvrager in het buitenland woont.

2 Vertegenwoordiging en machtiging: artikel 2:1 en artikel 2:2 Awb

Awb: art. 2:1

1. *Een ieder kan zich ter behartiging van zijn belangen in het verkeer met bestuursorganen laten bijstaan of door een gemachtigde laten vertegenwoordigen.*
2. *Het bestuursorgaan kan van een gemachtigde een schriftelijke machtiging verlangen.*

Awb: art. 2:2

1. *Het bestuursorgaan kan bijstand of vertegenwoordiging door een persoon tegen wie ernstige bezwaren bestaan weigeren.*
2. *De belanghebbende en de in het eerste lid bedoelde persoon worden van de weigering onverwijld schriftelijk in kennis gesteld.*
3. *Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van advocaten en procureurs.*

Ingeval de belanghebbende zich wil laten vertegenwoordigen door een gemachtigde verlangt de SVB altijd een machtiging, tenzij de vertegenwoordiger één van de volgende rechtshulpverleners is: een advocaat, een notaris of een medewerker van een door de overheid gesubsidieerde instelling voor rechtshulp. Evenmin verlangt de SVB een machtiging indien:

- de gemachtigde de partner van de aanvrager om kinderbijslag is en deze partner deel uitmaakt van het huishouden van de aanvrager en beiden in beginsel recht op kinderbijslag hebben;
- de gemachtigde de partner van de aanvrager om halfwezenuitkering is en beiden in beginsel als nabestaande in de zin van artikel 22, tweede lid Anw kunnen worden aangemerkt ter zake van de halfwees waaraan het recht op uitkering kan worden ontleend;
- de werkgever de aanvraag voor de vrijwillige verzekering voor een werknemer indient en daarvoor de premie betaalt. In de contacten tussen de SVB en de werknemer, die uit de vrijwillige verzekering voortvloeien, kan de werkgever als gemachtigde van de werknemer optreden.

Van de bevoegdheid op grond van artikel 2:2, eerste lid maakt de SVB alleen in uitzonderingsgevallen gebruik. Slechts indien sprake is van evidente en ernstige ondeskundigheid van de gemachtigde of als de gemachtigde een goede afhandeling van het beschikkingsproces belemmert, zal de SVB bijstand of vertegenwoordiging door die persoon weigeren.

3 Beslistermijnen: artikel 4:13 en artikel 4:15 Awb, artikelen 12, 13, 14, 15 en 16 Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten, en artikel 106, lid 2 Anw

Awb: art. 4:13

1. *Een beschikking dient te worden gegeven binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn of, bij het ontbreken van zulk een termijn, binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag.*
2. *De in het eerste lid bedoelde redelijke termijn is in ieder geval verstreken wanneer het bestuursorgaan binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag geen beschikking heeft gegeven, noch een kennisgeving als bedoeld in artikel 4:14 heeft gedaan.*

Awb: art. 4:15

De termijn voor het geven van een beschikking wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het bestuursorgaan krachtens artikel 4:5 de aanvrager uitnodigt de aanvraag aan te vullen, tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 12

Een beschikking ingevolge de Algemene Ouderdomswet wordt gegeven binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 13

Een beschikking ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet wordt gegeven binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 14

Een beschikking ingevolge de Algemene Kinderbijslagwet wordt gegeven binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 15

Indien in verband met het geven van een beschikking ingevolge een in de hoofdstukken I tot en met XI van dit besluit genoemde wet informatie is gevraagd aan een persoon of instantie buiten Nederland en om die reden de beschikking niet kan worden gegeven binnen de in genoemde hoofdstukken van dit besluit bepaalde termijnen, wordt die termijn verlengd met ten hoogste zes maanden en wordt de aanvrager van deze verlenging schriftelijk in kennis gesteld.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 16

Indien een beschikking ingevolge een in de hoofdstukken I tot en met XI van dit besluit genoemde wet niet binnen de in dit besluit bepaalde termijn kan worden gegeven, wordt de aanvrager hiervan schriftelijk in kennis gesteld onder vermelding van een redelijke termijn waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien.

Anw: art. 106, lid 2

Artikel 13 van het Besluit beslistermijnen sociale verzekeringen geldt voor beschikkingen ingevolge deze wet.

De beslistermijn vangt aan op het moment waarop het aanvraagformulier bij de SVB wordt ingediend. Indien de aanvraag via een buitenlands verbindingsorgaan ingediend wordt, begint de beslistermijn te lopen op het moment dat de SVB de aanvraag van het betreffende buitenlandse orgaan ontvangen heeft.

Het komt voor dat belanghebbenden erg vroeg zijn met de aanvraag om een pensioen of uitkering. De SVB geeft in dergelijke gevallen toepassing aan artikel 16 van het Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten. Uitgangspunt daarbij is dat de beschikking in ieder geval moet zijn verzonden voor de eerste dag van de maand waarin het recht op pensioen/uitkering ingaat.

4 Primaire beschikking

4.1 Zorgvuldige voorbereiding: artikel 2:4, artikel 3:2 en artikel 3:9 Awb

Awb: art. 2:4

1. *Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid.*
2. *Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.*

Awb: art. 3:2

Bij de voorbereiding van een besluit vergaart een bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.

Awb: art. 3:9

Indien een besluit berust op een onderzoek naar feiten en gedragingen dat door een adviseur is verricht, dient het bestuursorgaan zich ervan te vergewissen dat dit onderzoek op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden.

De SVB gaat als volgt met de in artikel 2:4 geformuleerde verplichting om:

- Medewerkers behandelen geen dossiers van persoonlijke bekenden. Indien een medewerker een dossier van een persoonlijke bekende ter behandeling voorgelegd krijgt, is de medewerker verplicht om het dossier over te dragen aan een collega.
- Indien een aanvrager verzoekt de aanvraag niet te laten behandelen door een bepaalde medewerker, omdat hij redenen meent te hebben om aan de onpartijdigheid van die medewerker te twijfelen, wordt dit verzoek in beginsel gehonoreerd. Een dergelijk verzoek moet schriftelijk en gemotiveerd bij de directeur van het betreffende districtskantoor ingediend worden. Indien een dergelijk verzoek mondeling tijdens een hoorzitting wordt gedaan wordt de hoorzitting verdaagd totdat op het verzoek door de directeur beslist is.

De SVB hanteert als uitgangspunt dat de eis van zorgvuldige voorbereiding van een besluit een zo maximaal mogelijk inzicht in de relevante feiten en de af te wegen belangen noodzakelijk maakt. De SVB stelt zich hiertoe actief op bij het vergaren van kennis van de betreffende feiten en belangen.

De SVB gaat ervan uit dat artikel 3:2 toelaat dat bij het treffen van beschikkingen op grond van artikel 16, tweede lid AOW, artikel 33, vierde lid Anw, artikel 14, derde lid AKW en artikel 7, vierde lid TOG (verlenging van de terugwerkende kracht van een aanvraag), de volgende procedure gevolgd wordt.

Door middel van een zogenaamde vooraankondiging wordt betrokkene op de hoogte gebracht van het voornemen van de SVB om een pensioen/uitkering toe

te kennen met een terugwerkende kracht van één jaar. Daarmee wordt er door de SVB in beginsel van uitgegaan dat er geen redenen zijn voor terugwerkende kracht over een langere periode. Betrokkene wordt uitgenodigd om, indien hij zich niet kan vinden in het voorstel, zijn bedenkingen binnen drie weken kenbaar te maken en daarbij aan te geven welke redenen hij aanwezig acht voor een terugwerkende kracht van langer dan één jaar. Voor cliënten die in het buitenland wonen, kan, afhankelijk van de woonplaats, een langere termijn gehanteerd worden. Indien de termijn waarbinnen de betrokkene kan reageren, verstreken is en de SVB geen reactie ontvangen heeft, wordt een primaire beslissing conform de vooraankondiging genomen. Reageert de betrokkene wel dan vindt nader onderzoek plaats. Op basis van het nader onderzoek wordt dan een definitieve beslissing genomen.

In de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen is gestipuleerd dat de SVB voor de medische aspecten van de beoordeling gebruik dient te maken van een adviseur. Hoewel niet in de wet voorgeschreven wordt door de SVB ook in het kader van de Anw en AKW gebruik gemaakt van een adviseur in situaties waarin een medische beoordeling mede ten grondslag licht aan de vaststelling van het recht op uitkering. Op de SVB rust dan de verplichting zich ervan te vergewissen dat het aan het advies ten grondslag liggende onderzoek op zorgvuldige wijze is geschied. Deze toetsing vindt plaats aan de hand van het advies. Blijkens vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep moet daaruit ten minste blijken op basis van welke gegevens het tot stand is gekomen en welke procedure bij de totstandkoming is gevolgd. Indien het advies niet geheel aan de gestelde eisen voldoet, als een aanvrager medische verklaringen produceert die het advies weerleggen of tegenspreken of als de aanvrager met aannemelijke verklaringen komt die in redelijkheid moeten leiden tot de conclusie dat het advies niet geheel op de juiste wijze tot stand is gekomen, dan verzoekt de SVB aan het adviesorgaan het advies aan te passen of uit te breiden.

4.2 Hoorplicht: artikel 4:7 en artikel 4:12 Awb

Awb: art. 4:7

1. *Voordat een bestuursorgaan een aanvraag tot het geven van een beschikking geheel of gedeeltelijk afwijst, stelt het de aanvrager in de gelegenheid zijn zienswijze naar voren te brengen indien:*
   a. *de afwijzing zou steunen op gegevens over feiten en belangen die de aanvrager betreffen, en*
   b. *die gegevens afwijken van gegevens die de aanvrager zelf ter zake heeft verstrekt.*
2. *Het eerste lid geldt niet indien sprake is van een afwijking van de aanvraag die slechts van geringe betekenis voor de aanvrager kan zijn.*

Awb: art. 4:12

– *Het bestuursorgaan kan toepassing van de artikelen 4:7 en 4:8 voorts achterwege laten bij een beschikking die strekt tot het vaststellen van een financiële verplichting of aanspraak indien:*

a. tegen die beschikking bezwaar kan worden gemaakt of administratief beroep kan worden ingesteld, en

b. de nadelige gevolgen na bezwaar of administratief beroep volledig ongedaan kunnen worden gemaakt.

De beslissingen van de SVB betreffen in het overgrote deel van de gevallen beschikkingen die onder de categorie, bedoeld in artikel 4:12 vallen. In de primaire fase ziet de SVB dan ook af van het horen van de aanvrager of eventuele andere belanghebbenden. Niettemin kan de SVB de belanghebbende horen in verband met de vereiste zorgvuldigheid bij de voorbereiding van beschikkingen.

4.3 Motiveringsplicht: artikel 4:16, artikel 4:17 en artikel 4:18 Awb

Awb: art. 4:16
Een beschikking dient te berusten op een deugdelijke motivering.

Awb: art. 4:17

1. *De motivering wordt vermeld bij de bekendmaking van de beschikking.*
2. *Daarbij wordt zo mogelijk vermeld krachtens welk wettelijk voorschrift de beschikking wordt gegeven.*
3. *Indien de motivering in verband met de vereiste spoed niet aanstonds bij de bekendmaking van de beschikking kan worden vermeld, verstrekt het bestuursorgaan deze zo spoedig mogelijk daarna.*

Awb: art. 4:18

1. *De vermelding van de motivering kan achterwege blijven indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daaraan geen behoefte bestaat.*
2. *Verzoekt een belanghebbende binnen een redelijke termijn echter om de motivering, dan wordt deze zo spoedig mogelijk verstrekt.*

Artikel 4:18, eerste lid laat toe dat, indien alle rechtsfeiten en omstandigheden volstrekt helder zijn en het recht vastgesteld wordt zonder vermindering of korting van het uitkeringsbedrag, volstaan kan worden met een eenvoudige toelichting en een uitgebreide verwijzing naar wettelijke voorschriften achterwege kan blijven. In plaats daarvan worden de van toepassing zijnde wet en (eventueel) het toegepaste verdrag genoemd. Verzoekt betrokkene op grond van 4:18, tweede lid om een uitgebreidere motivering dan verstrekt de SVB deze motivering binnen drie weken.

In die gevallen waarin niet alle rechtsfeiten en omstandigheden volstrekt helder zijn en/of het uitkeringsrecht wordt vastgesteld met een vermindering of korting van de uitkering, wordt de beslissing uitgebreider gemotiveerd. Ook beschikkingen waarin afgeweken wordt van de gegevens die door de cliënt zelf verstrekt zijn, herzieningsbeschikkingen en alle belastende beschikkingen (zoals terugvorderings-, boete- en maatregelbeschikkingen) worden uitgebreid gemotiveerd.

5 Bezwaarschriftprocedure

5.1 Vereisten inhoud bezwaarschrift: artikel 6:4, lid 1, artikel 6:5, leden 1 en 3 en artikel 6:6 Awb

Awb: art. 6:4, lid 1

Het maken van bezwaar geschiedt door het indienen van een bezwaarschrift bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen.

Awb: art. 6:5, leden 1 en 3

1. *Het bezwaar- of beroepschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:*
   a. *de naam en het adres van de indiener;*
   b. *de dagtekening;*
   c. *een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar of beroep is gericht;*
   d. *de gronden van het bezwaar of beroep.*
3. *Indien het bezwaar- of beroepschrift in een vreemde taal is gesteld en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar of beroep noodzakelijk is, dient de indiener zorg te dragen voor een vertaling.*

Awb: art. 6:6

Indien niet is voldaan aan artikel 6:5 of aan enig ander bij de wet gesteld vereiste voor het in behandeling nemen van bezwaar of beroep, kan dit niet ontvankelijk worden verklaard, mits de indiener de gelegenheid heeft gehad het verzuim te herstellen binnen een hem daartoe gestelde termijn.

De SVB hanteert drie weken als termijn voor het herstellen van het verzuim. Deze termijn wordt schriftelijk aan betrokkene medegedeeld. Indien de indiener daartoe het verzoek doet, kan deze termijn in overleg met betrokkene verlengd worden. Voor betrokkenen die in het buitenland wonen, kan, afhankelijk van de woonplaats, een langere termijn gehanteerd worden.

Van de bevoegdheid tot niet-ontvankelijkverklaring maakt de SVB, bij overschrijding van de hersteltermijn, gebruik in de volgende gevallen:
- De indiener laat na om een handtekening onder het bezwaarschrift te plaatsen.
- De indiener geeft niet aan tegen welk besluit bezwaar wordt gemaakt en het is niet mogelijk om dit op eenvoudige wijze te achterhalen.
- De indiener geeft geen enkele motivering in het bezwaarschrift en de motivering is ook niet op een andere wijze bekend bij de SVB.
- De indiener verzuimt een machtiging te overleggen in een geval waarin dit noodzakelijk is.

Ten aanzien van het bepaalde in het derde lid van artikel 6:5 zij nog opgemerkt dat deze bepaling derogeert aan artikel 84, vierde lid van Vo. 1408/71 en overeenkomstige bepalingen, opgenomen in bilaterale verdragen, op grond waarvan geschriften in bepaalde vreemde talen geaccepteerd moeten worden. De consequentie daarvan

is dat artikel 6:5, derde lid in dergelijke gevallen niet kan worden toegepast.

5.2 Indiening en intrekking bezwaarschrift

5.2.1 Termijnoverschrijding: artikel 6:7, artikel 6:8, lid 1, en artikel 6:11 Awb

Awb: art. 6:7
De termijn voor het indienen van een bezwaar- of beroepschrift bedraagt zes weken.

Awb: art. 6:8, lid 1
1. *De termijn vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt.*

Awb: art. 6:11
Ten aanzien van een na afloop van de termijn ingediend bezwaar- of beroepschrift blijft niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege indien redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest.

Indien een bezwaarschrift niet binnen de daarvoor gestelde termijn is ingediend verklaart de SVB het bezwaar niet-ontvankelijk indien het bezwaarschrift geen geldige reden voor de termijnoverschrijding bevat. Worden in het bezwaarschrift wel redenen gegeven voor de termijnoverschrijding dan wordt bekeken of de termijnoverschrijding verschoonbaar is of niet. Mede op grond van de jurisprudentie hanteert de SVB de volgende lijn. Van verschoonbaarheid van de termijnoverschrijding kan bijvoorbeeld sprake zijn in geval de indiener buiten diens schuld tijdelijk niet in staat is geweest kennis te nemen van de primaire beschikking en hij zo spoedig mogelijk nadat hij kennis heeft kunnen nemen van de beschikking bezwaar heeft aangetekend (zie bijvoorbeeld Pres. Rb Amsterdam 25 oktober 1994 en CRvB 5 januari 1996). Van verschoonbare termijnoverschrijding kan eveneens sprake zijn in geval van een geestelijke stoornis bij de indiener of het ontbreken van de bezwaarclausule onder de primaire beschikking. Nalatigheid van een gemachtigde of zaakwaarnemer vormt geen bijzondere omstandigheid op grond waarvan kan worden geoordeeld dat de indiener niet in verzuim is geweest (zie Rb 's-Hertogenbosch, 11 augustus 1994). Indien sprake is van een niet-verschoonbare termijnoverschrijding wordt overigens wel gekeken of er aanleiding bestaat om de primaire beschikking te herzien.

JURISPRUDENTIE:
Rb 's-Hertogenbosch 11 augustus 1994, JB 1995/2
Pres. Rb Amsterdam 25 oktober 1994, JB 1995/12
CRvB 5 januari 1996, AB 1996, 145

5.2.2 Ontvangstbevestiging: artikel 6:14 Awb

Awb: art. 6:14, lid 1

1. *Het orgaan waarbij het bezwaar- of beroepschrift is ingediend, bevestigt de ontvangst daarvan schriftelijk.*

Aan het verzenden van een ontvangstbevestiging zijn geen wettelijke termijnen gesteld. Het beleid van de SVB is de ontvangstbevestiging zo spoedig mogelijk doch uiterlijk na drie weken te versturen.

5.2.3 Schorsende werking: artikel 6:16 Awb

Awb: art. 6:16

Het bezwaar of beroep schorst niet de werking van het besluit waartegen het is gericht, tenzij bij of krachtens wettelijk voorschrift anders is bepaald.

In dit artikel is als hoofdregel vastgelegd dat het maken van bezwaar of het instellen van beroep niet leidt tot schorsing van rechtswege van het bestreden besluit. Deze bepaling laat echter onverlet dat de SVB in bepaalde gevallen kan beslissen de tenuitvoerlegging van de beschikking op te schorten in afwachting van de beslissing op bezwaar of beroep. De SVB is van oordeel dat dit aan de orde kan zijn indien het bezwaarschrift aanleiding geeft tot het voorlopig oordeel dat de primaire beschikking geen stand kan houden.

5.2.4 Fictieve weigering: artikel 6:20 Awb

Awb: art 6:20

1. *Indien het bezwaar of beroep is gericht tegen het niet tijdig nemen van een besluit, blijft het bestuursorgaan verplicht een besluit op de aanvraag te nemen.*
2. *Het in het eerste lid bepaalde geldt niet:*
   a. *gedurende de periode dat het bezwaar aanhangig is;*
   b. *na de beslissing op het bezwaar of beroep indien de indiener als gevolg daarvan geen belang meer heeft bij een besluit op de aanvraag.*
3. *Indien het bestuursorgaan een besluit op de aanvraag neemt, doet het daarvan onverwijld mededeling aan het orgaan waarbij het bezwaar of beroep tegen het niet tijdig beslissen aanhangig is.*
4. *Het bezwaar of beroep wordt geacht mede te zijn gericht tegen het besluit op de aanvraag, tenzij dat besluit aan het bezwaar of beroep geheel tegemoet komt.*
5. *De beslissing op het bezwaar of beroep tegen het besluit op de aanvraag kan echter worden verwezen naar een ander orgaan waarbij bezwaar of beroep tegen het besluit op de aanvraag aanhangig is, kan of kon worden gemaakt.*
6. *Het bezwaar of beroep tegen het niet tijdig beslissen op de aanvraag kan alsnog gegrond worden verklaard, indien de indiener van het bezwaar- of beroepschrift daarbij belang heeft.*

De SVB hanteert als uitgangspunt dat zij, hangende een bezwaarschriftprocedure gericht tegen een fictieve weigering, geen beslissing op de aanvraag neemt, tenzij de aanvrager daarbij een onmiskenbaar belang heeft. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de beslissing op een AOW-aanvraag is uitgebleven omdat er ten aanzien van een deel van het verzekeringstraject nog geen zekerheid bestaat. Voor de periode waarvan wel vaststaat dat betrokkene verzekerd is geweest kan het pensioen met een voorschotbeslissing worden toegekend zonder dat op de uitkomst van de bezwaarschriftprocedure behoeft te worden gewacht.

5.2.5 Intrekking: artikel 6:21 Awb

Awb: art. 6:21

1. *Het bezwaar of beroep kan schriftelijk worden ingetrokken.*
2. *Tijdens het horen kan de intrekking ook mondeling geschieden.*

Als de indiener van een bezwaarschrift telefonisch mededeelt dat hij het bezwaarschrift intrekt, wordt dit door de SVB schriftelijk bevestigd aan de belanghebbende.

5.3 Hoorplicht

5.3.1 Houden van een hoorzitting: artikel 7:2 en artikel 7:3 Awb

Awb: art. 7:2

1. *Voordat een bestuursorgaan op een bezwaar beslist, stelt het belanghebbenden in de gelegenheid te worden gehoord.*
2. *Het bestuursorgaan stelt daartoe in ieder geval de indiener van het bezwaarschrift op de hoogte alsmede de belanghebbenden die bij de voorbereiding van het besluit hun zienswijze naar voren hebben gebracht.*

Awb: art. 7:3

Van het horen van belanghebbenden kan worden afgezien indien:

a. *het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is,*
b. *het bezwaar kennelijk ongegrond is,*
c. *de belanghebbenden hebben verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord, of*
d. *aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.*

De SVB stelt de belanghebbende(n) in de gelegenheid te worden gehoord door betrokkene schriftelijk uit te nodigen voor een hoorzitting waarvan datum en tijdstip door de SVB zijn vastgesteld. Het horen vindt plaats in het kantoor dat het bezwaarschrift in behandeling heeft.

Ten aanzien van artikel 7:3, onder a zij verwezen naar § 5.1 (artikel 6:5, eerste en derde lid en artikel 6:6).

Indien in een bezwaarschrift geen enkele juridisch relevante grond wordt aangevoerd of indien een bezwaarschrift geen enkele aanleiding geeft voor het vermoeden dat is uitgegaan van onjuiste gegevens of dat de wet onjuist is toegepast verklaart de SVB het bezwaar zonder hoorzitting kennelijk ongegrond .

5.3.2 Indiening van stukken: artikel 7:4 Awb

Awb: art. 7:4

1. *Tot tien dagen voor het horen kunnen belanghebbenden nadere stukken indienen.*
2. *Het bestuursorgaan legt het bezwaarschrift en alle verder op de zaak betrekking hebbende stukken voorafgaand aan het horen gedurende ten minste een week voor belanghebbenden ter inzage.*
3. *Bij de oproeping voor het horen worden belanghebbenden gewezen op het eerste lid en wordt vermeld waar en wanneer de stukken ter inzage zullen liggen.*
4. *Belanghebbenden kunnen van deze stukken tegen vergoeding van ten hoogste de kosten afschriften verkrijgen.*
5. *Voor zover de belanghebbenden daarmee instemmen, kan toepassing van het tweede lid achterwege worden gelaten.*
6. *Het bestuursorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, toepassing van het tweede lid achterwege laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Van de toepassing van deze bepaling wordt mededeling gedaan.*
7. *Gewichtige redenen zijn in ieder geval niet aanwezig, voor zover ingevolge de Wet openbaarheid van bestuur de verplichting bestaat een verzoek om informatie, vervat in deze stukken, in te willigen.*
8. *Indien een gewichtige reden is gelegen in de vrees voor schade aan de lichamelijke of geestelijke gezondheid van een belanghebbende, kan inzage van de desbetreffende stukken worden voorbehouden aan een gemachtigde die hetzij advocaat hetzij arts is.*

Ten aanzien van de indiening en het ter inzage leggen van stukken ten behoeve van een hoorzitting hanteert de SVB de volgende beleidsregel. Belanghebbenden kunnen tot tien dagen voor het horen schriftelijke stukken indienen. Stukken die kort voor of tijdens de hoorzitting worden ingebracht door de cliënt of andere belanghebbende(n), worden in het onderzoek betrokken tenzij de stukken niet volledig op hun waarde kunnen worden geschat (bijvoorbeeld vanwege de omvang van de stukken). Indien de stukken die kort voor of tijdens de hoorzitting zijn ingebracht niet tijdens de hoorzitting kunnen worden onderzocht, gebeurt dit op een later tijdstip alsnog. Eventueel kan een tweede hoorzitting noodzakelijk zijn. In dit verband zij tevens verwezen naar de beleidsregel bij artikel 7:6 (zie § 5.3.4).

Aan de indiener van het bezwaarschrift wordt in de uitnodiging voor de hoorzitting in ieder geval medegedeeld dat de mogelijkheid bestaat om het hele dossier te komen inzien. Eventueel worden stukken meegestuurd.

Bij de beoordeling van de vraag of gewichtige redenen, genoemd in het zesde lid van artikel 7:4, aanwezig zijn, gaat de SVB uit van de in artikel 10, tweede lid, van

de Wet openbaarheid van bestuur genoemde uitzonderingen, zoals het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten en eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

5.3.3 Samenstelling van de hoorcommissie: artikel 7:5 Awb

Awb: art. 7:5

1. *Tenzij het horen geschiedt door of mede door het bestuursorgaan zelf dan wel de voorzitter of een lid daarvan, geschiedt het horen door:*
   a. *een persoon die niet bij de voorbereiding van het bestreden besluit betrokken is geweest, of*
   b. *meer dan een persoon van wie de meerderheid, onder wie degene die het horen leidt, niet bij de voorbereiding van het bestreden besluit betrokken is geweest.*
2. *Voor zover niet bij wettelijk voorschrift anders is bepaald, besluit het bestuursorgaan of het horen in het openbaar plaatsvindt.*

De voorwaarden vervat in artikel 7:5 zijn door de SVB als volgt uitgewerkt. De hoorcommissie bestaat uit minimaal twee en maximaal drie personen. Als hoofdregel geldt dat met twee personen wordt gehoord. Geen van beide personen die deel uitmaken van de hoorcommissie zijn bij de eerdere besluitvorming betrokken geweest. Slechts in uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld in zaken met een complex karakter, wordt met drie personen gehoord. Ook in gevallen waarin het een bezwaarschriftprocedure over een tegemoetkoming TOG betreft waarin het bezwaar is gericht tegen een indicatiestelling, bestaat de hoorcommissie uit drie personen. De hoorcommissie is dan namelijk uitgebreid met een arts. Deze arts is niet bij de eerdere advisering over de indicatiestelling betrokken geweest. In alle genoemde situaties wordt gegarandeerd dat de meerderheid van de leden van de hoorcommissie niet eerder bij de besluitvorming betrokken is geweest.

5.3.4 Horen van meerdere belanghebbenden: artikel 7:6 Awb

Awb: art. 7:6

1. *Belanghebbenden worden in elkaars aanwezigheid gehoord.*
2. *Ambtshalve of op verzoek kunnen belanghebbenden afzonderlijk worden gehoord, indien aannemelijk is dat gezamenlijk horen een zorgvuldige behandeling zal belemmeren of dat tijdens het horen feiten of omstandigheden bekend zullen worden waarvan geheimhouding om gewichtige redenen is geboden.*
3. *Wanneer belanghebbenden afzonderlijk zijn gehoord, wordt ieder van hen op de hoogte gesteld van het verhandelde tijdens het horen buiten zijn aanwezigheid.*
4. *Het bestuursorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, de toepassing van het derde lid achterwege laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Artikel 7:4, zesde lid, tweede volzin, zevende en achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.*

Van meerdere belanghebbenden is met name sprake indien het Landelijk Bureau

Inning Onderhoudsbijdragen de kinderbijslag of het wezenpensioen heeft aangevraagd of over de betaling heeft geadviseerd. De volgende personen worden dan voor de hoorzitting uitgenodigd:
- (een vertegenwoordiger van) het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen;
- de eigenlijke rechthebbende op de kinderbijslag die geen aanvraag heeft ingediend of de eigenlijke rechthebbende aan wie – op advies van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen – de uitbetaling niet plaatsvindt;
- degene aan wie de uitbetaling – op advies van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen – wel plaatsvindt.

In dergelijke situaties stelt de SVB als eis dat de belanghebbende die stukken voor de hoorzitting wil inbrengen, deze ten minste tien dagen van tevoren opstuurt, zodat deze gedurende een week ter inzage kunnen worden gelegd. De andere belanghebbenden hebben dan nog de gelegenheid om vóór de hoorzitting kennis te nemen van deze stukken. In dit verband zij tevens verwezen naar § 5.3.2. Of van de mogelijkheid om belanghebbenden afzonderlijk te horen gebruik wordt gemaakt, is ter beoordeling van de hoorcommissie. Ook als de hoorzitting al is begonnen en het blijkt in de loop van het gesprek wenselijk te zijn dat de belanghebbenden verder afzonderlijk worden gehoord, kan hiertoe alsnog worden besloten.

5.3.5 Hoorverslag: artikel 7:7 Awb

Awb: art 7:7
Van het horen wordt een verslag gemaakt. Indien een hoorzitting wordt gehouden, wordt op verzoek een kopie van het hoorverslag aan de belanghebbende(n) (of diens gemachtigde) gestuurd.

5.3.6 Nieuwe feiten of omstandigheden: artikel 7:9 Awb

Awb: art. 7:9
Wanneer na het horen aan het bestuursorgaan feiten of omstandigheden bekend worden die voor de op het bezwaarschrift te nemen beslissing van aanmerkelijk belang kunnen zijn, wordt dit aan belanghebbenden meegedeeld en worden zij in de gelegenheid gesteld daarover te worden gehoord.

Na de hoorzitting beoordeelt de SVB of er naar aanleiding van hetgeen tijdens het horen naar voren is gekomen nog nadere gegevens of stukken nodig zijn. Dit is met name het geval indien betrokkene nieuwe gegevens heeft verstrekt die geverifieerd moeten worden of indien de hoorcommissie betrokkene heeft toegezegd nog nader onderzoek te zullen verrichten. Hiervan wordt in het hoorverslag aantekening gemaakt. De resultaten van het nader onderzoek worden als bijlage bij het hoorverslag gevoegd. Als na het horen feiten of omstandigheden bekend worden – al dan niet als gevolg van een nader onderzoek – die voor de beschikking op het bezwaar

van aanmerkelijk belang kunnen zijn, wordt dit aan betrokkene medegedeeld en wordt hij in de gelegenheid gesteld daarover te worden gehoord.

5.4 Beslistermijnen: artikel 52 AOW, artikel 65 Anw, artikel 30 AKW, en artikel 7:10, leden 2, 3 en 4 Awb

AOW: art. 52

In afwijking van artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht beslist de Sociale Verzekeringsbank binnen dertien weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Anw: art. 65

In afwijking van artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht beslist de bank binnen dertien weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

AKW: art. 30

In afwijking van artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht beslist de Sociale Verzekeringsbank binnen dertien weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Awb: art. 7:10, leden 2, 3 en 4

2. *De termijn wordt opgeschort met ingang van de dag waarop de indiener verzocht is een verzuim als bedoeld in artikel 6:6 te herstellen, tot de dag waarop het verzuim is hersteld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.*
3. *Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan.*
4. *Verder uitstel is mogelijk voor zover de indiener van het bezwaarschrift daarmee instemt en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belang kunnen worden geschaad of ermee instemmen.*

Indien de SVB verder uitstel, zoals bedoeld in het vierde lid van artikel 7:10, wenselijk of noodzakelijk acht, wordt contact opgenomen met de indiener en eventuele andere belanghebbenden. Gemaakte afspraken worden altijd schriftelijk bevestigd tenzij uit overige gegevens en/of contacten voldoende duidelijk is dat de beslissing op het bezwaarschrift, met wederzijdse instemming, uitgesteld wordt.

5.5 Beslissing op het bezwaar

5.5.1 Heroverweging: artikel 7:11 Awb

Awb: art. 7:11

1. *Indien het bezwaar ontvankelijk is, vindt op grondslag daarvan een heroverweging van het bestreden besluit plaats.*
2. *Voor zover de heroverweging daartoe aanleiding geeft, herroept het bestuursorgaan het bestreden besluit en neemt het voor zover nodig in de plaats daarvan een nieuw besluit.*

Indien het bezwaar ontvankelijk is, vindt een heroverweging van het bestreden be-

sluit plaats. De SVB concentreert zich daarbij op dat aspect van de primaire beschikking waartegen bezwaar wordt gemaakt. Blijkt tijdens de behandeling van het bezwaar dat andere aspecten van de beschikking, waartegen geen bezwaar is ingediend, niet juist zijn, dan worden ook die aspecten in de beschikking op bezwaar opgenomen.

Indien bezwaar wordt gemaakt tegen een primaire beschikking ingevolgde de Anw of AKW waarbij medische aspecten een rol spelen, geldt het volgende. Als de belanghebbende medische verklaringen produceert die het advies waarop de SVB haar beslissing heeft gebaseerd weerleggen of tegenspreken of als de belanghebbende met aannemelijke verklaringen komt die in redelijkheid moeten leiden tot de conclusie dat het advies niet geheel op de juiste wijze tot stand is gekomen, vindt een nieuw onderzoek plaats door een andere arts en/of arbeidsdeskundige van het zelfde adviserende orgaan. Indien bezwaar wordt gemaakt tegen een primaire beschikking ingevolge de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen wordt door de bezwaarschriftcommissie, waartoe altijd een medicus behoort, beoordeeld of het bezwaar aanleiding geeft tot het inwinnen van nader advies dan wel het instellen van een nieuw onderzoek.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 26 juli 1994, JB 1994/219
Pres. Rb Den Haag 29 november 1994, AB 1995, 13
Pres. Rb Den Haag 26 januari 1995, JB 1995/54
Pres. CRvB 31 januari 1994, JB 1994/25

5.5.2 Motivering: artikel 7:12 Awb

Awb: **art. 7:12**

1. *De beslissing op het bezwaar dient te berusten op een deugdelijke motivering, die bij de bekendmaking van de beslissing wordt vermeld. Daarbij wordt, indien ingevolge artikel 7:3 van het horen is afgezien, tevens aangegeven op welke grond dat is geschied.*
2. *De beslissing wordt bekendgemaakt door toezending of uitreiking aan degenen tot wie zij is gericht. Betreft het een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden was gericht, dan wordt de beslissing bekend gemaakt op dezelfde wijze als waarop dat besluit bekend gemaakt is.*
3. *Zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van de beslissing wordt hiervan mededeling gedaan aan de belanghebbenden die in bezwaar of bij de voorbereiding van het bestreden besluit hun zienswijze naar voren hebben gebracht.*
4. *Bij de mededeling, bedoeld in het derde lid, is artikel 6:23 van overeenkomstige toepassing en wordt met het oog op de aanvraag van de beroepstermijn zo duidelijk mogelijk aangegeven wanneer de bekendmaking van de beslissing overeenkomstig het tweede lid heeft plaatsgevonden.*

De SVB geeft aan artikel 7:12, eerste lid op overeenkomstige wijze uitvoering als

aan de artikelen 4:16, 4:17 en 4:18 waar het de motiveringsplicht betreft. Dit impliceert dat de SVB bij een volledige tegemoetkoming aan het bezwaar, volstaat met een summiere motivering van de beslissing op bezwaar, met verwijzing naar het bezwaarschrift en de hoorzitting. Komt de beslissing op bezwaar niet of slechts ten dele tegemoet aan de bezwaren van de belanghebbende, dan motiveert de SVB de beslissing op bezwaar zodanig dat de belanghebbende inzicht geboden wordt in de gronden waarop de beslissing op bezwaar berust.

6 Schadevergoeding

6.1 Criteria voor de toekenning van schadevergoeding: artikel 8:73 Awb

Awb: art. 8:73

1. *Indien de rechtbank het beroep gegrond verklaart, kan zij, indien daarvoor gronden zijn, op verzoek van een partij de door haar aangewezen rechtspersoon veroordelen tot vergoeding van de schade die die partij lijdt.*
2. *Indien de rechtbank de omvang van de schadevergoeding bij haar uitspraak niet of niet volledig kan vaststellen, bepaalt zij in haar uitspraak dat ter voorbereiding van een andere uitspraak daarover het onderzoek wordt heropend. De rechtbank bepaalt daarbij op welke wijze het onderzoek wordt voortgezet.*

Indien een belanghebbende schade meent te hebben geleden ten gevolge van het handelen van de SVB zijn er verschillende wegen waarlangs hij schadevergoeding kan vorderen. Dit kan via de administratieve rechter op grond van de Awb en via de burgerlijke rechter op grond van het BW. Veelal gaat aan een dergelijke vordering een rechtstreeks verzoek aan de SVB tot schadevergoeding vooraf (zie CRvB 28 juli 1994). Vooral voor laatstbedoelde gevallen heeft de SVB het volgende schadevergoedingsbeleid ontwikkeld. Uitgangspunt van dit beleid is dat aan de schadeplichtigheid een onrechtmatige daad van de SVB ten grondslag dient te liggen. Op grond van de uitspraak van de Hoge Raad van 12 juni 1992 is met de vernietiging door de rechter van de beschikking van de SVB de onrechtmatige daad van de SVB komen vast te staan. Hieruit leidt de SVB af dat de SVB slechts gehouden is zelf een schadevergoeding toe te kennen indien een beschikking is vernietigd en de rechter geen uitspraak heeft gedaan over schadevergoeding op grond van artikel 8:73 Awb of indien beroep is ingesteld, doch de SVB het niet op een rechterlijke uitspraak aan wil laten komen omdat de SVB zelf bij nader inzien van oordeel is dat het besluit in strijd met het recht is genomen.

Er wordt derhalve in beginsel geen schadevergoeding uitbetaald vanwege gestelde onrechtmatigheid van een beschikking indien tegen die beschikking geen beroep is ingesteld. Dit geldt ook indien geen beroep doch slechts bezwaar is ingesteld. De SVB maakt dan immers gebruik van de wettelijke mogelijkheid de eigen beslissing binnen een bepaalde termijn op verzoek van de belanghebbende te heroverwegen. Een uitzondering op deze regel geldt slechts voor de situatie waarin de primaire besluitvorming dermate ernstige gebreken vertoont, dat gezegd moet worden dat de SVB tegen beter weten in een onrechtmatig primair besluit heeft genomen (zie CRvB 24 januari 1995).

Indien een verzoek om schadevergoeding in beginsel voor toewijzing in aanmerking komt, fungeren de bepalingen uit het BW over schadevergoeding wegens onrechtmatige daad bij de beoordeling van het verzoek als leidraad (zie bijvoorbeeld CRvB 30 maart 1995 en 9 januari 1996). Getoetst wordt of sprake is van schuld (zie

CRvB 9 augustus 1994 en 24 april 1996), causaliteit, of de belanghebbende(n) een bepaald voordeel heeft verkregen door de onrechtmatige daad van de SVB waardoor de schadevergoeding gematigd moet worden en of de schade beperkt had kunnen worden. Een schadepost die een gevolg is van een vernietigde beschikking en die voor vergoeding in aanmerking kan komen is in ieder geval de gederfde rente (zie CRvB 6 augustus 1997). Eventuele andere schadeposten zullen slechts voor vergoeding in aanmerking komen voor zover de verzoeker om vergoeding daarvan verzoekt en de geleden schade kan aantonen. Uit de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep (bijvoorbeeld 16 april 1996 en 18 juni 1996) leidt de SVB af dat van vergoeding van immateriële schade niet snel sprake kan zijn.

Gederfde rente wordt door de SVB vergoed vanaf de datum waarop de vernietigde beschikking is genomen op basis van de bepalingen omtrent wettelijke rente in het BW. De rente wordt berekend over het bruto-bedrag dat op dat moment verschuldigd is en de bedragen die na die datum verschuldigd worden (zie HR 24 juni 1994 en CRvB 30 maart 1995).

In gevallen waarin de SVB gevraagd wordt om schade te vergoeden wegens het verwijtbaar te laat betalen van pensioen of kinderbijslag zonder dat de beschikking is vernietigd kent de SVB een vergoeding toe op basis van de bepalingen in het BW betreffende wettelijke rente.

JURISPRUDENTIE:
HR 12 juni 1992, RvdW 1992, 166
CRvB 28 juli 1994, AB 1995, 133
CRvB 9 augustus 1994, RSV 1995/21
CRvB 24 januari 1995, AB 1995, 233 en JB 1995/47
HR 24 juni 1994, NJ 1994, 596
CRvB 30 maart 1995,AB 1995, 334
CRvB 9 januari 1996, JB 1996/36
CRvB 16 april 1996, JB 1996/117
CRvB 18 juni 1996, AB 1996, 97
CRvB 24 april 1996, AB 1996, 428
CRvB 6 augustus 1997, AB 1997, 392

6.2 Vergoeding van proceskosten in de bezwaarfase: artikel 8:75, leden 1 en 3, en artikel 8:75a, lid 1 Awb

Awb: art. 8:75, leden 1 en 3

1. *De rechtbank is bij uitsluiting bevoegd een partij te veroordelen in de kosten die een andere partij in verband met de behandeling van het beroep bij de rechtbank redelijkerwijs heeft moeten maken. Een natuurlijke persoon kan slechts in de kosten worden veroordeeld in geval van kennelijk onredelijk gebruik van procesrecht. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de kosten waarop een veroordeling als bedoeld in de*

eerste volzin uitsluitend betrekking kan hebben en over de wijze waarop bij de uitspraak het bedrag wordt vastgesteld.

3. *Indien een bestuursorgaan in de kosten wordt veroordeeld, wijst de rechtbank de rechtspersoon aan die de kosten moet vergoeden.*

Awb: art. 8:75a, lid 1

1. *In geval van intrekking van het beroep omdat het bestuursorgaan geheel of gedeeltelijk aan de indiener van het beroepschrift is tegemoetgekomen, kan het bestuursorgaan op verzoek van de indiener bij afzonderlijke uitspraak met toepassing van artikel 8:75 in de kosten worden veroordeeld. Het verzoek wordt gedaan tegelijk met de intrekking van het beroep. Indien aan dit vereiste niet is voldaan wordt het verzoek niet-ontvankelijk verklaard.*

In de Awb is niet voorzien in een vergoeding van proceskosten in de bezwaarfase. Ook in het op grond van artikel 8:75, eerste lid getroffen Besluit proceskosten bestuursrecht komen de proceskosten, gemaakt in de bezwaarfase niet voor als zijnde kosten die voor vergoeding in aanmerking komen. Kosten van rechtsbijstand welke door een belanghebbende in een bezwaarschriftprocedure zijn gemaakt, worden door de SVB dan ook niet vergoed. Een uitzondering geldt blijkens jurisprudentie (CRvB 24 januari 1995) slechts voor de situatie waarin de primaire besluitvorming van de SVB dermate ernstige gebreken vertoont, dat gezegd moet worden dat de SVB tegen beter weten in een onrechtmatig primair besluit heeft genomen. Schadevergoeding vindt dan plaats op grond van art. 8:73. De SVB toetst in de lijn van de uitspraak van de Hoge Raad van 17 november 1989 in dat geval zowel de redelijkheid van het inroepen van rechtsbijstand als de redelijkheid van de hoogte van de kosten van de rechtsbijstand.

JURISPRUDENTIE:
HR 17 november 1989, AB 1990, 81
CRvB 24 januari 1995, AB 1995, 233 en JB 1995/47

7 Herziening van beschikkingen: artikel 6:18 Awb

Awb: art. 6:18

1. *Het aanhangig zijn van bezwaar of beroep tegen een besluit brengt geen verandering in een los van het bezwaar of beroep reeds bestaande bevoegdheid tot intrekking of wijziging van dat besluit.*
2. *Gaat het bestuursorgaan tot intrekking of wijziging van het bestreden besluit over, dan doet het daarvan onverwijld mededeling aan het orgaan waarbij het bezwaar of beroep aanhangig is.*
3. *Na de intrekking of wijziging mag het bestuursorgaan, zolang het bezwaar of beroep aanhangig blijft, geen besluit nemen waarvan de inhoud of strekking met het oorspronkelijke besluit overeenstemt, tenzij:*
   a. *gewijzigde omstandigheden dit rechtvaardigen en*
   b. *het bestuursorgaan daartoe los van het bezwaar of beroep ook bevoegd zou zijn geweest.*
4. *Een bestuursorgaan doet van een besluit als bedoeld in het derde lid onverwijld mededeling aan het orgaan waarbij het bezwaar of beroep aanhangig is.*

De SVB maakt van de bevoegdheid op grond van artikel 6:18 Awb vooral gebruik indien beroep is ingesteld en er aanleiding bestaat voor het nemen van een nieuwe beschikking. Dat kan het geval zijn indien zich hangende het beroep nieuwe feiten of omstandigheden voordoen of indien de SVB tot het inzicht komt dat het besluit waartegen het beroep is ingesteld niet juist is. De SVB maakt hangende bezwaar terughoudend gebruik van de bevoegdheid een primaire beschikking in te trekken of te wijzigen (zie § 5.5).

Deel 4: Internationaal

1 EG-Verordeningen

1.1 Algemene bepalingen

1.1.1 Personele werkingssfeer: artikel 2, artikel 1, aanhef en onder a, bijlage I, onderdeel I, onder J Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 2

1. *Deze verordening is van toepassing op werknemers of zelfstandigen op wie de wetgeving van één of meer Lid-Staten van toepassing is of geweest is, en die onderdanen van één der Lid-Staten, dan wel op het grondgebied van één der Lid-Staten wonende staatlozen of vluchtelingen zijn, alsmede op hun gezinsleden en op hun nagelaten betrekkingen.*
2. *Voorts is deze verordening van toepassing op nagelaten betrekkingen van werknemers of zelfstandigen op wie de wetgeving van één of meer Lid-Staten van toepassing is geweest, ongeacht de nationaliteit van deze werknemers of zelfstandigen, wanneer hun nagelaten betrekkingen onderdanen van één der Lid-Staten dan wel op het grondgebied van één der Lid-Staten wonende staatlozen of vluchtelingen zijn.*
3. *Deze verordening is van toepassing op ambtenaren en op personeel dat volgens de toepasselijke wetgeving met hen gelijkgesteld is, voor zover zij onderworpen zijn of geweest zijn aan de wettelijke regelingen van een Lid-Staat, waarop deze verordening van toepassing is.*

Vo. 1408/71: art. 1, aanhef en onder a

Voor de toepassing van deze verordening:

a. *wordt onder "werknemer" en onder "zelfstandige" respectievelijk verstaan ieder:*
   i) *die verplicht of vrijwillig voortgezet verzekerd is tegen een of meer gebeurtenissen, behorende tot de takken van een stelsel van sociale zekerheid dat op werknemers of zelfstandigen van toepassing is;*
   ii) *die in het kader van een stelsel van sociale zekerheid dat voor alle ingezetenen of voor de gehele beroepsbevolking geldt, verplicht verzekerd is tegen één of meer gebeurtenissen behorende tot de takken van sociale zekerheid waarop deze verordening van toepassing is;*
      - *wanneer hij door de wijze van beheer of van financiering van dit stelsel als werknemer of zelfstandige kan worden onderkend, dan wel*
      - *indien dergelijke criteria niet aanwezig zijn, wanneer hij verplicht of vrijwillig voortgezet verzekerd is tegen een andere in bijlage I omschreven gebeurtenis, in het kader van een voor werknemers of zelfstandigen ingesteld stelsel of onder iii) bedoeld stelsel, dan wel, bij gebreke van zulk een stelsel in de betrokken Lid-Staat, wanneer hij beantwoordt aan de in bijlage I gegeven definitie;*
   iii) *die in het kader van een stelsel voor sociale zekerheid dat volgens de in bijlage I vastgestelde criteria op uniforme wijze is georganiseerd ten behoeve van de gehele platte-*

landsbevolking, verplicht verzekerd is tegen meerdere gebeurtenissen behorende tot de takken van sociale zekerheid waarop deze verordening van toepassing is;

iv) die, in het kader van een stelsel van sociale zekerheid van een Lid-Staat, ingesteld voor werknemers of voor zelfstandigen of voor alle ingezetenen of voor bepaalde categorieën ingezetenen, vrijwillig verzekerd is tegen één of meer gebeurtenissen behorende tot de takken van sociale zekerheid waarop deze verordening van toepassing is:
- *indien hij al dan niet in loondienst werkzaam is, of*
- *indien hij tevoren in het kader van een voor werknemers of zelfstandigen ingesteld stelsel van dezelfde Lid-Staat verplicht verzekerd is geweest tegen dezelfde gebeurtenis;*

Vo. 1408/71: bijlage I, onderdeel I, onder J

Als zelfstandige in de zin van artikel 1, onder a), ii), van de verordening wordt aangemerkt degene die anders dan in dienstbetrekking zijn beroepswerkzaamheden uitoefent.

1.1.1.1 Verplaatsingscriterium

De officiële benaming van Verordening (EEG) nr. 1408/71 (Vo. 1408/71) verwijst naar werknemers en zelfstandigen, alsmede hun gezinsleden, "die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen". In het arrest Petit is door het HvJ EG bepaald dat de verordening geen toepassing kan vinden in zuiver nationale situaties. Er dient sprake te zijn van enig intra-communautair aanknopingspunt. De SVB gaat ervan uit dat een dergelijk aanknopingspunt reeds bestaat als de situatie van een persoon, wat de woon- of verblijfplaats, of de plaats van verrichting van de beroepsactiviteiten betreft, een of meer grensoverschrijdende aspecten in zich draagt. Bijvoorbeeld, een in Nederland woonachtige Nederlander verricht tijdelijk werkzaamheden in een andere Lid-Staat.

De bepalingen van titel II van de verordening zijn alleen van toepassing voor zover de actuele casus van een persoon grensoverschrijdende elementen bevat. Wat de toepasselijkheid van de overige bepalingen in de verordening betreft, zoals vervat in titel I en titel III, volstaat het reeds dat de werknemer of zelfstandige in de zin van de verordening zich in het verleden als actieve heeft verplaatst binnen de Gemeenschap.

Voor de toepassing van de hoofdstukken 7 en 8 van titel III van de verordening (gezinsbijslagen) is reeds aan het verplaatsingscriterium voldaan als de rechthebbende werkzaam of woonachtig is in een andere Lid-Staat dan het woonland van het gezinslid waarvoor gezinsbijslagen worden verkregen.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 19 maart 1964, zaak 75/63 (Unger), Jur. 1964, 371
HvJ EG 11 maart 1965, zaak 31/64 (Bertholet), Jur. 1965, 108
HvJ EG 12 november 1969, zaak 27/69 (Entr'aide médicale), Jur. 1969, 405
HvJ EG 16 maart 1978, zaak 115/77 (Laumann), Jur. 1978, 805

HvJ EG 4 juli 1985, zaak 104/84 (Kromhout), Jur. 1985, 2205
HvJ EG 22 september 1992, zaak C-153/91 (Petit), Jur. 1992, I-4973

1.1.1.2 *Werknemers- en zelfstandigenbegrip*

Artikel 1, onder a is niet alleen van belang voor de vraag welke personen in de hoedanigheid van werknemer of zelfstandige onder de personele werkingssfeer van de verordening vallen, maar ook voor de afbakening van het werknemersbegrip enerzijds en het zelfstandigenbegrip anderzijds. Deze laatste afbakening is relevant aangezien Vo. 1408/71 voor de onderscheiden categorieën van personen zowel in titel II als in titel III afzonderlijke bepalingen kent.

In bijlage I, onderdeel I, onder J Vo. 1408/71 is specifiek voor Nederland bepaald dat als zelfstandige in de zin van artikel 1, onder a, ii), van de verordening wordt aangemerkt ieder die anders dan in dienstbetrekking zijn beroepswerkzaamheden uitoefent.

Voor beantwoording van de vraag wie geacht wordt in dienstbetrekking zijn beroepswerkzaamheden uit te oefenen, wordt door de SVB zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de criteria zoals die zijn ontwikkeld onder de vigeur van de Wet op de Loonbelasting 1964. Degene die op grond van deze criteria niet geacht kan worden in dienstbetrekking te staan, maar die wel beroepswerkzaamheden uitoefent, wordt aangemerkt als zelfstandige.

Het begrip "beroepswerkzaamheden" wordt ruim uitgelegd. Het is niet noodzakelijk dat de zelfstandige een rechtstreekse geldelijke tegenprestatie voor zijn werkzaamheden ontvangt. Het volstaat dat de betrokkene in het kader van zijn werkzaamheden vergoedingen ontvangt die hem geheel of gedeeltelijk in staat stellen in zijn levensonderhoud te voorzien, ook indien dergelijke vergoedingen door derden worden opgebracht. Geestelijken die worden onderhouden door hun gemeente, vallen aldus onder het zelfstandigenbegrip. Overigens acht de SVB de criteria zoals beschreven in § 2.4.2.1 van deel II ter zake van de invulling van het begrip arbeid van overeenkomstige toepassing.

Ten aanzien van commissarissen van besloten en naamloze vennootschappen wordt de volgende lijn gehanteerd. Indien de arbeidsverhouding van de commissaris uitsluitend bestaat uit het houden van toezicht op de directie of het bestuur, wordt aangenomen dat geen sprake is van een dienstbetrekking. De commissaris valt dan niet onder het werknemersbegrip van de verordening, maar onder het zelfstandigenbegrip. Of de activiteiten louter van toezichthoudende aard zijn, kan onder andere blijken uit de omvang van de werkzaamheden. Een uitsluitend toezichthoudende commissaris vervult zijn functie in de regel als een nevenbetrekking (enkele dagen per jaar). In het minder vaak voorkomende geval dat een commissaris tevens een wezenlijke bestuurs- of directietaak heeft – dus tevens is belast met een deel van de bedrijfsvoering -, wordt wel een dienstbetrekking aangenomen.

In die situatie wordt de commissaris als werknemer in de zin van de verordening aangemerkt.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 23 oktober 1986, zaak 300/84 (Van Roosmalen), Jur. 1986, 3097
CRvB 11 mei 1988, RSV 1989/10
CRvB 22 oktober 1993, RSV 1994/70

1.1.1.3 Postactieven

Blijkens de tekst van artikel 2 is de verordening van toepassing op werknemers en zelfstandigen op wie de wetgeving van een of meer Lid-Staten van toepassing is of geweest is. De SVB gaat ervan uit dat de toevoeging van de woorden "geweest is" met zich meebrengt dat de personele werkingssfeer van de verordening zich mede uitstrekt tot diegenen die in het verleden de hoedanigheid van werknemer of zelfstandige in de zin van artikel 1, onder a) hebben gehad, maar deze hoedanigheid niet langer hebben. Deze groep wordt hierna aangeduid met de term 'postactieven'. Postactieven kunnen zich op alle bepalingen van de verordening beroepen, tenzij uit de bewoordingen van en de samenhang tussen deze bepalingen blijkt dat het toepassingsgebied een beperkter strekking heeft. Bepalingen met een beperkter toepassingsgebied komen onder meer voor in titel II Vo. 1408/71 inzake de vaststelling van de toe te passen wetgeving. Uit de samenhang tussen artikel 13, tweede lid, onder f en de overige in deze titel opgenomen conflictregels kan worden afgeleid dat deze overige conflictregels uitsluitend betrekking hebben op actieve personen die al dan niet in loondienst werkzaam zijn. (Zie verder over deze problematiek § 1.2.3). Ook kan worden opgemerkt dat sommige bepalingen in de hoofdstukken 1 (ziekte en moederschap), 5 (uitkeringen bij overlijden) en 7 (gezinsbijslagen) van titel III uitsluitend toepassing vinden op werknemers en zelfstandigen met uitsluiting van pensioen- en rentetrekkers. Voor deze laatste groep zijn in deze hoofdstukken bijzondere bepalingen opgenomen.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 27 oktober 1971, zaak 23/71 (Janssen), Jur. 1971, 859
HvJ EG 29 september 1976, zaak 17/76 (Brack), Jur. 1976, 1429
HvJ EG 22 mei 1980, zaak 143/79 (Walsh), Jur. 1980, 1639
HvJ EG 21 februari 1991, zaak 245/88 (Daalmeijer), Jur. 1991, I-555

1.1.1.4 Afgeleide-rechtenleer

Blijkens de tekst van artikel 2, eerste lid Vo. 1408/71 vallen onder deze verordening ook gezinsleden en nabestaanden van werknemers en zelfstandigen. Aanvankelijk is de SVB, in navolging van de jurisprudentie van het HvJ EG, ervan uitgegaan dat gezinsleden en nabestaanden van een werknemer of zelfstandige zich slechts op de verordening kunnen beroepen voor zover het gaat om regelingen die een recht waarborgen dat kan worden aangemerkt als een van de werknemer of zelfstandige

afgeleid recht dat regeling vindt in Vo. 1408/71. Deze interpretatie wordt ook wel aangeduid als de 'afgeleide-rechtenleer'. In zijn arrest van 30 april 1996, zaak C-308/93 (Cabanis) is het HvJ EG echter deels van de afgeleide-rechtenleer teruggekomen. Voor wat betreft de werking in de tijd is door het Hof bepaald dat op het arrest Cabanis geen beroep kan worden gedaan tot staving van aanspraken op uitkering met betrekking tot vóór de datum van de uitspraak gelegen tijdvakken, tenzij het gaat om personen die vóór die datum een rechtsvordering of daarmee gelijk te stellen vordering hebben ingediend.De SVB gaat er op grond van dit arrest van uit dat gezinsleden en nagelaten betrekkingen van een werknemer of zelfstandige zich, ook met het oog op aanspraken die niet als een van de werknemer of zelfstandige afgeleid recht kunnen worden beschouwd, met ingang van 30 april 1996 in ieder geval kunnen beroepen op het in artikel 3 Vo. 1408/71 vervatte beginsel van gelijke behandeling naar nationaliteit. Bij de beoordeling van het recht op overgangsvoordelen ingevolge de AOW (zie Deel II, & 4.1.3.1) en bij de vaststelling van de premie voor de vrijwillige AOW/Anw-verzekering moeten deze gezinsleden en nagelaten betrekkingen op gelijke wijze worden behandeld als Nederlanders. Op bepalingen van Vo. 1408/71 die naar hun tekst of strekking uitsluitend betrekking hebben op werknemers of zelfstandigen kunnen gezinsleden en nagelaten betrekkingen ook na dit arrest geen beroep doen. De afgeleide-rechtenleer heeft geen betekenis voor de Samenwerkingsovereenkomsten tussen de EU en Algerije, Marokko en Tunesië (zie § 2.2).

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 23 november 1976, zaak 40/76 (Kermaschek), Jur. 1976, 1669
HvJ EG 27 mei 1993, zaak C-310/91 (Schmid), Jur. 1993, I-3011
HvJ EG 30 april 1996, zaak C-308/93 (Cabanis), RSV-aktueel 1996, 21

1.1.2 Temporele werkingssfeer: artikel 94, lid 2, artikel 95, lid 2 en artikel 95 bis, lid 2 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 94, lid 2

2. *Voor de vaststelling van de aan deze verordening te ontlenen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering, alsmede eventueel met elk tijdvak van arbeid of wonen, dat krachtens de wetgeving van een Lid-Staat vóór 1 oktober 1972 of vóór de datum van haar toepassing op het grondgebied van deze Lid-Staat of op een deel van het grondgebied van deze Staat is vervuld.*

Vo. 1408/71: art. 95, lid 2

2. *Voor de vaststelling van de aan deze verordening te ontlenen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering alsmede eventueel met elk tijdvak van arbeid, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, dat krachtens de wetgeving van een Lid-Staat vóór 1 juli 1982 of vóór de datum waarop deze verordening van toepassing wordt op het grondgebied van deze Lid-Staat of op een deel van het grondgebied van deze Staat is vervuld.*

Vo. 1408/71: art. 95 bis, lid 2

2. *Voor de bepaling van de aan Verordening (EEG) nr. 1248/92 te ontlenen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering of van wonen dat krachtens de wetgeving van een Lid-Staat vóór 1 juni 1992 is vervuld.*

Vo. 1408/71: art. 95 ter, lid 2

2. *De tijdvakken van wonen of van beroepswerkzaamheden als werknemer of zelfstandige die vóór 1 juni 1992 op het grondgebied van een Lid-Staat zijn vervuld, worden in aanmerking genomen voor de vaststelling van de aanspraken overeenkomstig Verordening (EEG) nr. 1247/92.*

In de artikelen 94 tot en met 95 ter van Vo. 1408/71 is het overgangsrecht opgenomen. Artikel 94 bevat het overgangsregime per 1 oktober 1972 voor werknemers en artikel 95 het overgangsregime per 1 juli 1982 voor zelfstandigen. In artikel 95 bis is het overgangsregime neergelegd betreffende de toepassing van de nieuwe verordeningsvoorschriften op het gebied van de vaststelling en berekening van pensioenen. Art. 95 ter bevat het overgangsrecht inzake bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties.

Op grond van artikel 94, tweede lid, worden tijdvakken van verzekering of van arbeid of wonen, vervuld vóór de inwerkingtreding van de verordening of vóór de datum van toetreding van een Lid-Staat, bij de vaststelling van prestaties in aanmerking genomen. In artikel 95, tweede lid, artikel 95 bis, tweede lid en artikel 95 ter, tweede lid is eenzelfde regeling opgenomen. De SVB gaat ervan uit dat bovengenoemde bepalingen geen terugwerkende kracht verlenen aan de conflictregels van titel II in zoverre die de nationale verzekeringsbepalingen beïnvloeden. Deze bepalingen voorzien slechts in de erkenning en bescherming van verkregen rechtgevende tijdvakken doordat ze regelen dat alle tijdvakken vóór de inwerkingtreding van de verordening die krachtens enige nationale wetgeving van een Lid-Staat als 'rechtgevende tijdvakken' worden erkend, in aanmerking worden genomen voor de vaststelling van de aan de verordening te ontlenen rechten.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 12 oktober 1978, zaak 10/78 (Belbouab), Jur. 1978, 1915
CRvB 14 mei 1991, PS 1991/624
CRvB 17 december 1993, AB 1994, 392

1.1.3 Verhouding met overig internationaal recht: artikel 6 en artikel 7 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 6

Deze verordening treedt, onder voorbehoud van het bepaalde in de artikelen 7, 8, en 46, lid 4, wat de personele zowel als de materiële werkingssfeer betreft, in de plaats van elk verdrag inzake sociale zekerheid dat:

a) hetzij uitsluitend voor twee of meer Lid-Staten verbindend is;

b) hetzij voor ten minste twee Lid-Staten en één of meer andere Staten verbindend is, voor zover het gevallen betreft, welke geregeld kunnen worden zonder tussenkomst van enig orgaan van één dezer laatstgenoemde Staten.

Vo. 1408/71: art. 7

1. *Deze verordening laat onverlet de verplichtingen welke voortvloeien uit: a) enig door de Internationale Arbeidsconferentie aanvaard verdrag, dat na bekrachtiging door één of meer Lid-Staten aldaar in werking is getreden; b) de Europese interimovereenkomsten van 11 december 1953 inzake sociale zekerheid, gesloten tussen de Staten welke lid zijn van de Raad van Europa.*
2. *Ongeacht het bepaalde in artikel 6 blijven van toepassing:*
   a) *de Verdragen van 27 juli 1950 en van 30 november 1979 betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden;*
   b) *het Europese Verdrag van 9 juli 1956 betreffende de sociale zekerheid van arbeiders werkzaam bij het internationale vervoer;*
   c) *de in bijlage III vermelde bepalingen van verdragen inzake sociale zekerheid.*

Uit rechtspraak van het HvJ EG volgt dat het in artikel 6 van Vo. 1408/71 neergelegde beginsel dat Gemeenschapsverordeningen in de plaats treden van de bepalingen van tussen Lid-Staten gesloten verdragen inzake sociale zekerheid, een dwingend karakter heeft dat geen uitzonderingen toelaat buiten de gevallen die in de verordening uitdrukkelijk zijn genoemd, ook niet indien die verdragen voor degenen op wie zij van toepassing zijn, tot hogere uitkeringen zouden leiden dan uit de verordeningen voortvloeien. Het HvJ EG heeft echter tevens bepaald dat substitutie van tussen Lid-Staten gesloten overeenkomsten door de verordeningen niet tot gevolg heeft dat de betrokkene sociale-zekerheidsvoordelen verliest die hij heeft opgebouwd onder vigeur van een dergelijke overeenkomst vóór de inwerkingtreding van de verordeningen. Mede in het licht van de gezamenlijke rechtspraak van het HvJ EG en de CRvB gaat de SVB ervan uit dat deze voordelen blijven behouden indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- dat de toepassing van de betreffende overeenkomst tot een voor betrokkene gunstiger situatie leidt dan toepassing van de verordening;
- dat de betrokkene vóór het moment van substitutie van de betreffende overeenkomst door de verordening rechten onder deze overeenkomst heeft opgebouwd. Aan het vereiste dat rechten zijn opgebouwd onder het oude bilaterale verdrag is voldaan indien ten minste de volgende voorwaarden zijn vervuld:
- dat de betrokkene vóór het moment van substitutie van de betreffende overeenkomst door de verordening was aangesloten bij een nationale wettelijke regeling van een Lid-Staat die onder de materiële werkingssfeer van deze overeenkomst viel; en
- dat die aansluiting mede bepalend is voor de berekening van de aanspraak welke aan de toepassing van de overeenkomst kon worden ontleend.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 7 juni 1973, zaak 82/72 (Walder), Jur. 1973, 599

HvJ EG 7 februari 1991, zaak C-227/89 (Rönfeldt), Jur. 1991, I-323
CRvB 10 maart 1995, RSV 1996/105
HvJ EG 9 november 1995, zaak C-475/93 (Thévenon), Jur. 1995, I-3832

1.2 Vaststelling van de toe te passen wetgeving

1.2.1 Voorrang van de conflictregels boven nationale verzekeringsvoorwaarden: artikel 12, lid 1 Vo. 3/58 en artikel 13, lid 1 Vo. 1408/71

Vo. 3/58: **art. 12, lid 1**

1. *Onverminderd de bepalingen van deze Titel is op werknemers of daarmede gelijkgestelden die werkzaam zijn op het grondgebied van een Lid-Staat, de wetgeving van deze Staat van toepassing, zelfs indien zij op het grondgebied van een andere Lid-Staat woonachtig zijn of indien hun werkgever of de zetel van de ondememing waarbij zij in dienst zijn, zich op het grondgebied van een andere Lid-Staat bevindt. (...)*

Vo. 1408/71: **art. 13, lid 1**

1. *Onder voorbehoud van artikel 14 quater zijn degenen op wie deze verordening van toepassing is, slechts aan de wetgeving van één enkele Lid-Staat onderworpen. De toe te passen wetgeving wordt overeenkomstig de bepalingen van deze titel vastgesteld. (...)*

Om te voorkomen dat een werknemer of zelfstandige gelijktijdig onder de wetgevingen van twee of meer Lid-Staten verzekerd is of juist in het geheel niet is onderworpen aan de wetgeving van een Lid-Staat, schrijft artikel 13, eerste lid uitdrukkelijk voor dat slechts één wetgeving van toepassing kan zijn. Ten behoeve van de aanwijzing van de toepasselijke wetgeving bevat titel II van Vo. 1408/71 conflictregels.

Uit de jurisprudentie van het HvJ EG blijkt dat de conflictregels voorrang hebben boven strijdige nationale verzekeringsvoorwaarden. Deze voorrang wordt ook wel aangeduid met de termen 'exclusieve werking' (toepasselijkheid van de wetgeving van de ene Lid-Staat sluit gelijktijdige toepasselijkheid van de wetgeving van de andere Lid-Staat uit) en 'sterke werking' (als conflictregels de wetgeving van een Lid-Staat van toepassing verklaren, mogen voor de aansluiting van een persoon bij deze wetgeving geen territoriale aansluitingsvoorwaarden worden tegengeworpen).

De exclusieve en sterke werking van de conflictregels laten onverlet de bevoegdheid van Lid-Staten tot het stellen van aansluitingsvoorwaarden, zolang deze voorwaarden niet door middel van nationaliteits- of territoriale criteria gericht zijn op afbakening van het eigen rechtsstelsel ten opzichte van buitenlandse rechtsstelsels.

De SVB gaat ervan uit dat de voorrang van de conflictregels boven nationale verzekeringsvoorwaarden in bovenbedoelde zin, evenzeer van toepassing is onder de werking van Vo. 3/58, welke verordening door de huidige Vo. 1408/71 is vervangen.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 5 december 1967, zaak 19/67 (Van der Vecht), Jur. 1967, 431
HvJ EG 1 maart 1973, zaak 73/72 (Bentzinger), Jur. 1973, 283
HvJ EG 12 juli 1979, zaak 266/78 (Brunori), Jur. 1979, 2705
HvJ EG 24 april 1980, zaak 110/79 (Coonan), Jur. 1980, 1445
HvJ EG 23 september 1982, zaak 276/81 (Kuypers), Jur. 1982, 3027
HvJ EG 12 juni 1986, zaak 302/84 (Ten Holder), Jur. 1986, 1821
HR 25 juni 1986, RSV 1987/26
HvJ EG 10 juli 1986, zaak 60/85 (Luyten), Jur. 1986, 2365
HvJ EG 24 september 1987, zaak 43/86 (De Rijke), Jur. 1987, 3611
HvJ EG 28 februari 1989, zaak 29/88 (Schmitt), Jur. 1989, 581
HvJ EG 18 mei 1989, zaak 368/87 (Hartmann Troiani), Jur. 1989, 1333
HvJ EG 3 mei 1990, zaak C-2/89 (Kits van Heijningen), Jur. 1990, I-1755
CRvB 29 december 1992, RSV 1993/258

1.2.2 Relatie tussen de personele werkingssfeer en de conflictregels

Omdat het werknemers- en het zelfstandigenbegrip mede afhankelijk zijn van de status van een persoon onder de sociale-zekerheidswetgeving van een Lid-Staat, rijst de vraag aan de hand van welke wetgeving moet worden bepaald of iemand verzekerd is. De SVB gaat ervan uit dat deze vraag in beginsel moet worden beoordeeld aan de hand van de wetgeving van het land waar de werkzaamheden worden verricht. Dit uitgangspunt kent alleen uitzondering indien het een persoon betreft die in Nederland woont en in een andere Lid-Staat anders dan in dienstbetrekking beroepswerkzaamheden uitoefent. In dat geval wordt de betrokkene geacht tot de personele werkingssfeer van de verordening te behoren.

In situaties waarin in twee Lid-Staten gelijktijdig werkzaamheden worden verricht heeft de SVB de volgende beleidslijn vastgesteld voor de beoordeling of iemand tot de personele werkingssfeer van de verordening behoort:
- Betrokkene moet voldoen aan de aansluitingsvoorwaarden van een socialeverzekeringsstelsel van één van de Lid-Staten.
- Bij de beoordeling van de vraag of aan het bovengenoemde criterium is voldaan mogen geen aansluitingsvoorwaarden worden tegengeworpen die betrekking hebben op de woonplaats van betrokkene en mag aan EG-onderdanen de nationaliteit niet worden tegengeworpen.

Is volgens bovenstaande methodiek vastgesteld dat iemand tot de personele werkingssfeer behoort, dan wordt aan de hand van de conflictregels van titel II beoordeeld welke wetgeving van toepassing is.

Regelgeving: Resolutie van de Staatssecretaris van Financiën van 4 december 1984, nr. 084-3048.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 13 oktober 1993, zaak C-121/92 (Zinnecker), Jur. 1993, I-5023
HR 11 januari 1995, VN 1995/575
HR 11 januari 1995, VN 1995/580
HR 11 januari 1995, VN 1995/584

1.2.3 Nawerking van de conflictregels: artikel 13, lid 2, onder f Vo. 1408/71 en artikel 10 ter Vo. 574/72

Vo. 1408/71: art. 13, lid 2, onder f

f. is op degene die ophoudt onderworpen te zijn aan de wettelijke regeling van een Lid-Staat zonder dat hij op grond van één van de in de voorgaande punten genoemde regels (...) aan de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat wordt onderworpen, de wettelijke regeling van toepassing van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan hij woont overeenkomstig de bepalingen van deze wettelijke regeling alleen.

Vo. 574/72: art. 10 ter

De datum en de voorwaarden waarop een persoon als bedoeld in artikel 13, lid 2, onder f), van de verordening ophoudt onderworpen te zijn aan de wettelijke regeling van een Lid-Staat, worden overeenkomstig de bepalingen van deze wettelijke regeling vastgesteld. (...).

De tekst van de conflictregels zoals vervat in artikel 13, tweede lid, onder a tot en met e, knoopt aan bij personen die feitelijk beroepswerkzaamheden verrichten. De vraag rijst in hoeverre deze conflictregels ook toepassing kunnen vinden op personen die niet (meer) daadwerkelijk beroepswerkzaamheden verrichten. De beantwoording van deze vraag is verschillend voor tijdvakken gelegen vóór 29 juli 1991 en tijdvakken die na deze datum zijn gelegen. Op 29 juli 1991 is in de verordening een aparte conflictregel opgenomen voor postactieven, in de vorm van artikel 13, tweede lid, onder f.

1.2.3.1 Tijdvakken vóór 29 juli 1991

Uit jurisprudentie van het HvJ EG volgt dat de conflictregels niet langer toepassing kunnen vinden op personen die definitief hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt. Indien hiervan sprake is, wordt de verzekeringspositie van de betrokkene niet beoordeeld op grond van de verordening, doch op grond van het nationale recht.

Of een persoon zijn werkzaamheden definitief heeft gestaakt, wordt door de SVB naar de omstandigheden beoordeeld. Hierbij kunnen de volgende factoren een rol spelen:
- Is er (nog) sprake van een voortdurende dienstbetrekking?
- Staat betrokkene ingeschreven bij het arbeidsbureau?
- Blijkt de intentie van betrokkene om te werken uit bijvoorbeeld het zich beschikbaar stellen voor de arbeidsmarkt?

- Wat is de reden voor de beëindiging van de werkzaamheden (was dit vrijwillig of niet)?
- Welke middelen van bestaan zijn er (te denken valt hierbij aan het hebben van een langdurige uitkering, hetgeen er op kan wijzen dat iemand niet meer gaat werken)?

Toepassing van deze criteria op situaties die in de praktijk veel voorkomen, levert het volgende beeld op. Ten aanzien van gepensioneerden, personen met een uitkering in verband met vervroegde uittreding, en personen met een volledige arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt aangenomen dat zij definitief hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt.

In geval van ziekte wordt uitgegaan van een nawerking van de conflictregels gedurende maximaal een jaar. Hierbij geldt als aanvullende voorwaarde dat men recht heeft op loondoorbetaling of ziekengeld. In geval van werkloosheid anders dan ten gevolge van een vrijwillige ontslagname of een vrijwillige beëindiging van de beroepswerkzaamheden anders dan in loondienst wordt eveneens nawerking van een jaar aangenomen, mits de belanghebbende reëel beschikbaar is voor de arbeidsmarkt. Ten aanzien van personen die noch werkloos, noch ziek zijn (bijvoorbeeld vrijwillig niet-actieven) is geen sprake van nawerking. Dit is ook het geval voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten van wie wordt verwacht dat zij hun restcapaciteit benutten.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 12 januari 1983, zaak 150/82 (Coppola), Jur. 1983, 43
HvJ EG 12 juni 1986, zaak 302/84 (Ten Holder), Jur. 1986, 1821
HvJ EG 29 juni 1988, zaak 58/87 (Rebmann), Jur. 1988, 3467
HvJ EG 21 februari 1991, zaak 140/88 (Noij), Jur. 1991, I-387
HvJ EG 21 februari 1991, zaak C-245/88 (Daalmeijer), Jur. 1991, I-555
CRvB 14 augustus 1991, RSV 1993/53
CRvB 13 april 1993, RSV 1993/306

1.2.3.2 Tijdvakken na 29 juli 1991

Werknemers of zelfstandigen die ophouden onderworpen te zijn aan de wetgeving van hun laatste werkland, zijn onderworpen aan de wetgeving van hun woonland op grond van artikel 13, tweede lid, onder f Vo. 1408/71. Zoals volgt uit artikel 10 ter Vo. 574/72 wordt aan de hand van het nationale recht van het laatste werkland bepaald of betrokkene aan die wetgeving onderworpen blijft. Voor de toepasselijkheid van de Nederlandse wetgeving wordt onderzocht of betrokkene nog voor één of meerdere takken van verzekering is aangesloten bij het Nederlandse stelsel.

Op grond van artikel 4, tiende lid, onder b Vo. 574/72 geven door de Lid-Staten aan te wijzen organen verklaringen af waaruit blijkt of een persoon nog steeds onderworpen is aan de wetgeving van zijn laatste werkland in de zin van artikel 10 ter Vo. 574/72. Voor Nederland is de SVB aangewezen. De bewuste verklaringen

worden afgegeven door Kantoor Verzekeringen, Afdeling Internationale Detachering, postbus 357, 1080 AJ Amstelveen. Indien een Lid-Staat geen orgaan heeft aangewezen in de zin artikel 4, tiende lid, onder f, dient de SVB zelfstandig te beoordelen of de betrokkene nog steeds aan de wetgeving van deze Lid-Staat onderworpen is.

De SVB gaat ervan uit dat na de inwerkingtreding van artikel 13, tweede lid, onder f per 29 juli 1991 de overige in titel II opgenomen conflictregels slechts van toepassing zijn op personen die daadwerkelijk beroepswerkzaam-heden verrichten. Een 'nawerking' van deze conflict-regels voor personen die hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt is sinds die datum niet langer aan de orde. Voor zieken en reëel voor de arbeidsmarkt beschikbare onvrijwillig werklozen in de zin van § 1.2.3.1 wordt op dit principe een uitzondering gemaakt. Op hen blijven de conflictregels van toepassing voor een maximale duur van één jaar.

Een bijzondere positie wordt voorts ingenomen door volledig werkloze grensarbeiders. Voor hen zijn in de verordening aparte bepalingen opgenomen (zie de artikelen 25, tweede lid, 39, zesde lid, 45, zesde lid en 72 bis Vo. 1408/71). De genoemde bepalingen brengen met zich mee dat volledig werkloze grensarbeiders onderworpen blijven aan de wetgeving van het woonland.

JURISPRUDENTIE:
Rb. Roermond 23 februari 1994, 92/3496 AOW/AWW, n.g.
Rb. Amsterdam 3 mei 1995, RSV 1996/107
HR 17 april 1996, nr. 258, n.g.

1.2.4 Conflictregels en a-typische arbeidsrelaties

Uit het arrest van het HvJ EG in de zaak Kits van Heijningen heeft de SVB afgeleid dat personen die in deeltijd in Nederland werken en buiten Nederland wonen, volledig verzekerd zijn voor de volksverzekeringen, dus ook op de dagen waarop zij niet werken. De omvang van de werkzaamheden is niet van belang.

Bij personen die een zeer onregelmatig arbeidspatroon hebben, zoals het geval kan zijn bij werknemers met a-typische arbeidsrelaties of bij zelfstandigen zonder vast bedrijf, is het exacte moment van beëindiging van de werkzaamheden veelal moeilijk vast te stellen. Voor dergelijke situaties gaat de SVB ervan uit dat iemand zijn werkzaamheden heeft beëindigd, wanneer hij zonder vast dienstverband of zonder vast bedrijf zijn werkzaamheden in Nederland langer dan drie maanden niet heeft uitgeoefend.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 3 mei 1990, zaak C-2/89 (Kits van Heijningen), Jur. 1990, I-1755
HR 12 juni 1991, RSV 1992/74

1.2.5 Conflictregels en werkzaamheden van ondergeschikte aard

In bijzondere situaties waarin gelijktijdig beroepswerkzaamheden in twee Lid-Staten worden uitgeoefend, zijn andere criteria van toepassing verklaard. De vraag rijst hoe deze conflictregels moeten worden toegepast indien een persoon in de ene Lid-Staat woont en in de andere Lid-Staat werkt en in het woonland werkzaamheden van louter ondergeschikte aard verricht. Als voorbeelden kunnen worden genoemd het lezen van stukken, voorbereiden van vergaderingen en het ontvangen van bezoek. Indien aan de volgende criteria wordt voldaan, worden dergelijke werkzaamheden die in het woonland worden verricht, voor de toepassing van de conflictregels buiten beschouwing gelaten:

- De werkzaamheden hebben een ondersteunend karakter en ontberen zelfstandigheid.
- In het algemeen worden de werkzaamheden thuis verricht.
- De verrichte werkzaamheden staan in dienst van de hoofdactiviteit die in de andere Lid-Staat wordt uitgeoefend.
- De duur van de werkzaamheden is in relatieve en absolute zin beperkt.
- Indien minder dan twee uur per week wordt gewerkt, worden de werkzaamheden altijd buiten beschouwing gelaten.

1.2.6 Extraterritoriale werking van de conflictregels

Het territoriale toepassingsgebied van de verordening wordt beheerst door artikel 227 EG-Verdrag. De SVB gaat ervan uit dat de conflictregels van titel II van Vo. 1408/71 alleen van toepassing zijn indien de betrokkene binnen dit toepassingsgebied woont en werkt. Gelet op het arrest Aldewereld van het HvJ EG past de SVB een uitzondering op deze regel toe ingeval de betrokkene op het grondgebied van de Gemeenschap woont maar buiten het grondgebied van de Gemeenschap werkt voor een binnen de Gemeenschap gevestigde werkgever. Indien de betrokkene in een dergelijke situatie op grond van de nationale wetgeving van de Lid-Staat waar de werkgever gevestigd is, verzekerd blijft, gaat de SVB ervan uit dat de wetgeving van die Lid-Staat als toepasselijk is aangewezen.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 12 december 1974, zaak 36/74 (Walrave), Jur. 1974, 1405
HvJ EG 12 juli 1984, zaak 237/83 (Prodest), Jur. 1984, 3153
HvJ EG 27 september 1989, zaak 9/88 (Lopes da Veiga), Jur. 1989, 2989
HvJ EG 29 juni 1994, zaak C-60/93 (Aldewereld), Jur. 1994, I-2991

1.2.7 Bijzondere groepen

Enkele categorieën werknemers nemen in het internationale recht een bijzondere plaats in. In de volgende paragrafen zullen achtereenvolgens de volgende bijzondere groepen personen aan de orde komen: zeelieden, baggeraars en loodsen (§ 1.2.7.1) en transportarbeiders (§ 1.2.7.2).

1.2.7.1 Zeelieden, baggeraars en loodsen: artikel 13, lid 1, onder c en artikel 14 ter Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 13, lid 1, onder c

c) is op degene die zijn beroepswerkzaamheden uitoefent aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart, de wetgeving van die Staat van toepassing;

Vo. 1408/71: art. 14 ter

Ten aanzien van de in artikel 13, lid 2, onder c), neergelegde regel gelden de volgende uitzonderingen en bijzonderheden:

1. *Op degene die werkzaamheden in loondienst uitoefent voor een onderneming waaraan hij normaal verbonden is, hetzij op het grondgebied van een Lid-Staat, hetzij aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart, en die door deze onderneming wordt gedetacheerd om voor haar rekening arbeid te verrichten aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een andere Lid-Staat vaart, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing onder de in artikel 14, punt 1, gestelde voorwaarden.*
2. *Op degene die gewoonlijk werkzaamheden anders dan in loondienst uitoefent, hetzij op het grondgebied van een Lid-Staat, hetzij aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart, en voor eigen rekening arbeid verricht aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een andere Lid-Staat vaart, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing onder de in artikel 14 bis, punt 1, gestelde voorwaarden.*
3. *Op degene die zijn beroepswerkzaamheden gewoonlijk niet op zee uitoefent, maar arbeid verricht in de territoriale wateren of in een haven van een Lid-Staat, op een zeeschip dat onder de vlag van een andere Lid-Staat vaart en dat zich in deze territoriale wateren of in deze haven bevindt, zonder tot de bemanning van dat schip te behoren, is de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing.*
4. *Op degene die werkzaamheden in loondienst uitoefent aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart en voor die werkzaamheden wordt beloond door een onderneming of een persoon die haar zetel of zijn domicilie op het grondgebied van een andere Lid-Staat heeft, is de wetgeving van laatstbedoelde Staat van toepassing, indien hij zijn woonplaats op het grondgebied van die Staat heeft; de onderneming of degene die het loon betaalt, wordt voor de toepassing van genoemde wetgeving als werkgever aangemerkt.*

In Vo. 1408/71 zijn bijzondere conflictregels voor zeevarenden opgenomen. Als hoofdregel geldt dat degene die zijn beroepswerkzaamheden uitoefent aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart, ressorteert onder de wetgeving van die Lid-Staat. Op die regel bestaat een aantal uitzonderingen.

Alle conflictregels met betrekking tot de toe te passen wetgeving voor zeelieden refereren op enigerlei wijze aan het vlaggestaatcriterium, waarbij er telkens van uitgegaan wordt dat het zeeschip onder de vlag van een Lid-Staat vaart. Regels voor zeeschepen die varen onder de vlag van derde staten komen in de verordening niet voor.

Als zeevarenden worden beschouwd de aan boord meevarende bemanningsleden van zeevaartuigen die op de zeeschepen hun beroepswerkzaamheden uitoefenen.

In de regel gaat het hierbij dus om de 'ambulante' zeelieden die werkzaam zijn in de koophandel en de zeevisserij.

De werknemers in de baggerbranche vallen naar het oordeel van de SVB niet onder de categorie zeelieden maar onder de categorie reguliere werknemers. De reden hiervoor is dat werknemers in de baggerbranche niet werkzaam zijn op ambulante zeeschepen, maar op zogenaamde baggervaartuigen en ander op zee drijvend aannemersmaterieel. Blijkens onder meer de tekst van en de toelichting bij artikel 8:2 van het Burgerlijk Wetboek vallen baggerschepen en aannemersmaterieel niet onder de Nederlandse civielrechtelijke definitie van zeeschip. Baggervaartuigen en ander op zee drijvend baggermaterieel worden door de SVB voor de toepassing van Vo. 1408/71 niet als zeeschepen beschouwd.

Voor de loodsen – dit zijn de stuurlieden die in havens en kustgebieden zeeschepen binnenloodsen en in de regel niet varen en werkzaam zijn op volle zee – is in Vo. 1408/71 een aparte conflictregel gecreëerd (artikel 14 ter, derde lid).

Voor zover de bilaterale verdragen specifieke conflictregels voor zeelieden bevatten, wordt het begrip 'zeelieden' op dezelfde wijze uitgelegd als bij de toepassing van Vo. 1408/71.

1.2.7.2 Internationale transportarbeiders: artikel 14, lid 2, onder a Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 14, lid 2, onder a

2. *Op degene die op het grondgebied van twee of meer Lid-Staten werkzaamheden in loondienst pleegt uit te oefenen, wordt de toepasselijke wetgeving als volgt vastgesteld: a) op degene die behoort tot het rijdend, varend of vliegend personeel van een onderneming welke voor rekening van anderen of voor eigen rekening internationaal vervoer van personen of goederen per spoor, over de weg, door de lucht of over de binnenwateren verricht en op het grondgebied van een Lid-Staat haar zetel heeft, is de wetgeving van laatstbedoelde Staat van toepassing. Niettemin:*
   - *i) is op degene die werkzaam is bij een filiaal of een vaste vertegenwoordiging welke die onderneming heeft op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan die, op het grondgebied waarvan zij haar zetel heeft, de wetgeving van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan zich dat filiaal of die vaste vertegenwoordiging bevindt, van toepassing;*
   - *ii) is op degene die in hoofdzaak werkzaam is op het grondgebied van de Lid-Staat waar hij woont, de wetgeving van die Staat van toepassing, zelfs indien de onderneming waarbij hij werkzaam is, noch haar zetel, noch een filiaal, noch een vaste vertegenwoordiging op dit grondgebied heeft;*

Ten aanzien van werknemers die in loondienst werkzaam zijn in twee of meer Lid-Staten, bevat artikel 14, tweede lid van Vo. 1408/71 speciale conflictregels. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen internationale transportwerknemers (onder a) en overige werknemers (onder b). Ten aanzien van de werknemers in het inter-

nationale vervoer geldt als hoofdregel dat de wetgeving wordt aangewezen van de Lid-Staat, waar de transportonderneming waarbij de werknemer in dienst is, is gevestigd.

Op deze hoofdregel bestaan twee uitzonderingen. De eerste uitzondering betreft de transportwerknemer die werkzaam is bij een filiaal of een vaste vertegenwoordiging van de werkgever in een andere Lid-Staat dan de staat waar de eigenlijke zetel van die werkgever is gevestigd. In dergelijke gevallen is de wetgeving van de staat waarin dit filiaal of deze vaste vertegenwoordiging is gevestigd van toepassing.

De tweede uitzondering heeft betrekking op de situatie waarin de werknemer in hoofdzaak werkzaam is in de Lid-Staat waarin hij woont. In die gevallen is de wetgeving van de woonstaat van toepassing, zelfs indien de onderneming waarbij hij werkzaam is, noch haar zetel, noch een filiaal of een vaste vertegenwoordiging op het grondgebied van de woonstaat van de transportwerknemer heeft. De SVB heeft bepaald dat het begrip "in hoofdzaak werkzaam" zoals dit voorkomt in artikel 14, tweede lid, onder a Vo. 1408/71 aldus moet worden uitgelegd dat hieraan wordt voldaan, indien de transportwerknemer doorgaans minimaal 70% van de gebruikelijke arbeidstijd in zijn woonland werkzaam is.

1.2.8 Detachering: artikel 14, lid 1, artikel 14 bis, lid 1 Vo. 1408/71 en artikelen 1 tot en met 3 Besluit van de Administratieve Commissie nr. 162

Vo. 1408/71: art. 14, lid 1

1. a) *Op degene die op het grondgebied van een Lid-Staat werkzaamheden in loondienst verricht voor een onderneming waaraan hij normaal verbonden is, en door deze onderneming gedetacheerd wordt op het grondgebied van een andere Lid-Staat ten einde aldaar voor haar rekening arbeid te verrichten, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing, mits de te verwachten duur van die arbeid niet meer dan twaalf maanden bedraagt en hij niet wordt uitgezonden ter vervanging van een andere persoon wiens detachering beëindigd is.*

   b) *Indien de te verrichten arbeid door onvoorziene omstandigheden de oorspronkelijk voorziene tijdsduur overschrijdt en meer dan twaalf maanden duurt, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing tot aan de beëindiging van die arbeid, mits de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de betrokkene gedetacheerd is, of het door deze autoriteit aangewezen lichaam, hiervoor toestemming verleent; deze toestemming moet vóór het einde van het oorspronkelijke tijdvak van twaalf maanden worden aangevraagd. Deze toestemming mag echter niet voor een langer tijdvak dan twaalf maanden worden verleend.*

Vo. 1408/71: art. 14 bis, lid 1

1. a) *Op degene die op het grondgebied van een Lid-Staat gewoonlijk werkzaamheden anders dan in loondienst uitoefent en op het grondgebied van een andere Lid-Staat arbeid verricht, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing, mits*

de te verwachten duur van die arbeid niet meer dan twaalf maanden bedraagt;

b) Indien de te verrichten arbeid door onvoorziene omstandigheden de oorspronkelijk voorziene tijdsduur overschrijdt en meer dan twaalf maanden duurt, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Staat van toepassing tot aan de beëindiging van die arbeid, mits de bevoegde autoriteit van deze Lid-Staat naar het grondgebied waarvan de betrokkene zich heeft begeven om die arbeid te verrichten, of het door deze autoriteit aangewezen lichaam, hiervoor toestemming verleent; deze toestemming moet vóór het einde van het oorspronkelijke tijdvak van twaalf maanden worden aangevraagd. Deze toestemming mag echter niet voor een langer tijdvak dan twaalf maanden worden verleend.

Besluit van de Administratieve Commissie nr. 162: art. 1, 2 en 3.

1. *Artikel 14, lid 1 en artikel 14 ter, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 1408/71 zijn van toepassing op een werknemer die wegens het uitoefenen van een beroepsactiviteit in dienst van een onderneming onderworpen is aan de wetgeving van een Lid-Staat (uitzendende staat), en die door deze onderneming naar een andere Lid-Staat (staat van tewerkstelling) wordt gedetacheerd teneinde aldaar voor haar rekening werkzaamheden te verrichten. Het werk wordt beschouwd te zijn verricht voor rekening van een onderneming van het uitzendende land, indien is vastgesteld dat het is verricht voor de genoemde onderneming en er een organische band blijft bestaan tussen de werknemer en de onderneming die hem gedetacheerd heeft. Om het voortbestaan van die organische band en het handhaven van een verhouding van ondergeschiktheid tussen de werknemer en de onderneming die hem gedetacheerd heeft vast te stellen, dient een reeks van elementen in aanmerking te worden genomen, met name de verantwoordelijkheid inzake aanwerving, arbeidsovereenkomst, ontslag en vaststelling van de aard van de werkzaamheden.*
2. *In het kader van de bepalingen van punt 1 van dit besluit blijven genoemd artikel 14, lid 1, en artikel 14 ter, lid 1, van toepassing, onder andere de volgende omstandigheden: a) detachering van het normale personeel indien de werknemer die gedetacheerd wordt door de onderneming van de uitzendende staat naar een onderneming in de staat van tewerkstelling, eveneens gedetacheerd wordt naar een of meerdere andere ondernemingen in deze staat van tewerkstelling, mits de werknemer zijn werkzaamheden blijft uitvoeren voor rekening van de detacherende onderneming. Dit kan met name het geval zijn indien de onderneming de werknemer naar een andere Lid-Staat heeft gedetacheerd teneinde daar het werk opeenvolgend of afwisselend in twee of meer ondernemingen die in dezelfde Lid-Staat gevestigd zijn, uit te voeren. b) detachering van personeel dat ter detachering is aangeworven indien de in overeenstemming met de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 1408/71 aan de wetgeving van een Lid-Staat onderworpen werknemer in dienst wordt genomen in deze Lid-Staat waar de onderneming haar zetel of haar vestiging heeft, met het oogmerk voor rekening van de genoemde onderneming op het grondgebied van een andere Lid-Staat of op een schip dat onder de vlag van een andere Lid-Staat vaart, te worden gedetacheerd, op voorwaarde : i) dat er een organische band bestaat tussen deze onderneming en de werknemer gedurende de detacheringsperiode; en ii) dat deze onderneming gewoonlijk haar werkzaamheden op het grondgebied van de eerste Lid-Staat uitoefent, hetgeen:*
   - *in het geval van een onderneming waarvan de activiteit bestaat uit het tijdelijk ter*

beschikking stellen van personeel aan andere ondernemingen, betekent dat deze onderneming gewoonlijk personeel ter beschikking stelt aan gebruikers die gevestigd zijn op het grondgebied van deze Lid-Staat met het oog op hun tewerkstelling op dit grondgebied, en

- *dat in de andere gevallen die onderneming substantiële activiteiten uitoefent op het grondgebied van de eerste Lid-Staat en daar gewoonlijk haar personeel tewerkstelt. c) de tijdelijke onderbreking van de werkzaamheden van de werknemer bij de onderneming in de staat van tewerkstelling wordt niet beschouwd als een onderbreking van de detachering in de zin van artikel 14, lid 1, en artikel 14 ter, lid 1.*

3. *De bepalingen van artikel 14, lid 1, of artikel 14 ter, lid 1, zijn niet van toepassing of houden op van toepassing te zijn indien, bijvoorbeeld:*
   a) *de onderneming waarnaar de werknemer gedetacheerd is hem ter beschikking stelt van een andere onderneming in de Lid-Staat waar zij gevestigd,*
   b) *de in een bepaalde Lid-Staat gedetacheerde werknemer ter beschikking wordt gesteld van een onderneming die in een andere Lid-Staat gevestigd is,*
   c) *de werknemer in een Lid-Staat in dienst wordt genomen om door een onderneming die in een tweede Lid-Staat gevestigd is, uitgezonden te worden naar een onderneming in een derde Lid-Staat.*

Op grond van artikel 14, eerste lid, onder a Vo. 1408/71 valt de werknemer die door een onderneming naar een andere Lid-Staat wordt gedetacheerd, onder de wetgeving van de Lid-Staat vanwaaruit de detachering plaatsvindt. Deze regel wijkt af van de hoofdregel van artikel 13, tweede lid, onder a Vo. 1408/71. De detacheringstermijn bedraagt in beginsel één jaar, maar kan nog eens met maximaal één jaar worden verlengd. Door de Lid-Staten aangewezen organen moeten op verzoek van de werkgever of van de werknemer een verklaring verstrekken, waaruit blijkt dat de werknemer onderworpen blijft aan de wettelijke regeling van de Lid-Staat vanwaaruit hij wordt uitgezonden en tot welke datum dit het geval is. Deze verklaring wordt verstrekt op zogenaamde E 101-formulieren. Voor Nederland is de SVB het aangewezen orgaan. De E 101-formulieren worden verstrekt door Kantoor Verzekeringen, Afdeling Internationale Detachering, Postbus 357, 1180 AJ Amstelveen (tel: 020-656 5275). Bij detachering naar Duitsland worden de formulieren afgegeven door de Stichting Bureau voor Duitse Zaken, Postbus 10505, 6500 MB Nijmegen. In geval van detachering naar België worden de formulieren verstrekt door de Stichting Bureau voor Belgische Zaken, Markendaalseweg 35, 4811 KA Breda.

Voor zelfstandigen geldt een overeenkomstige regeling.

1.2.8.1 Relatie tussen de onderneming en de gedetacheerde werknemer

De tekst van artikel 14, eerste lid, onder a Vo. 1408/71 veronderstelt een band tussen de werknemer en de onderneming waardoor hij wordt gedetacheerd. Uit het arrest van het HvJ EG in de zaak Manpower volgt dat de aanwezigheid van een dergelijke band afhankelijk is van de intensiteit van de arbeidsrechtelijke relatie tussen de onderneming en de werknemer. In het Besluit van de Administratieve

Commissie, nr. 162, waarin nadere interpretatieregels zijn opgenomen voor de toepassing van onder meer artikel 14, eerste lid, is deze rechtspraak nader uitgewerkt. Blijkens dit besluit dient sprake te zijn van een "organische band" tussen de werknemer en de onderneming die hem gedetacheerd heeft. Om het voortbestaan van een dergelijke band vast te stellen, dient een reeks van elementen in aanmerking te worden genomen, met name de verantwoordelijkheid inzake aanwerving, arbeidsovereenkomst, ontslag en vaststelling van de aard van de werkzaamheden.

Door de SVB wordt een organische band met name aangenomen, indien de detacherende werkgever het salaris doorbetaalt, of indien de buitenlandse onderneming het salaris betaalt maar dit salaris voor rekening van de detacherende werkgever in Nederland komt. De intensiteit van de arbeidsrechtelijke relatie tussen de werknemer en de uitzendende onderneming beoordeelt de SVB aan de hand van de volgende factoren:

- de detacherende werkgever heeft in principe zeggenschap over de volgende zaken:
- de aard van het werk;
- de arbeidsvoorwaarden;
- de vakantiedagen en het salaris;
- het recht de werknemer te ontslaan;
- het garant staan voor de nakoming van de contractuele verplichtingen. Daarnaast wordt in de beoordeling betrokken:
- het van toepassing blijven van de pensioenregeling van de detacherende werkgever op de betrokkene;
- het bestaan van een zogenaamde terugkeergarantie, dat wil zeggen een toezegging van de werkgever dat de werknemer na afloop van de uitzending zijn werkzaamheden weer kan hervatten.

Toepassing van deze voorwaarden brengt in zijn algemeenheid met zich dat zogenaamde concerndetacheringen waarbij sprake is van uitzending naar een in een andere Lid-Staat gevestigde dochteronderneming onder het bereik van artikel 14, eerste lid Vo. 1408/71 vallen. Ook uitzending van werknemers door uitzendbureaus kan in beginsel onder het bereik van de detacheringsbepalingen worden gebracht.

In alle gevallen geldt overigens als voorwaarde dat onmiddellijk voorafgaande aan de detachering de desbetreffende werknemer verzekeringsplichtig was ingevolge de Nederlandse sociale-verzekeringswetten. De SVB leidt deze voorwaarde af uit het feit dat artikel 14, eerste lid 1 onder a Vo. 1408/71 uitgaat van het "van toepassing blijven" van de wetgeving van de Lid-Staat waarvandaan de werknemer wordt gedetacheerd.

1.2.8.2 Omvang van de bedrijfsactiviteiten

In het Besluit van de Administratieve Commissie, nr. 162, wordt als één van de

voorwaarden voor detachering genoemd dat de uitzendende onderneming haar activiteiten gewoonlijk uitoefent op het grondgebied van de uitzendende Lid-Staat. Bij de bepaling of hiervan sprake is hanteert de SVB geen gefixeerde criteria ter zake van de omvang of de duur van de activiteiten van de onderneming. De minimale omvang of duur kan verschillen naargelang het patroon van de bedrijfsactiviteiten en de verwachte ontwikkeling hiervan in de tijd. In ieder geval wordt nagegaan of de onderneming niet louter een papieren karakter heeft, of ingeval het een onderneming betreft die arbeidskrachten ter beschikking stelt, niet slechts in het leven is geroepen om specifiek grensoverschrijdende detacheringen te organiseren. Zogenaamde 'brievenbusfirma's' worden aldus niet beschouwd als ondernemingen in de zin van artikel 14, eerste lid onder a.

In bepaalde twijfelsituaties geeft de SVB detacheringsverklaringen af voor een half jaar. Van een dergelijke twijfelsituatie is sprake als een startende onderneming die nog geen bedrijfsactiviteiten in Nederland heeft ontwikkeld maar wel de intentie daartoe heeft, detacheringsverklaringen aanvraagt voor werknemers die naar een andere Lid-Staat worden uitgezonden. Na ommekomst van het halve jaar wordt onderzocht of de onderneming inmiddels bedrijfsactiviteiten in Nederland verricht of binnen afzienbare tijd zal gaan verrichten. Soms ontstaat als gevolg van geleidelijke verschuiving van de bedrijfsactiviteiten van een onderneming naar het buitenland twijfel of deze onderneming haar activiteiten nog gewoonlijk uitoefent op Nederlands grondgebied. Ook in dergelijke situaties geeft de SVB detacheringsverklaringen af voor een half jaar.

1.2.8.3 Vervanging en doorzending

In artikel 14, eerste lid, onder a is bepaald dat een werknemer niet mag worden uitgezonden ter vervanging van een andere persoon wiens detachering is geëindigd. Ook diverse vormen van doorzending van personeel vallen buiten het bereik van de detacheringsbepalingen. Dit laatste blijkt met name uit artikel 3 van Besluit nr. 162 van de Administratieve Commissie. De SVB geeft in geval van vervanging of doorzending geen E 101-verklaringen af. In bijzondere gevallen, waarbij noch het belang van de werkgever of de werknemer, noch het belang van met de uitvoering van de verordening belaste instellingen zich tegen het treffen van een regeling verzet, kan evenwel worden overwogen om bij vervanging of doorzending over te gaan tot het afsluiten van een overeenkomst op grond van artikel 17 (zie hierna onder § 1.2.9). Een dergelijke situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen bij bedrijven die internationale stageprogramma's organiseren, waarbij werknemers afwisselend voor korte duur bij nationale vestigingen van die bedrijven in de diverse Lid-Staten worden tewerkgesteld.

1.2.8.4 Verlengde detachering

Artikel 14, eerste lid, onder b Vo. 1408/71 voorziet in een verlenging van de termijn voor de specifieke situatie dat de duur van de te verrichten arbeid door on-

voorziene omstandigheden de maximale tijdsduur overschrijdt. Voor die situaties kan de termijn van aansluiting bij de wetgeving van de uitzendende Lid-Staat worden verlengd met nog eens twaalf maanden, zij het dat hiervoor uitdrukkelijke toestemming is vereist van de autoriteiten in de Lid-Staat waar de betrokkene is gedetacheerd. Deze toestemming blijkt uit de afgifte van een E 102-verklaring en moet worden aangevraagd vóór het einde van het eerste tijdvak van twaalf maanden.

De SVB voert geen stringent beleid voor het geven van toestemming voor verlengde detacheringen in de zin van artikel 14, eerste lid, onder b. Het volstaat reeds dat een werknemer of een werkgever een verzoek om verlengde detachering heeft gedaan. Voor detacheringen voor een termijn van langer dan twee jaar, zie hieronder § 1.2.9.1.

1.2.8.5 Status E 101-verklaring

Volgens jurisprudentie van de CRvB brengt het ontbreken of aanwezig zijn van een detacheringsverklaring op zich niet met zich mee dat de conflictregels van de verordening niet van toepassing zijn. Deze conflictregels dienen telkens als uitgangspunt te gelden bij de beantwoording van de vraag of sprake is van detachering in de zin van art. 14, eerste lid 1, onder a. Uit de omstandigheid dat een detacheringsverklaring is afgegeven kan hooguit een vermoeden van detachering worden afgeleid, maar dit vermoeden kan op grond van de relevante feiten en omstandigheden worden ondergraven of weerlegd. De SVB leidt uit de CRvB-jurisprudentie af dat de aanwezigheid van een detacheringsverklaring afkomstig van een buitenlands orgaan de SVB niet ontslaat van de verplichting om in het kader van de te nemen beslissing inzake de verzekeringsplicht zelfstandig te beoordelen of aan de materiële voorwaarden van de desbetreffende aanwijsregel in Vo. 1408/71 is voldaan. De verzekeringspositie kan zonder dat daartoe verdere procedurele stappen moeten worden ondernomen, in afwijking van de detacheringsverklaring worden vastgesteld.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 17 december 1970, zaak 35/70 (Manpower), Jur. 1970, 1251
CRvB 27 oktober 1981, RSV 1982/143
CRvB 3 december 1986, RSV 1987/241
CRvB 23 mei 1990, AB 1991, 112
CRvB 26 mei 1993, RSV 1994/61
HvJ EG 16 februari 1995, zaak C-425/93 (Calle Grenzshop), Jur. 1995, I-269

1.2.9 Verzoek tot het sluiten van een artikel 17-overeenkomst

Vo. 1408/71: artikel 17
Twee of meer Lid-Staten, de bevoegde autoriteiten van deze Staten of de door deze autoriteiten aangewezen instellingen kunnen in onderlinge overeenstemming, in het belang van bepaalde personen of groepen personen, uitzonderingen maken op de artikelen 13 tot en met 16 vaststellen.

De SVB past dit artikel toe voor het sluiten van een overeenkomst betreffende de toe te passen wetgeving. Als regel wordt een dergelijke overeenkomst voor een periode van maximaal vijf jaar afgesloten. Zie voor uitzonderingen op deze regel de hiernavolgende paragraaf.

1.2.9.1 In het belang van

De SVB gaat ervan uit dat het sluiten van een overeenkomst op grond van artikel 17 in de volgende situaties in het belang is van een bepaalde persoon of groep van personen.

- Er is sprake van een situatie waarin reeds een detacheringsverklaring en eventueel een verlengde detacheringsverklaring is afgeven en waarin de termijn van respectievelijk een of twee jaar wordt overschreden. In deze gevallen kan door het sluiten van een overeenkomst de maximale periode van detachering tot vijf jaar worden verlengd. Verlenging voor een langere periode is ook mogelijk maar dan slechts voor zover sprake is van bijzondere omstandigheden. In die gevallen acht de SVB een verlenging mogelijk indien aan de criteria van artikel 25 van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen wordt voldaan. Zie hiervoor deel II, § 2.4.2.3. Overigens kan, indien vooraf vaststaat dat de duur van de detachering langer is dan één jaar, onmiddellijk worden overgegaan tot het afsluiten van een artikel 17-overeenkomst. Het is dan niet nodig eerst een detacheringsverklaring krachtens artikel 14, eerste lid, onder a aan te vragen. In onderhavige gevallen zijn de criteria voor afgifte van een dergelijke verklaring wel bepalend voor de vraag of tot het sluiten van een artikel 17-overeenkomst wordt overgegaan.
- Er zijn geen premies afgedragen of prestaties genoten in het land van tewerkstelling doordat de wetgeving van dat land ten onrechte niet is toegepast. In die gevallen kan met terugwerkende kracht een overeenkomst op grond van artikel 17 worden gesloten waarbij de termijn van vijf jaar wordt overschreden indien dit noodzakelijk is voor het legaliseren van de ten onrechte toegepaste wetgeving.
- Het betreft in Nederland wonende grensarbeiders, die naast hun hoofdbetrekking in een andere Lid-Staat werkzaamheden verrichten in Nederland. In die gevallen wordt een overeenkomst afgesloten zolang de situatie van het werken in twee landen voortduurt. Hiermee wordt bewerkstelligd dat in afwijking van artikel 14, tweede lid, onder **b** i), niet de wetgeving van het woonland van toepassing is maar van het land waar de betrokkene zijn hoofdbetrekking heeft. In deze gevallen kan de overeenkomst voor een langere periode dan vijf jaar worden afgesloten.
- Het betreft gevallen waarin wordt voldaan aan de criteria van artikel 25 van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen. Deze criteria worden mutatis mutandis van toepassing geacht. Zie deel II, § 2.4.2.3.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 17 mei 1984, zaak 101/83 (Brusse), Jur. 1984, 1285

1.2.9.2 Hernieuwde periode van 5 jaar

De SVB hanteert een wachttijd van één jaar tussen een detacheringsperiode van vijf jaar en een nieuwe detacheringsperiode:
- als de werknemer door dezelfde werkgever naar hetzelfde land wordt uitgezonden, ook wanneer het een andere plaats van tewerkstelling betreft;
- als de werknemer door een andere werkgever (ook binnen concernverband) wordt uitgezonden naar dezelfde plaats van tewerkstelling in dat land.

Deze wachttijd wordt toegepast om oneigenlijk gebruik van detachering tegen te gaan. Na afloop van deze periode kan opnieuw een detacheringsverklaring krachtens artikel 14, eerste lid, onder a worden aangevraagd, dan wel een overeenkomst in de zin van artikel 17 worden afgesloten.

1.2.10 Verzoek om vrijstelling door pensioen- of rentetrekkers: artikel 17 bis Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 17 bis

Degene die recht heeft op een pensioen of rente overeenkomstig de wettelijke regeling van een Lid-Staat of op pensioenen of renten krachtens de wettelijke regelingen van verscheidene Lid-Staten en die op het grondgebied van een ander Lid-Staat woont, kan op zijn verzoek worden vrijgesteld van de toepassing van de wettelijke regeling van deze laatste Lid-Staat mits hij niet uit hoofde van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid aan deze wettelijke regeling is onderworpen.

De SVB acht zich gebonden aan de door de Nederlandse wetgever aangegeven vrijstellingsgronden, zoals geformuleerd in artikel 24 van KB 164. Indien de belanghebbende voldoet aan de in dit artikel genoemde criteria wordt vrijstelling verleend.

1.3 Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties

1.3.1 Ouderdom en overlijden (pensioenen)

1.3.1.1 In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering: artikel 45, lid 1 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 45, lid 1

1. *Indien de wetgeving van een Lid-Staat het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkeringen krachtens een stelsel dat geen bijzonder stelsel is in de zin van lid 2 of lid 3, afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering of van wonen, houdt het bevoegde orgaan van deze Lid-Staat, voor zover nodig, rekening met de krachtens de wetgeving van elke andere Lid-Staat vervulde tijdvakken, ongeacht of deze onder een algemeen dan wel onder een bijzonder stelsel, en onder een stelsel voor werknemers*

dan wel onder een stelsel voor zelfstandigen zijn vervuld. Daartoe houdt het bevoegde orgaan rekening met deze tijdvakken alsof deze krachtens de door dat orgaan toegepaste wetgeving waren vervuld.

Artikel 45, eerste lid is van toepassing op de situatie waarin op grond van artikel 15, eerste lid, onder b Anw een uitkering zou kunnen worden geweigerd. In artikel 15, eerste lid, onder b is bepaald dat er geen recht op een nabestaandenuitkering bestaat als de overledene binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is gestorven en de gezondheidstoestand bij de aanvang van de verzekering het overlijden redelijkerwijs moest doen verwachten. Blijkens de arresten Moscato en Klaus van het HvJ EG moeten in die situatie tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat van de EU, worden opgeteld bij de periode van verzekering in Nederland als waren die tijdvakken in Nederland vervuld. De SVB hanteert daarom bij de toepassing van artikel 15, eerste lid, onder b Anw als aanvang van de verzekering de datum waarop de laatste periode van aaneengesloten verzekering binnen het grondgebied van de EU is aangevangen. Uit het arrest Klaus blijkt verder dat, als tussen de verzekering in het buitenland en de verzekering in Nederland een kort hiaat ontstaat door de verhuizing van het buitenland naar Nederland, dit hiaat niet gezien mag worden als een onderbreking van de verzekeringsperiode.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-481/93 (Moscato), Jur. 1995, I-3525
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-482/93 (Klaus), Jur. 1995, I-3551

1.3.1.2 Samenloop van uitkeringen: artikel 46 bis Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 46 bis

1. *Onder samenloop van uitkeringen van dezelfde aard wordt in de zin van dit hoofdstuk verstaan de samenloop van invaliditeits-, ouderdoms- en overlevingspensioenen, berekend of toegekend op basis van door een zelfde persoon vervulde tijdvakken van verzekering en/of van wonen.*
2. *Onder samenloop van uitkeringen van verschillende aard wordt in de zin van dit hoofdstuk verstaan de samenloop van uitkeringen die in de zin van lid 1 niet als uitkeringen van dezelfde aard kunnen worden aangemerkt.*
3. *Voor de toepassing van de bepalingen inzake vermindering, schorsing of intrekking waarin de wetgeving van een Lid-Staat voorziet in geval van samenloop van een invaliditeits-, ouderdoms- of overlevingsuitkering met een uitkering van dezelfde aard of een uitkering van verschillende aard of met andere inkomsten, gelden de volgende regels:*
   a) *er wordt alleen rekening gehouden met uitkeringen welke krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat zijn verkregen of met andere inkomsten welke in een andere Lid-Staat zijn verworven, indien de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat voorziet in de in aanmerkingneming van in het buitenland verkregen uitkeringen of verworven inkomsten;*
   b) *er wordt rekening gehouden met het bedrag van de door een andere Lid-Staat te be-*

talen uitkeringen vóór aftrek van belastingen, sociale-zekerheidspremies en andere inhoudingen;

c) *er wordt geen rekening gehouden met het bedrag van de krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verkregen uitkeringen die worden toegekend op basis van een vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering;*

d) *wanneer bepalingen inzake vermindering, schorsing of intrekking worden toegepast krachtens de wetgeving van één enkele Lid-Staat op grond van het feit dat de betrokkene uitkeringen van dezelfde of van verschillende aard ontvangt welke krachtens de wetgeving van andere Lid-Staten zijn verschuldigd, of andere inkomsten ontvangt welke op het grondgebied van andere Lid-Staten zijn verworven, mag de uitkering die krachtens de wetgeving van de eerste Lid-Staat verschuldigd is, slechts worden verminderd ten belope van het bedrag van de uitkeringen die krachtens de wetgevingen van andere Lid-Staten verschuldigd zijn, of ten belope van het bedrag van de inkomsten welke op het grondgebied van andere Lid-Staten zijn verworven.*

Als de gerechtigde op een nabestaandenuitkering op grond van de Anw een buitenlandse uitkering ontvangt die niet onder de werkingssfeer van de verordening valt, of een uitkering ontvangt uit een land dat geen lid is van de EU, worden deze uitkeringen voor de toepassing van de verordening niet beschouwd als uitkeringen van dezelfde aard in de zin van artikel 46 bis, eerste lid, doch als "andere inkomsten" in de zin van het derde lid van dit artikel. Dergelijke uitkeringen kunnen dan op grond van het Inkomens- en samenloopbesluit Anw op de nabestaandenuitkering in mindering worden gebracht.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 10 maart 1977, zaak 75/76 (Kauic), Jur. 1977, 495

1.3.1.3 Tijdvakken van wonen of werken van minder dan één jaar: artikel 48 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 48

1. *Ongeacht artikel 46, lid 2, is het orgaan van een Lid-Staat niet verplicht uitkeringen toe te kennen krachtens tijdvakken vervuld onder de door dit orgaan toegepaste wetgeving die in aanmerking dienen te worden genomen op het tijdstip van het intreden van de verzekerde gebeurtenis indien:*
   - *de totale duur van de bedoelde tijdvakken minder dan één jaar bedraagt, en*
   - *uitsluitend rekening houdende met deze tijdvakken, geen enkel recht op uitkeringen krachtens die wetgeving bestaat.*
2. *Voor de toepassing van artikel 46, lid 2, met uitzondering van het bepaalde onder b), houdt het bevoegde orgaan van elk der andere betrokken Lid-Staten wel rekening met de in lid 1 bedoelde tijdvakken.*
3. *Ingeval toepassing van lid 1 ertoe zou leiden dat alle organen van de betrokken Staten van hun verplichtingen worden ontheven, worden de uitkeringen uitsluitend toegekend op grond van de wetgeving van de laatste van die Staten aan de voorwaarden waarvan is voldaan, alsof alle vervulde tijdvakken van verzekering en van wonen waarmede overeen-*

komstig artikel 45, leden 1 tot en met 4, rekening wordt gehouden, krachtens de wetgeving van deze Staat waren vervuld.

Op grond van de letterlijke tekst van artikel 48, eerste lid zou de SVB geen nabestaandenuitkering hoeven toe te kennen als de overledene op datum van overlijden krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verzekerd was en hij ingevolge de Anw korter dan één jaar verzekerd is geweest. In het arrest Malfitano van het HvJ EG is echter beslist dat deze bepaling niet aan de betrokkene mag worden tegengeworpen als de desbetreffende nationale regeling geen eisen stelt aan de duur van de verzekering voor de opening van het recht op uitkering. Voor de toepassing van de Anw, in het kader van welke wet geen wachttijd geldt, betekent dit dat een nabestaandenuitkering ook kan worden toegekend als de duur van de verzekering in Nederland korter was dan één jaar en de betrokkene op datum van overlijden krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verzekerd was.

In de situatie waarin de uitsluitingsgrond van artikel 15, eerste lid, onder b Anw van toepassing is en uitsluitend recht op uitkering zou kunnen ontstaan via een beroep op de arresten Moscato en Klaus (zie hierboven § 1.3.1.1) is artikel 48 wel van toepassing. Dit brengt met zich mee dat indien een verzekerde uitsluitend in het jaar voorafgaande aan het overlijden tijdvakken van verzekering ingevolge de Anw heeft vervuld, er geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat.
Het tweede lid van artikel 48 schrijft voor dat als een uitkering uit een Lid-Staat wordt geweigerd op grond van het eerste lid van dat artikel, andere Lid-Staten de periode van verzekering van minder dan één jaar in aanmerking dienen te nemen voor de berekening van een pensioen krachtens artikel 46, tweede lid Vo. 1408/71. Uit het HvJ EG-arrest Vermaut volgt dat dit ook dient te gebeuren als het pensioen nationaalrechtelijk wordt berekend, dus zonder terug te vallen op samentellings- en prorateringsregels. Wanneer een ouderdomspensioen door een Lid-Staat wordt geweigerd op grond van het eerste lid van artikel 48, worden de tijdvakken van verzekering korter dan één jaar in aanmerking genomen bij de berekening van een pensioen krachtens de AOW, alsof die tijdvakken krachtens de AOW waren vervuld. Door de SVB worden tijdvakken korter dan één jaar eveneens in aanmerking genomen bij de berekening van de uitkering ingevolge de AOW als deze reeds zijn meegeteld voor de berekening van een ouderdomspensioen uit een andere Lid-Staat van de EU dan Nederland.

Voor de toepassing van de Anw is het tweede lid van artikel 48 uitsluitend relevant in de situatie waarin de nabestaandenuitkering door toepassing van de verordening wordt geopend en uit dien hoofde pro rata wordt berekend. In geval van een nationaalrechtelijke berekening is de duur van het verzekeringsverleden in verband met het risicokarakter van de Anw immers niet van belang voor de hoogte van de uitkering.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 18 februari 1982, zaak 55/81 (Vermaut), Jur. 1982, 649
HvJ EG 9 december 1982, zaak 76/82 (Malfitano), Jur. 1982, 4309
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-481/93 (Moscato), Jur. 1995, I-3525
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-482/93 (Klaus), Jur. 1995, I-3551

1.3.1.4 Aanpassing en herberekening van de uitkering: artikel 51 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 51

1. *Indien de uitkeringen van de betrokken Staten door stijging van de kosten van levensonderhoud, schommelingen van het loonpeil of andere oorzaken van aanpassing, met een bepaald percentage of bedrag worden gewijzigd, moet dit percentage of bedrag rechtstreeks in de overeenkomstig artikel 46 vastgestelde uitkeringen worden verwerkt, zonder dat er een herberekening overeenkomstig genoemd artikel behoeft plaats te vinden.*
2. *Indien echter de wijze van vaststelling of de regels voor de berekening van de uitkeringen wijzigingen ondergaan, vindt wel een herberekening plaats overeenkomstig artikel 46.*

Op grond van de letterlijke tekst van artikel 51, tweede lid, dient een herberekening op basis van de bepalingen van de verordening alleen dan te geschieden, indien de wijze van vaststellen of de regels voor de berekening van de uitkering wijzigingen ondergaan. Indien evenwel de uitkeringen conjuncturele aanpassingen ondergaan, behoeft geen herberekening op grond van de verordening plaats te vinden. In deze situatie dient de conjuncturele aanpassing rechtstreeks in de op basis van de verordening berekende uitkering te worden verwerkt. Dit volgt uit het eerste lid van artikel 51.

Uit jurisprudentie van het HvJ EG volgt dat voor de toepassing van artikel 51 niet van belang is of de uitkering zuiver nationaalrechtelijk is berekend, dan wel is berekend met toepassing van de samentellings- en prorateringsregels. Artikel 51 is voorts door het HvJ EG aldus geïnterpreteerd dat uitkeringen vastgesteld overeenkomstig artikel 46 Vo. 1408/71, na vaststelling elk een eigen, autonome indexontwikkeling ondergaan en elkaar alleen weer beïnvloeden in geval van structurele wijzigingen. Onder 'structurele wijzigingen' dient zowel te worden verstaan een wijziging in de wijze van vast-stelling of in de regels voor de berekening van de uitkering als bedoeld in artikel 51, tweede lid, als een rechtens relevante wijziging in de persoonlijke omstandigheden van de gerechtigde. De SVB verstaat onder een wijziging van de persoonlijke omstandigheden evenzeer een wijziging in het inkomen van een AOW- of Anw-gerechtigde, voor zover deze wijziging niet louter wordt veroorzaakt door omstandigheden zoals genoemd in artikel 51, eerste lid.

Slechts als een uitkering wordt herberekend naar aanleiding van een wijziging in structurele omstandigheden, wordt bij de daaropvolgende herberekening rekening gehouden met inmiddels ontstane koersverschillen.

In artikel 67, vijfde lid Anw is bepaald dat in gevallen waarin reeds op 30 juni 1996

aanspraak bestond op een AWW-pensioen, de nabestaandenuitkering en de halfwezenuitkering tot 1 januari 1998 worden samengeteld en als één uitkering worden beschouwd. De SVB leidt hieruit af dat de wijze van vaststelling en de regels voor berekening van de uitkering als bedoeld in artikel 51, tweede lid, van de verordening tot die datum geen wijziging ondergaan, zodat geen herberekening behoeft plaats te vinden. Ambtshalve herberekening bij omzetting van een AWW-pensioen in een uitkering op grond van de Anw is dus niet aan de orde. Indien een persoon evenwel een verzoek om herberekening indient, wordt dit verzoek gehonoreerd.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 21 maart 1990, zaak C-85/89 (Cabras), Jur. 1990, I-1023
HvJ EG 20 maart 1991, zaak C-93/90 (Casamali), Jur. 1991, I-1401
HvJ EG 18 februari 1993, C-193/92 (Bogana), Jur. 1993, I-770

1.3.1.5 Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW: bijlage VI, onderdeel J, onder 2, a tot en met h Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: bijlage VI, onderdeel J, onder 2, a tot en met e en h

2. *Toepassing van de Nederlandse Algemene Ouderdomswet (AOW)*

a) *De korting als bedoeld in artikel 13, lid 1, van de Algemene Ouderdomswet wordt niet toegepast voor kalenderjaren of delen van kalenderjaren welke voor 1 januari 1957 zijn gelegen en gedurende welke de rechthebbende die niet voldoet aan de voorwaarden op grond waarvan deze jaren kunnen worden gelijkgesteld met tijdvakken van verzekering, tussen zijn 15e en 65e jaar in Nederland heeft gewoond of gedurende welke hij, op het grondgebied van een andere Lid-Staat wonende, in Nederland arbeid heeft verricht in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever. In afwijking van artikel 7 van de Algemene Ouderdomswet komt voor de gelijkstelling ook in aanmerking de rechthebbende die uitsluitend vóór 1 januari 1957 overeenkomstig de bovenvermelde bepalingen in Nederland heeft gewoond of gewerkt.*

b) *De korting bedoeld in artikel 13, lid 1, van de Algemene Ouderdomswet wordt niet toegepast voor kalenderjaren of delen van kalenderjaren welke vóór 2 augustus 1989 zijn gelegen en gedurende welke een gehuwde of gehuwd geweest zijnde persoon tussen zijn/haar 15e en 65e jaar, wonende op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan Nederland niet ingevolge genoemde wet verzekerd was, voor zover het kalenderjaren of delen van kalenderjaren betreft die samenvallen met verzekeringstijdvakken die door zijn/haar huwelijkspartner krachtens bedoelde wet zijn vervuld en gedurende welke tijdvakken zij met elkaar waren gehuwd, dan wel met kalenderjaren of delen van kalenderjaren die krachtens het bepaalde onder a) in aanmerking moeten worden genomen. De hierboven bedoelde persoon wordt in afwijking van het bepaalde in artikel 7 van de Algemene Ouderdomswet als rechthebbende aangemerkt.*

c) *De korting bedoeld in artikel 13, lid 2, van de Algemene Ouderdomswet wordt niet toegepast voor kalenderjaren of delen van kalenderjaren welke vóór 1 januari 1957 zijn gelegen en gedurende welke de huwelijkspartner van de rechthebbende, die niet voldoet aan de voorwaarden op grond waarvan deze jaren met tijdvakken van ver-*

zekering kunnen worden gelijkgesteld, tussen zijn/haar 15e en 65e jaar in Nederland heeft gewoond of gedurende welke hij/zij, op het grondgebied van een andere Lid-Staat wonende, in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever in Nederland arbeid heeft verricht.

d) *De korting bedoeld in artikel 13, lid 2, van de Algemene Ouderdomswet wordt evenmin toegepast voor kalenderjaren of delen van kalenderjaren welke vóór 2 augustus 1989 zijn gelegen en gedurende welke de huwelijkspartner van de rechthebbende tussen zijn/haar 15e en 65e jaar in een andere Lid-Staat dan Nederland heeft gewoond en niet ingevolge genoemde wet verzekerd was, voor zover het kalenderjaren of delen van kalenderjaren betreft, die samenvallen met verzekeringstijdvakken die door rechthebbende krachtens bedoelde wet zijn vervuld en gedurende welke tijdvakken zij met elkaar waren gehuwd, dan wel met kalenderjaren of delen van kalenderjaren die krachtens het bepaalde onder a) in aanmerking moeten worden genomen.*

e) *Het bepaalde onder a), b), c) en d) geldt alleen indien de rechthebbende na het bereiken van de 59-jarige leeftijd gedurende zes jaren op het grondgebied van een of meer Lid-Staten heeft gewoond en zolang hij op het grondgebied van één dezer Lid-Staten woont.*

f) *In afwijking van artikel 45, lid 1, van de Algemene Ouderdomswet en artikel 47, lid 1, van de Algemene Weduwen- en Wezenwet bestaat voor de in een andere Lid-Staat dan Nederland wonende huwelijkspartner van een krachtens genoemde wetten verplicht verzekerde werknemer of zelfstandige de mogelijkheid om zich ingevolge die wetten vrijwillig te verzekeren, echter uitsluitend over tijdvakken welke na 2 augustus 1989 zijn gelegen en gedurende welke de werknemer of zelfstandige krachtens genoemde wetten verplicht verzekerd is\is geweest. Deze mogelijkheid vervalt met ingang van de dag waarop de verplichte verzekering van de werknemer of zelfstandige eindigt. Bedoelde mogelijkheid vervalt evenwel niet wanneer de verplichte verzekering van de werknemer of zelfstandige geëindigd is ten gevolge van diens overlijden en aan zijn weduwe uitsluitend een pensioen ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet is toegekend. De mogelijkheid om vrijwillig verzekerd te blijven, eindigt in ieder geval op de dag waarop de leeftijd van 65 jaar wordt bereikt. De voor bedoelde vrijwillige verzekering te betalen premie wordt voor de huwelijkspartner van een werknemer of zelfstandige die verplicht verzekerd is ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet, vastgesteld overeenkomstig de bepalingen voor de vaststelling van de premie voor de verplichte verzekering ingevolge deze wetten, met dien verstande dat zijn/haar inkomen wordt geacht in Nederland te zijn genoten. Voor de huwelijkspartner van een werknemer of zelfstandige die op of na 2 augustus 1989 verplicht verzekerd is geworden, wordt de premie vastgesteld overmkomstig de bepalingen voor de vaststelling van de premie voor de vrijwillige verzekering ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet.*

g) *Van de onder f) bedoelde mogelijkheid kan slechts gebruik worden gemaakt indien de huwelijkspartner van de werknemer of zelfstandige uiterlijk één jaar na de aanvang van diens verplichte verzekering aan de Sociale Verzekeringsbank te kennen geeft aan de vrijwillige verzekering te willen deelnemen. Voor huwelijkspartners van werknemers of zelfstandigen die op 2 augustus 1989 of direct voorafgaande aan die datum*

verplicht verzekerd waren, vangt de termijn van één jaar aan op 2 augustus 1989. Van de onder f), vierde alinea, bedoelde mogelijkheid kan geen gebruik worden gemaakt door de niet in Nederland wonende huwelijkspartner van de werknemer of zelfstandige op wie artikel 14, lid 1, artikel 14 bis, lid 1, dan wel artikel 17 van de verordening van toepassing is, indien deze huwelijkspartner overeenkomstig de bepalingen van de Nederlandse wetgeving alleen reeds recht heeft of recht heeft gehad op toelating tot de vrijwillige verzekering.

h) Het bepaalde onder a), b), c) en d) geldt niet voor tijdvakken welke samenvallen met die welke in aanmerking kunnen worden genomen bij de berekening van pensioenrechten ingevolge de ouderdomspensioenregeling van een andere Lid-Staat dan Nederland en evenmin voor tijdvakken gedurende welke de betrokkene ingevolge een dergelijke regeling een pensioen ontving.

Het hierboven opgenomen onderdeel van bijlage VI kent twee voorzieningen. De eerste voorziening is bestemd voor personen die niet voldoen aan de nationaliteits- en woonvoorwaarden voor de overgangsvoordelen zoals vervat in de artikelen 55 en 56 AOW en in de op artikel 57 AOW gebaseerde KB's inzake gelijkstelling van wonen en van nationaliteit. Deze personen komen in aanmerking voor dergelijke voordelen, naar rato van de tijdvakken gedurende welke zij vóór 1957 in Nederland hebben gewoond of arbeid hebben verricht in Nederland in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever. De tweede voorziening is bedoeld voor de gehuwde partner van een AOW-verzekerde. Deze partner heeft recht op zogenaamde 'huwelijkse tijdvakken' over periodes waarin de AOW-gerechtigde in Nederland verzekerd is geweest en over periodes gelegen vóór 1957 die uit hoofde van bijlage VI in aanmerking worden genomen. De regeling van huwelijkse tijdvakken is met ingang van 2 augustus 1989 omgezet in een mogelijkheid tot vrijwillige verzekering voor de huwelijkspartner van een AOW-verzekerde.

Volgens vaste rechtspraak van het HvJ EG kunnen tijdvakken die op grond van bijlage VI in aanmerking worden genomen voor de berekening van het AOW-pensioen, niet gelijkgesteld worden met eigenlijke, verplichte of vrijwillige verzekeringstijdvakken ingevolge de AOW. Aldus kunnen tijdvakken vervuld op grond van de bijlage na 1 januari 1957 niet meetellen als tijdvakken voor het verkrijgen van overgangsvoordelen zoals die zijn geregeld in de artikelen 55 en 57 AOW en het Besluit inzake de gelijkstelling van wonen buiten het Rijk met wonen binnen het Rijk. Eveneens kunnen dergelijke tijdvakken niet meetellen voor de termijn van één jaar waarbinnen een verzoek om vrijwillige verzekering ingevolge artikel 45 van de AOW moet worden ingediend.

Het begrip "wonen" zoals dat in bijlage VI wordt gehanteerd, wordt door de SVB op dezelfde wijze geïnterpreteerd als het woonbegrip zoals dat voorkomt in artikel 3 van de AOW. Zie hierover deel II, § 2.2.1. Tevens wordt rekening gehouden met het arrest van het HvJ EG in de zaak De Wit. In dit arrest oordeelde het HvJ EG dat personen die in dienst van een Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersoon in het buitenland hebben gewerkt, een zo nauwe band met Nederland behiel-

den dat zij gelijk te stellen zijn aan personen die feitelijk in Nederland woonden of werkten. In aansluiting hierop heeft de SVB voor de toepassing van bijlage VI het beleid ontwikkeld dat ambtenaren en militairen die naar het buitenland zijn uitgezonden in publiekrechtelijke dienstbetrekking bij de Nederlandse overheid, kunnen worden beschouwd als in Nederland woonachtig gedurende de periode dat zij uitgezonden zijn. Dit beleid geldt eveneens voor personen met een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht maar in dienst van een Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersoon. Voor deze groep personen stelt de SVB echter als aanvullende voorwaarde dat zij de Nederlandse nationaliteit bezitten en in Nederland zijn aangeworven. Indien personen uit hoofde van het arrest De Wit geacht worden gedurende bepaalde tijdvakken in Nederland te hebben gewoond, worden hun huwelijkspartners over deze tijdvakken eveneens geacht in Nederland te hebben gewoond, mits het huwelijk toen reeds bestond.

Tijdvakken die op grond van bijlage VI in aanmerking zouden kunnen worden genomen, mogen uit hoofde van bijlage VI onderdeel 2, onder h) niet worden meegeteld voor de berekening van een AOW-pensioen als deze tijdvakken samenvallen met tijdvakken die in aanmerking kunnen worden genomen bij de berekening van pensioenrechten ingevolge de ouderdomspensioenregeling van een andere Lid-Staat, of met tijdvakken gedurende welke betrokkene ingevolge een dergelijke regeling een pensioen ontving. De SVB past deze regel ook toe als de tijdvakken vervuld krachtens de wetgeving van die andere staat tot stand kwamen doordat de betrokkene vrijwillig verzekerd was ingevolge die wetgeving.

Bijlage VI gebruikt op diverse plaatsen de term "huwelijkspartner". De SVB gaat ervan uit dat deze term uitsluitend ziet op personen die formeel zijn gehuwd en de in de Nederlandse wetgeving per 1 januari 1998 met hen gelijkgestelde geregistreerde partners. Er vindt geen gelijkstelling plaats van gehuwden en personen die een gezamenlijke huishouding voeren.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 26 oktober 1982, RSV 1983/92
HvJ EG 9 juni 1986, zaak 254/84 (De Jong), Jur. 1986, 671
HvJ EG 24 september 1987, zaak 43/86 (De Rijke), Jur. 1987, 3611
HvJ EG 30 maart 1993, zaak C-282/91 (De Wit), Jur. 1993, 1221
CRvB 17 december 1993, RSV 1994/176

1.3.1.6 Vrijwillige verzekering: bijlage VI, onderdeel J, onder 2, f en g Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: bijlage VI, onderdeel J, onder 2, f en g

2. *f) In afwijking van artikel 45, lid 1, van de Algemene Ouderdomswet en artikel 47, lid 1, van de Algemene Weduwen- en Wezenwet bestaat voor de in een andere Lid-Staat dan Nederland wonende huwelijkspartner van een krachtens genoemde wetten verplicht verzekerde werknemer of zelfstandige de mogelijkheid om zich ingevolge die wetten vrijwillig te verzekeren, echter uitsluitend over tijdvakken welke na 2 augus-*

tus 1989 zijn gelegen en gedurende welke de werknemer of zelfstandige krachtens genoemde wetten verplicht verzekerd is/is geweest. Deze mogelijkheid vervalt met ingang van de dag waarop de verplichte verzekering van de werknemer of zelfstandige eindigt. Bedoelde mogelijkheid vervalt evenwel niet wanneer de verplichte verzekering van de werknemer of zelfstandige geëindigd is ten gevolge van diens overlijden en aan zijn weduwe uitsluitend een pensioen ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet is toegekend. De mogelijkheid vrijwillig verzekerd te blijven, eindigt in ieder geval op de dag waarop de leeftijd van 65 jaar wordt bereikt. De voor bedoelde vrijwillige verzekering te betalen premie wordt voor de huwelijkspartner van een werknemer of zelfstandige die verplicht verzekerd is ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet, vastgesteld overeenkomstig de bepalingen voor de vaststelling van de premie voor de verplichte verzekering ingevolge deze wetten, met dien verstande dat zijn/haar inkomen wordt geacht in Nederland te zijn genoten. Voor de huwelijkspartner van een werknemer of zelfstandige die op of na 2 augustus 1989 verplicht verzekerd is geworden, wordt de premie vastgesteld overeenkomstig de bepalingen voor de vaststelling van de premie voor de vrijwillige verzekering ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen-en Wezenwet.

g) Van de onder f) bedoelde mogelijkheid kan slechts gebruik worden gemaakt indien de huwelijkspartner van de werknemer of zelfstandige uiterlijk één jaar na de aanvang van diens verplichte verzekering aan de Sociale Verzekeringsbank te kennen geeft aan de vrijwillige verzekering te willen deelnemen. Voor huwelijkspartners van werknemers of zelfstandigen die op 2 augustus 1989 of direct voorafgaande aan die datum verplicht verzekerd waren, vangt de termijn van één jaar aan op 2 augustus 1989. Van de onder f), vierde alinea, bedoelde mogelijkheid kan geen gebruik worden gemaakt door de niet in Nederland wonende huwelijkspartner van de werknemer of zelfstandige op wie artikel 14, lid 1, artikel 14 bis, lid 1, dan wel artikel 17 van de verordening van toepassing is, indien deze huwelijkspartner overeenkomstig de bepalingen van de Nederlandse wetgeving alleen reeds recht heeft of recht heeft gehad op toelating tot de vrijwillige verzekering.

Tijdvakken vanaf 2 augustus 1989 kunnen op grond van bijlage VI niet langer in aanmerking worden genomen voor de echtgenoot van een in Nederland werkende persoon. Om niettemin een volledige dekking van het gezinspensioen ingevolge de AOW voor de duur van de arbeid in Nederland mogelijk te maken, wordt met ingang van die datum in bijlage VI de echtgenoot van de AOW-verzekerde in de gelegenheid gesteld zich vrijwillig te verzekeren voor de AOW en de Anw. Een aanvraag voor deze vrijwillige verzekering moet worden ingediend binnen één jaar vanaf het moment waarop de verplichte verzekering van de echtgenoot van betrokkene aanvangt. Voor oude gevallen sloot de aanvraagtermijn op 1 augustus 1990. Personen die na afloop van de aanvraagtermijn een aanvraag indienen, worden niet meer tot vrijwillige verzekering toegelaten, tenzij sprake is van een bijzonder geval. De criteria die zijn beschreven in deel II, § 5.2.1.1 zijn van overeenkomstige toepassing.

Ingeval een persoon reeds verplicht verzekerd is ingevolge de AOW en deze persoon in het huwelijk treedt met een niet verzekerde persoon dan kan laatstbedoelde persoon zich eveneens vrijwillig verzekeren op grond van de bijlage. In dat geval dient een verzoek hiertoe ingediend te worden één jaar na sluiting van het huwelijk.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 18 november 1994, AOW 1993/140, n.g.

1.3.1.7 Bijzonderheden voor de toepassing van de Anw: artikel 45, lid 5 en bijlage VI, onderdeel J, onder 3 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 45, lid 5

5. *Indien de wetgeving van een Lid-Staat het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkeringen afhankelijk stelt van een verzekeringsvoorwaarde op het tijdstip van de intreding van de verzekerde gebeurtenis, wordt deze voorwaarde geacht te zijn vervuld wanneer de betrokkene krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verzekerd is volgens de voor elke betrokken Lid-Staat in bijlage VI vastgestelde wijze.*

Vo. 1408/71: bijlage VI, onderdeel J, onder 3

3. a) *Een werknemer of zelfstandige die verzekerd is geweest ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet wordt met het oog op de toepassing van titel III, hoofdstuk 3, van de verordening geacht op het tijdstip waarop de verzekerde gebeurtenis zich voordoet ingevolge deze wet verzekerd te zijn, indien hij ingevolge de wetgeving van een andere Lid-Staat wegens hetzelfde risico verzekerd is, of indien zulks niet het geval is, een nabestaandenuitkering krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verschuldigd is. Laatstgenoemde voorwaarde wordt echter geacht te zijn vervuld in het in artikel 48, lid 1, bedoelde geval.*

   b) *Indien een weduwe op grond van het bepaalde onder a) recht heeft op een weduwenpensioen ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet wordt dit pensioen berekend overeenkomstig artikel 46, lid 2, van de verordening. Voor de toepassing van deze bepalingen worden eveneens als onder de Nederlandse wetgeving vervulde verzekeringstijdvakken aangemerkt tijdvakken gelegen vóór 1 oktober 1959 gedurende welke de werknemer of zelfstandige na het bereiken van de vijftienjarige leeftijd op Nederlands grondgebied heeft gewoond of gedurende welke hij, op het grondgebied van een andere Lid-Staat wonende, in Nederland arbeid heeft verricht in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever.*

   c) *De krachtens het bepaalde onder b) in aanmerking te nemen tijdvakken welke samenvallen met tijdvakken van verzekering, vervuld krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat inzake pensioenen of renten voor nagelaten betrekkingen, worden buiten beschouwing gelaten.*

   d) *Voor de toepassing van artikel 46, lid 2, van de verordening worden als vervulde tijdvakken van verzekering uitsluitend beschouwd de na het bereiken van de leeftijd van vijftien jaar overeenkomstig de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW) vervulde tijdvakken van verzekering.*

Het opgenomen bijlage-onderdeel is van toepassing op de Anw. Als een persoon ten tijde van zijn overlijden niet verzekerd is ingevolge de Anw, kan het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering toch geopend worden als die persoon verzekerd was in een andere Lid-Staat van de EU ten tijde van zijn overlijden. In een dergelijke situatie wordt de uitkering pro rata berekend op de wijze zoals voorgeschreven in artikel 46, tweede lid van de verordening. De aanvrager van de uitkering moet dan voor het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering voldoen aan de voorwaarden gesteld in de Anw met betrekking tot het recht op uitkering. Voorts moet de overledene tijdvakken van verzekering hebben vervuld ingevolge de Anw of de AWW.

Bijlage VI, onderdeel J, onder 3 wordt door de SVB ook van toepassing geacht in de volgende situatie. Op grond van artikel 4 Anw kan ook de pseudonabestaande aanspraak maken op een nabestaandenuitkering mits hij een dergelijke aanspraak zou hebben gehad wanneer het overlijden van de gewezen echtgenoot plaats zou hebben gehad op de datum van ontbinding van het huwelijk. Indien een aanspraak in laatstbedoelde zin uitsluitend kan worden geconstrueerd met toepassing van artikel 45 Vo. 1408/71, wordt de pseudo-nabestaandenuitkering pro rata vastgesteld zoals voorgeschreven in artikel 46, tweede lid van de verordening, zelfs als de overledene op datum overlijden verzekerd was op grond van de Anw.

Uit het arrest Blottner van het HvJ EG blijkt dat een overledene geacht wordt te hebben voldaan aan de voorwaarde van verzekering krachtens de Anw of de AWW als hij verzekerd is geweest krachtens de Invaliditeitswet vóór 1 oktober 1959.

Als de overledene niet verzekerd was in het buitenland dan kan het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering nog geopend worden vanaf het moment waarop de nabestaande een nabestaandenuitkering krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat gaat ontvangen. In sommige Lid-Staten geldt dat het recht op uitkering pas ingaat in de maand volgende op de maand van overlijden. Door de SVB wordt in die gevallen niettemin een nabestaandenuitkering toegekend met ingang van de maand van overlijden.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 9 juni 1977, zaak 109/76 (Blottner), Jur. 1977, 1141
CRvB 12 mei 1995, AB 1995, 535
CRvB 13 september 1995, AWW 1993/133, n.g.

1.3.2 Gezins- en kinderbijslagen

1.3.2.1 Materiële werkingssfeer: artikel 1, onder u Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 1, aanhef en onder u
Voor de toepassing van deze verordening:

u) i) worden onder "gezinsbijslagen" verstaan alle verstrekkingen of uitkeringen ter bestrijding van de gezinslasten in het kader van een in artikel 4, lid 1, letter h, bedoelde wettelijke regeling, met uitzondering van de in bijlage II vermelde bijzondere uitkeringen bij geboorte of adoptie;

ii) wordt onder "kinderbijslag" verstaan de periodieke uitkeringen welke uitsluitend op grond van het aantal gezinsleden en eventueel hun leeftijd worden toegekend.

De hoofdstukken 7 (artikelen 72-76) en 8 (artikelen 77-79) van Vo. 1408/71 bevatten specifieke bepalingen inzake gezins- en kinderbijslagen. Hoofdstuk 7 heeft betrekking op werknemers, zelfstandigen en werklozen, hoofdstuk 8 op pensioen- en rentetrekkers. Kinderbijslag ingevolge de AKW is een gezins- en kinderbijslag in de zin van artikel 1, onder u) van de verordening. Artikel 78 bevat een specifieke bepaling voor wezen. Deze is van toepassing op kinderbijslag voor Anw-gerechtigden en op de wezen- en de halfwezenuitkering op grond van de Anw.

1.3.2.2 Bijzondere aanwijsregels: artikel 75, lid 1, artikel 77, lid 2, artikel 79, leden 1 en 2 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 75 lid 1

1. Gezinsbijslagen worden in de in artikel 73 bedoelde gevallen verleend door het bevoegde orgaan van de Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer of de zelfstandige onderworpen is, en in de in artikel 74 bedoelde gevallen door het bevoegde orgaan van de Staat krachtens de wettelijke regeling waarvan de werkloze werknemer of zelfstandige werkloosheidsuitkeringen geniet. Zij worden overeenkomstig de door deze organen toegepaste bepalingen verleend, ongeacht of de natuurlijke of de rechtspersoon aan wie deze bijslagen moeten worden uitbetaald, op het grondgebied van de bevoegde Staat of op dat van een andere Lid-Staat woont of verblijft of haar zetel heeft.

Vo. 1408/71: art. 77 lid 2

2. Ongeacht op het grondgebied van welke Lid-Staat de rechthebbende op een pensioen of rente dan wel de kinderen wonen, worden de bijslagen toegekend volgens onderstaande regels:

a) aan de rechthebbende op pensioen of rente, verschuldigd krachtens de wettelijke regeling van één enkele Lid-Staat, overeenkomstig de wettelijke regeling van de Lid-Staat welke inzake het pensioen of de rente bevoegd is;

b) aan de rechthebbende op pensioen of rente, verschuldigd krachtens de wettelijke regelingen van meer dan één Lid-Staat:

i) overeenkomstig de wettelijke regeling van die van deze Staten, op het grondgebied waarvan hij woont, indien het recht op één van de in lid 1 bedoelde bijslagen aldaar wordt ontleend aan de wettelijke regeling van deze Staat, eventueel met inachtneming van artikel 79, lid 1, onder a), of

ii) in de overige gevallen, overeenkomstig de wettelijke regeling van die van deze Lid-Staten waaraan de betrokkene het langst onderworpen is geweest, indien het recht op één der in lid 1 bedoelde bijslagen wordt ontleend aan de wettelijke regeling van deze Lid-Staat, eventueel met inachtneming van artikel 79, lid 1,

onder a); indien aan genoemde wettelijke regeling geen enkel recht wordt ontleend, wordt het recht op bijslagen achtereenvolgens aan de in de wettelijke regelingen der overige betrokken Lid-Staten gestelde voorwaarden getoetst en wel in afdalende volgorde naar de duur van de krachtens de wettelijke regelingen van deze Lid-Staten vervulde tijdvakken van verzekering of van wonen.

Vo. 1408/71: art. 79, leden 1 en 2

1. *De bijslagen in de zin van de artikelen 77 en 78 worden, volgens de overeenkomstig deze artikelen bepaalde wettelijke regeling, door en voor rekening van het met de uitvoering van die wettelijke regeling belaste orgaan verleend, alsof de pensioen- of rentetrekker, of de overledene uitsluitend aan de wettelijke regeling van de bevoegde Staat onderworpen was geweest. Echter:*
   a) *indien deze wettelijke regeling bepaalt dat het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op bijslagen afhankelijk is van de duur der tijdvakken van verzekering, van arbeid, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, wordt deze tijdsduur, eventueel met inachtneming van artikel 45, respectievelijk 72, vastgesteld;*
   b) *indien deze wettelijke regeling bepaalt, dat het bedrag der bijslagen wordt berekend op grond van het pensioenbedrag, of afhankelijk is van de duur der tijdvakken van verzekering, dan wordt het bedrag dezer bijslagen berekend op grond van het overeenkomstig artikel 46, lid 2, vastgestelde theoretische bedrag.*
2. *Ingeval de toepassing van de in artikel 77, lid 2, onder v), ii), en artikel 78, lid 2, onder b), ii), neergelegde regel er, bij gelijke duur van de tijdvakken, toe leidt, dat meer dan een Lid-Staat bevoegd is, worden de bijslagen in de zin van artikel 77 respectievelijk artikel 78, toegekend overeenkomstig de wettelijke regelingen van die van deze Lid-Staten waaraan de rechthebbende of overledene het laatst onderworpen was.*

De bijzondere aanwijsregels zoals vervat in de hierboven weergegeven bepalingen, geven aan welke Lid-Staat in grensoverschrijdende situaties geroepen is tot het uitbetalen van de bijslagen. Volgens de bijzondere aanwijsregel van artikel 75 moeten de bijslagen aan werknemers, zelfstandigen en werklozen worden verleend door het bevoegde orgaan van de staat aan de wetgeving waarvan de betrokkene onderworpen is. Artikel 75 komt inhoudelijk overeen met de conflictregels vervat in titel II; het aanwijsresultaat is daarom onder artikel 75 hetzelfde als onder de regels in titel II.

De artikelen 77 en 79 bevatten bijzondere aanwijsregels voor pensioen- en rentetrekkers. De hoofdregel is dat kinderbijslag verschuldigd is ingevolge de wetgeving van de Lid-Staat op grond waarvan het pensioen of de rente verschuldigd is, ongeacht de woonplaats van de rechthebbende of de kinderen. In bijzondere gevallen wordt hiervan afgeweken.

Uit jurisprudentie van het HvJ EG volgt dat op basis van de aangewezen wetgeving uit hoofde van de artikelen 77 en 78 aan de gerechtigde of diens kinderen geen nadere woonplaatsvereisten kunnen worden tegengeworpen. Hierbij is niet van belang wat het juridisch karakter is van de woonplaatsvoorwaarde, bijvoorbeeld ver-

zekeringsvoorwaarde, ontstaansvoorwaarde, uitbetalingsvoorwaarde. Voor de toepassing van de AKW brengt dit met zich mee dat indien de Nederlandse wetgeving is aangewezen, kinderbijslag aan de betrokkene moet worden toegekend zelfs als deze geen ingezetene is in de zin van artikel 6, eerste lid onder a AKW.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 11 juni 1991, zaak C-251/89 (Athanasopoulos), Jur. 1991, I-2797
HvJ EG 28 november 1991, zaak C-198/90 (Commissie tegen Nederland), Jur. 1991, I-5799
HvJ EG 28 november 1991, zaak C-186/90 (Durighello), Jur. 1991, I-5773

1.3.2.3 Samenloop en anticumulatie van nationale en buitenlandse gezinsbijslagen: artikel 76, artikel 79, lid 3 Vo. 1408/71, artikel 10, leden 1 en 3 en artikel 10bis aanhef onder a en d Vo. 574/72

Vo. 1408/71: art. 76

1. *Wanneer gezinsbijslagen in hetzelfde tijdvak, voor hetzelfde gezinslid en wegens het uitoefenen van een beroepsactiviteit worden toegekend krachtens de wetgeving van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de gezinsleden wonen, wordt het recht op de gezinsbijslagen die krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat, in voorkomend geval uit hoofde van de artikelen 73 of 74, verschuldigd zijn, geschorst ten belope van het bedrag dat bij de wetgeving van de eerstgenoemde Lid-Staat is vastgesteld.*
2. *Indien in de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de gezinsleden wonen, geen verzoek tot uitkering wordt ingediend, kan de bevoegde instelling van de andere Lid-Staat lid 1 toepassen alsof in de eerstgenoemde Lid-Staat wel bijslagen zijn uitgekeerd.*

Vo. 1408/71: art. 79, lid 3

3. *De aanspraken op de bijslagen, verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving of krachtens lid 2 en krachtens de artikelen 77 en 78, worden geschorst, indien voor de kinderen krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat op grond van verrichte beroepswerkzaamheden recht op gezins- of kinderbijslagen bestaat. In dat geval worden de betrokkenen als gezinsleden van een werknemer of zelfstandige beschouwd.*

Vo. 574/72: art. 10, leden 1 en 3

1. a) *Het recht op gezins- of kinderbijslag die is verschuldigd krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat, waarin voor het verkrijgen van het recht op deze bijslag geen voorwaarden inzake verzekering, werkzaamheden in loondienst of werkzaamheden anders dan in loondienst worden gesteld, wordt geschorst wanneer tijdens een zelfde tijdvak en voor een zelfde gezinslid bijslag verschuldigd is enkel krachtens de nationale wetgeving van een andere Lid-Staat of krachtens artikel 73, 74, 77 of 78 van de verordening, ten belope van het bedrag van die bijslag.*

   b) *Wanneer echter op het grondgebied van eerstgenoemde Lid-Staat beroepswerkzaamheden worden uitgeoefend:*

      i) *in het geval van bijslag verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving van een andere Lid-Staat of op grond van artikel 73 of 74 van de verordening door*

degene die recht heeft op gezinsbijslagen of degene aan wie deze bijslag wordt uitbetaald, wordt het recht op gezinsbijslagen, verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving van die andere Lid-Staat of krachtens deze artikelen, geschorst ten belope van het bedrag van de gezinsbijslagen zoals voorzien in de wetgeving van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan het gezinslid woont. De bijslag die wordt uitbetaald door de Lid-Staat op het grondgebied waarvan het gezinslid woont, komt ten laste van deze Staat;

ii) in het geval van bijslag verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving van een andere Lid-Staat of op grond van artikel 77 of 78 van de verordening, door degene die recht heeft op deze bijslag of degene aan wie deze bijslag wordt uitbetaald, wordt het recht op deze gezins- of kinderbijslag, verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving van die andere Lid-Staat of krachtens deze artikelen, geschorst; in dat geval heeft de betrokkene recht op gezins- of kinderbijslag van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de kinderen wonen en ten laste van deze Lid-Staat, alsmede, voor zover van toepassing, op andere bijslagen dan de kinderbijslag als bedoeld in artikel 77 of 78 van de verordening, ten laste van de in de zin van die artikelen bevoegde Staat.

3. In het geval van bijslag die voor hetzelfde tijdvak en voor hetzelfde gezinslid door twee Lid-Staten in toepassing van de artikelen 73 en/of 74 van de verordening verschuldigd is, betaalt het bevoegde orgaan van de Lid-Staat waarvan de wetgeving de hoogste uitkering biedt, het gehele bedrag uit, terwijl het bevoegde orgaan van de andere Lid-Staat dat orgaan, binnen de grenzen van de in de wetgeving van die Lid-Staat voorziene bedragen, de helft van dat bedrag vergoedt.

Vo. 574/72: art. 10bis, aanhef en onder a en d

Indien op een werknemer of zelfstandige achtereenvolgens de wettelijke regeling van twee Lid-Staten van toepassing was gedurende het tijdvak gelegen tussen twee vervaldagen, zoals die zijn voorzien in de wettelijke regeling van een of beide betrokken Lid-Staten ter zake van de toekenning van de gezinsbijslagen, zijn de volgende voorschriften van toepassing:

a. de gezinsbijslagen waarop de betrokkene aanspraak kan maken op grond van het feit dat de wettelijke regeling van elk van deze Staten op hem van toepassing was, komen overeen met het aantal dagelijkse bijslagen die krachtens de betrokken wettelijke regeling verschuldigd zijn. Indien de wettelijke regelingen waaraan hij onderworpen is geweest geen dagelijkse bijslagen kennen, worden de gezinsbijslagen toegekend naar verhouding van de tijd gedurende welke de belanghebbende onderworpen is geweest aan de wettelijke regeling van elk der Lid-Staten ten opzichte van het bij de betrokken wettelijke regeling vastgestelde tijdvak; ...

d. in afwijking van het bepaalde onder a) neemt in het kader van de in bijlage 8 van de toepassingsverordening genoemde betrekkingen tussen de Lid-Staten, het orgaan dat de kosten van de gezinsbijslagen draagt op grond van de eerste werkzaamheden al dan niet in loondienst gedurende het betrokken tijdvak, deze kosten gedurende het gehele lopende tijdvak voor zijn rekening.

1.3.2.3.1 Schorsing van het recht

De artikelen 76 en 79, derde lid Vo. 1408/71 en artikel 10, eerste en derde lid en

artikel 10bis Vo. 574/72 bevatten anticumulatieregels in geval van internationale samenloop van kinderbijslagen. Door de SVB wordt bij de toepassing van deze regels de peildatumsystematiek zoals deze geldt op grond van artikel 11 van de AKW, niet in aanmerking genomen. Voor de doeleinden van het schorsen van het recht op uitkering op grond van de artikelen 76 en 79, derde lid Vo. 1408/71 en van artikel 10, eerste en derde lid Vo. 574/72 zijn niet de omstandigheden die zich op de peildatum voordoen, maar de omstandigheden die zich op enig moment in het desbetreffende kwartaal hebben voorgedaan, van belang. Dit heeft tot gevolg dat een voorrangsrecht op kinderbijslag in de zin van artikel 79, lid 3 ontstaat met ingang van het kwartaal waarin de werkzaamheden worden verricht.

Artikel 10 en 10bis Vo. 574/72 bevatten de anticumulatieregels in geval van samenloop van kinderbijslag uit de ene Lid-Staat op grond van ingezetenschap en een ander land op grond van werknemers- of zelfstandigenverzekering. Artikel 10bis Vo. 574/72 regelt welke Lid-Staat en over welke periode kinderbijslag moet uitbetalen in geval dat er met betrekking tot een en dezelfde verzekerde binnen één kwartaal er een wisseling van voorrangsrecht heeft plaatsgevonden. De SVB past dit artikel met ingang van 1 juli 1997 ook toe in de situatie dat het aanvangen van de werkzaamheden van de partner van de werknemer of zelfstandige de prioriteit doet wisselen. Daarnaast schorst de SVB vanaf 1 juli 1997 analoog aan artikel 76, tweede lid Vo. 1408/71 het recht op kinderbijslag krachtens de AKW indien een andere Lid-Staat bij voorrang kinderbijslag moet uitbetalen, terwijl in die andere Lid-Staat geen aanvraag is ingediend.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 3 februari 1983, zaak 149/82 (Robards), Jur. 1983, 171
HvJ EG 13 november 1984, zaak 191/83 (Salzano), Jur. 1984, 3741
HvJ EG 4 juli 1985, zaak 104/84 (Kromhout), Jur. 1985, 2205
HvJ EG 23 april 1986, zaak 153/84 (Ferraioli), Jur. 1986, 1401
HvJ EG 9 juli 1987, zaak 377/85 (Burchell), Jur. 1987, 3329

1.3.2.3.2 Aanvullend voordeel

De bovenomschreven aanwijsregels en anticumulatiebepalingen hebben in beginsel tot gevolg dat kinderbijslag slechts door de wetgeving van één enkele Lid-Staat tot uitbetaling kan komen. Het HvJ EG heeft echter bepaald dat toepassing van de bijzondere aanwijsregels of de anticumulatiebepalingen niet tot gevolg kan hebben dat de betrokkene het hoogst mogelijke kinderbijslagbedrag wordt onthouden. Het orgaan van de Lid-Staat met de hoogste uitkering dient een aanvulling te betalen ten belope van het verschil tussen het bedrag van de eigen kinderbijslag en het bedrag dat de andere Lid-Staat verschuldigd is. Dit principe is thans opgenomen in de volgende anticumulatiebepalingen: artikel 76, eerste lid, artikel 79, derde lid Vo. 1408/71 en artikel 10 Vo. 574/72. Het HvJ EG heeft de regel van het aanvullend voordeel in de zaak Bastos Moriana nader gepreciseerd in die zin dat het bevoegde orgaan van een Lid-Staat niet verplicht is aan de pensioen- en uitkeringsgerechtigden die in een andere Lid-Staat wonen aanvullende kinderbijslag toe te kennen, als

het recht op pensioen of uitkering van de eerste Lid-Staat niet uitsluitend gebaseerd is op verzekeringstijdvakken vervuld in de eerste Lid-Staat. Op grond van dit arrest verstrekt de SVB geen aanvullende kinderbijslag (meer) aan Anw-, WAO- of AAW-gerechtigden die in een andere Lid-Staat wonen en van wie de uitkeringen niet uitsluitend op grond van de Nederlandse wettelijke bepalingen zijn toegekend.

De hoogte van de aanvulling wordt conform artikel 5 van Besluit nr. 150 van de Administratieve Commissie berekend uiterlijk twaalf maanden nadat is vastgesteld dat recht op kinderbijslag is ontstaan in de andere Lid-Staat. Daarna wordt het recht op aanvulling om de twaalf maanden opnieuw berekend.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 6 maart 1979, zaak 100/78 (Rossi), Jur. 1979, 831
HvJ EG 27 juni 1989, zaak 24/88 (Georges), Jur. 1989, 1905
HvJ EG 11 juni 1991, zaak C-251/89 (Athanasopoulos), Jur. 1991, I-2797
HvJ EG 27 februari 1997, zaak C-59/95 (Bastos Moriana), RSV 1998/37.

1.3.2.4 Wezen- en halfwezenuitkering op grond van de Anw: artikel 78 en artikel 79 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 78 lid 1

1. *Voor de toepassing van dit artikel worden onder "bijslagen" verstaan kinderbijslagen, en eventueel aanvullende of bijzondere bijslagen voor wezen, alsmede wezenpensioenen of wezenrenten, met uitzondering van wezenrenten welke ingevolge de verzekering tegen arbeidsongevallen en beroepsziekten worden toegekend.*

Vo. 1408/71: art. 79 leden 1 en 2: zie § 4.2.2 lid 3: zie § 4.3

De artikelen 78 en 79 Vo. 1408/71 vinden mede toepassing op halfwezen- en wezenuitkeringen op grond van de Anw. Indien op grond van de bijzondere aanwijsregels de Nederlandse wetgeving is aangewezen, wordt door de SVB voor de toekenning van de uitkering als voorwaarde gesteld dat de overledene op datum overlijden in Nederland verzekerd was. Voor de toepassing van de uitsluitingsgronden voor halfwezen- en wezenuitkeringen in de artikelen 23, eerste lid, onder a en 27, eerste lid, onder a van de Anw volgt de SVB hetzelfde beleid als omschreven voor de uitsluitingsgronden betreffende nabestaandenuitkeringen (zie § 1.3.1.1).

Indien een Anw-gerechtigde voor een kind zowel kinderbijslag als een (half)wezenpensioen ontvangt, is er geen sprake van samenloop en vindt de anticumulatiebepaling van artikel 79, derde lid Vo. 1408/71 geen toepassing. Kinderbijslag en een halfwezenuitkering komen weliswaar toe aan dezelfde gerechtigde, maar zijn blijkens het arrest Laumann van het HvJ EG geen uitkeringen van dezelfde aard. Voor het overige wordt bij de toepassing van de artikelen 78 en 79 Vo. 1408/71 op de halfwezen- en wezenuitkering de leer van het aanvullend voordeel zoals hierboven omschreven in § 1.3.2.3.2 in gelijke zin van toepassing geacht.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 16 maart 1978, zaak 115/77 (Laumann), Jur. 1978, 805
HvJ EG 9 juli 1980, zaak 807/79 (Gravina), Jur. 1980, 2205
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-481/93 (Moscato), RSV 1996/50
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-482/93 (Klaus), RSV 1996/51

1.3.3 Aanvraag: artikel 36, artikel 37, artikel 38 en artikel 90 Vo. 574/72

Vo. 574/72: art. 36

1. *Om in aanmerking te komen voor uitkeringen krachtens de artikelen 40 tot en met 51 van de verordening, behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 35 van de toepassingsverordening, is de aanvrager verplicht een aanvraag tot het orgaan van de woonplaats te richten, volgens de voorschriften van de door dat orgaan toegepaste wettelijke regeling. Indien de werknemer of zelfstandige niet aan deze wettelijke regeling onderworpen is geweest, zendt het orgaan van de woonplaats de aanvraag door aan het orgaan van de Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan hij laatstelijk onderworpen is geweest, zulks onder opgave van de datum waarop de aanvraag werd ingediend. Deze datum wordt beschouwd als de datum waarop de aanvraag bij laatstgenoemd orgaan werd ingediend.*
2. *Wanneer de aanvrager woont op het grondgebied van een Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer of zelfstandige niet onderworpen is geweest, kan hij zijn aanvraag richten tot het orgaan van de Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer of zelfstandige laatstelijk onderworpen is geweest.*
3. *Wanneer de aanvrager woont op het grondgebied van een Staat die geen Lid-Staat is, is hij verplicht zijn aanvraag te richten tot het bevoegde orgaan van de Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer of zelfstandige laatstelijk onderworpen is geweest. Indien de aanvrager zijn aanvraag richt tot het orgaan van de Lid-Staat waarvan hij onderdaan is, zendt dit orgaan de aanvraag door naar het bevoegde orgaan.*
4. *Een aanvraag om uitkeringen die aan het orgaan van een Lid-Staat wordt gericht heeft automatisch tot gevolg dat de uitkeringen krachtens de wettelijke regeling van alle betrokken Lid-Staten aan de voorwaarden waarvan de aanvrager voldoet, gelijktijdig worden vastgesteld, behalve wanneer de aanvrager overeenkomstig artikel 44, lid 2, van de verordening wenst dat de vaststelling van de ouderdomsuitkeringen die krachtens de wettelijke regeling van één of meer Lid-Staten zouden zijn verkregen, wordt uitgesteld.*

De bovenvermelde bepalingen behandelen de procedure die moet worden gevolgd voor de indiening van een aanvraag. Een aanvraag om AOW-pensioen of een nabestaandenuitkering dient te worden ingediend in het woonland van de aanvrager of, als de aanvrager nimmer in het woonland verzekerd is geweest, in het laatste land waar de aanvrager verzekerd is geweest. De SVB neemt evenwel ook aanvragen in behandeling van in het buitenland wonende gerechtigden. In die situaties stelt de SVB het buitenlands orgaan op de hoogte van de aanvraag.

1.3.4 Terugvordering van voorschotten: artikel 45 en artikel 111 Vo. 574/72

Vo. 574/72: art. 45, lid 1

1. *Indien het behandelende orgaan vaststelt dat de aanvrager krachtens de door dit orgaan toegepaste wettelijke regeling recht heeft op uitkeringen zonder dat rekening hoeft te worden gehouden met de tijdvakken van verzekering of wonen die zijn vervuld krachtens de wettelijke regeling van andere Lid-Staten, betaalt het deze onmiddellijk als voorlopige uitkering.*

Vo. 574/72: art. 111, lid 1

1. *Wanneer bij de vaststelling of de herziening van de uitkeringen bij invaliditeit, ouderdom of overlijden (pensioenen) krachtens titel III, hoofdstuk 3, van de verordening, het orgaan van een Lid-Staat aan een rechthebbende op uitkeringen een hoger bedrag heeft uitbetaald dan waarop deze recht heeft, kan dit orgaan aan het orgaan van enige andere Lid-Staat dat overeenkomstige uitkeringen aan deze rechthebbende verschuldigd is, verzoeken het teveel betaalde bedrag in te houden op de aan bedoelde rechthebbende verschuldigde achterstallige termijnen. Laatstgenoemd orgaan maakt het ingehouden bedrag over aan het orgaan dat vorderingen heeft. Voor zover het teveel betaalde niet kan worden ingehouden op de verschuldigde achterstallige termijnen, is lid 2 van toepassing.*

Als de SVB op grond van artikel 45, eerste lid een voorschot heeft uitbetaald, kan zij het buitenlandse orgaan verzoeken de nabetaling van de buitenlandse uitkering aan haar over te maken ter verrekening van het te veel betaalde gedeelte van het voorschot (artikel 111, eerste lid). Uit het arrest Romano leidt de SVB af dat het eventuele koersverlies, veroorzaakt door het feit dat de verlening van voorschotten eerder heeft plaatsgevonden dan het moment waarop verrekening met de nabetaling plaatsvindt, voor rekening van de SVB komt.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 14 mei 1981, zaak 98/80 (Romano), Jur. 1981, 1241

2 Samenwerkingsovereenkomsten met derde landen

De EG heeft met enkele landen die niet tot de Europese Unie behoren (Algerije, Marokko, Tunesië en Turkije) samenwerkingsovereenkomsten afgesloten, waarin discriminatieverboden inzake nationaliteit op specifiek sociale-zekerheidsrechtelijk terrein zijn opgenomen.

2.1 Rechtstreekse werking van de non-discriminatie-bepalingen: artikel 41, lid 1 Samenwerkingsovereenkomst EEG-Marokko, artikel 39, lid 1 Samenwerkingsovereenkomst EEG-Algerije, artikel 40, lid 1 Samenwerkingsovereenkomst EEG-Tunesië, artikel 3, lid 1 Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije

Samenwerkingsovereenkomst EEG-Marokko: art. 41, lid 1

1. *Behoudens het bepaalde in de onderstaande leden vallen de werknemers van Marokkaanse nationaliteit en de bij hen woonachtige gezinsleden op het gebied van de sociale zekerheid onder een regeling die wordt gekenmerkt door het ontbreken van elke discriminatie op grond van nationaliteit tussen deze werknemers en de eigen onderdanen van de Lid-Staten waar zij werkzaam zijn.*

Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, art. 3, lid 1

1. *Personen die op het grondgebied van een der Lid-Staten wonen en op wie de bepalingen van dit besluit van toepassing zijn, hebben de rechten en verplichtingen voortvloeiende uit de wetgeving van elke Lid-Staat onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die Staat, behoudens bijzondere bepalingen van dit besluit.*

In de arresten Kziber, Krid en Hallouzi heeft het HvJ EG bepaald dat de non-discriminatiebepalingen van de Samenwerkingsovereenkomsten met Marokko en Algerije rechtstreekse werking hebben. Uit deze jurisprudentie volgt dat de gelijkluidende non-discriminatiebepalingen in andere Samenwerkings-overeenkomsten eveneens rechtstreeks werken. De SVB acht de rechtstreekse werking beperkt tot de non-discriminatiebepalingen en gaat ervan uit dat deze zich niet uitstrekt tot de overige bepalingen van de Samenwerkingsovereenkomsten, zoals die onder meer betrekking hebben op de samentelling van tijdvakken van verzekering en de betaling van uitkering. Daarbij stelt de SVB zich op het standpunt dat voor de toepassing van deze overige bepalingen nadere uitvoeringsregels onontbeerlijk zijn. Dergelijke regels zijn echter nooit tot stand gekomen.

De rechtstreekse werking geldt evenwel niet voor de in artikel 3, eerste lid van Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije opgenomen non-discriminatiebepaling. In het arrest Taflan-Met heeft het HvJ EG bepaald dat Besluit 3/80 weliswaar op 19 september 1980 in werking is getreden, maar dat de bepalingen van het besluit, ook al zijn sommige ervan duidelijk en nauwkeurig, niet kunnen worden toegepast zolang de Raad geen nadere uitvoeringsmaatregelen heeft getroffen.

2.2 Reikwijdte van de non-discriminatiebepalingen ten aanzien van gezinsleden

De afgeleide-rechtenleer die wordt beschreven in § 1.1.1.4 heeft blijkens de jurisprudentie van het Hof van Justitie EG geen betekenis voor de non-discriminatiebepalingen die zijn opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomsten tussen de EEG en Algerije, Marokko en Tunesië. Gezinsleden van binnen de EU werkzame Algerijnse, Marokkaanse respectievelijk Tunesische werknemers kunnen zolang zij op het grondgebied verblijven van de Lid-Staat waar de werknemer werkzaam is of is geweest, aanspraak maken op gelijke behandeling door die Lid-Staat, ook als het gaat om regelingen die voorzien in een eigen recht van het gezinslid. Voor de toekenning van de nationale overgangsvoordelen zie Deel II, § 4.1.3.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 31 januari 1991, zaak C-18/90 (Kziber), Jur. 1991, I-199
CRvB 28 mei 1993, RSV 1993/308
HvJ EG 20 april 1994, zaak C-58/93 (Yousfi), Jur. 1994, I-1353
HvJ EG 5 april 1995, zaak C-103/94 (Krid), Jur. 1995, I-729
HvJ EG 10 september 1996, zaak C-277/94 (Taflan-Met), n.g.
HvJ EG 3 oktober 1996, zaak C-126/95 (Hallouzi), n.g.

3 EG-Richtlijn 79/7

3.1 Personele werkingssfeer, begrip beroepsbevolking/ werkzoekenden: artikel 2 en artikel 3, lid 1 richtlijn 79/7

Richtlijn 79/7: art. 2

Deze richtlijn is van toepassing op de beroepsbevolking – met inbegrip van zelfstandigen, van werknemers en zelfstandigen wier arbeid is onderbroken door ziekte, ongeval of onvrijwillige werkloosheid en van werkzoekenden – alsmede op gepensioneerde of invalide werknemers en zelfstandigen.

Richtlijn 79/7: art. 3, lid 1

1. *Deze richtlijn is van toepassing op:*
   a) *de wettelijke regelingen die bescherming bieden tegen de volgende eventualiteiten:*
      - *ziekte,*
      - *invaliditeit,*
      - *ouderdom*
      - *arbeidsongevallen en beroepsziekten,*
      - *werkloosheid;*
   b) *de sociale-bijstandsregelingen, voor zover deze een aanvulling vormen op of in de plaats komen van de sub a) bedoelde regelingen.*

Ter beantwoording van de vraag of iemand voor de vaststelling van ouderdomspensioen aanspraken kan ontlenen aan richtlijn 79/7, dient te worden beoordeeld of hij direct voor het intreden van de pensioengerechtigde leeftijd tot de beroepsbevolking behoorde. Voor een beroep op de richtlijn in verband met het recht op AOW-toeslag is volgens het HvJ EG in het arrest Verholen vereist dat de partner tot de beroepsbevolking behoort. Men wordt geacht tot de beroepsbevolking te behoren indien men arbeid verricht op het moment waarop men aanspraak kan maken op ouderdomspensioen, óf indien op dat moment de arbeid onderbroken is door één van de in artikel 3, eerste lid, onder a genoemde risico's. Hiervan is naar het oordeel van de SVB slechts sprake bij een onafgebroken periode van onderbreking van de arbeid wegens een van de genoemde risico's vanaf de beëindiging van de werkzaamheden tot de ingang van het pensioen. De SVB gaat ervan uit dat een persoon op grond van het verrichten van actieve beroepsarbeid tot de beroepsbevolking behoort, indien hij werkzaam is in een dienstbetrekking of in een arbeidsverhouding die krachtens de Wet op de loonbelasting 1964, Stb. 521, met een dienstbetrekking wordt gelijkgesteld, dan wel in relevante mate beroepsmatige arbeid anders dan in loondienst verricht. Aan deze laatste voorwaarde wordt voldaan indien met arbeid op jaarbasis een inkomen wordt verworven dat meer bedraagt dan de basisaftrek uit hoofde van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, Stb. 519. Wordt een lager inkomen verworven, dan behoort de betrokkene slechts tot de beroepsbevolking als hij gedurende een zodanig aantal uren per week beroepsmatige arbeid verricht dat niet kan worden gesproken van werkzaamheden van louter marginale en bijkomstige aard. De SVB hanteert hierbij een ondergrens

van acht uren per week. De SVB gaat er voorts van uit dat degenen die tot de leeftijd van 57,5 jaar hebben behoord tot de actieve beroepsbevolking, zonder meer onder de personele werkingssfeer van de richtlijn vallen.

Daarnaast bestaat slechts de mogelijkheid aanspraken te ontlenen aan richtlijn 79/7 indien men bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de hoedanigheid van werkzoekende bezit. Op grond van het arrest Johnson is de richtlijn eveneens van toepassing op degene die in een periode waarin hij werkzoekende was, getroffen is door een van de in artikel 3, eerste lid, onder a genoemde risico's. De SVB toetst ter beantwoording van de vraag of iemand als werkzoekende beschouwd moet worden aan de volgende factoren:

- Is betrokkene ingeschreven bij een arbeids- of uitzendbureau?
- Heeft betrokkene sollicitatiebrieven gestuurd naar werkgevers?
- Zijn er verklaringen beschikbaar van bedrijven waaruit blijkt dat betrokkene sollicitiatiegesprekken heeft gevoerd? Deze toetsing strekt zich uit over een langere periode. Iemand die reeds langere tijd geen beroepsarbeid meer heeft verricht, wordt geacht bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd tot de beroepsbevolking te horen als hij op dat moment over een periode van circa twee en een half jaar ter beschikking van de arbeidsmarkt heeft gestaan. De SVB beoordeelt over deze periode of iemand daadwerkelijk ter beschikking van de arbeidsmarkt heeft gestaan aan de hand van bovengenoemde criteria.

JURISPRUDENTIE:
HvJ EG 23 maart 1982, zaak 53/81 (Levin), Jur. 1982, 1035
HvJ EG 3 juni 1986, zaak 139/85 (Kempf), Jur. 1986, 1741
HvJ EG 27 juni 1989, zaken 48/88, 106/88 en 107/88 (Achterberg-Te Riele), Jur. 1989, 1963
HvJ EG 11 juli 1991, zaak C-31/90 (Johnson), Jur. 1991, I-3744
HvJ EG 11 juli 1991, zaken C-87/90, C-88/90 en C-89/90 (Verholen), Jur. 1991, I-3783

4 Bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid

4.1 Algemene bepalingen

4.1.1 Personele werkingssfeer

Een aantal verdragen bevat een definitie van het begrip "werknemer" en/of het begrip "zelfstandige". Wanneer deze definitie verwijst naar de nationale wetgeving worden deze begrippen uitgelegd op dezelfde wijze als ten aanzien van Vo. 1408/71 (zie paragraaf 1.1.1.2.) Hetzelfde gebeurt bij de toepassing van verdragen die geen definitie van deze begrippen bevatten.

Postactieve werknemers of zelfstandigen kunnen zich op alle bepalingen van het verdrag beroepen, tenzij uit de tekst of de strekking van een bepaling blijkt dat deze een beperkter toepassingsgebied heeft. Dit geldt met name ten aanzien van de bepalingen inzake de toepasselijke wetgeving.

Voorzover een verdrag van toepassing is op werknemers en/of zelfstandigen en hun gezinsleden en nagelaten betrekkingen, gaat de SVB ervan uit dat deze gezinsleden en nagelaten betrekkingen zich slechts op het verdrag kunnen beroepen voorzover het gaat om regelingen die een recht waarborgen dat kan worden aangemerkt als een van de werknemer of zelfstandige afgeleid recht. Een groot aantal verdragen bevat een verwijzing naar deze zogenaamde afgeleide-rechtenleer. Doch ook bij de toepassing van de verdragen die een dergelijke verwijzing niet bevatten, hanteert de SVB de afgeleide-rechtenleer, tenzij uit het verdrag uitdrukkelijk blijkt dat deze leer niet van toepassing is. Omdat het arrest Cabanis (HvJEG 30 april 1996; zie paragraaf 1.1.1.4) is gebaseerd op de beginselen van de artikelen 48 tot en met 51 van het EG-verdrag, welke beginselen geen deel uitmaken van de rechtsorde die wordt beheerst door de onderscheiden bilaterale verdragen, hecht de SVB voor de toepassing van die verdragen geen betekenis aan dit arrest.

Als twee landen die partij zijn bij een verdrag inzake sociale zekerheid, tevens zijn aangesloten bij het Vluchtelingenverdrag dan wel het Staatlozenverdrag, wordt het verdrag inzake sociale zekerheid van toepassing geacht op vluchtelingen respectievelijk staatlozen, ook als dit niet expliciet in het verdrag is vermeld. Vluchtelingen en staatlozen worden daarbij op dezelfde wijze behandeld als onderdanen van de verdragsstaten. Voorwaarde is dat de vluchteling respectievelijk de staatloze rechtmatig verblijft op het grondgebied van een der verdragsstaten.

Uit de omschrijving van de personele werkingssfeer van de verdragen inzake sociale zekerheid blijkt niet dat onderscheid moet worden gemaakt tussen illegaal in Nederland verblijvende en/of tewerkgestelde werknemers en legaal in Nederland verblijvende en tewerkgestelde werknemers. De SVB maakt dit onderscheid dan ook niet.

4.1.2 Territoriale werkingssfeer

De SVB hanteert het beginsel dat een persoon zich slechts op een verdrag inzake sociale zekerheid kan beroepen als hij woont op het grondgebied van een van de verdragsluitende partijen. Een toegekende uitkering wordt bij verhuizing naar een derde staat dan ook ingetrokken indien en voorzover het recht op deze uitkering bestond op grond van een verdragsbepaling en er geen verdrag van toepassing is dat bij wonen op het grondgebied van deze derde staat voorziet in een gelijk recht. Van bovengenoemd uitgangspunt wordt afgeweken voorzover bijzondere bepalingen kennelijk een toepassing buiten het verdragsgrondgebied beogen. Dit doet zich met name voor als de mogelijkheid van export van uitkeringen naar derde landen uitdrukkelijk in het verdrag is opgenomen. Daarnaast is in heel bijzondere gevallen (bijvoorbeeld in artikel 4 van de overeenkomst met Nieuw-Zeeland) het discriminatieverbod zo ruim geformuleerd dat ten aanzien daarvan niet aan de eis kan worden vastgehouden dat de betrokkene op verdragsgrondgebied woont.

4.1.3 Temporele werkingssfeer

Tenzij in een verdrag uitdrukkelijk anders is bepaald, hanteert de SVB dezelfde uitgangspunten als ten aanzien van Vo. 1408/71 (zie paragraaf 1.1.2).

4.1.4 Verhouding Europees Verdrag inzake Sociale Zekerheid en Nederlands-Turks verdrag

Op grond van artikel 5 van het Europees Verdrag inzake sociale zekerheid is dit verdrag in de plaats getreden van het Verdrag met Turkije. In de op artikel 6, lid 3 van het Europees Verdrag gebaseerde Bijlage III bij het Europees Verdrag is echter bepaald dat titel III van het verdrag met Turkije (bijzondere bepalingen betreffende invaliditeit, ouderdom en overlijden), is gehandhaafd. De SVB heeft uit artikel 6, vierde lid, van het Europees Verdrag afgeleid dat het Verdrag met Turkije niet van toepassing is op personen die niet vallen onder de personele werkingssfeer van het Verdrag met Turkije. Voorzover die personen wel onder de personele werkingssfeer van het Europees Verdrag vallen, blijft dit verdrag op hen van toepassing. Deze regel is met name van belang voor zelfstandigen.

4.2 Vaststelling van de toe te passen wetgeving

4.2.1 Algemeen

Voorzover hieronder niet anders is beschreven, hanteert de SVB bij de toepassing van conflictregels in verdragen inzake sociale zekerheid dezelfde beleidsregels als bij toepassing van conflictregels in Vo. 1408/71, tenzij de bepalingen van een verdrag zich daartegen verzetten.

4.2.2 Uitzondering op het beginsel van exclusieve werking

De verdragen inzake sociale zekerheid bevatten bepalingen inzake toepasselijke wetgeving. Deze bepalingen beogen te voorkomen dat een werknemer of zelfstandige gelijktijdig onder de wetgevingen van meerdere verdragslanden verzekerd is, of juist in het geheel niet verzekerd is. De SVB gaat er dan ook van uit dat de aanwijzing van de wetgeving van een verdragsstaat toepassing van de wetgeving van een andere verdragsstaat uitsluit (zogenaamde exclusieve werking), ook als dit niet met zoveel woorden in het verdrag is bepaald. Een uitzondering geldt ten aanzien van het verdrag met Joegoslavië en het daaraan voorafgaande verdrag met Zuid-Slavië. Uit het arrest van de Hoge Raad van 25 juni 1986, blijkt dat de artikelen 7 en 8 van het Verdrag met Joegoslavië vanaf de inwerkingtreding van het verdrag geen exclusieve werking heeft. De Centrale Raad van Beroep heeft bij uitspraak van 4 juni 1997, een gelijk oordeel uitgesproken over het verdrag met Zuid-Slavië. Personen ten aanzien van wie één van beide verdragen de Joegoslavische c.q. de Zuid-Slavische wetgeving aanwees of aanwijst, zijn tegelijkertijd in Nederland verzekerd als zij aan de nationale Nederlandse verzekeringsvoorwaarden voldoen.

JURISPRUDENTIE:
HR 25 juni 1986, RSV 1987/26
CRvB 4 juni 1997, RSV 1998/39

4.2.3 Territoriale werking van conflictregels

De conflictregels in de bilaterale verdragen gelden uitsluitend als de betrokkene op het grondgebied van de verdragslanden woont en werkt, tenzij een verdrag uitdrukkelijk anders bepaalt. De uitzondering van het arrest Aldewereld (HvJEG 29 juni 1994; zie paragraaf 1.2.6) geldt niet voor de toepassing van verdragen inzake sociale zekerheid. In dat arrest heeft het Hof van Justitie met een beroep op de gemeenschapsregels inzake het vrije verkeer van werknemers voor de toepassing van Vo. 1408/71 een aanvullende conflictregel geformuleerd voor de situatie waarin een persoon in dienst is van een communautaire onderneming doch geen werkzaamheden verricht op het communautaire grondgebied. De SVB gaat ervan uit dat dit aanvullende jurisprudentierecht naar zijn aard slechts betrekking kan hebben op situaties die zich binnen de communautaire rechtssfeer afspelen. Slechts binnen deze rechtssfeer speelt het grondbeginsel van vrij verkeer van werknemers immers een rol.

4.2.4 Nawerking van conflictregels

De conflictregels in de verdragen inzake sociale zekerheid die aansluiting zoeken bij het verrichten van beroepswerkzaamheden, hebben geen nawerking. Zij zijn uitsluitend van toepassing zolang de betrokkene daadwerkelijk actief is. Bij beëindiging van de werkzaamheden wordt de verzekeringspositie weer beoordeeld aan de hand van de nationale wetgeving.

JURISPRUDENTIE:
HR 17 april 1996, RSV 1996/212

4.3 Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties: artikel 24 Verdrag met Kaapverdië, artikel 30 en 32 Verdrag met Tunesië en artikel 32 Administratief Akkoord, artikel 23 Verdrag met Marokko en artikel 24 en 28 Administratief Akkoord, artikel 15, leden 4 en 5 Overeenkomst met Nieuw-Zeeland

Verdrag met Kaapverdië: art. 24

1. *De in artikel 13, eerste lid, van de AOW (Algemene Ouderdomswet) bedoelde korting is niet van toepassing op de datum vóór inwerkingtreding van dit Verdrag gelegen tijdvakken gedurende welke de echtgenote of de weduwe na het bereiken van de 15-jarige leeftijd en vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd niet verzekerd was ingevolge de voornoemde wetgeving terwijl zij, gedurende haar huwelijk, op het grondgebied van Kaapverdië woonde, voor zover deze tijdvakken overeenkomen met de door haar echtgenoot krachtens deze wetgeving vervulde tijdvakken van verzekering.*
2. *De in artikel 13, tweede lid, van de AOW (Algemene Oudedomswet) bedoelde korting, is niet van toepassing op de vóór de datum van inwerkingtreding van het Verdrag gelegen tijdvakken, gedurende welke de echtgenote van de rechthebbende na het bereiken van de 15-jarige leeftijd en vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd niet verzekerd was ingevolge de voornoemde wetgeving terwijl zij, gedurende haar huwelijk, op het grondgebied van Kaapverdië woonde, voor zover deze tijdvakken overeenkomen met de door haar echtgenoot krachtens deze wetgeving vervulde tijdvakken van verzekering.*
3. *In afwijking van het bepaalde in artikel 45, eerste lid, van de AOW (Algemene Ouderdomswet) en in artikel 47, eerste lid, van de AWW (Algemene Weduwen- en Wezenwet), is de op het grondgebied van Kaapverdië wonende echtgenoot van een werknemr die onderworpen is aan het stelsel van verplichte verzekering, uitsluitend bevoegd zich krachtend deze wetgevingen vrijwillig te verzekeren over tijdvakken gelegen na de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag, gedurende welke de werknemer krachtens deze wetgevingen verplicht verzekerd is. Deze bevoegdheid eindigt op de dag waarop het tijdvak van verplichte verzekering van de werknemer eindigt. Deze bevoegdheid eindigt echter niet, wanneer de verplichte verzekering van de werknemer onderbroken is ten gevolge van het overlijden van de werknemer en wanneer de bovengenoemde echtgenoot slechts een pensioen ontvangt krachtens de AWW (Algemene Weduwen- en Wezenwet). In ieder geval eindigt de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren op de dag waarop de vrijwillig verzekerde de leeftijd van 65 jaar bereikt. De premie voor de bovengenoemde vrijwillige verzekering, verschuldigd door de echtgenoot van een werknemer die onmiddellijk voorafgaand aan de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag volgens de AOW en de AWW verplicht verzekerd was, wordt vastgesteld overeenkomstig het bepaalde met betreking tot de vaststelling van de premie voor de vrijwillige verzekering, met dien verstande dat de inkomsten van de echtgenoot in dat geval worden geacht in Nederland te zijn ontvangen. De premie voor de echtgenoot van een werknemer die op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag verplicht verzekerde is geworden, wordt vastgesteld*

overeenkomstig het bepaalde met betrekking tot de vaststelling van de premie voor vrijwillige verzekering ingevolge de AOW en de AWW.

4. *De in het derde lid bedoelde bevoegdheid wordt slechts verleend:*
   - *indien de echtgenoot van een werknemer die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit Verdrag verplicht verzekerd was, de Sociale Verzekeringsbank binnen een termijn van ten hoogste een jaar, te rekenen vanaf de datum van vankrachtwording van de genoemde wijziging, op de hoogte heeft gesteld van zijn voornemen vrijwillig premie te betalen; in alle andere gevallen:*
   - *indien de echtgenoot van de werknemer de Sociale Verzekeringsbank binnen een termijn van ten hoogste een jaar, te rekenen vanaf het begin van het tijdvak waarin laatstgenoemde verplicht verzekerd is geweest, op de hoogte heeft gesteld van zijn voornemen vrijwillig premie te betalen.*
5. *De in het eerste, tweede en derde lid genoemde bepalingen zijn niet van toepassing op de tijdvakken die samenvallen met tijdvakken die in aanmerking worden genomen voor de berekening van een pensioen dat is verschuldigd ingevolge de wetgeving inzake ouderdomsverzekering van een andere Staat dan Nederland en evenmin op tijdvakken gedurende welke de betrokkene een ouderdomspensioen heeft genoten ingevolge een dergelijke wetgeving.*
6. *Het eerste en tweede lid zijn uitsluitend van toepassing op de echtgenoot die zich vrijwillig heeft verzekerd overeenkomstig het derde lid, en het eerste lid is uitsluitend van toepassing op de weduwe van een persoon die verzekeringstijdvakken heeft vervuld volgens de Nederlandse wetgeving.*

Administratief Akkoord Marokko: art. 24

1. *Voor de toepassing van de artikelen 20 en 21 van het Verdrag wordt het aan een gehuwde man toekomende Nederlandse ouderdomspensioen op de volgende wijze berekend:*
   a. *voor elk kalenderjaar waarover een gehuwde man verzekerd is geweest krachtens de Nederlandse Algemene Ouderdomswet, heeft hij recht op een bedrag gelijk aan één procent van het in de Nederlandse wettelijke regeling voorziene volle gehuwdenpensioen, verhoogd met eenzelfde bedrag voor elk kalenderjaar waarover zijn eerste echtgenote met wie hij gehuwd is op het tijdstip waarop hij de 65-jarige leeftijd bereikt, verzekerd is geweest krachtens de Nederlandse wettelijke regeling of op grond van artikel 21 van het Verdrag geacht wordt verzekerd te zijn geweest.*
   b. *indien de eerste echtgenote van een gehuwde man vóór hun huwelijk niet verzekerd is geweest krachtens de Nederlandse wettelijke regeling, heeft hij recht op een bedrag, gelijk aan twee procent van het in de Nederlandse wettelijke regeling voorziene volle ongehuwdenpensioen, voor elk kalenderjaar waarover hij als ongehuwde krachtens deze wettelijke regeling verzekerd is geweest.*
2. *De omrekening van gedeelten van kalenderjaren tot gehele kalenderjaren geschiedt overeenkomstig de Nederlandse wettelijke regeling.*
3. *Het overlijden van de eerste echtgenote brengt geen wijziging in het bedrag van het aan een gehuwde man toegekende ouderdomspensioen, zolang deze man gehuwd blijft.*
4. *Indien het bedrag van het ouderdomspensioen, berekend op grond van de Nederlandse Algemene Ouderdomswet zonder dat daarbij het Verdrag wordt toegepast, hoger is dan het volgens de vorige leden van dit artikel berekende bedrag, wordt het eerste bedrag aangehouden.*

Verdrag met Tunesië: art. 32

1. *De korting bedoeld in artikel 13, eerste lid, van de AOW wordt niet toegepast voor de tijdvakken voorafgaand aan het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag, gedurende welke de echtgenote of de weduwe tussen de 15- en 65-jarige leeftijd niet was verzekerd krachtens voornoemde wettelijke regeling terwijl zij gedurende het huwelijk woonde op het grondgebied van de Republiek Tunesië, voor zover deze tijdvakken samenvallen met de tijdvakken van verzekering die haar echtgenoot heeft vervuld onder bedoelde wettelijke regeling.*
2. *De korting bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de AOW, wordt niet toegepastvoor de tijdvakkenvoorafgaande aan de het tijdstip van inwerkingtreding van het Verdrag, gedurende welke de echtgenote van de pensioengerechtigde tussen de 15- en 65-jarige leeftijd niet was verzekerd krachtens voornoemde wetgeving terwijl zij gedurende het huwelijk woonde op het grondgebied van de Republiek Tunesië, voor zover deze tijdvakken samenvallen met de tijdvakken van verzekering die haar echtgenoot heeft vervuld onder bedoelde wettelijke regeling.*
3. *In afwijking van het bepaalde in artikel 45, eerste lid, van de AOW en in artikel 47, eerste lid, van de AWW is de echtgeno(o)t(e) van een aan het stelsel van verplichte verzekering onderworpen werknemer, terwijl deze woont op het grondgebied van de Republiek Tunesië, bevoegd zich vrijwillig te verzekeren krachtens bedoelde wettelijke regelingen alleen voor de tijdvakken na het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag, gedurende welke de werknemer is onderworpen aan de verplichte verzekering krachtens deze wettelijke regelingen. Deze bevoegdheid eindigt op de dag waarop het tijdvak van verplichte verzekering van de werknemer afloopt. Deze bevoegdheid eindigt evenwel niet wanneer de verplichte verzekering van de werknemer is geëindigd ten gevolge van het overlijden van de werknemer en wanneer de bovengenoemde echtgeno(o)t(e) uitsluitend recht heeft op een pensioen krachtens de AWW. De bevoegdheid tot vrijwillige verzekering eindigt in ieder geval op de dag waarop de vrijwillig verzekerde de 65-jarige leeftijd bereikt. De premiebetaling ingevolge bovenbedoelde vrijwillige verzekering die verschuldigd is door de echtgeno(o)t(e) van een werknemer die onderworpen was aan de verplichte AOW/AWW-verzekering onmiddellijk voorafgaande aan het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen betreffende de vaststelling van de premie voor de verplichte verzekering, met dien verstande dat de inkomsten van de echtgeno(o)t(e) in dat geval worden geacht te zijn ontvangen in Nederland. Voor de echtgeno(o)t(e) van een werknemer die verplicht verzekerd is geworden op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag, wordt de premie vastgesteld overeenkomstig de bepalingen betreffende de vaststelling van de premie voor vrijwillige verzekering krachtens de AOW/AWW.*
4. *De bevoegdheid bedoeld in het derde lid wordt slechts verleend:*
   - *indien de echtgeno(o)t(e) van een werknemer die verplicht verzekerd was onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit Verdrag, de Sociale Verzekeringsbank binnen één jaar na de inwerkingtreding van bedoelde wijziging heeft medegedeeld premie te willen betalen voor een vrijwillige verzekering; in alle andere gevallen:*
   - *indien de echtgeno(o)t(e) van de werknemer de Sociale Verzekeringsbank binnen één jaar na het begin van het tijdvak van verplichte verzekering heeft medegedeeld premie te willen betalen voor vrijwillige verzekering.*

5. *Het bepaalde in het eerste, tweede en derde lid is niet van toepassing op de tijdvakken die samenvallen met de tijdvakken waarmee rekening wordt gehouden voor de berekening van een pensioen, verschuldigd krachtens de wettelijk regeling inzake ouderdomsverzekering van een andere Staat dan Nederland, noch op de tijdvakken gedurende welke betrokkene een ouderdomspensioen heeft genoten krachtens een zodanige wettelijke regeling.*
6. *Het bepaalde in het eerste en tweede lid is slechts van toepassing op de echtgeno(o)t(e) die zich vrijwillig heeft verzekerd ingevolge het derde lid.*

Overeenkomst met Nieuw-Zeeland: artikel 15, leden 4 en 5

4. *Wanneer de som van het bedrag van de Nederlandse ouderdomsuitkering overeenkomstig deze Overeenkomst of overeenkomstig de Nederlandse Algemene Ouderdomswet en het bedrag van het Nieuw-Zeelandse gewaarborgde ouderdomspensioen of veteranenpensioen krachtens deze Overeenkomst of de Nieuw-Zeelandse wetgeving voor een persoon die in Nederland woont, hoger is dan het maximumbedrag overeenkomstig de Nederlandse Algemene Ouderdomswet, past het Nederlandse orgaan zijn uitkering aan met een bedrag dat gelijk is aan het surplus.*
5. *De in het vierde lid bedoelde vermindering heeft geen betrekking op het bedrag dat is gebaseerd op de verzekeringstijdvakken na 1 januari 1957 overeenkomstig de Nederlandse Algemene Ouderdomswet.*

4.3.1 In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering

Een groot aantal verdragen inzake sociale zekerheid bevat een bepaling, soortgelijk aan artikel 45, eerste lid Vo. 1408/71. De SVB hanteert de beleidsregel die is geformuleerd in paragraaf 1.3.1.1 ook bij de toepassing van die verdragen.

4.3.2 Tijdvakken van wonen of werken minder dan één jaar

Diverse verdragen inzake sociale zekerheid bevatten de bepaling dat een orgaan niet verplicht is uitkeringen toe te kennen indien de totale duur van de vervulde tijdvakken van verzekering krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving minder bedraagt dan een jaar, en er, uitsluitend rekening houdende met deze tijdvakken, geen recht op uitkering bestaat. De SVB past deze bepalingen, anders dan artikel 48 Vo. 1408/71, letterlijk toe. Er wordt derhalve geen pro rata berekende nabestaandenuitkering toegekend als de overledene op de datum van het overlijden niet verzekerd was ingevolge de Anw en de totale duur van zijn verzekeringstijdvakken ingevolge de Anw minder bedraagt dan een jaar. Als het orgaan van de andere verdragsstaat uitkering heeft geweigerd omdat de tijdvakken van verzekering krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving minder dan een jaar bedragen, houdt de SVB met deze tijdvakken rekening tenzij in het desbetreffende bilaterale verdrag is bepaald dat de Nederlandse uitkering rechtstreeks en uitsluitend op basis van de Nederlandse verzekeringstijdvakken dient te worden berekend.

4.3.3 Aanpassing en herberekening van de uitkering

De meeste verdragen inzake sociale zekerheid bevatten geen specifieke bepalingen met betrekking tot de herberekening van uitkeringen. De SVB zoekt bij de toepassing van deze verdragen zoveel mogelijk aansluiting bij artikel 51 Vo. 1408/71 (zie paragraaf 1.3.1.4). In geval van structurele wijzigingen wordt de uitkering volledig opnieuw berekend volgens de voorschriften van het betreffende verdrag. Waar de Nederlandse wetgeving periodieke herberekening voorschrijft, ook als geen structurele wijziging heeft plaatsgevonden, voert de SVB deze uit. In die situatie wordt de nationaalrechtelijke verplichting tot periodieke herberekening niet door enige verdragsnorm terzijde gesteld. Bij conjuncturele wijziging van de Nederlandse uitkeringsbedragen wordt deze wijziging rechtstreeks verwerkt in de vastgestelde uitkering. Een periodieke herberekening wordt voorgeschreven voor de inkomensafhankelijke toeslag ingevolge de AOW en de uitkeringen ingevolge de Anw (zie artikel 8, derde lid van het Inkomensbesluit AOW 1996 en artikel 9, tweede lid, onder d van het Inkomens- en samenloopbesluit Anw). Ten aanzien van de Overeenkomst met Nieuw-Zeeland bestaan bijzondere regels. Deze zijn opgenomen in paragraaf 4.3.4.

4.3.4 Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW

4.3.4.1 Tijdvakken voor 1957 en huwelijkse tijdvakken

Een aantal verdragen inzake sociale zekerheid bevat, evenals Vo. 1408/71, een regeling met betrekking tot het in aanmerking nemen van tijdvakken van wonen of werken voor 1957 en/of het in aanmerking nemen van tijdvakken van het huwelijk waarin de man verzekerd was en de vrouw op het grondgebied van een andere verdragsstaat woonde. De SVB beschouwt deze tijdvakken niet als echte tijdvakken van verzekering (vgl. paragraaf 1.3.1.5). Een uitzondering geldt ten aanzien van enkele verdragen waarin uitdrukkelijk is geregeld dat de vrouw van een AOW-verzekerde met haar echtgenoot is meeverzekerd.

De uitbreiding van het begrip "wonen" ingevolge het arrest De Wit (zie paragraaf 1.3.1.5) heeft naar het oordeel van de SVB geen betrekking op verdragen inzake sociale zekerheid. Het arrest is immers met name gemotiveerd met een verwijzing naar het beginsel van vrij verkeer van personen binnen de EG. Dit beginsel vormt geen onderdeel van de rechtsorde welke wordt beheerst door de bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid.

De SVB past de bepalingen inzake huwelijkse tijdvakken sinds 1 juli 1997 sexeneutraal toe. Bij de verhoging van rechtens onaantastbaar geworden uitkeringen of de toekenning van uitkeringen in verband met deze beleidswijziging wordt een terugwerkende kracht gehanteerd van een jaar, behoudens in gevallen van bijzondere hardheid (zie ook deel I, paragraaf 5.2.1). De huwelijkse tijdvakken worden in aanmerking genomen voorzover zij liggen na 23 december 1984. Ongehuwd samenwonen wordt voor de toepassing van de betreffende bepalingen niet

met huwelijk gelijkgesteld. Tijdvakken van geregistreerd partnerschap worden als huwelijkstijdvakken beschouwd.

In geval van overlijden, echtscheiding of duurzaam gescheiden leven worden eerder vervulde huwelijkse tijdvakken niet langer in aanmerking genomen in het ouderdomspensioen, tenzij de tekst van het verdrag uitdrukkelijk voorschrijft dat de tijdvakken ook in dat geval moeten worden gehonoreerd.

4.3.4.2 *Huwelijkse tijdvakken en vrijwillige verzekering: artikel 24 Verdrag met Kaap-Verdië, artikel 32 Verdrag met Tunesië*

In enkele bilaterale verdragen (verdrag met Kaap-Verdië, verdrag met Tunesië) is de regeling inzake huwelijkse tijdvakken inmiddels vervangen door een regeling inzake vrijwillige verzekering. Daarbij worden huwelijkse tijdvakken van voor de verdragswijziging nog slechts gehonoreerd als de vrouw zich in aansluiting op die tijdvakken vrijwillig heeft verzekerd. In een aantal gevallen is vrijwillige verzekering op grond van het verdrag niet mogelijk, bijvoorbeeld als de werknemer inmiddels niet meer verplicht verzekerd is krachtens de AOW. Het kan ook gaan om een situatie waarin de echtgenote zich voor de wijziging van het verdrag bij de man in Nederland heeft gevestigd. Zij is sindsdien verplicht verzekerd, zodat vrijwillige verzekering niet meer mogelijk is. In die gevallen neemt de SVB de huwelijkse tijdvakken niettemin in aanmerking bij de berekening van het pensioen. Bestond de mogelijkheid tot vrijwillige verzekering voor de vrouw wel, maar is zij hiertoe niet overgegaan, dan worden de huwelijkse tijdvakken van voor de verdragswijziging niet gehonoreerd. Dit geldt ook als de vrouw niet tot de vrijwillige verzekering kan worden toegelaten wegens overschrijding van de aanmeldingstermijn.

4.3.4.3 *Polygamie: art. 23 Verdrag met Marokko en art.28 Administratief Akkoord, art. 30 Verdrag met Tunesië en 32 Administratief Akkoord*

Marokko en Tunesië kennen polygamie. Bij de toepassing van de verdragen met deze landen geldt voor de berekening van het AOW-pensioen en de toeslag als echtgenote van de werknemer de echtgenote met wie de werknemer bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd het langst is gehuwd. Voor andere echtgenotes worden geen huwelijkse tijdvakken in een ouderdomspensioen in aanmerking genomen. Als de eerste echtgenote overlijdt, echtscheiding plaatsvindt of de eerste echtgenote duurzaam gescheiden van de werknemer gaat leven, worden noch in het ouderdomspensioen of de toeslag van de werknemer, noch in het ouderdomspensioen van de gewezen eerste echtgenote, noch in het ouderdomspensioen van een volgende echtgenote nog huwelijkse tijdvakken gehonoreerd. Op deze regel bestaat één uitzondering. In artikel 33, lid 3 van het verdrag met Tunesië was tot 1 januari 1994 bepaald dat in geval van overlijden van de eerste echtgenote het pensioen van de man niet wordt verlaagd. Zijn toeslag bleef in dat geval ongewijzigd tot zijn volgende echtgenote de 65-jarige leeftijd bereikt. De SVB handhaaft in gevallen waarin de eerste echtgenote voor 1 januari 1994 is overleden dit verdragsvoordeel tot de volgende echtgenote de 65-jarige leeftijd bereikt. Niet in alle verdragen met landen waarin polygamie voorkomt is het recht op vrijwillige verzekering voor de echtge-

note van een verplicht verzekerde man in geval van polygamie expliciet voorbehouden aan de eerste echtgenote. Om te voorkomen dat meerdere echtgenotes tegelijkertijd rechten kunnen ontlenen aan de verzekering van dezelfde werknemer beperkt de SVB de toelating tot de vrijwillige verzekering in die gevallen tot de echtgenote met wie de werknemer op het moment waarop vrijwillige verzekering aan de orde komt, het eerst is gehuwd.

4.3.4.4 Pensioenberekening volgens het Verdrag met Marokko: artikel 24 van het Administratief Akkoord

Het genoemde artikel van het Administratief Akkoord met Marokko bevat een specifieke regeling voor de berekening van het AOW-pensioen. Volgens deze regeling dient de SVB het gehuwdenpensioen van de man te berekenen, enerzijds met toepassing van de verdragsbepalingen en anderzijds uitsluitend met toepassing van de AOW. De belanghebbende heeft recht op het hoogste bedrag.

Artikel 24 van het Administratief Akkoord met Marokko is nog niet afgestemd op de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de AOW met ingang van 1 april 1985. Er wordt nog geen rekening gehouden met de eigen pensioenrechten van de gehuwde vrouw. De SVB past nu de voorgeschreven vergelijking toe op een wijze die het door de Administratieve Akkoorden beoogde resultaat zo dicht mogelijk benadert. Bezien wordt volgens welke berekening de man en de vrouw samen het hoogste bedrag ontvangen. De man en de vrouw ontvangen ieder het bedrag dat hem of haar volgens die berekening toekomt. Er wordt dus niet voor ieder der echtgenoten individueel bezien welke berekeningswijze tot het hoogste bedrag leidt.

Als echtgenote van de werknemer geldt voor de toepassing van beide verdragen de eerste echtgenote met wie hij bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd is gehuwd.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 11 mei 1988, RSV 1989/9

4.3.4.5 Overeenkomst met Nieuw-Zeeland: artikel 15, leden 4 en 5

De Overeenkomst met Nieuw-Zeeland bevat een bijzondere regeling met betrekking tot de berekening van het AOW-pensioen voor zover dit is gebaseerd op tijdvakken van wonen of werken in Nederland vóór 1 januari 1957. Deze regeling is tevens van invloed op de wijze waarop onder de werking van deze overeenkomst ouderdomspensioenen worden herberekend.

Bij de toepassing van de bepaling van artikel 15, vierde lid van de Overeenkomst gaat de SVB ervan uit dat de "national superannuation" krachtens de Nieuw-Zeelandse wetgeving een uitkering is van gelijke aard en strekking als het Nieuw-Zeelandse gewaarborgd ouderdomspensioen.

Ingevolge artikel 15, vierde lid wordt het AOW-pensioen van in Nederland wo-

nende pensioengerechtigden die tevens een Nieuw-Zeelands pensioen ontvangen, gekort ('afgetopt') indien de som van het AOW-pensioen en het Nieuw-Zeelandse pensioen hoger is dan het maximale AOW-pensioen. Deze korting mag alleen toegepast worden op dat gedeelte van het AOW-pensioen dat gebaseerd is op de periode vóór 1 januari 1957 waarover geen premie verschuldigd was. Bij deze aftopping wordt uitgegaan van bruto pensioenbedragen zonder dat rekening wordt gehouden met eventuele overmakingskosten.

De Overeenkomst kent geen bepalingen die de gevolgen van conjuncturele wijzigingen in het AOW-pensioen of Nieuw-Zeelandse pensioen regelen. De SVB dient bij de aftopping van het AOW-pensioen met deze gevolgen rekening te houden teneinde recht te doen aan de in artikel 15, vierde lid geboden waarborg. De SVB voert hiertoe jaarlijks een herberekening uit aan de hand van fictieve kwartaalkoersen. Aldus worden koersfluctuaties van de Nieuw-Zeelandse dollar betrokken bij de aftoppingsberekening. Ook eventuele conjuncturele wijzigingen van het Nieuw-Zeelandse en het Nederlandse pensioen worden bij de herberekening van de aftopping meegenomen.

Ten aanzien van de vakantie-uitkering die behoort bij het AOW-pensioen, is door de CRvB bepaald dat deze buiten de werkingssfeer van artikel 15, vierde lid van de Overeenkomst valt. Om deze reden laat de SVB de vakantie-uitkering bij de berekening van de aftopping buiten beschouwing. Daarnaast stelt de SVB de vakantie-uitkering vast uitsluitend overeenkomstig het nationale recht, met name artikel 29 van de AOW.

De SVB laat de inkomensafhankelijke toeslag ten behoeve van de jongere partner van de AOW-gerechtigde eveneens buiten beschouwing bij de aftopping van het AOW-pensioen. Dit betekent dat de toeslag uitsluitend beïnvloed wordt door de verzekeringsloopbaan en de inkomsten van de jongere partner zelf.

De SVB past de aftoppingsbepaling van artikel 15, vierde lid ook toe in die gevallen waarin de AOW-gerechtigde geen aanspraak (meer) laat gelden op een Nieuw-Zeelands ouderdomspensioen, waardoor er geen aanvraag daartoe wordt ingediend en er dus ook geen beslissing inzake het Nieuw-Zeelandse pensioenrecht wordt afgegeven. De SVB houdt in deze gevallen rekening met de hoogte van het Nieuw-Zeelandse pensioen waarop rechtens aanspraak bestaat. Deze handelwijze is ingegeven naar analogie van de oplossing van een soortgelijke problematiek via een aanpassing van artikel 76 van EG.Verordening 1408/71.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 28 februari 1996, AOW 1993/85, RSV 1997, 8

4.3.5 Bijzonderheden bij de toepassing van de Anw

4.3.5.1 Het recht op uitkering

Een groot aantal verdragen inzake sociale zekerheid kent een gelijksoortige regeling als bijlage VI, onderdeel J, onder 3, a (zie paragraaf 1.3.1.7). Als in de wetgeving van een verdragsstaat de toekenning van een uitkering afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de betrokkene verzekerd was op het moment waarop de verzekerde gebeurtenis zich voordeed, wordt krachtens deze verdragen aan deze voorwaarde geacht te zijn voldaan als de betrokkene op dat moment was onderworpen aan de wetgeving van de andere verdragsstaat. Van een dergelijke fictieve verzekering is blijkens de jurisprudentie uitsluitend sprake als de betrokkene op het tijdstip waarop het risico zich manifesteert, daadwerkelijk verzekerd is. Dit wil zeggen dat hij op dit tijdstip verzekerd was en uit hoofde daarvan premies of bijdragen verschuldigd was, dan wel op grond van de desbetreffende wettelijke regeling als verzekerd dient te worden aangemerkt. Aan deze voorwaarde wordt naar het oordeel van de SVB niet voldaan als de betrokkene bij het intreden van het risico niet verzekerd is, doch op een later tijdstip alsnog met terugwerkende kracht postuum tot verzekering wordt toegelaten.
De SVB gaat ervan uit dat voor zover verdragen inzake sociale zekerheid niet uitdrukkelijk voorzien in het in aanmerking nemen van tijdvakken van wonen of werken voorafgaande aan het tijdstip van de AWW, dergelijke tijdvakken bij de pro rata-berekening niet als verzekerde tijdvakken in aanmerking kunnen worden genomen.

JURISPRUDENTIE:
CRvB 12 mei 1995, AB 1995, 535
CRvB 13 september 1995, AWW 1993/133, n.g.

4.3.5.2 Pseudo-nabestaanden

Pseudo-nabestaanden kunnen onder bepaalde voorwaarden aanspraak hebben op een nabestaandenuitkering als de overledene zowel op de datum van de echtscheiding als op de datum van het overlijden verzekerd was krachtens de Nederlandse wetgeving of de wetgeving van de andere verdragsstaat. Ten aanzien van de datum van echtscheiding wordt nog de eis gesteld dat toen reeds een verdrag inroepbaar was op grond waarvan verzekering krachtens de wetgeving van een andere staat op het moment van overlijden gelijk werd gesteld aan verzekering in Nederland, en dat de overledene voor die datum verzekerd is geweest krachtens de AWW/Anw. In de situatie dat de overledene op de dag van de echtscheiding verzekerd was krachtens de wetgeving van een andere verdragsstaat, en op de dag van het overlijden krachtens de Nederlandse wetgeving, hangt de hoogte van de uitkering af van de tekst van het toepasselijke verdrag. Als het toepasselijke verdrag een pro rata-berekening voorschrijft in alle gevallen waarin het recht op uitkering met toepassing van het verdrag is ontstaan, wordt de uitkering pro rata temporis berekend. Er bestaat dan ook geen recht op een zodanige aanvulling dat de Nederlandse en de buitenlandse uitkering samen tenminste het niveau van de naar nationaal recht be-

rekende nabestaandenuitkering bereiken. Het gaat hier om de verdragen met Joegoslavië, Kaap-Verdië, Turkije en Tunesië. Andere verdragen schrijven enkel een pro rata-berekening voor in gevallen waarin de overledene op de datum van het overlijden in de andere verdragsstaat verzekerd was. Bij verzekering in Nederland op de dag van het overlijden wordt de uitkering naar nationaal recht berekend, ongeacht de plaats van verzekering ten tijde van de echtscheiding.

4.3.5.3 Recht op pro rata-halfwezenuitkering

De verdragen inzake sociale zekerheid zijn niet aangepast naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Anw. Er wordt in de tekst van deze verdragen dan ook geen onderscheid gemaakt tussen nabestaandenuitkeringen en halfwezenuitkeringen. De SVB past deze verdragen aldus toe dat materieel zoveel mogelijk een gelijk resultaat wordt bereikt als onder de AWW. De SVB gaat ervan uit dat de verzorger van een halfwees als bedoeld in artikel 22, lid 2, Anw in beginsel niet op grond van een verdrag aanspraak kan maken op een pro rata-halfwezenuitkering. Dit is slechts anders ten aanzien van verdragen die in algemene zin van toepassing zijn op de nagelaten betrekkingen van een werknemer, en die ten aanzien van prestaties bij invaliditeit, ouderdom en overlijden in algemene zin bepalen dat aan de voorwaarde van verzekering op de datum van intreden van het verzekerd risico wordt geacht te zijn voldaan als de werknemer op dat moment ingevolge de wettelijke regeling van de andere verdragsstaat verzekerd was. Het gaat hier om de verdragen met Joegoslavië, Kaap-Verdië, Tunesië en Turkije. De andere verdragen openen slechts voor de nabestaande in de zin van artikel 1, onder e, jo. de artikelen 3 en 4, Anw recht op een pro rata-halfwezenuitkering.

4.3.5.4 Polygamie

Op grond van artikel 23 van het verdrag met Marokko en artikel 30 van het verdrag met Tunesië wordt in geval van polygamie het weduwenpensioen tussen de rechthebbenden verdeeld. Deze regeling ziet niet op de verdeling van een halfwezenuitkering. Vanaf 1 juli 1996 kunnen meerdere weduwen aanspraak maken op een volledige halfwezenuitkering, indien zij ieder in een verschillend huishouden een of meer kinderen van de overledene verzorgen. Behoren meerdere weduwen met ieder één of meer halfwezen tot hetzelfde huishouden, dan wordt de halfwezenuitkering toegekend aan de weduwe met het jongste kind. Pseudo-nabestaanden vallen buiten de verdelingsbepalingen van artikel 23 van het verdrag met Marokko en artikel 30 van het verdrag met Tunesië. Zij kunnen een volledige nabestaandenuitkering ontvangen, ongeacht het aantal echtgenotes van de overledene op datum overlijden.

4.3.5.5 In mindering brengen van inkomen op pro rata temporis berekende uitkeringen

Verdragen inzake sociale zekerheid bevatten dikwijls geen bepalingen met betrekking tot de vermindering van uitkeringen in verband met het ontvangen van soortgelijke uitkeringen of andere inkomsten. Behoudens andere voorschriften in een verdrag hanteert de SVB hierbij de volgende regels. Als een belanghebbende een pro rata temporis berekende nabestaandenuitkering of wezenuitkering ontvangt,

worden soortgelijke uitkeringen uit de andere staat hierop niet in mindering gebracht. Ongelijksoortige uitkeringen en andere inkomsten worden op de nabestaandenuitkering in mindering gebracht en wel, onder toepassing van artikel 13 van het Inkomens- en samenloopbesluit Anw, voor een met de pro rata-breuk overeenkomend gedeelte.

Bijlage I

CONTROLEVOORSCHRIFTEN AOW

Laatstelijk gewijzigd d.d. 30 september 1997, Stcrt. nr. 187

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de AOW: de Algemene Ouderdomswet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. ouderdomspensioen: ouderdomspensioen of toeslag ingevolge Hoofdstuk III van de AOW;
d. de pensioengerechtigde: degene aan wie ouderdomspensioen is toegekend;
e. de partner: degene die op grond van artikel 1, tweede en derde lid AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
   a. de pensioengerechtigde;
   b. de partner van de pensioengerechtigde;
   c. de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde;
   d. de instelling waaraan ingevolge artikel 20 AOW ouderdomspensioen wordt uitbetaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen en als de in het eerste lid bedoelde instelling in het buitenland is gevestigd.

Hoofdstuk 2

Verplichtingen

Artikel 3

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling stelt de Bank binnen vier weken in kennis van een wijziging in het adres van de pensioengerechtigde of diens partner.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling stelt de Bank binnen vier weken in kennis van verandering in het sociaalfiscaal nummer van de pensioengerechtigde of zijn partner.

Artikel 4

1. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn en met gebruikmaking van de door de Bank ter beschikking gestelde formulieren informatie welke van belang kan zijn voor

het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van het pensioen.

2. Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn over:
   a. een naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend formulier inzake het inkomen van de partner van de pensioengerechtigde, met betrekking tot penoden waann die partner jonger is dan 65 jaar;
   b. bewijsstukken van het inkomen van die partner;
   c. bewijsstukken met betrekking tot het al dan niet voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
   d. andere door de Bank gevraagde bewijsstukken welke van belang zijn voor de vaststelling van het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van het pensioen.

Artikel 5

1. Op verzoek van de Bank geeft de in artikel 2, eerste lid bedoelde persoon of instelling op een door de Bank vastgesteld tijdstip aan de Bank boeken, documenten en andere informatiedragers ter inzage en stelt deze voor het maken van een kopie ter beschikking.
2. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling aan de Bank terstond een geldig identificatiebewijs, zoals bedoeld in de Wet op de Identificatieplicht, ter inzage en stelt dit voor het maken van een kopie ter beschikking..
3. Woont de pensioengerechtigde of diens partner in het buitenland, dan legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling op verzoek van de Bank op door de Bank vast te stellen tijdstippen een door een bevoegde autoriteit gewaarmerkt levensbewijs van degene die buiten Nederland woont over.

Artikel 6

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij in Nederland woont, na een oproep van de Bank op het kantoor van de Bank en verstrekt de gevraagde gegevens.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij buiten Nederland woont, na een oproep van de Bank op een door de Bank te bepalen kantoor en verstrekt de gevraagde gegevens.

Artikel 7

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling maakt controle mogelijk door personen die daarmee door de Bank zijn belast.

HOOFDSTUK 3

Slotbepalingen

Artikel 8
Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan twee dagen na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 9
Dit besluit wordt aangehaald als: 'Controlevoorschriften AOW'. Deze regeling wordt in de Staatscourant geplaatst.

TOELICHTING

Algemene toelichting

1 Inleiding
Met ingang van 1 april 1996 is de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking getreden. Deze wet verleent aan de Bank de bevoegdheid controlevoorschriften AOW vast te stellen. De controlevoorschriften mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van de AOW. De bevoegdheid tot het stellen van controlevoorschriften is geopend in artikel 15, eerste lid, AOW. Dit besluit bevat de in artikel 15 AOW bedoelde controlevoorschriften. De pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, zijn wettelijke vertegenwoordiger en de instelling waaraan ingevolge artikel 20 AOW ouderdomspensioen wordt betaald zijn op grond van artikel 15, tweede lid AOW verplicht deze voorschriften op te volgen. Als de verplichtingen die in de controlevoorschriften worden opgelegd, niet of niet behoorlijk worden nagekomen, is de Bank verplicht het ouderdomspen-sioen geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of blijvend te weigeren (art. 17b, eerste lid AOW). Nadere regelen dienaangaande zijn neergelegd in het Maatregelbesluit AOW.

2 Verhouding tussen controlevoorschriften en mededelingsplicht
De Bank kan slechts correcte uitkeringen toekennen en uitbetalen als zij beschikt over de juiste en volledige gegevens. Om dit te bereiken verplicht artikel 49 AOW de pensioengerechtigde, zijn partner en de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde of de instelling waaraan het ouderdomspensioen wordt uitbetaald, de Bank onverwijld spontaan, dan wel op verzoek, mededeling te doen van alle feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op of de

hoogte van de uitkering of op het bedrag van de uitkering dat wordt uitbetaald. De mededelingsverplichting van artikel 49 AOW is nader uitgewerkt in het Boetebesluit AOW. Daarnaast heeft de Bank in artikel 15, eerste lid AOW de bevoegdheid gekregen om controlevoorschriften vast te stellen. In deze voorschriften is vastgelegd op welke manieren de pensioengerechtigde, zijn partner, zijn wettelijke vertegenwoordiger of de instelling waaraan het ouderdomspensioen op grond van artikel 20 AOW wordt uitbetaald, moet meewerken aan algemene of op het individuele geval gerichte controles door de Bank. Deze verplichting bestaat ongeacht het antwoord op de vraag of er een wijziging in de omstandigheden heeft plaatsgevonden die van invloed kan zijn op pensioen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het tijdig beantwoorden van vragen van de Bank, het verstrekken van bewijsmateriaal en het ter inzage geven van documenten.

3 Sancties bij het niet nakomen van een verplichting
Als de belanghebbende niet aan de mededelingsplicht van artikel 49 AOW voldoet, legt de Bank hem een boete op. Een boete komt met name aan de orde als de mededelingsplichtige onjuiste of onvolledige gegevens aan de Bank verstrekt, van belang zijnde feiten of omstandigheden niet of niet tijdig meldt, vragen van de Bank niet beantwoordt of misleidend bewijsmateriaal verschaft.Een maatregel wordt opgelegd wanneer de betrokkene de Controlevoorschriften AOW heeft overtreden. Dit is onder meer het geval als hij niet binnen de door de Bank gestelde termijn een formulier invult en terugstuurt. Van overtreding is bijvoorbeeld ook sprake als de betrokkene weigert inzage te verlenen in bescheiden waarom de Bank heeft gevraagd, of als hij niet binnen de door de Bank gestelde termijn bewijsstukken inzendt. Een maatregel wordt bij overtreding van de Controlevoorschriften slechts opgelegd als niet tevens de mededelingsplicht van artikel 49 AOW is geschonden. Is dit wel het geval, dan wordt een boete opgelegd. Het opleggen van een maatregel blijft dan op grond van artikel 17b, lid 4 achterwege.

TOELICHTING PER ARTIKEL

Artikel 1
In dit artikel wordt een omschrijving gegeven van een aantal begrippen die in de voorschriften worden gebruikt. Onder 'partner' wordt verstaan degene die op grond van artikel 1 AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd. Dit is de wettige echtgenoot van de pensioengerechtigde die niet duurzaam gescheiden leeft van de pensioengerechtigde, alsmede degene die duurzaam een gezamenlijke huishouding voert met de pensioengerechtigde en geen bloedverwant in de eerste graad van de pensioengerechtigde is.

Artikel 2
De pensioengerechtigde en de partner moeten beiden aan de controlevoorschriften voldoen. Zij zijn er bijvoorbeeld beiden voor verantwoordelijk dat een formulier in het kader van het jaarlijkse inkomensonderzoek volledig en juist wordt ingevuld en tijdig wordt geretourneerd. Is de pensioengerechtigde handelingsonbekwaam, dan berust deze verplichting op zijn wettelijke vertegenwoordiger. Als het pensioen zonder machtiging van de pensioengerechtigde aan een instelling wordt uitbetaald is naast de wettelijke vertegenwoordiger ook die instelling verplicht om aan de voor-schriften te voldoen.

Artikel 3
Het is voor de Bank van belang tijdig op de hoogte te zijn van een wijziging in het adres van de pensioengerechtigde of de partner. De Bank moet immers gericht kunnen corresponderen en controleren. Als het sociaal-fiscaal nummer van de pensioengerechtigde of de partner wijzigt, moet dit aan de Bank worden meegedeeld. Als de Bank niet van de wijziging op de hoogte zou worden gesteld, zou dit een efficiënte controle bij andere instanties, zoals de Rijksbelastingdienst of de bedrijfsverenigingen, verhinderen.

Artikelen 4 en 5
In een aantal gevallen neemt de Bank initiatieven om de juistheid van verstrekte gegevens vast te stellen. Zo kan de Bank na een melding van een wijzi-ging door de belanghebbende om nadere bewijsstukken vragen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een wijziging van het inkomen wordt doorgegeven, of als de pensioengerechtigde mededeelt dat hij is gaan samenwonen. Ook kan de Bank uit eigen beweging om gegevens of bewijsstukken verzoeken, bijvoorbeeld in het kader van een herhalingsonderzoek. Als de Bank om bewijsstukken vraagt moet aan dit verzoek worden voldaan. In principe moeten originele bewijsstukken worden overgelegd. Bewijsstukken die de Bank van belang acht zijn onder meer: identificatiebewijs, loonstrook, belastingaangifte en -aanslag, jaaropgave, levensbewijs en samenlevingscontract. Als geldig identificatiebewijs zijn onder meer aangewezen:
- voor Nederlanders: het paspoort en de Europese identiteitskaart;
- voor niet-Nederlanders: het verblijfs-document van de Vreemdelingendienst. Een rijbewijs is geen geldig identificatie-bewijs.

Op het verzoek van de Bank om een levensbewijs op te sturen, staat vermeld welke autoriteit het bewijs mag waarmerken.

Artikel 6
De personen op wie dit besluit van toepassing is, zijn verplicht na een oproep te verschijnen op het kantoor van de Bank. Buiten Nederland wonenden kunnen een oproep krijgen om op het kantoor te verschij-

nen van bijvoorbeeld een instelling die in het woonland de wettelijke ouderdomsverzekering uitvoert, of van de Nederlandse Ambassade.

Artikel 7
De Bank kent zogenaamde buitendienstmedewerkers. De buitendienstmedewerker is belast met onder andere controlewerkzaamheden. Deze medewerker moet de persoon of instelling als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van dit besluit ten behoeve van een doelmatige controle kunnen bereiken. De persoon of instelling moet al het redelijkerwijs mogelijke doen om bereikbaar te zijn voor de buitendienstmedewerker. Buiten Nederland wonenden kunnen bezocht worden door een persoon die daar door of namens de Bank mee is belast. Dit kan bijvoorbeeld een medewerker van een zusterorgaan van de Bank zijn.

Bijlage II

Boetebesluit AOW

Laatstelijk gewijzigd d.d. 25 juli 1996, Stcrt. nr. 141

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1
In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de AOW: de Algemene Ouderdomswet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. ouderdomspensioen: ouderdomspensioen of toeslag ingevolge Hoofdstuk III van de AOW;
d. de pensioengerechtigde: degene aan wie ouderdomspensioen is toegekend;
e. de partner: degene die op grond van artikel 1, tweede en derde lid AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd.

Artikel 2
1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de pensioengerechtigde;
b. de partner van de pensioengerechtigde;
c. de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen.

HOOFDSTUK 2

Verplichtingen

Artikel 3
De in artikel 49 AOW bedoelde mededelingsplicht heeft in ieder geval betrekking op de volgende verplichtingen:
a. het naar waarheid en volledig invullen van door de Bank toegezonden formulieren welke betrekking hebben op het ouderdomspensioen;
b. het als bewijsmateriaal overleggen van uitsluitend onvervalste documenten, dan wel afschriften daarvan, waarin, voorzover aan de belanghebbende bekend, geen onwaarheden worden vermeld;
c. het naar waarheid beantwoorden van vragen van de Bank;
d. het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande de pensioengerechtigde of diens partner:
   1 °. wijziging van nationaliteit;
   2 °. verhuizing naar een ander land;
   3 °. toekenning van een uitkering door een andere staat;
   4 °. huwelijk;

5 °. duurzaam een gezamenlijke huishouding gaan voeren met een partner;
6 °. het weer gaan samenwonen met zijn wettige echtgenoot, van wie hij duurzaam gescheiden leefde;
7 °. het niet meer op één adres wonen van de pensioengerechtigde en zijn partner;
8 °. scheiding van tafel en bed tussen de pensioengerechtigde en zijn partner;
9 °. echtscheiding tussen de pensioengerechtigde en zijn partner;
10°. overlijden;
11°. een niet-conjuncturele verhoging van het inkomen van de partner van de pensioengerechtigde als die partner jonger is dan 65 jaar en de pensioengerechtigde een toeslag voor die partner ontvangt, tenzij de Bank aan de betrokkene een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van verhoging van het inkomen.

HOOFDSTUK 3

Boetes

Artikel 4

1. Bij het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 legt de Bank een boete op.
2. Een verplichting als bedoeld in artikel 3, onder d wordt geacht niet te zijn nagekomen als de in artikel 2 genoemde personen een te melden feit of omstandigheid niet aan de Bank hebben medegedeeld binnen vier weken nadat het feit of de omstandigheid is ingetreden.
3. Het opleggen van een boete blijft achterwege indien de belanghebbende heeft nagelaten een wijziging in feiten of omstandigheden te melden die uitsluitend een verhoging van het ouderdomspensioen tot gevolg kan hebben.

Artikel 5

1. De boete wordt opgelegd aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 49 AOW heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed kan zijn op het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van het pensioen dat aan hem zelf is toegekend.
2. De boete wordt opgelegd aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 49 AOW heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed kan zijn op het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van het pensioen dat aan een ander is toegekend:

a. als aan degene aan wie dat pensioen is toegekend geen boete wordt opgelegd;
b. als ten aanzien van degene aan wie dat pensioen is toegekend sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 10, eerste lid.

Artikel 6

Er bestaan de volgende boetecategorieën:

Eerste categorie:	*f* 150
Tweede categorie:	*f* 300
Derde categorie:	*f* 600
Vierde categorie:	*f* 900
Vijfde categorie:	*f* 1200
Zesde categorie:	*f* 1500
Zevende categorie:	*f* 1800

Artikel 7

1. De op te leggen boete is:
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 0 tot *f* 2000: een boete uit de tweede categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 2000 tot *f* 4000: een boete uit de derde categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 4000 tot *f* 6000: een boete uit de vierde categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 6000 tot *f* 8000: een boete uit de vijfde categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 8000 tot *f* 10.000: een boete uit de zesde categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 10.000 en hoger: een boete uit de zevende categorie.
2. Bij de vaststelling van de boete worden tevens de artikelen 8 tot en met 11 in acht genomen.

Artikel 8

Indien de mededelingsplichtige binnen twee jaren na de dag waarop de oplegging van een boete als gevolg van het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 aan hem is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen uit artikel 3 niet of niet behoorlijk nakomt, wordt de boete die voor het laatste vergrijp met toepassing van artikel 7 is vastgesteld, verhoogd met 50%.

Artikel 9

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mededelingsplichtige niet kan worden verweten, ziet de Bank af van de oplegging van een boete aan die mededelingsplichtige.

Artikel 10

1. Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mededelingsplichtige in verminderde mate kan worden verweten, legt de Bank hem een boete op uit een lagere categorie.
2. Indien op grond van artikel 5, tweede lid, onder b, aan een ander dan de in het eerste lid bedoelde persoon een boete wordt opgelegd, blijft oplegging van een boete aan de in het eerste lid bedoelde persoon achterwege.

Artikel 11

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat een boete, vastgesteld met toepassing van de artikelen 7 tot en met 10, voor de belanghebbende onevenredig bezwaarlijk is, kan de Bank een boete opleggen uit een lagere categorie.

HOOFDSTUK 4

Slotbepalingen

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13

Dit besluit wordt aangehaald als: Boetebesluit AOW. Deze regeling wordt in de Staatscourant geplaatst.

TOELICHTING

Algemene toelichting

1 Inleiding

Met ingang van 1 april 1996 is de Bank verplicht om bij overtreding van artikel 49 van de Algemene
Ouderdomswet (AOW) een boete op te leggen. In artikel 17c, zevende lid, AOW is bepaald dat de Bank nadere regels dient te stellen omtrent de oplegging van boetes. Deze regels zijn in dit besluit vastgelegd. De verplichting om een boete op te leggen is opgenomen in artikel 17c, eerste lid, AOW en is van toepassing als de verplichting van artikel 49 AOW niet of niet behoorlijk is nagekomen. Als de pensioengerechtig-

de, de partner of de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde een mededelingsverplichting niet of niet behoorlijk nakomt, wordt een boete opgelegd.

2 Verhouding tussen maatregelen en boetes

De Bank kan slechts correcte uitkeringen toekennen en uitbetalen als zij beschikt over de juiste en volledige gegevens. Om dit te bereiken verplicht artikel 49 AOW de pensioengerechtigde, zijn partner, zijn wettelijke vertegenwoordiger en de instelling waaraan het ouderdomspensioen wordt uitbetaald, de Bank op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling te doen van alle feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op, de hoogte van of de betaling van de uitkering. Daarnaast heeft de Bank in artikel 15 AOW de bevoegdheid gekregen om controlevoorschriften vast te stellen. In deze voorschriften is vastgelegd op welke manieren de belanghebbende moet meewerken aan algemene of op het individuele geval gerichte controles door de Bank. Als de belanghebbende niet aan de mededelingsplicht van artikel 49 AOW voldoet, legt de Bank hem een boete op. Een boete komt met name aan de orde als de belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens aan de Bank verstrekt, van belang zijnde feiten of omstandigheden niet onverwijld zelf meldt, vragen van de Bank niet beantwoordt of misleidend bewijsmateriaal verschaft.
Bij overtreding van de controlevoorschriften wordt een maatregel opgelegd. Van overtreding van de controlevoorschriften is bijvoorbeeld sprake als de belanghebbende niet binnen de door de Bank gestelde termijn meewerkt aan algemene periodieke onderzoeken zonder dat een relevante wijziging in de omstandigheden heeft plaatsgevonden.

3 De inhoud van de mededelingsverplichting

In dit besluit is de mededelingsverplichting van artikel 49 AOW nader uitgewerkt. Het doel hiervan is dat de belanghebbende meer specifiek weet aan welke regels hij zich moet houden. Voorts wordt zo duidelijk onderscheiden tussen verplichtingen die onder het bereik van artikel 49 AOW vallen en verplichtingen die door middel van de controlevoorschriften zijn opgelegd. Bij schending van de eerste categorie moet immers een boete worden opgelegd, en bij schending van de tweede categorie een maatregel. Schendingen van de mededelingsplicht in gevallen waarin alleen recht op een hoger ouderdomspensioen kan ontstaan, worden niet beboet. Het gaat hierbij met name om verlaging van het inkomen van de partner voor wie de pensioengerechtigde toeslag ontvangt. Bij het niet melden hiervan is een sanctie niet op zijn plaats. De Bank kan hierdoor geen schade lijden en ondervindt evenmin administratieve overlast. De enige consequentie is dat een herberekening en nabetaling op een later dan het gebruikelijke moment plaatsvindt. Bepaalde andere wijzigingen in de omstandigheden hebben

op korte termijn voordelige maar op de langere termijn nadelige consequenties. De ongehuwde pensioengerechtigde die zonder dit te melden gaat samenwonen met een partner beneden de 65 jaar zonder inkomen ontvangt in totaal minder dan wanneer hij deze wijziging wel had doorgegeven. Als de partner 65 jaar wordt, ontvangt hij echter teveel. In deze omstandigheden loopt de Bank een risico doordat de wijziging niet tijdig is gemeld. Daarom wordt een boete opgelegd.

4 De hoogte van de boete
In het besluit wordt door middel van een aantal boetecategorieën een tariefstelsel gecreëerd. Dit tariefstelsel bevordert de uniformiteit bij de oplegging van boeten en de rechtszekerheid voor de belanghebbende. Welk tarief wordt gehanteerd is afhankelijk van de ernst van de gedraging en de mate waarin deze aan de mededelingsplichtige kan worden verweten. Ook de omstandigheden waarin de betrokkene verkeert kunnen een rol spelen. De ernst van de gedraging wordt afgeleid uit het bedrag dat de Bank als gevolg van het niet nakomen van de mededelingsverplichting onverschuldigd heeft betaald. De hoogte van de boete hangt dan ook in de eerste plaats af van de hoogte van het benadelingsbedrag. Het kan voorkomen dat een overtreding om enige reden niet verwijtbaar is. In dat geval wordt geen boete opgelegd. In geval van verminderde verwijtbaarheid wordt een boete uit een lagere categorie opgelegd. In geval van recidive wordt een overtreding als meer verwijtbaar beschouwd. Bij recidive binnen twee jaar na oplegging van een boete wordt de boete met 50% verhoogd. Van recidive is alleen sprake als eenzelfde persoon binnen twee jaar nadat de oplegging van een boete aan hem is bekendgemaakt, wederom niet aan zijn mededelingsverplichting op grond van artikel 49 AOW voldoet. Bij de vaststelling van de boete moet ook rekening worden gehouden met de omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert. Als de belanghebbende aannemelijk maakt dat een boete die op basis van de artikelen 7 tot en met 10 van het besluit wordt vastgesteld, onevenredig bezwaarlijk voor hem is, kan de Bank een boete uit een lagere categorie vaststellen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1, onder e
Onder 'partner' wordt verstaan degene die op grond van artikel 1 AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd. Dit is de wettige echtgenoot van de pensioengerechtigde die niet duurzaam gescheiden leeft van de pensioengerechtigde, alsmede degene die duurzaam een gezamenlijke huishouding voert met de pensioengerechtigde en geen bloedverwant in de eerste graad van de pensioengerechtigde is.

Artikel 2
Het besluit is van toepassing vanaf het moment dat het recht op ouderdomspensioen de belanghebbende is bekendgemaakt. Op grond van artikel 49 AOW rust de mededelingsverplichting immers op de pensioengerechtigde (dit is degene aan wie pensioen is toegekend), zijn echtgenoot en – als hij handelingsonbekwaam is – zijn wettelijke vertegenwoordiger. Het besluit is van toepassing op de pensioengerechtigde, zijn partner en – indien aan de orde – zijn wettelijke vertegenwoordiger. Zij zijn er allen voor verantwoordelijk dat de mededelingsverplichting wordt nagekomen. Gebeurt dit niet, dan wordt een boete opgelegd.

Artikel 3
Dit artikel bevat een precisering van de mededelingsverplichting van artikel 49 AOW. Artikel 49 AOW verplicht ertoe feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering of het bedrag van de uitkering, onverwijld te melden.

Artikel 3, a, b en c
Deze onderdelen bevatten een precisering van de algemene verplichting, de Bank naar waarheid en volledig te informeren.

Artikel 3, onder d
Wijziging van nationaliteit en verhuizing naar een ander land zijn van belang omdat het recht op de voordelen als bedoeld in artikel 55 AOW (de zogenaamde overgangsvoordelen) hiervan afhankelijk is. Toekenning van een buitenlandse uitkering kan onder omstandigheden invloed hebben op het recht op gedeeltelijke overgangsvoordelen zoals voorzien in verschillende internationale regelingen, en moet daarom worden gemeld. Huwelijk of gaan samenwonen van de alleenstaande pensioengerechtigde kan leiden tot verlaging van het ouderdomspensioen, al dan niet onder toekenning van een toeslag. Huwelijk of gaan samenwonen van een samenwonende pensioengerechtigde of de partner met een derde betekent dat de oorspronkelijke samenwoningsrelatie is verbroken. Weer gaan samenwonen met de wettige echtgenoot betekent dat deze voor de toepassing van de AOW weer als partner wordt beschouwd. De pensioengerechtigde heeft dan weer recht op een gehuwdenpensioen, al dan niet met toeslag. Het niet langer op één adres wonen, scheiding van tafel en bed of echtscheiding van de partner zal leiden tot intrekking van de eventuele toeslag en tot verhoging van het eigen pensioen. Overlijden leidt tot intrekking van het pensioen en/of de toeslag. Verhoging van het inkomen van de partner onder de 65 jaar kan leiden tot verlaging van de toeslag. In geval van wisselende inkomsten spreekt de Bank dikwijls met de pensioengerechtigde af dat bij de berekening van de toeslag voorlopig van een vast ge-

middeld inkomen zal worden uitgegaan, en dat wijzigingen in het inkomen slechts één of enkele malen per jaar aan de SVB behoeven te worden gemeld. In dat geval bestaat de verplichting, de Bank onverwijld van iedere wijziging in kennis te stellen, niet langer. Verhogingen die enkel het gevolg zijn van aanpassing van het inkomen aan het loon- of prijspeil, behoeven niet te worden gemeld.

Artikel 4, tweede lid
In dit lid wordt het begrip 'niet nakomen van een verplichting' nader uitgewerkt. Van niet nakomen is sprake als de belanghebbende een relevant feit niet heeft gemeld binnen vier weken na het intreden ervan. Van niet behoorlijk nakomen is met name sprake als de belanghebbende onjuiste informatie heeft verstrekt.

Artikel 4, derde lid
Dit lid is alleen van toepassing als de Bank, ook op de langere termijn, geen risico loopt, door het niet nakomen van de mededelingsplicht teveel of ten onrechte pensioen uit te betalen. De AOW kent tal van wijzigingen van omstandigheden die, afhankelijk van de situatie, tot een verhoging dan wel tot een verlaging verlaging van het pensioen moeten leiden. Het niet melden van dergelijke wijzigingen wordt steeds beboet, ook als de wijziging op het moment waarop deze plaatsvindt tot verhoging van het pensioen zou moeten leiden. Het niet melden van verandering in partnerrelaties wordt per definitie als een risicovolle categorie beschouwd en leidt dus tot oplegging van een boete. Artikel 4, derde lid, heeft daarom enkel betrekking op het niet mededelen van wijzigingen die naar hun aard uitsluitend tot verhoging van het pensioen kunnen leiden (verlaging van het inkomen van de jongere partner, het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit).

Artikel 5
De verplichting, relevante feiten en omstandigheden aan de Bank te melden, berust niet uitsluitend bij de pensioengerechtigde zelf. Ook zijn eventuele partner en wettelijke vertegenwoordiger zijn aan die verplichting onderworpen. Wordt een relevant feit niet aan de Bank gemeld, dan hebben in beginsel alle personen op wie de mededelingsverplichting rust, hun verplichting geschonden. De Bank legt dan in beginsel uitsluitend een boete op aan de pensioengerechtigde zelf. Kan aan de pensioengerechtigde echter geen boete worden opgelegd, bijvoorbeeld omdat hem niet kan worden verweten dat hij zijn verplichting heeft geschonden, dan wordt aan één van de andere mededelingsplichtigen een boete opgelegd. Ook als ten aanzien van de pensioengerechtigde sprake is van verminderde verwijtbaarheid, en ten aanzien van een andere mededelingsplichtige niet, wordt aan die andere mededelingsplichtige een boete opgelegd. Heeft één van de mededelingsplichtigen

lingsplichtigen onjuiste informatie verstrekt, dan wordt de boete aan die mededelingsplichtige opgelegd, ook als hij zelf niet de pensioengerechtigde is.

Artikelen 6 en 7
Bij de vaststelling van de boetecategorieën is aansluiting gezocht bij de Richtlijn voor het doen van aangifte of het opmaken van proces-verbaal ter zake van fraude met sociale uitkeringen (Richtlijn uitkeringsfraude, Stcrt. nr. 31 van 15 februari 1993). Deze richtlijn bepaalt wanneer de Bank aangifte moet doen bij het Openbaar Ministerie en wanneer proces-verbaal moet worden opgemaakt en ingezonden. In geval van schending van de inlichtingenverplichting waarbij de Bank een schade heeft geleden van tenminste *f* 6.000, wordt aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Bedraagt de schade minder dan *f* 12.000, dan zal Openbaar Ministerie, afhankelijk van de prioriteit die aan de zaak wordt toegekend, beslissen dat de zaak administratief moet worden afgedaan of tot vervolging overgaan. De mate van prioriteit wordt onder andere afgeleid van de hoogte van het schadebedrag, waarbij voor elke *f* 2.000 schade boven *f* 6.000 een extra prioriteitspunt wordt toegekend. In het onderhavige besluit is aansluiting gezocht bij deze systematiek. Bij een benadelingsbedrag van tenminste *f* 12.000 zal het Openbaar Ministerie in beginsel tot vervolging overgaan. Omdat echter niet is uitgesloten dat in sommige van deze gevallen toch tot administratieve afhandeling moet worden overgegaan, is de zevende boetecategorie ook van toepassing bij een benadelingsbedrag van tenminste *f* 12.000. De boete van een categorie bedraagt steeds 15% van het laagste benadelingsbedrag waarop een boete uit de volgende categorie van toepassing is. Om te voorkomen dat een te groot verschil bestaat tussen strafrechtelijke en administratieve afdoening, is de maximale boete vastgesteld op *f* 1.800. De strafrechter pleegt momenteel geen hogere geldstraffen op te leggen dan van *f* 2.000.

Artikel 8
Van recidive is sprake als dezelfde persoon binnen twee jaar nadat de oplegging van een boete aan hem is bekendgemaakt, wederom een in dit besluit genoemde verplichting niet nakomt.

Artikelen 9 en 10
Als het niet nakomen van de mededelingsverplichting niet of in verminderde mate aan de belanghebbende kan worden verweten, wordt geen of een lagere boete opgelegd. Als deze in het kader van de boeteoplegging wordt gehoord, kan hij aanvoeren dat en waarom één van deze artikelen naar zijn mening van toepassing is. De artikelen 9 en 10 hebben betrekking op situaties waarin aan de betrokkene wel redelijkerwijs duidelijk moest zijn dat een bepaald feit van invloed was op

de hoogte of de uitbetaling van het ouderdomspensioen, maar hem niet of in mindere mate kan worden verweten dat hij het feit niet heeft gemeld. Te denken valt hierbij aan uitzonderlijke omstandigheden zoals ernstige ziekte of bovenmate belastende familie-omstandigheden. Artikel 10 is niet reeds van toepassing als betrokkene onopzettelijk zijn verplichting niet is nagekomen. Artikel 10, tweede lid, heeft betrekking op de situatie dat het niet nakomen van de mededelingsverplichting in verminderde mate aan de pensioengerechtigde zelf kan worden verweten, maar volledig kan worden verweten aan zijn partner. In dat geval legt de Bank op grond van artikel 5, tweede lid, onder b, een boete op aan de partner. Oplegging van een boete aan de pensioengerechtigde zelf blijft dan achterwege.

Artikel 11

Aan betrokkene kan een lagere boete worden opgelegd als een boete volgens de regels van het besluit voor de betrokkene onevenredig bezwaarlijk is. De burger die meent op deze bepaling een beroep te kunnen doen, moet gebruik maken van de gelegenheid te worden gehoord. Tijdens dit horen kan hij motiveren waarom een reguliere boete voor hem onevenredig bezwaarlijk is. De Bank verricht hiernaar geen spontaan onderzoek. Of sprake is van onevenredige bezwaarlijkheid hangt met name af van de financiële omstandigheden van de burger (inkomen en reeds bestaande schulden). Of artikel 11 moet worden toegepast, wordt beoordeeld op het moment dat de boete wordt opgelegd. De Bank slaat daarbij acht op de financiële omstandigheden van de belanghebbende op dat moment en in de min of meer nabije toekomst.

Bijlage III Artikel 17 AOW

MAATREGELBESLUIT AOW

Laatstelijk gewijzigd d.d. 25 juli 1996, Stcrt. nr. 141

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de AOW: de Algemene Ouderdomswet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. ouderdomspensioen: ouderdomspensioen of toeslag ingevolge Hoofdstuk III van de AOW;
d. de pensioengerechtigde: degene aan wie ouderdomspensioen is toegekend;
e. de partner: degene die op grond van artikel 1, tweede en derde lid AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
   a. de pensioengerechtigde;
   b. de partner van de pensioengerechtigde;
   c. de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen.

HOOFDSTUK 2

Maatregelen

Artikel 3

1. Indien degene op wie dit besluit van toepassing is een verplichting als genoemd in de artikelen 3 tot en met 7 van de Controlevoorschriften AOW niet of niet behoorlijk is nagekomen, wordt het ouderdomspensioen tijdelijk gedeeltelijk geweigerd.
2. De weigering, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats door een bedrag, dat met inachtneming van artikel 4 dan wel artikel 6 is vastgesteld, in mindering te brengen op de eerstvolgende uit te betalen termijn of termijnen van het ouderdomspensioen.

Artikel 4

1. Bij het na een schriftelijk rappel of een schriftelijke waarschuwing niet binnen twee weken, dan wel op een door de Bank nader vast te stellen tijdstip, nakomen van een verplichting als bedoeld in de artikelen 4 tot en met 7 van de Controlevoorschriften AOW, wordt

een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op het ouderdomspensioen.

2. Bij het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 van de Controlevoorschriften AOW wordt een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op het ouderdomspensioen.
3. Indien binnen een kalendermaand twee of meer verplichtingen, genoemd in de artikelen 3 tot en met 7 van de Controlevoorschriften AOW, niet worden nagekomen, wordt eenmaal het in het eerste lid genoemde bedrag op het ouderdomspensioen in mindering gebracht.
4. Indien binnen twee jaren na de dag waarop een weigering als gevolg van het niet nakomen van één of meer verplichtingen is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen niet worden nagekomen, wordt een bedrag van *f* 75,– in mindering gebracht op het ouderdomspensioen.

Artikel 5
Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften AOW niet kan worden verweten aan degene aan wie de verplichting is opgelegd, worden de artikelen 3 en 4 niet toegepast.

Artikel 6
Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften AOW aan degene aan wie de verplichting is opgelegd in verminderde mate kan worden verweten, wordt het bedrag dat is vastgesteld met toepassing van artikel 4 gehalveerd.

HOOFDSTUK 3

Slotbepalingen

Artikel 7
Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 8
Dit besluit wordt aangehaald als: Maatregelbesluit AOW. Deze regeling wordt in de Staatscourant geplaatst.

TOELICHTING

Algemene toelichting

1. Inleiding

Met ingang van 1 april 1996 is de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking getreden. Deze wet verplicht de Bank ertoe, bij overtreding van de Controlevoorschriften AOW of bij het niet binnen de door de Bank gestelde termijn voldoen aan een verzoek om informatie, het ouderdomspensioen geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of blijvend te weigeren. In artikel 17b, vijfde lid van de AOW is bepaald dat de Bank nadere regels stelt met betrekking tot de weigering. Deze regels zijn in dit besluit vastgelegd. De verplichting om het ouderdomspensioen geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of blijvend te weigeren is opgenomen in artikel 17b, eerste lid, AOW. Zij geldt bij overtreding van de Controlevoorschriften AOW, bij het niet binnen de door de Bank gestelde termijn verstrekken van inlichtingen op verzoek van de Bank, en wanneer de verplichting tot overlegging van een geldig identificatiebewijs niet wordt nagekomen. Deze laatste verplichting is behalve in de Controlevoorschriften AOW ook neergelegd in artikel 91, vierde lid, van de Organisatiewet sociale verzekeringen. In de citeertitel van het besluit en in deze toelichting gebruikt de Bank de term 'een maatregel opleggen' in plaats van 'het weigeren van een uitkering'. Hiermee wordt aangesloten bij de terminologie in de Memorie van Toelichting op de Wet boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid.

2. Verhouding tussen maatregelen en boetes

De Bank kan slechts correcte uitkeringen toekennen en uitbetalen als zij beschikt over de juiste en volledige gegevens. Om dit te bereiken verplicht artikel 49 AOW de pensioengerechtigde, zijn partner en de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde of de instelling waaraan het ouderdomspensioen wordt uitbetaald, de Bank onverwijld, spontaan of op verzoek, mededeling te doen van alle feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op of de hoogte van de uitkering of op het bedrag van de uitkering dat wordt uitbetaald. Daarnaast heeft de Bank in artikel 15, eerste lid, AOW de bevoegdheid gekregen om controlevoorschriften vast te stellen. In deze voorschriften is vastgelegd op welke manieren de belanghebbende moet meewerken aan algemene of op het individuele geval gerichte controles door de Bank. De pensioengerechtigde, zijn partner, zijn wettelijke vertegenwoordiger of de instelling waaraan het ouderdomspensioen op grond van artikel 20 AOW wordt uitbetaald zijn op grond van artikel 15, tweede lid, AOW verplicht deze voorschriften op te volgen. Als de belanghebbende niet aan de mededelingsplicht van artikel

49 AOW voldoet, legt de Bank hem een boete op. Een boete komt met name aan de orde als de belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens aan de Bank verstrekt, van belang zijnde feiten of omstandigheden niet of niet tijdig meldt, vragen van de Bank niet beantwoordt of misleidend bewijsmateriaal verschaft. Een maatregel wordt opgelegd wanneer de belanghebbende de Controlevoorschriften AOW heeft overtreden. Dit is onder meer het geval als hij niet binnen de door de Bank gestelde termijn een door de Bank toegestuurd formulier invult en terugzendt. Van overtreding is bijvoorbeeld ook sprake als de belanghebbende weigert inzage te verlenen in bescheiden waarom de Bank heeft gevraagd, of als hij niet binnen de door de Bank gestelde termijn bewijsstukken inzendt. Een maatregel wordt bij overtreding van de Controlevoorschriften slechts opgelegd als geen relevante wijziging van de omstandigheden heeft plaatsgevonden. Is dit wel het geval, en heeft betrokkene verzuimd de wijziging te melden, dan wordt een boete opgelegd. Het opleggen van een maatregel blijft dan op grond van artikel 17b, vierde lid, AOW achterwege.

3. Verhouding tussen het opleggen van een maatregel en opschorting of schorsing van de betaling of de beëindiging van het pensioen

De verplichting om bij niet-naleving van de Controlevoorschriften een maatregel op te leggen laat onverlet de bevoegdheid van de Bank, de uitbetaling van ouderdomspensioen op te schorten of te schorsen wanneer zij vermoedt dat het pensioen moet worden ingetrokken of verminderd. Deze bevoegdheid is neergelegd in artikel 4 van de Beschikking van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 12 juli 1985, Stcrt. 136, laatstelijk gewijzigd bij Beschikking van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 6 september 1988, Stcrt. 175. Van de bevoegdheid tot schorsing van de uitbetaling zal bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt als de betrokkene zijn officiële levensbewijs niet inzendt of een inkomensopgaveformulier met betrekking tot de AOW-toeslag niet invult. Voldoet de betrokkene op een later moment alsnog aan zijn verplichting, dan herleeft de uitbetaling van het pensioen. Hierop wordt dan de opgelegde maatregel ten uitvoer gelegd. Het kan ook voorkomen dat de belanghebbende zo lang niet aan bepaalde verplichtingen voldoet, dat de Bank niet kan vaststellen of er nog recht op ouderdomspensioen bestaat. De Bank is dan op grond van artikel 17a, eerste lid, onder c, AOW verplicht het ouderdomspensioen in te trekken. Als de burger alsnog aan zijn verplichtingen voldoet nadat de intrekkingsbeslissing rechtens onaantastbaar is geworden, zal de Bank terugkomen op de beëindigingsbeslissing. In het algemeen zal echter aan de beslissing om terug te komen op de intrekkingsbeslissing, geen terugwerkende kracht worden verleend.

3. De zwaarte van de maatregel
Het besluit kent twee standaardmaatregelen, te weten een maatregel bij een eerste overtreding en een maatregel bij recidive. Het feit dat slechts twee standaardmaatregelen worden onderscheiden is gebaseerd op de volgende overwegingen. In de eerste plaats zijn de controlevoorschriften van onderling gelijk gewicht. Dit betekent dat de overtreding van het ene voorschrift tot eenzelfde maatregel dient te leiden als overtreding van het andere voorschrift. In de tweede plaats kan de enkele overtreding van de controlevoorschriften nimmer tot ten onrechte betaalde bedragen leiden. Van een teveelbetaling kan slechts sprake zijn als de belanghebbende naast de controlevoorschriften ook zijn mededelingsverplichting van artikel 49 AOW heeft geschonden. In dat geval moet een boete worden opgelegd. Dat betekent dat er geen samenhang behoeft te worden gecreëerd tussen de door de Bank geleden of potentieel te lijden schade en de zwaarte van de maatregel. Kan de overtreding in het geheel niet aan de betrokkene worden verweten, dan ziet de Bank af van het opleggen van een maatregel. Is de gedraging wel verwijtbaar maar zijn er zodanige verzachtende omstandigheden dat de overtreding slechts in beperkte mate aan de betrokkene kan worden verweten, dan wordt het op het pensioen in mindering te brengen bedrag gehalveerd.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1
In dit artikel wordt een omschrijving gegeven van een aantal begrippen dat in dit besluit wordt gebruikt. Onder 'partner' wordt verstaan degene die op grond van artikel 1 AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd. Dit is de wettige echtgenoot van de pensioengerechtigde die niet duurzaam gescheiden leeft van de pensioengerechtigde, alsmede degene die duurzaam een gezamenlijke huishouding voert met de pensioengerechtigde en geen bloedverwant in de eerste graad van de pensioengerechtigde is.

Artikel 2
Het besluit is van toepassing op de pensioengerechtigde, zijn partner en zijn wettelijke vertegenwoordiger. Komt één van deze personen de Controlevoorschriften AOW niet na, dan wordt het ouderdomspensioen van de pensioengerechtigde tijdelijk gedeeltelijk geweigerd.

Artikel 3
In verband met het door de wetgever gewenste lik-op-stuk-beleid wordt de maatregel zo snel mogelijk ten uitvoer gelegd.

Artikel 4, eerste lid
Aan vrijwel alle verplichtingen genoemd in de Controlevoorschriften AOW gaat een verzoek van de Bank vooraf om binnen een bepaalde termijn op een bepaalde manier medewerking te verlenen. Als deze medewerking tegen het einde van de gestelde termijn niet is verleend, verzendt de Bank een rappel waarbij aan de betrokkene nog een korte aanvullende termijn wordt gegund, dan wel een nieuw tijdstip wordt genoemd waarop de betrokkene zijn medewerking moet verlenen. Voldoet de betrokkene daaraan niet, dan wordt een maatregel opgelegd.

Artikel 4, tweede lid
Als de betrokkene een wijziging van zijn adres of zijn sociaal-fiscaal nummer niet binnen vier weken aan de Bank meldt, wordt hem een boete van *f* 50,– opgelegd. Omdat het hier om een spontane meldingsplicht gaat is een voorafgaand rappel of een voorafgaande waarschuwing niet aan de orde.

Artikel 4, derde lid
Als de belanghebbende binnen één uitkeringstijdvak (d.w.z. één maand) meerdere verplichtingen niet nakomt, wordt slechts één maatregel opgelegd.

Artikel 4, vierde lid
Als de betrokkene binnen twee jaar nadat hem een maatregel is opgelegd op grond van artikel 17 b, eerste lid, AOW, wederom de Controlevoorschriften AOW overtreedt, wordt de hem op te leggen maatregel met 50% verhoogd. Het op de uitkering in mindering te brengen bedrag is dan *f* 75,–.

Artikelen 5 en 6
Als de betrokkene in de feitelijke onmogelijkheid heeft verkeerd om de controlevoorschriften na te leven, of als een verzoek om medewerking hem niet heeft bereikt om redenen die hem niet kunnen worden aangerekend, is de overtreding van de controlevoorschriften niet verwijtbaar. Oplegging van een maatregel blijft dan achterwege.

Het kan ook voorkomen dat het niet naleven van de Controlevoorschriften wel enigszins, maar niet ten volle aan de betrokkene kan worden verweten. In dat geval wordt de op te leggen maatregel gehalveerd. De Bank gaat er bij de oplegging van de maatregel van uit dat er geen sprake is van verzachtende omstandigheden, tenzij de betrokkene zelf – naar aanleiding van het rappel van de Bank als bedoeld in artikel 4 – al melding heeft gemaakt van dergelijke omstandigheden. De belanghebbende die meent dat hem ten onrechte een maatregel is opgelegd

zonder toepassing van artikel 5 of artikel 6, kan bezwaar aantekenen tegen het besluit waarbij de maatregel is opgelegd. Blijkt tijdens de bezwaarschriftprocedure van verzachtende omstandigheden, dan wordt hiermee in de beslissing op bezwaar alsnog rekening gehouden.

Bijlage IV Artikel 39 Anw

BOETEBESLUIT Anw

Stcrt. 1996, nr. 141

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de Anw: de Algemene nabestaandenwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. uitkering: een nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering of wezenuitkering als bedoeld in hoofdstuk 3, Afdeling I, van de Anw;
d. de uitkeringsgerechtigde: degene aan wie een uitkering is toegekend;
e. nabestaande: degene aan wie een nabestaandenuitkering of een halfwezenuitkering is toegekend dan wel die voor een zodanige uitkering in aanmerking wenst te komen;
f. kind: het kind van de nabestaande in de zin van artikel 5 Anw, voorzover dit kind ongehuwd is, jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander dan de nabestaande behoort;
g. wees: degene aan wie een wezenuitkering is toegekend, die een zodanige uitkering heeft aangevraagd dan wel voor wie een zodanige uitkering is aangevraagd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
   a. de nabestaande;
   b. de wees;
   c. de wettelijke vertegenwoordiger van de nabestaande of de wees.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen.

HOOFDSTUK 2

Verplichtingen

Artikel 3

1. De in artikel 35 Anw bedoelde mededelingsplicht heeft in ieder geval betrekking op de volgende verplichtingen:
   a. het naar waarheid en volledig invullen van door de Bank toegezonden formulieren welke betrekking hebben op de uitkering;
   b. het als bewijsmateriaal overleggen van uitsluitend onvervalste documenten, dan wel afschriften daarvan, waarin, voorzover aan de belanghebbende bekend, geen onwaarheden worden vermeld
   c. het naar waarheid beantwoorden van vragen van de Bank;

d. het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande de uitkeringsgerechtigde of degene die voor een uitkering in aanmerking wenst te komen:
   1°. het niet langer bezitten van de nationaliteit van één der Lid-Staten van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte, indien de overledene onderworpen is geweest aan de wetgeving van tenminste één van deze Lid-Staten, en de overledene op het moment van overlijden niet de nationaliteit van één van deze Lid-Staten bezat;
   2°. verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland;
e. het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden aangaande degene die een nabestaandenuitkering ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen:
   1°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract;
   2°. een gezamenlijke huishouding gaan voeren met een partner;
   3°. het gaan verwerven van inkomen uit arbeid;
   4°. het gaan ontvangen van een uitkering;
   5°. een niet-conjuncturele wijziging van het inkomen uit arbeid, of van de uitkering, tenzij de Bank een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van wijziging van het inkomen;
   6°. het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw.
f. het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden aangaande het kind:
   1°. het niet langer behoren tot het huishouden van de nabestaande;
   2°. het gaan behoren tot het huishouden van een ander;.
   3°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract;
   4°. het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
   5°. het bestaan van aanspraak op gezinsbijslag of wezenuitkering krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte;
   6°. indien het kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is: het bijdragen in het onderhoud van het kind door anderen of verandering in de hoogte van deze onderhoudsbijdrage;
   7°. indien het kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is: inkomen van het kind;
   8°. verlies door de nabestaande van het ouderlijk gezag, dan wel het niet langer uitoefenen van de ouderlijke zorg over het kind;
   9°. adoptie van het kind door de (huwelijks)partner van de nabestaande;

10°. overlijden.

g. het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden aangaande de wees:
   1°. erkenning of adoptie van de wees;
   2°. het bestaan van aanspraak op wezenuitkering of gezinsbijslag voor het kind krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte.

h. het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden aangaande de wees die de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt:
   1°. het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw;
   2°. het niet langer volgen van lessen of stages in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding gedurende tenminste 213 klokuren per kwartaal;
   3°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract door een wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder c, Anw;
   4°. het een gezamenlijke huishouding gaan voeren met een partner door een wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder c, Anw;
   5°. het feit dat de voor werkzaamheden beschikbare tijd van een wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder c, Anw, niet langer grotendeels in beslag wordt genomen door de verzorging van zijn huishouden;
   6°. het feit dat tot het huishouden van een wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder c, Anw niet langer een andere wees behoort;

2. In afwijking van het eerste lid, onder d, e, en f heeft de nabestaande aan wie een uitkering is toegekend maar die in verband met het bepaalde in artikel 18 Anw geen uitkering ontvangt, de verplichting uitsluitend de volgende feiten of omstandigheden onverwijld te melden:
   1°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract;
   2°. een gezamenlijke huishouding gaan voeren met een partner;
   3°. het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw;
   4°. het feit dat het kind tot het huishouden van een ander gaat behoren;
   5°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract door het kind van de nabestaande;
   6°. het feit dat het kind van de nabestaande een gezamenlijke huis-

houding gaat voeren met een partner;

7°. verlies door de nabestaande van het ouderlijk gezag, dan wel het niet langer uitoefenen van de ouderlijke zorg over het kind.

3. In afwijking van het eerste lid, onder e, 3°, 4°en 5°, is de nabestaande die op 30 juni 1996 aanspraak had op een pensioen op grond van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, tot 1 januari 1998 verplicht, onverwijld aan de Bank te melden:
   1°. het gaan ontvangen van een uitkering op grond van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet;
   2°. het gaan ontvangen van een uitkering aan nagelaten betrekkingen ingevolge de sociale wetgeving van een of meer andere Mogendheden;
   3°. een niet-conjuncturele wijziging van de uitkering, bedoeld onder 1° en 2°, tenzij de Bank een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van wijziging van het inkomen.

HOOFDSTUK 3

Boetes

Artikel 4

1. Bij het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 legt de Bank een boete op.
2. Een verplichting als bedoeld in artikel 3, onder d tot en met h wordt geacht niet te zijn nagekomen als de in artikel 2 genoemde personen een te melden feit of omstandigheid niet aan de Bank hebben medegedeeld binnen vier weken nadat het feit of de omstandigheid is ingetreden.
3. Het opleggen van een boete blijft achterwege indien de belanghebbende heeft nagelaten een wijziging in feiten of omstandigheden te melden die uitsluitend een verhoging van de uitkering tot gevolg kan hebben.

Artikel 5

1. De boete wordt opgelegd aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 35 Anw heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed kan zijn op het recht op uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering, de hoogte van of de uitbetaling van de uitkering die aan hem zelf is toegekend.
2. Indien de in het eerste lid bedoelde persoon een wettelijke vertegenwoordiger heeft, wordt de boete aan deze wettelijke vertegenwoordiger opgelegd.

Artikel 6
Er bestaan de volgende boetecategorieën:

Eerste categorie:	*f* 150
Tweede categorie:	*f* 300
Derde categorie:	*f* 600
Vierde categorie:	*f* 900
Vijfde categorie:	*f* 1200
Zesde categorie:	*f* 1500
Zevende categorie:	*f* 1800

Artikel 7

1. De op te leggen boete is:
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 0 tot *f* 2000: een boete uit de tweede categorie;
   bij een benadelingsbedrag van *f* 2000 tot *f* 4000: een boete uit de derde categorie;
   bij een benadelingsbedrag van *f* 4000 tot *f* 6000: een boete uit de vierde categorie;
   bij een benadelingsbedrag van *f* 6000 tot *f* 8000: een boete uit de vijfde categorie;
   bij een benadelingsbedrag van *f* 8000 tot *f* 10.000: een boete uit de zesde categorie;
   bij een benadelingsbedrag van *f* 10.000 en hoger: een boete uit de zevende categorie.
2. Bij de vaststelling van de boete worden tevens de artikelen 8 tot en met 11 in acht genomen.

Artikel 8
Indien de mededelingsplichtige binnen twee jaren na de dag waarop de oplegging van een boete als gevolg van het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 aan hem is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen uit artikel 3 niet of niet behoorlijk nakomt, wordt de boete die voor het laatste vergrijp met toepassing van artikel 7 is vastgesteld, verhoogd met 50%.

Artikel 9
Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mededelingsplichtige niet kan worden verweten, ziet de Bank af van de oplegging van een boete aan die mededelingsplichtige.

Artikel 10

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mede-

delingsplichtige in verminderde mate kan worden verweten, legt de Bank hem een boete op uit een lagere categorie.

Artikel 11
Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat een boete, vastgesteld met toepassing van de artikelen 7 tot en met 10, voor de belanghebbende onevenredig bezwaarlijk is, kan de Bank een boete opleggen uit een lagere categorie.

HOOFDSTUK 4

Slotbepalingen

Artikel 12
Deze regeling treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 13
Deze regeling wordt aangehaald als: Boetebesluit Anw. Deze regeling zal in de Staatscourant worden geplaatst.

TOELICHTING

Algemene toelichting

1. Inleiding
Met ingang van 1 juli 1996 is de Algemene nabestaandenwet in werking getreden. Op grond van artikel 39 Anw is de Bank verplicht om bij overtreding van artikel 35 Anw een boete op te leggen. In 39, zesde lid, Anw is bepaald dat de Bank nadere regels dient te stellen omtrent de oplegging van boetes. Deze regels zijn in dit besluit vastgelegd. De verplichting om een boete op te leggen is opgenomen in artikel 39, eerste lid, Anw en is van toepassing als de verplichting van artikel 35 Anw niet of niet behoorlijk is nagekomen. Als de nabestaande, het ouderloos kind of de wettelijke vertegenwoordiger van de nabestaande of het ouderloos kind een mededelingsverplichting niet of niet behoorlijk nakomt, wordt een boete opgelegd.

2. Verhouding tussen maatregelen en boetes
De Bank kan slechts correcte uitkeringen toekennen en uitbetalen als zij beschikt over de juiste en volledige gegevens. Om dit te bereiken

verplicht artikel 35 Anw de nabestaande, het ouderloos kind, zijn wettelijke vertegenwoordiger en de instelling waaraan de uitkering zonder machtiging van de uitkeringsgerechtigde wordt uitbetaald, de Bank op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling te doen van alle feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering of op het bedrag van de uitkering dat wordt uitbetaald. Daarnaast heeft de Bank in artikel 36 Anw de bevoegdheid gekregen om controlevoorschriften vast te stellen. In deze voorschriften is vastgelegd op welke manieren de belanghebbende moet meewerken aan algemene of op het individuele geval gerichte controles door de Bank. Als de belanghebbende niet aan de mededelingsplicht van artikel 35 Anw voldoet, legt de Bank hem een boete op. Een boete komt met name aan de orde als de belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens aan de Bank verstrekt, van belang zijnde feiten of omstandigheden niet onverwijld zelf meldt, vragen van de Bank niet beantwoordt of misleidend bewijsmateriaal verschaft. Bij overtreding van de controlevoorschriften wordt een maatregel opgelegd. Van overtreding van de controlevoorschriften is bijvoorbeeld sprake als de belanghebbende niet binnen de door de Bank gestelde termijn meewerkt aan algemene periodieke onderzoeken zonder dat een relevante wijziging in de omstandigheden heeft plaatsgevonden.

3. De inhoud van de mededelingsverplichting

In dit besluit is de mededelingsverplichting van artikel 35 Anw nader uitgewerkt. Het doel hiervan is dat de belanghebbende meer specifiek weet aan welke regels hij zich moet houden. Voorts wordt zo duidelijk onderscheiden tussen verplichtingen die onder het bereik van artikel 35 Anw vallen en verplichtingen die door middel van de controlevoorschriften zijn opgelegd. Bij schending van de eerste categorie moet immers een boete worden opgelegd, en bij schending van de tweede categorie een maatregel. Schendingen van de mededelingsplicht in gevallen waarin alleen recht op een hogere uitkering kan ontstaan, worden niet beboet. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om verlaging van het inkomen van de nabestaande en de geboorte van een kind van de nabestaande. Bij het niet melden hiervan is een sanctie niet op zijn plaats. De Bank kan hierdoor geen schade lijden en ondervindt evenmin administratieve overlast. De enige consequentie is dat een herberekening en nabetaling op een later dan het gebruikelijke moment plaatsvindt.

4. De hoogte van de boete

In het besluit wordt door middel van een aantal boetecategorieën een tariefstelsel gecreëerd. Dit tariefstelsel bevordert de uniformiteit bij de oplegging van boeten en de rechtszekerheid voor de belanghebbende.

Welk tarief wordt gehanteerd is afhankelijk van de ernst van de gedraging en de mate waarin deze aan de mededelingsplichtige kan worden verweten. Ook de omstandigheden waarin de betrokkene verkeert kunnen een rol spelen. De ernst van de gedraging wordt afgeleid uit het bedrag dat de Bank als gevolg van het niet nakomen van de mededelingsverplichting onverschuldigd heeft betaald. De hoogte van de boete hangt dan ook in de eerste plaats af van de hoogte van het benadelingsbedrag. Het kan voorkomen dat een overtreding om enige reden niet verwijtbaar is. In dat geval wordt geen boete opgelegd. In geval van verminderde verwijtbaarheid wordt een boete uit een lagere categorie opgelegd. In geval van recidive wordt een overtreding als meer verwijtbaar beschouwd. Bij recidive binnen twee jaar na oplegging van een boete wordt de boete met 50% verhoogd. Van recidive is alleen sprake als eenzelfde persoon binnen twee jaar nadat de oplegging van een boete aan hem is bekendgemaakt, wederom niet aan zijn mededelingsverplichting op grond van artikel 35 Anw voldoet. Bij de vaststelling van de boete moet ook rekening worden gehouden met de omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert. Als de belanghebbende aannemelijk maakt dat een boete die op basis van de artikelen 7 tot en met 10 van het besluit wordt vastgesteld, onevenredig bezwaarlijk voor hem is, kan de Bank een boete uit een lagere categorie vaststellen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

In dit artikel wordt een omschrijving gegeven van een aantal begrippen die in de voorschriften worden gebruikt. Het begrip 'kind' als bedoeld in artikel 1, onder f, omvat zowel het kind bedoeld in artikel 14a, eerste lid, onder a, Anw, dat recht geeft op een nabestaandenuitkering, als het kind bedoeld in artikel 22 Anw, dat recht geeft op een halfwezenuitkering. Het begrip omvat niet het ouderloos kind dat aanspraak heeft op een wezenuitkering. Dit kind wordt in het onderhavige besluit aangeduid als wees. Het begrip 'wees' wordt gedefinieerd in artikel 1, onder g.

Artikel 2

De nabestaande en de wees zijn in eerste instantie zelf verplicht, de mededelingsverplichting na te komen. Is de uitkeringsgerechtigde handelingsonbekwaam, bijvoorbeeld omdat hij minderjarig is, dan berust deze verplichting bij zijn wettelijke vertegenwoordiger. Komt de mededelingsplichtige deze verplichting niet na, dan wordt hem een boete opgelegd. Op grond van artikel 1, onder e, wordt onder nabestaande verstaan degene aan wie een nabestaandenuitkering of een halfwezen-

uitkering is toegekend. Dit besluit is derhalve van toepassing ongeacht de vraag of de nabestaande ook daadwerkelijk een uitkering ontvangt. De nabestaande aan wie een nabestaandenuitkering is toegekend maar die geen uitkering ontvangt in verband met de hoogte van zijn inkomen uit arbeid, dient toch aan de mededelingsverplichting te voldoen. De mededelingsverplichting voor deze categorie van personen is echter aanzienlijk beperkter dan de verplichting van personen die daadwerkelijk een uitkering ontvangen. Deze beperking is neergelegd in artikel 3, tweede lid.

Artikel 3
Dit artikel bevat een precisering van de mededelingsverplichting van artikel 35 Anw. Artikel 35 Anw verplicht ertoe feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering of het bedrag van de uitkering dat wordt uitbetaald, onverwijld te melden.

Artikel 3, eerste lid, onder a, b en c
Deze onderdelen bevatten een precisering van de algemene verplichting, de Bank naar waarheid en volledig te informeren. Deze verplichting geldt voor alle personen genoemd in artikel 2, ongeacht of zij daadwerkelijk een uitkering ontvangen.

Artikel 3, eerste lid, onder d
Dit onderdeel bevat feiten en omstandigheden die met betrekking tot alle categorieën van uitkeringsgerechtigden moeten worden gemeld, ongeacht de vraag of recht bestaat op een nabestaandenuitkering, op een halfwezenuitkering of op een wezenuitkering. Het onderdeel is echter niet van toepassing op nabestaanden die in verband met de hoogte van hun inkomen uit of in verband met arbeid geen uitkering ontvangen. De nationaliteit kan van belang zijn voor de toepasselijkheid van EG-vo. nr. 1408/71. Verhuizing naar het buitenland kan van belang zijn voor de toepassing van internationale regelingen. Verhuizing van een deel van het gezin kan betekenen dat de nabestaande niet meer één huishouden vormt met het kind, als gevolg waarvan het recht op halfwezenuitkering kan vervallen.

Artikel 3, eerste lid, onder e
Dit onderdeel is enkel van toepassing op de nabestaande die daadwerkelijk een uitkering van de Bank ontvangt of wiens aanvraag om uitkering nog in behandeling is. Het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract of het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner betekent dat de nabestaandenuitkering moet worden ingetrokken. De hoogte van de nabestaandenuitkering is afhankelijk van het inkomen uit of in verband met arbeid dat de nabestaande ont-

vangt. In het inkomensbesluit Anw is bepaald welke soorten van inkomen als inkomen uit arbeid moeten worden beschouwd, en welke als inkomen in verband met arbeid. Inkomen uit arbeid is loon en winst uit bedrijf en zelfstandig uitgeoefend beroep. Dit inkomen wordt gedeeltelijk vrijgelaten. Inkomen in verband met arbeid wordt onder andere gevormd door uitkeringen, studiebeurzen en loon uit vroegere dienstbetrekking. Inkomen in verband met arbeid wordt volledig op de nabestaandenuitkering in mindering gebracht, tenzij de betrokkene voor 1 juli 1996 al aanspraak had op een AWW-pensioen. In dat geval wordt ook inkomen in verband met arbeid gedeeltelijk vrijgelaten. Als de nabestaande inkomen uit of in verband met arbeid gaat verwerven, of als dit inkomen wijzigt, moet hij dit onverwijld aan de Bank melden. In geval van wisselende inkomsten spreekt de Bank dikwijls met de nabestaande af dat bij de berekening van de toeslag voorlopig van een vast gemiddeld inkomen zal worden uitgegaan, en dat wijzigingen in het inkomen slechts één of enkele malen per jaar aan de Bank behoeven te worden gemeld. In dat geval bestaat de verplichting, de Bank onverwijld van iedere wijziging in kennis te stellen, niet langer. Verhogingen die enkel het gevolg zijn van aanpassingen van het loon- of prijspeil behoeven niet te worden gemeld. Als er niet langer een kind jonger dan 18 jaar tot het huishouden behoort, kan het recht op nabestaandenuitkering eindigen. Het zelfde geldt als de nabestaande niet langer arbeidsongeschikt is in de zin van artikel 11 Anw.

Artikel 3, eerste lid, onder f
Dit artikelonderdeel betreft de meldingsplicht van de nabestaande die aanspraak maakt op nabestaandenuitkering en/of halfwezenuitkering. Het is niet van toepassing indien de nabestaande geen uitkering ontvangt in verband met de hoogte van zijn inkomen uit of in verband met arbeid. De nabestaande dient, naast de in artikel 3, eerste lid, onder d genoemde omstandigheden ook een aantal omstandigheden aangaande het kind te melden. Als het kind niet langer tot het huishouden van de nabestaande behoort, vervalt diens recht op halfwezenuitkering. Wanneer het kind zelf gaat trouwen of samenwonen kan het recht op nabestaandenuitkering eindigen en eindigt het recht op halfwezenuitkering. Trouwen van een kind dat jonger is dan achttien jaar kan zich bijvoorbeeld voordoen als het kind trouwt onder een rechtsstelsel dat lagere leeftijdsgrenzen voor het huwelijk kent dan het Burgerlijk Wetboek. Als een ander dan de nabestaande kinderbijslag, gezinsbijslag of wezenuitkering uit een andere Lid-Staat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte ontvangt, bestaat in een aantal gevallen geen aanspraak meer op een Nederlandse halfwezenuitkering of moeten de communautaire anticumulatieregels worden toegepast. Een bijdrage van anderen in het onderhoud van het kind of eigen inkomen van dit kind kan ertoe leiden dat het kind niet langer als pleegkind van de

nabestaande kan worden aangemerkt. Dan eindigt het recht op halfwezen-uitkering en kan ook het recht op nabestaandenuitkering eindigen. Ook verlies door de nabestaande van het ouderlijk gezag over het kind of de ouderlijke zorg over het kind kan ertoe leiden dat het recht op uitkering eindigt. Het recht eindigt ook als het kind wordt geadopteerd door de (huwelijks) partner van de nabestaande of overlijdt.

Artikel 3, eerste lid, onder g
Dit onderdeel bevat de feiten en omstandigheden die moeten worden gemeld als aanspraak wordt gemaakt op wezenuitkering. Bij erkenning of adoptie van de wees bestaat niet langer recht op wezenuitkering. Bij ontkenning van de erkenning of herroeping van de adoptie herleeft dit recht. Als aanspraak bestaat op gezinsbijslag of wezenuitkering uit een andere Lid-Staat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte, bestaat in een aantal gevallen geen aanspraak meer op een Nederlandse halfwezenuitkering of moeten de communautaire anticumulatieregels worden toegepast.

Artikel 3, eerste lid, onder h
Als één van de hier genoemde omstandigheden zich voordoet, bestaat niet langer recht op wezenuitkering.

Artikel 3, tweede lid
Dit artikellid bevat de beperkte mededelingsplicht voor nabestaanden aan wie wel een uitkering is toegekend maar die deze niet ontvangen in verband met de hoogte van hun inkomen uit of in verband met arbeid. Deze nabestaanden behoeven alleen feiten en omstandigheden te melden die leiden tot beëindiging van het recht op uitkering. Na een dergelijke beëindiging kan het recht op uitkering niet meer worden heropend.

Artikel 3, derde lid
Dit artikellid bevat een beperking van de mededelingsplicht voor personen die direkt voor de inwerkingtreding van de Anw een weduwenpensioen op grond van de AWW ontvingen. Op de nabestaandenuitkering van deze personen wordt tot 1 januari 1998 het inkomen uit of in verband met arbeid niet in mindering gebracht. Wel blijft de ontvangst van een uitkering aan nagelaten betrekkingen krachtens de wetgeving van een of meer vreemde Mogendheden, alsmede de ontvangst van een uitkering op grond van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet van invloed op de uitkering. De betrokkenen behoeven tot 1 januari 1998 dan ook slechts toekenning en wijziging van dergelijke uitkeringen te melden.

Artikel 4, tweede lid
In dit lid wordt het begrip 'niet nakomen van een verplichting' nader

uitgewerkt. Van niet nakomen is sprake als de belanghebbende een relevant feit niet heeft gemeld binnen vier weken na het intreden ervan. Van niet behoorlijk nakomen is met name sprake als de belanghebbende onjuiste informatie heeft verstrekt.

Artikel 4, derde lid
Dit artikelonderdeel is met name van belang als de uitkeringsgerechtigde een verlaging van zijn inkomen uit of in verband met arbeid niet tijdig heeft gemeld.

Artikel 5
De verplichting relevante feiten en omstandigheden aan de Bank te melden berust bij de uitkeringsgerechtigde en zijn wettelijke vertegenwoordiger. Als beiden de mededelingsverplichting heb-ben geschonden legt de Bank één boete op, en wel aan de wettelijke vertegenwoordiger.

Artikelen 6 en 7
Bij de vaststelling van de boetecategorieën is aansluiting gezocht bij de Richtlijn voor het doen van aangifte of het opmaken van proces-verbaal ter zake van fraude met sociale uitkeringen (Richtlijn uitkeringsfraude, Stcrt. nr. 31 van 15 februari 1993). Deze richtlijn bepaalt wanneer de Bank aangifte moet doen bij het Openbaar Ministerie en wanneer proces-verbaal moet worden opgemaakt en ingezonden. In geval van schending van de inlichtingenverplichting waarbij de Bank een schade heeft geleden van tenminste *f* 6.000, wordt aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Bedraagt de schade minder dan *f* 12.000, dan zal Openbaar Ministerie, afhankelijk van de prioriteit die aan de zaak wordt toegekend, beslissen dat de zaak administratief moet worden afgedaan of tot vervolging overgaan. De mate van prioriteit wordt onder andere afgeleid van de hoogte van het schadebedrag, waarbij voor elke *f* 2.000 schade boven *f* 6.000 een extra prioriteitspunt wordt toegekend. In het onderhavige besluit is aansluiting gezocht bij deze systematiek. Bij een benadelingsbedrag van tenminste *f* 12.000 zal het Openbaar Ministerie in beginsel tot vervolging overgaan. Omdat echter niet is uitgesloten dat in sommige van deze gevallen toch tot administratieve afhandeling moet worden overgegaan, is de zevende boetecategorie ook van toepassing bij een benadelingsbedrag van tenminste *f* 12.000. De boete van een categorie bedraagt steeds 15% van het laagste benadelingsbedrag waarop een boete uit de volgende categorie van toepassing is. Om te voorkomen dat een te groot verschil bestaat tussen strafrechtelijke en administratieve afdoening, is de maximale boete vastgesteld op *f* 1.800. De strafrechter pleegt momenteel geen hogere geldstraffen op te leggen dan van *f* 2.000.

Artikel 8
Van recidive is sprake als dezelfde persoon binnen twee jaar nadat de oplegging van een boete aan hem is bekendgemaakt, wederom een in dit besluit genoemde verplichting niet nakomt.

Artikelen 9 en 10
Als het niet nakomen van de mededelingsverplichting niet of in verminderde mate aan de belanghebbende kan worden verweten, wordt geen of een lagere boete opgelegd. Als deze in het kader van de boeteoplegging wordt gehoord, kan hij aanvoeren dat en waarom één van deze artikelen naar zijn mening van toepassing is. De artikelen 9 en 10 hebben betrekking op situaties waarin aan de betrokkene wel redelijkerwijs duidelijk moest zijn dat een bepaald feit van invloed was op de hoogte of de uitbetaling van de uitkering, maar hem niet of in mindere mate kan worden verweten dat hij het feit niet heeft gemeld. Te denken valt hierbij aan uitzonderlijke omstandigheden zoals ernstige ziekte of bovenmate belastende familieomstandigheden. Artikel 10 is niet reeds van toepassing als betrokkene onopzettelijk zijn verplichting niet is nagekomen.

Artikel 11
Aan betrokkene kan een lagere boete worden opgelegd als een boete volgens de regels van het besluit voor de betrokkene onevenredig bezwaarlijk is. De burger die meent op deze bepaling een beroep te kunnen doen, moet gebruik maken van de gelegenheid te worden gehoord. Tijdens dit horen kan hij motiveren waarom een reguliere boete voor hem onevenredig bezwaarlijk is. De Bank verricht hiernaar geen spontaan onderzoek. Of sprake is van onevenredige bezwaarlijkheid hangt met name af van de financiële omstandigheden van de burger (inkomen en reeds bestaande schulden). Of artikel 11 moet worden toegepast, wordt beoordeeld op het moment dat de boete wordt opgelegd. De Bank slaat daarbij acht op de financiële omstandigheden van de belanghebbende op dat moment en in de min of meer nabije toekomst.

Bijlage V Artikel 36 Anw

CONTROLEVOORSCHRIFTEN Anw

Stcrt. 1996, nr. 141

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de Anw: de Algemene nabestaandenwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. uitkering: een nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering of wezenuitkering als bedoeld in Hoofdstuk 3, Afdeling I, van de Anw;
d. de uitkeringsgerechtigde: degene aan wie een uitkering is toegekend;
e. nabestaande: degene die een nabestaandenuitkering of een halfwezen-uitkering ontvangt dan wel voor een zodanige uitkering in aanmerking wenst te komen;
f. kind: het kind van de nabestaande in de zin van artikel 5 Anw, voorzover dit kind ongehuwd is, jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander dan de nabestaande behoort;
g. wees: degene aan wie een wezenuitkering is toegekend, die een zodanige uitkering heeft aangevraagd dan wel voor wie een zodanige uitkering is aangevraagd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
   a. de nabestaande;
   b. de wees;
   c. de wettelijke vertegenwoordiger van de nabestaande of de wees;
   d. de instelling waaraan ingevolge artikel 49 of artikel 57 Anw de uitkering wordt uitbetaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen en als de in het eerste lid bedoelde instelling in het buitenland is gevestigd.

Hoofdstuk 2

Algemene verplichtingen

Artikel 3

1. Degene die in aanmerking wil komen voor een uitkering dient een schriftelijke aanvraag, ondertekend en gedateerd in. Hij maakt gebruik van een door de Bank ter beschikking gesteld formulier.
2. Het formulier wordt ingediend op een door de Bank aangegeven adres.

Artikel 4

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling stelt de Bank binnen vier weken in kennis van een wijziging in het adres van de uitkeringsgerechtigde of zijn wettelijke vertegenwoordiger.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling stelt de Bank binnen vier weken in kennis van verandering in het sociaal-fiscaal nummer van de uitkeringsgerechtigde.

Artikel 5

1. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon binnen de door de Bank gestelde termijn informatie welke van belang kan zijn voor het recht op of de hoogte van de uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering of de uitbetaling van de uitkering.
2. Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn bewijsstukken over welke van belang zijn voor de vaststelling van het recht op uitkering of de hoogte van de uitkering.

Artikel 6

1. Op verzoek van de Bank geeft de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling op een door de Bank vastgesteld tijdstip aan de Bank boeken, documenten en andere informatiedragers ter inzage en stelt deze voor het maken van een kopie ter beschikking.
2. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling aan de Bank terstond een geldig identificatiebewijs, zoals bedoeld in de Wet op de Identificatieplicht, ter inzage en stelt dit voor het maken van een kopie ter beschikking.
3. Woont de uitkeringsgerechtigde of het kind in het buitenland, dan legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling op verzoek van de Bank op door de Bank vast te stellen tijdstippen een door een bevoegde autoriteit gewaarmerkt levensbewijs van degene die buiten Nederland woont over.

Artikel 7

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij in Nederland woont, na een oproep van de Bank op het kantoor van de Bank en verstrekt de gevraagde gegevens.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij buiten Nederland woont, na een oproep van de Bank op een door de Bank te bepalen kantoor en verstrekt de gevraagde gegevens.

Artikel 8

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling maakt controle mogelijk door personen die daarmee door de Bank zijn belast.

HOOFDSTUK 3

Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op nabestaandenuitkering

Artikel 9

Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn over:

1. een naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend formulier inzake het inkomen van de nabestaande;
2. bewijsstukken van dit inkomen;
3. een naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend formulier inzake de leefsituatie van de nabestaande;
4. indien het in artikel 14, eerste lid, onder a, Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en inkomen heeft: bewijsstukken van dit inkomen;
5. indien het in artikel 14, eerste lid, onder a, Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en een derde in het onderhoud van dit kind bijdraagt: bewijsstukken van deze bijdrage;
6. indien het in artikel 14, eerste lid, onder a, Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en niet tot het huishouden van de nabestaande behoort: een opgave van de bijdrage van de nabestaande in het onderhoud van het kind en bewijsstukken van deze bijdrage.

HOOFDSTUK 4

Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op halfwezenuitkering

Artikel 10

Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn over:

1. indien het in artikel 22 Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en inkomen heeft: bewijsstukken van dit inkomen;
2. indien het in artikel 22 Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en een derde in het onderhoud van dit kind bijdraagt: bewijsstukken van deze bijdrage.

HOOFDSTUK 5

Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op wezenuitkering

Artikel 11
Als de wees 16 jaar of ouder is en onderwijs volgt, zorgt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon ervoor dat, op verzoek van de Bank, een schoolverklaring door de onderwijsinstelling wordt ingevuld en ondertekend. Daarna zendt deze persoon de verklaring binnen de door de Bank gestelde termijn naar de Bank.

HOOFDSTUK 6

Slotbepalingen

Artikel 12
Deze regeling treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 13
Deze regeling wordt aangehaald als: Controlevoorschriften Anw.
Deze regeling zal in de Staatscourant worden geplaatst.

TOELICHTING

Algemene toelichting

1. Inleiding
Met ingang van 1 juli 1996 is de Anw in werking getreden. Artikel 36, eerste lid, Anw verleent de Bank de bevoegdheid controlevoorschriften Anw vast te stellen. De controlevoorschriften mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van de Anw. Dit besluit bevat de in artikel 36 Anw bedoelde controlevoorschriften. De nabestaande, het ouderloos kind, zijn wettelijke vertegenwoordiger en de instelling waaraan ingevolge artikel 49 of artikel 57 Anw de uitkering wordt uitbetaald zijn op grond van artikel 36, tweede lid Anw verplicht deze voorschriften op te volgen. Als de verplichtingen die in de controlevoorschriften worden opgelegd, niet of niet behoorlijk worden nagekomen, is de Bank verplicht de uitkering geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of blijvend te weigeren (art. 38, eerste lid, Anw). Nadere regelen dienaangaande zijn neergelegd in het Maatregelbesluit Anw.

2. Verhouding tussen controlevoorschriften en mededelingsplicht
De Bank kan slechts correcte uitkeringen toekennen en uitbetalen als zij beschikt over de juiste en volledige gegevens. Om dit te bereiken verplicht artikel 35 Anw de nabestaande, het ouderloos kind en zijn wettelijke vertegenwoordiger alsmede de instelling waaraan de uitkering wordt uitbetaald, de Bank onverwijld spontaan, dan wel op verzoek, mededeling te doen van alle feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op of de hoogte van de uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering of op het bedrag van de uitkering, dat wordt uitbetaald. De mededelingsverplichting van artikel 35 Anw is nader uitgewerkt in het Boetebesluit Anw. Daarnaast heeft de Bank in artikel 36, eerste lid Anw de bevoegdheid gekregen om controlevoorschriften vast te stellen. In deze voorschriften is vastgelegd op welke manieren de nabestaande, het ouderloos kind, zijn wettelijke vertegenwoordiger of de instelling waaraan de uitkering op grond van artikel 49 of artikel 57 Anw wordt uitbetaald, moet meewerken aan algemene of op het individuele geval gerichte controles door de Bank. Deze verplichting bestaat ongeacht het antwoord op de vraag of er een wijziging in de omstandigheden heeft plaatsgevonden die van invloed kan zijn op de uitkering. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het tijdig beantwoorden van vragen van de Bank, het verstrekken van bewijsmateriaal en het ter inzage geven van documenten.

3. Sancties bij het niet nakomen van een verplichting
Als de belanghebbende niet aan de mededelingsplicht van artikel 35 Anw voldoet, legt de Bank hem een boete op. Een boete komt met name aan de orde als de mededelingsplichtige onjuiste of onvolledige gegevens aan de Bank verstrekt, van belang zijnde feiten of omstandigheden niet of niet tijdig meldt, vragen van de Bank niet beantwoordt of misleidend bewijsmateriaal verschaft. Een maatregel wordt opgelegd wanneer de betrokkene de Controlevoorschriften Anw heeft overtreden. Dit is onder meer het geval als hij niet binnen de door de Bank gestelde termijn een formulier invult en terugstuurt. Van overtreding is bijvoorbeeld ook sprake als de betrokkene weigert inzage te verlenen in bescheiden waarom de Bank heeft gevraagd, of als hij niet binnen de door de Bank gestelde termijn bewijsstukken inzendt. Een maatregel wordt bij overtreding van de Controlevoorschriften slechts opgelegd als niet tevens de mededelingsplicht van artikel 35 Anw is geschonden. Is dit wel het geval, dan wordt een boete opgelegd. Het opleggen van een maatregel blijft dan op grond van artikel 38, vierde lid, Anw achterwege.

TOELICHTING PER ARTIKEL

Artikel 1
In dit artikel wordt een omschrijving gegeven van een aantal begrippen die in de voorschriften worden gebruikt. Onder 'nabestaande' wordt verstaan degene die een nabestaandenuitkering of een halfwezenuitkering ontvangt of voor een zodanige uitkering in aanmerking wenst te komen. Als nabestaande wordt niet aangemerkt degene aan wie een uitkering is toegekend maar die niet werkelijk een uitkering ontvangt in verband met de hoogte van zijn inkomen. Op dergelijke personen is dit besluit niet van toepassing. Zij behoeven zich dan ook niet aan de controlevoorschriften te houden. Het begrip 'kind' als bedoeld in artikel 1, onder f, omvat zowel het kind bedoeld in artikel 14a, eerste lid, onder a, Anw, dat recht geeft op een nabestaandenuitkering, als het kind bedoeld in artikel 22 Anw, dat recht geeft op een halfwezenuitkering. Het begrip omvat niet het ouderloos kind dat aanspraak heeft op een wezenuitkering. Dit kind wordt in het onderhavige besluit aangeduid als wees. Het begrip 'wees' wordt gedefinieerd in artikel 1, onder g.

Artikel 2
De nabestaande en de wees zijn in eerste instantie zelf verplicht, de controlevoorschriften na te leven. Is de uitkeringsgerechtigde handelingsonbekwaam, bijvoorbeeld omdat hij minderjarig is, dan berust deze verplichting bij zijn wettelijke vertegenwoordiger. Als de uitkering zonder machtiging van de uitkeringsgerechtigde aan een instelling wordt uitbetaald is ook die instelling verplicht om aan de voorschriften te voldoen.

Artikel 3
Om het recht op nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering door de Bank te laten vaststellen, moet een schriftelijke aanvraag worden ingediend bij het districtskantoor van de Bank waaronder de woonplaats van de aanvrager valt. De aanvraag om wezenuitkering moet worden ingediend bij het districtskantoor waaronder de woonplaats van de overleden verzekerde valt. Woont de aanvrager of woonde de overleden verzekerde buiten Nederland, dan is kantoor Buitenland van de Bank bevoegd de aanvraag af te handelen. Het door de Bank verstrekte aanvraagformulier moet naar waarheid en volledig worden ingevuld, gedateerd en ondertekend.

Artikel 4
Het is voor de Bank van belang tijdig op de hoogte te zijn van een wijziging in het adres van de uitkeringsgerechtigde. De Bank moet immers gericht kunnen corresponderen en controleren. Als het sociaal-fiscaal

nummer van de uitkeringsgerechtigde wijzigt, moet dit aan de Bank worden meegedeeld. Als de Bank niet van de wijziging op de hoogte zou worden gesteld, zou dit een efficiënte controle bij andere instanties, zoals de Rijksbelastingdienst of de bedrijfsverenigingen, verhinderen.

Artikelen 5 en 6
In een aantal gevallen neemt de Bank initiatieven om de juistheid van verstrekte gegevens vast te stellen. Zo kan de Bank na een melding van een wijziging door de belanghebbende om nadere bewijsstukken vragen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een wijziging van het inkomen wordt doorgegeven, of als de nabestaande mededeelt dat hij is gaan samenwonen. Ook kan de Bank uit eigen beweging om gegevens of bewijsstukken verzoeken, bijvoorbeeld in het kader van een herhalingsonderzoek. Als de Bank om bewijsstukken vraagt moet aan dit verzoek worden voldaan. In principe moeten originele bewijsstukken worden overgelegd. Bewijsstukken die de Bank van belang acht zijn onder meer: identificatiebewijs, loonstrook, belastingaangifte en -aanslag, jaaropgave, levensbewijs en samenlevingscontract. Als geldig identificatiebewijs zijn onder meer aangewezen:
- voor Nederlanders: het paspoort en de Europese identiteitskaart;
- voor niet-Nederlanders: het verblijfsdocument van de Vreemdelingendienst.

Een rijbewijs is geen geldig identificatiebewijs. Op het verzoek van de Bank om een levensbewijs op te sturen, staat vermeld welke autoriteit het bewijs mag waarmerken.

Artikel 7
De personen op wie dit besluit van toepassing is, zijn verplicht na een oproep te verschijnen op het kantoor van de Bank. Buiten Nederland wonenden kunnen een oproep krijgen om op het kantoor te verschijnen van bijvoorbeeld een instelling die in het woonland de wettelijke ouderdomsverzekering uitvoert, of van een andere instantie, zoals de Nederlandse Ambassade.

Artikel 8
De Bank kent zogenaamde buitendienstmedewerkers. De buitendienstmedewerker is belast met onder andere controlewerkzaamheden. Deze medewerker moet de persoon of instelling als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van dit besluit ten behoeve van een doelmatige controle kunnen bereiken. De persoon of instelling moet al het redelijkerwijs mogelijke doen om bereikbaar te zijn voor de buitendienstmedewerker. Buiten Nederland wonenden kunnen bezocht worden door een persoon die daar door of namens de Bank mee is belast. Dit kan bijvoorbeeld een medewerker van een zusterorgaan van de Bank zijn.

Artikel 9
De nabestaandenuitkering is, in tegenstelling tot de halfwezenuitkering en de wezenuitkering, inkomensafhankelijk. Om de rechtmatigheid van de nabestaandenuitkeringen te bevorderen verricht de Bank periodiek onderzoek naar het inkomen van personen die een nabestaandenuitkering ontvangen. In artikel 9 is voor de belanghebbenden de verplichting neergelegd, aan dit periodieke onderzoek mee te werken. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen 5 en 6.

Artikel 10
De nabestaande heeft recht op een half-wezenuitkering als hij een eigen kind heeft waarvan de vader of moeder is overleden en op de overlijdensdatum verzekerd was. Hij heeft ook recht op een halfwezenuitkering als hij voor een dergelijk kind de zorg draagt als ware hij ouder. Van een dergelijke zorg is sprake als de nabestaande het kind opvoedt en onderhoudt als ware het een eigen kind. Van onderhouden als een eigen kind is alleen sprake als de nabestaande zelf voldoende bijdraagt in het onderhoud van het kind. Om controle op het vereiste onderhoud mogelijk te maken is de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling verplicht bewijsmateriaal omtrent eigen inkomen van het kind en bijdragen van derden te verstrekken.

Artikel 11
In principe heeft de wees recht op wezenuitkering tot hij de zestienjarige leeftijd bereikt. Betreft het echter een studerende wees, dan kan deze totdat hij eenentwintig jaar wordt recht behouden op wezenuitkering. Om controle op het studeren van de wees mogelijk te maken dient de wees of zijn wettelijke vertegenwoordiger op verzoek van de Bank een schoolverklaring over te leggen.

Bijlage VI Artikel 38 Anw

MAATREGELBESLUIT Anw

Stcrt. 1996, nr. 141

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de Anw: de Algemene nabestaandenwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. uitkering: een nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering of wezenuitkering als bedoeld in Hoofdstuk 3, Afdeling I, van de Anw;
d. nabestaande: degene die een nabestaandenuitkering of een halfwezen-uitkering ontvangt dan wel voor een zodanige uitkering in aanmerking wenst te komen;
e. wees: degene aan wie een wezenuitkering is toegekend, die een zodanige uitkering heeft aangevraagd dan wel voor wie een zodanige uitkering is aangevraagd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
   a. de nabestaande;
   b. de wees;
   c. de wettelijke vertegenwoordiger van de nabestaande of de wees.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen.

HOOFDSTUK 2

Maatregelen

Artikel 3

1. Indien degene op wie dit besluit van toepassing is een verplichting als genoemd in de artikelen 3 tot en met 11 van de Controlevoorschriften Anw niet of niet behoorlijk is nagekomen, wordt de uitkering tijdelijk gedeeltelijk geweigerd.
2. De weigering, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats door een bedrag, dat met inachtneming van artikel 4 dan wel artikel 6 is vastgesteld, in mindering te brengen op de eerstvolgende uit te betalen termijn of termijnen van de uitkering.

Artikel 4

1. Bij het na een schriftelijk rappel of een schriftelijke waarschuwing niet binnen twee weken, dan wel op een door de Bank nader vast te stellen tijdstip, nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 37 Anw of in de artikelen 3 en 5 tot en met 11 van de Controle-

voorschriften Anw, wordt eenmalig een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op de uitkering.

2. Bij het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 4 van de Controlevoorschriften Anw wordt eenmalig een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op de uitkering.
3. Indien binnen een kalendermaand twee of meer verplichtingen, genoemd in de artikelen 3 tot en met 11 van de Controlevoorschriften Anw, niet worden nagekomen, wordt eenmaal het in het eerste lid genoemde bedrag op de uitkering in mindering gebracht.
4. Indien binnen twee jaren na de dag waarop een weigering als gevolg van het niet nakomen van één of meer verplichtingen is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen niet worden nagekomen, wordt eenmalig een bedrag van *f* 75,– in mindering gebracht op de uitkering.

Artikel 5
Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften Anw niet kan worden verweten aan degene aan wie de verplichting is opgelegd, worden de artikelen 3 en 4 niet toegepast.

Artikel 6
Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften Anw aan degene aan wie de verplichting is opgelegd in verminderde mate kan worden verweten, wordt het bedrag dat is vastgesteld met toepassing van artikel 4 gehalveerd.

HOOFDSTUK 3

Slotbepalingen

Artikel 7
Deze regeling treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 8
Deze regeling wordt aangehaald als: Maatregelbesluit Anw.
Deze regeling zal in de Staatscourant worden geplaatst.

TOELICHTING

Algemene toelichting

1. Inleiding

Met ingang van 1 juli 1996 is de Anw in werking getreden. Artikel 38 Anw verplicht de Bank ertoe, bij overtreding van de Controlevoorschriften Anw of bij het niet binnen de door de Bank gestelde termijn voldoen aan een verzoek om informatie, het ouderdomspensioen geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of blijvend te weigeren. In artikel 38, vijfde lid, Anw is bepaald dat de Bank nadere regels stelt met betrekking tot de weigering. Deze regels zijn in dit besluit vastgelegd. De verplichting om de uitkering geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of blijvend te weigeren geldt bij overtreding van de Controlevoorschriften Anw, bij het niet binnen de door de Bank gestelde termijn verstrekken van inlichtingen op verzoek van de Bank, bij het weigeren, zich op verzoek van de Bank aan een geneeskundig onderzoek te onderwerpen en wanneer de verplichting tot overlegging van een geldig identificatiebewijs niet wordt nagekomen. Deze laatste verplichting is behalve in de Controlevoorschriften AOW ook neergelegd in artikel 91, vierde lid, van de Organisatiewet sociale verzekeringen. In de citeertitel van het besluit en in deze toelichting gebruikt de Bank de term 'een maatregel opleggen' in plaats van 'het weigeren van een uitkering'. Hiermee wordt aangesloten bij de terminologie in de Memorie van Toelichting op de Wet boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid.

2. Verhouding tussen maatregelen en boetes

De Bank kan slechts correcte uitkeringen toekennen en uitbetalen als zij beschikt over de juiste en volledige gegevens. Om dit te bereiken verplicht artikel 35 Anw de nabestaande, het ouderloos kind en zijn wettelijke vertegenwoordiger, alsmede de instelling waaraan de uitkering zonder machtiging van de uitkeringsgerechtigde wordt uitbetaald, de Bank onverwijld, spontaan of op verzoek, mededeling te doen van alle feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op of de hoogte van de uitkering of op het bedrag van de uitkering dat wordt uitbetaald. Daarnaast heeft de Bank in artikel 36, eerste lid, Anw de bevoegdheid gekregen om controlevoorschriften vast te stellen. In deze voorschriften is vastgelegd op welke manieren de belanghebbende moet meewerken aan algemene of op het individuele geval gerichte controles door de Bank. De nabestaande, het ouderloos kind, zijn wettelijke vertegenwoordiger of de instelling waaraan de uitkering op grond van artikel 49 Anw of artikel 57 Anw wordt uitbetaald zijn op grond van artikel 36, tweede lid, Anw verplicht deze voorschriften op te volgen. Als de belanghebbende niet aan de mededelingsplicht van artikel 35 Anw voldoet, legt de Bank hem een boete op. Een boete komt

met name aan de orde als de belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens aan de Bank verstrekt, van belang zijnde feiten of omstandigheden niet of niet tijdig meldt, vragen van de Bank niet beantwoordt of misleidend bewijsmateriaal verschaft. Een maatregel wordt opgelegd wanneer de belanghebbende de Controlevoorschriften Anw heeft overtreden. Dit is onder meer het geval als hij niet binnen de door de Bank gestelde termijn een door de Bank toegestuurd formulier invult en terugzendt. Van overtreding is bijvoorbeeld ook sprake als de belanghebbende weigert inzage te verlenen in bescheiden waarom de Bank heeft gevraagd, of als hij niet binnen de door de Bank gestelde termijn bewijsstukken inzendt. Een maatregel wordt bij overtreding van de Controlevoorschriften slechts opgelegd als geen relevante wijziging van de omstandigheden heeft plaatsgevonden. Is dit wel het geval, en heeft betrokkene verzuimd de wijziging te melden, dan wordt een boete opgelegd. Het opleggen van een maatregel blijft dan op grond van artikel 38, vierde lid, Anw achterwege.

3. Verhouding tussen het opleggen van een maatregel en opschorting of schorsing van de betaling of de beëindiging van de uitkering

De verplichting om bij niet-naleving van de Controlevoorschriften een maatregel op te leggen laat onverlet de verplichting van de Bank, de uitbetaling van de uitkering op te schorten of te schorsen wanneer zij op grond van duidelijke aanwijzingen van oordeel is of het gegronde vermoeden heeft dat de uitkering moet worden ingetrokken of verminderd of dat de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften niet zijn nageleefd. Deze verplichting is neergelegd in artikel 46, derde lid, Anw. Schorsing van de uitbetaling vindt bijvoorbeeld plaats als de betrokkene zijn officiële levensbewijs niet inzendt of, als het gaat om een nabestaandenuitkering, een inkomensopgaveformulier niet invult. Voldoet de betrokkene op een later moment alsnog aan zijn verplichting, dan herleeft de uitbetaling van de uitkering. Hierop wordt dan de opgelegde maatregel ten uitvoer gelegd. Het kan ook voorkomen dat de belanghebbende zo lang niet aan bepaalde verplichtingen voldoet, dat de Bank niet kan vaststellen of er nog recht op uitkering bestaat. De Bank is dan op grond van artikel 34, eerste lid, onder c, Anw verplicht de uitkering in te trekken. Als de burger alsnog aan zijn verplichtingen voldoet nadat de intrekkingsbeslissing rechtens onaantastbaar is geworden, zal de Bank terugkomen op de beëindigingsbeslissing. In het algemeen zal echter aan de beslissing om terug te komen op de intrekkingsbeslissing, geen terugwerkende kracht worden verleend.

4. De zwaarte van de maatregel

Het besluit kent twee standaardmaatregelen, te weten een maatregel bij een eerste overtreding en een maatregel bij recidive. Voor beide maatregelen geldt dat zij voor één termijn worden opgelegd. Het feit dat

slechts twee standaardmaatregelen worden onderscheiden is gebaseerd op de volgende overwegingen. In de eerste plaats zijn de controlevoorschriften van onderling gelijk gewicht. Dit betekent dat de overtreding van het ene voorschrift tot eenzelfde maatregel dient te leiden als overtreding van het andere voorschrift. In de tweede plaats kan in de praktijk de enkele overtreding van de controlevoorschriften nimmer tot ten onrechte betaalde bedragen leiden. Van een teveelbetaling kan slechts sprake zijn als de belanghebbende naast de controlevoorschriften ook zijn mededelingsverplichting van artikel 35 Anw heeft geschonden. In dat geval moet een boete worden opgelegd. Dat betekent dat er geen samenhang behoeft te worden gecreëerd tussen de door de Bank geleden of potentieel te lijden schade en de zwaarte van de maatregel. Kan de overtreding in het geheel niet aan de betrokkene worden verweten, dan ziet de Bank af van het opleggen van een maatregel. Is de gedraging wel verwijtbaar maar zijn er zodanige verzachtende omstandigheden dat de overtreding slechts in beperkte mate aan de betrokkene kan worden verweten, dan wordt het op de uitkering in mindering te brengen bedrag gehalveerd.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1
In dit artikel wordt een omschrijving gegeven van een aantal begrippen die in de voorschriften worden gebruikt. Onder 'nabestaande' wordt verstaan degene die een nabestaandenuitkering of een halfwezenuitkering ontvangt of voor een zodanige uitkering in aanmerking wenst te komen. Als nabestaande wordt niet aangemerkt degene aan wie een uitkering is toegekend maar die niet werkelijk een uitkering ontvangt in verband met de hoogte van zijn inkomen. Op dergelijke personen is dit besluit niet van toepassing.

Artikel 2
Het besluit is van toepassing op de nabestaande, de wees en de wettelijke vertegenwoordiger van de nabestaande of van de wees. Komt één van deze personen de Controlevoorschriften Anw niet na, dan wordt de nabestaandenuitkering en/of de halfwe-zenuitkering van de nabestaande, dan wel de wezenuitkering van de wees, tijdelijk gedeeltelijk geweigerd.

Artikel 3
In verband met het door de wetgever gewenste lik-op-stuk-beleid wordt de maatregel zo snel mogelijk ten uitvoer gelegd. Wordt de maatregel opgelegd aan een nabestaande die zowel nabestaandenuitkering als halfwezenuitkering ontvangt, dan wordt de maatregel zo spoedig mogelijk op het totaalbedrag van beide uitkeringen ten uitvoer ge-

legd. Dit geldt ook als de schending van de controlevoorschriften slechts één van de beide uitkeringen betreft.

Artikel 4, eerste lid
Aan vrijwel alle verplichtingen genoemd in de Controlevoorschriften Anw gaat een verzoek van de Bank vooraf om binnen een bepaalde termijn op een bepaalde manier medewerking te verlenen. Als deze medewerking tegen het einde van de gestelde termijn niet is verleend, verzendt de Bank een rappel waarbij aan de betrokkene nog een korte aanvullende termijn wordt gegund, dan wel een nieuw tijdstip wordt genoemd waarop de betrokkene zijn medewerking moet verlenen. Voldoet de betrokkene daaraan niet, dan wordt een maatregel opgelegd.

Artikel 4, tweede lid
Als een wijziging van het adres of het sociaal-fiscaal nummer van de uitkeringsgerechtigde niet binnen vier weken aan de Bank wordt gemeld, wordt een maatregel van *f* 50,– opgelegd. Omdat het hier om een spontane meldingsplicht gaat is een voorafgaand rappel of een voorafgaande waarschuwing niet aan de orde.

Artikel 4, derde lid
Als de belanghebbende binnen één uitkeringstijdvak (d.w.z. één maand) meerdere verplichtingen niet nakomt, wordt slechts één maatregel opgelegd.

Artikel 4, vierde lid
Als de betrokkene binnen twee jaar nadat hem een maatregel is opgelegd op grond van artikel 38, eerste lid, Anw wederom de Controlevoorschriften Anw overtreedt, wordt de hem op te leggen maatregel met 50% verhoogd. Het op de uitkering in mindering te brengen bedrag is dan *f* 75,–.

Artikelen 5 en 6
Als de betrokkene in de feitelijke onmogelijkheid heeft verkeerd om de controlevoorschriften na te leven, of als een verzoek om medewerking hem niet heeft bereikt om redenen die hem niet kunnen worden aangerekend, is de overtreding van de controlevoorschriften niet verwijtbaar. Oplegging van een maatregel blijft dan achterwege. Het kan ook voorkomen dat het niet naleven van de controlevoorschriften wel enigszins, maar niet ten volle aan de betrokkene kan worden verweten. In dat geval wordt de op te leggen maatregel gehalveerd. De Bank gaat er bij de oplegging van de maatregel van uit dat er geen sprake is van verzachtende omstandigheden, tenzij de betrokkene zelf -naar aanleiding van het rappel van de Bank als bedoeld in artikel 4 – al melding

heeft gemaakt van dergelijke omstandigheden. De belanghebbende die meent dat hem ten onrechte een maatregel is opgelegd zonder toepassing van artikel 5 of artikel 6, kan bezwaar aantekenen tegen het besluit waarbij de maatregel is opgelegd. Blijkt tijdens de bezwaarschriftprocedure van verzachtende omstandigheden, dan wordt hiermee in de beslissing op bezwaar alsnog rekening gehouden.

Bijlage VII Artikel 17 AOW, artikel 41, 55 Anw

BESLUIT INVORDERING BOETEN EN ONVERSCHULDIGD BETAALDE BEDRAGEN AOW, Anw EN AKW

Stcrt. 1996, nr. 141

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder: a. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;

b. de AOW: de Algemene Ouderdomswet;

c. de Anw: de Algemene nabestaandenwet;

d. de AKW: de Algemene Kinderbijslagwet;

e. vordering: een vordering uit hoofde van een boete die is opgelegd op grond van artikel 17c AOW, op grond van artikel 39 Anw of op grond van artikel 17a AKW, alsmede een bedrag dat wordt teruggevorderd in een besluit als bedoeld in de artikelen 24 AOW, 54 Anw en 24 AKW, beide met inbegrip van de verhogingen als bedoeld in de artikelen 17i, zesde lid, AOW, 45, zesde lid, Anw en 17g, zesde lid, AKW;

f. schuldenaar: degene aan wie een boete is opgelegd dan wel van wie een bedrag wordt teruggevorderd;

g. aflossingscapaciteit: het deel van het inkomen van de schuldenaar dat met inachtneming van de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan worden aangewend voor betaling of verrekening van de vordering;

h. vermogen: vermogensrechten, roerende en onroerende zaken, met uitzondering van zaken waarvan de dagwaarde minder dan *f* 2500,– bedraagt.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op de invordering van boeten die zijn opge-legd met toepassing van artikel 17c AOW, artikel 39 Anw dan wel artikel 17a AKW.
2. Dit besluit is voorts van toepassing op de invordering van bedragen die in het kader van de uitvoering van de AOW, de Anw en de AKW onverschuldigd zijn uitbetaald, in zoverre het besluit tot terugvordering hiervan op of na de dag van inwer-kingtreding van de Wet boeten, maatregelen, terug- en invordering sociale zekerheid is genomen.

HOOFDSTUK 2

Termijnen van aflossing

Artikel 3

1. De Bank kan de termijn of termijnen van betaling of verrekening

vaststellen conform een met redenen omkleed voorstel van de schuldenaar, mits volgens dit voorstel de gehele vordering binnen twaalf maanden wordt voldaan en de schuldenaar dit voorstel heeft gedaan binnen zes weken nadat hem daartoe door de Bank de gelegenheid is geboden.

2. Bij gebreke van toepassing van het eerste lid stelt de Bank de termijn of termijnen van betaling of verrekening vast met inachtneming van de artikelen 4 tot en met 7.

Artikel 4

1. Dit artikel is van toepassing:
   a. op de invordering van boeten;
   b. op de invordering van teruggevorderde onverschuldigd betaalde bedragen, indien de onverschuldigde betaling het gevolg is van een gedraging waarvoor aan de schuldenaar een boete is opgelegd, dan wel van een gedraging waarvan de Bank aangifte heeft gedaan of waarvan procesverbaal is opgemaakt en ingezonden.
2. De Bank stelt de termijnen voor aflossing van de vordering zodanig vast dat gebruik wordt gemaakt van de volledige aflossingscapaciteit van de schuldenaar.
3. Indien bij betaling conform de volgens het tweede lid vastgestelde termijnen de vordering binnen twaalf maanden niet volledig zal zijn voldaan, dient de schuldenaar, voorzover dit met aanwending van zijn vermogen mogelijk is, het resterende deel van de vordering ineens te voldoen binnen zes weken nadat de Bank aan de schuldenaar kennis heeft gegeven van de vaststelling van de termijnen. Indien de schuldenaar echter ten genoegen van de Bank zekerheid stelt voor dit resterende deel van de vordering, kan de schuldenaar dit deel later, doch uiterlijk binnen twaalf maanden nadat de vaststelling van de termijnen aan hem is bekendgemaakt, voldoen.
4. Indien de schuldenaar na aanwending van zijn vermogen en zijn volledige aflossingscapaciteit de vordering niet binnen twaalf maanden volledig zal hebben voldaan, stelt de Bank een groter aantal termijnen vast waarbinnen de vordering moet worden voldaan.
5. Indien de schuldenaar de vordering na vijf jaren nog niet volledig heeft voldaan, worden verdere termijnen van aflossing zodanig vastgesteld dat de schuldenaar en zijn echtgenoot dan wel degene met wie hij een huishouden vormt, naast de verhoging als bedoeld in artikel 475d, derde lid, een inkomen ontvangen gelijk aan honderd ten negentigste van de beslagvrije voet, bedoeld in artikel 475d, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
6. Indien de schuldenaar in verband met zijn aflossingscapaciteit en vermogenssituatie niet in staat is betalingen te verrichten ter voldoening van de vordering van de Bank, schort de Bank verdere invor-

dering op tot de schuldenaar weer in staat is tot het verrichten van betalingen.
7. In bijzondere gevallen kan de Bank afwijken van dit artikel.

Artikel 5
1. Dit artikel is van toepassing in andere gevallen dan die genoemd in artikel 4, eerste lid.
2. De Bank stelt de termijnen voor aflossing van de vordering zodanig vast dat de vordering volledig wordt afgelost binnen uiterlijk zestig maanden nadat de Bank aan de schuldenaar kennis heeft gegeven van de vaststelling van de termijnen.
3. De termijnen worden zodanig vastgesteld dat ten minste de halve en ten hoogste de volledige aflossingscapaciteit van de schuldenaar wordt benut.
4. Indien de schuldenaar bij aanwending van zijn volledige aflossingscapaciteit de vordering niet binnen zestig maanden volledig zal hebben voldaan, dient hij, voorzover dit met aanwending van zijn vermogen mogelijk is, het resterende deel van de vordering ineens te voldoen binnen zes weken nadat de Bank aan de schuldenaar kennis heeft gegeven van de vaststelling van de termijnen. Indien de schuldenaar echter ten genoegen van de Bank zekerheid stelt voor dit resterende deel van de vordering, kan de schuldenaar dit deel later, doch uiterlijk binnen zestig maanden nadat de vaststelling van de termijnen aan hem zijn bekendgemaakt, voldoen.
5. Indien de schuldenaar de vordering na vijf jaren nog niet volledig heeft voldaan, worden verdere termijnen van aflossing zodanig vastgesteld dat de schuldenaar en zijn echtgenoot, dan wel degene met wie hij een huishouden vormt, naast de verhoging als bedoeld in artikel 475d, derde lid, een inkomen ontvangen gelijk aan honderd en negentigste van de beslagvrije voet, bedoeld in artikel 475d, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
6. Indien de schuldenaar in verband met zijn aflossingscapaciteit en vermogenssituatie niet in staat is betalingen te verrichten ter voldoening van de vordering van de Bank, schort de Bank verdere invordering op tot de schuldenaar weer in staat is tot het verrichten van betalingen.
7. In bijzondere gevallen kan de Bank afwijken van dit artikel.

Artikel 6
In afwijking van de artikelen 4 en 5 kan de Bank op verzoek van de schuldenaar de termijnen van aflossing zodanig vaststellen, dat aflossing plaatsvindt binnen kortere tijd dan bij inachtneming van de artikelen 4 en 5.

Artikel 7
Indien de schuldenaar niet voldoet aan zijn verplichting uit hoofde van de artikelen 17c, vierde lid, en 24, vierde lid, AOW, de artikelen 39, vierde lid, en 53, vierde lid, Anw en de artikelen 17, vierde lid, en 24, vierde lid, AKW is de vordering terstond opeisbaar.

Artikel 8
De Bank kan de vastgestelde termijn of termijnen herzien wegens gewijzigde omstandigheden. De Bank onderzoekt of er termen aanwezig zijn voor herziening indien de schuldenaar hiertoe een met redenen omkleed verzoek indient.

HOOFDSTUK 3

Tenuitvoerlegging van boetebesluiten en besluiten tot terugvordering

Artikel 9
1. Indien de schuldenaar heeft nagelaten enig bedrag binnen de gestelde termijn te voldoen, is de resterende vordering volledig opeisbaar. De Bank legt dan het besluit waarbij een boete is opgelegd dan wel een onverschuldigd betaald bedrag is teruggevorderd, ten uitvoer op de wijze zoals bepaald in artikel 17i AOW, 45 Anw dan wel artikel 17g AKW. Deze tenuitvoerlegging vindt plaats met inachtneming van het bepaalde in de volgende leden.
2. De tenuitvoerlegging vindt, voor zover mogelijk in verband met de vrijlating van inkomen als bedoeld in de artikelen 17i, achtste lid, AOW, 45, achtste lid, Anw en 17g, achtste lid, AKW, plaats op zodanige wijze dat de vordering uiterlijk wordt voldaan:
   a. in de gevallen bedoeld in artikel 4, eerste lid: binnen twaalf maanden nadat de vaststelling van de termijnen, bedoeld in artikel 4, tweede lid, aan de schuldenaar bekend is gemaakt;
   b. in andere gevallen: binnen twaalf maanden nadat de Bank een aanvang heeft gemaakt met de tenuitvoerlegging van het besluit.
3. Indien de tenuitvoerlegging geheel of gedeeltelijk plaatsvindt met toepassing van artikel 17i, tweede of derde lid, AOW, artikel 45, tweede of derde lid, Anw dan wel artikel 17g, tweede of derde lid, AKW, dan wel door middel van beslag op periodieke uitkeringen of loon, worden maandelijks zodanige bedragen gevorderd dat de schuldenaar zijn volledige aflossingscapaciteit benut. De Bank kan in afwijking van het gestelde in de vorige volzin een hoger bedrag vorderen als de schuldenaar zijn verplichting uit hoofde van de artikelen 17c, vierde lid en 24, vierde lid, AOW, de artikelen 39, vierde

lid en 53, vierde lid, Anw of de artikelen 17, vierde lid, en 24, vierde lid, AKW niet nakomt.

4. Indien de tenuitvoerlegging geheel of gedeeltelijk plaatsvindt met toepassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, merkt de Bank in afwijking van artikel 1, onder g, als vermogensbestanddelen mede aan zaken waarvan de dagwaarde minder dan *f* 2500,– bedraagt.
5. Indien de schuldenaar onvoldoende verhaal biedt voor volledige voldoening van de vordering van de Bank, schort de Bank de verdere tenuitvoerlegging van het besluit op totdat de schuldenaar weer verhaal biedt.
6. Artikel 4, vijfde lid, en artikel 5, vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
7. In bijzondere gevallen kan de Bank afwijken van het bepaalde in dit artikel.

HOOFDSTUK 4

Wettelijke rente en kosten

Artikel 10

1. De wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten zijn verschuldigd vanaf het tijdstip waarop de termijn of termijnen zijn verstreken waarbinnen volgens het besluit tot terugvordering dan wel het besluit tot boete-oplegging moest worden betaald.
2. De op de invordering hebbende kosten bedragen:
   a. 15% van de resterende vordering, doch tenminste *f* 100,– en ten hoogste *f* 1500,– alsmede
   b. de kosten van betekening en gerechtelijke tenuitvoerlegging, zoals vastgesteld bij of krachtens de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken.

HOOFDSTUK 5

Toerekening van betalingen

Artikel 11

1. Tenzij de schuldenaar een andere bestemming aanwijst, wordt een betaling die zou kunnen worden toegerekend aan een of meer boeten en aan één of meer teruggevorderde bedragen, in de eerste plaats toegerekend aan de verschuldigde boete of boeten.
2. Met inachtneming van het eerste lid vindt toerekening van betalin-

gen plaats op de wijze zoals vastgesteld in de artikelen 6:43, tweede lid, en 6:44, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.

HOOFDSTUK 6

Slotbepalingen

Artikel 12
Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13
Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW.

Dit besluit zal met de daarbij behorende toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

TOELICHTING

Algemene toelichting

1. Inleiding
Op 1 augustus 1996 treedt de Wet boeten, maatregelen, terug- en invordering sociale zekerheid in werking. Op grond van deze wet is de SVB verplicht een boete op te leggen aan verzekerden die de mededelingsverplichting niet nakomen die hun wordt opgelegd in de artikelen 49 AOW, 35 Anw en 15 AKW. Voorts is de Bank verplicht onverschuldigd betaalde bedragen terug te vorderen. Op grond van de artikelen 17e, derde lid, AOW, 41, derde lid, Anw en 17c, derde lid, AKW stelt de Bank nadere regels omtrent de termijn of termijnen waarbinnen een opgelegde boete moet worden betaald, en de wijze waarop boetebesluiten ten uitvoer worden gelegd bij gebreke van tijdige betaling. Voorts dient de Bank op grond van de artikelen 24b AOW, 55 Anw en 24b AKW regels te stellen met betrekking tot terugvordering en de tenuitvoerleg-ging van besluiten tot terugvordering als bedoeld in de artikelen 24 en 24a AOW, 53 en 54 Anw en 24 en 24a AKW. Dit besluit bevat regels over de termijn of termijnen waarbinnen een boete of een teruggevorderd bedrag moet worden betaald, de tenuitvoerlegging van de boete- en terugvorderingsbesluiten bij gebreke van tijdige betaling, de berekening van rente en kosten bij de tenuitvoerlegging van de besluiten en de toerekening van betalingen. Regels over de vaststelling

van boeten zijn neergelegd in het Boetebesluit AOW, het Boetebesluit Anw en het Boetebesluit AKW. Nadere regels omtrent de vaststelling van terug te vorderen bedragen zijn te vinden in de Beleidsregels SVB.

2. Toepassingssfeer van het besluit

Dit besluit is van toepassing op de betaling en invordering van boeten die de Bank met toepassing van de Wet boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid en met toepassing van de Anw aan de belanghebbenden oplegt. Tevens is het besluit van toepassing op de invordering van onverschuldigd betaalde bedragen voorzover het terugvorderingsbesluit op of na de dag van inwerkingtreding van deze wetten is genomen. Hierbij is niet van belang of de onverschuldigde betaling voor of na de inwerkingtreding van de wetten heeft plaatsgevonden. Het nieuwe invorderingsregime waarin de Wet voorziet is namelijk ook van toepassing als de onverschuldigde betaling voor de inwerkingtreding van de wetten heeft plaatsgevonden, maar het terugvorderingsbesluit pas hierna wordt genomen. Het besluit is van toepassing op de terugvordering van alle onverschuldigde betalingen die in het kader van de uitvoering van de AOW, de Anw en de AKW hebben plaatsgevonden. Niet van belang is of de onverschuldigde betaling gebaseerd is geweest op een onjuiste beslissing of dat anderszins een foutieve betaling heeft plaatsgevonden (bijvoorbeeld de betaling van een bedrag dat hoger is dan in de beslissing is voorzien). Het besluit heeft geen betrekking op foutieve betalingen aan willekeurige derden, bijvoorbeeld doordat een uitkering op een foutieve rekening is gestort. In deze gevallen geldt de algemene regeling in het Burgerlijk Wetboek inzake terugvordering van onverschuldigde betalingen.

3. Termijnen van aflossing

Als de Bank een vordering heeft op een belanghebbende terzake van een opgelegde boete of een terugvordering, worden de termijnen voor voldoening van de vordering als volgt vastgesteld. Voorstel van de belanghebbende tot afbetaling binnen een jaar De belanghebbende krijgt in eerste instantie de gelegenheid om een voorstel tot terugbetaling of verrekening te doen. Doet hij een voorstel dat leidt tot terugbetaling binnen een jaar, dan kan de Bank zonder nader (inkomens) onderzoek een terugvorderingsbesluit nemen waarin de betalingstermijnen conform het voorstel van de belanghebbende zijn vastgesteld. Slechts in bijzondere gevallen zal de Bank niet op een zodanig voorstel van de belanghebbende ingaan. In dat geval stelt de Bank de betalingstermijnen vast volgens de regels van de artikelen 4 tot en met 7. De termijnstelling is in dat geval met name afhankelijk van de vraag of de vordering aan een gedraging van de belanghebbende te wijten is, of niet. Vordering gevolg van gedraging belanghebbende of partner. Als de vordering het gevolg is van een gedraging van de belanghebbende of zijn partner,

dient de belanghebbende zijn volledige aflossingscapaciteit te benutten om de vordering te voldoen. Van verwijtbaarheid bij de belanghebbende is sprake als een boete is opgelegd of aangifte is gedaan of procesverbaal opgemaakt van de gedraging die de vordering tot gevolg heeft gehad. De vordering omvat zowel het bedrag van de boete als het teruggevorderde bedrag. Uitgangspunt is dat de vordering binnen twaalf maanden geheel moet zijn voldaan. Zal aanwending van de volledige aflossingscapaciteit niet binnen twaalf maanden tot volledige aflossing leiden, dan moet de belanghebbende het resterende bedrag ineens betalen tot ten hoogste de waarde in het economisch verkeer van zijn vermogen. Met vermogensbestanddelen met een dagwaarde beneden *f* 2500,– wordt geen rekening gehouden. De belanghebbende moet het bedrag ineens in principe betalen binnen zes weken nadat de Bank het besluit over de betalingstermijnen aan hem heeft toegezonden. Als de belanghebbende echter voldoende zekerheid stelt voor dit bedrag kan hij de betaling uitstellen. Op deze wijze wordt aan de belanghebbende tijd gegund om het benodigde bedrag vrij te maken op een manier die zo min mogelijk bezwarend is, terwijl de Bank voldoende waarborgen heeft dat de belanghebbende de vordering ook daadwerkelijk zal voldoen. De belanghebbende moet het bedrag ineens uiterlijk binnen twaalf maanden betalen. Is de vordering op deze wijze nog niet volledig voldaan, dan zal de belanghebbende voor betaling van het resterende gedeelte weer zijn volledige aflossingscapaciteit moeten benutten. Na vijf jaren worden de termijnen zodanig vastgesteld dat de belanghebbende een besteedbaar inkomen ter hoogte van het volledige sociaal minimum heeft. Is de belanghebbende in verband met de vrijlating van inkomen niet in staat betalingen te verrichten, dan wordt de invordering opgeschort tot een later moment. Kwijtschelding vindt niet plaats.

Vordering niet aan belanghebbende of partner te wijten Is een onverschuldigde betaling niet te wijten aan een gedraging van de belanghebbende of zijn partner, dan dient hij in principe de helft van zijn aflossingscapaciteit te benutten om de vordering te voldoen. Hiermee mag een termijn van uiterlijk zestig maanden gemoeid zijn. Zou bij betaling op basis van de halve aflossingscapaciteit de volledige aflossing meer dan zestig maanden in beslag nemen, dan worden de termijnen op een hoger bedrag gesteld, zodanig dat de vordering binnen zestig maanden wordt betaald. De termijnen worden ten hoogste zo vastgesteld dat de belanghebbende zijn volledige aflossingscapaciteit benut. Zal de belanghebbende bij aanwending van zijn volledige aflossingscapaciteit de vordering niet binnen uiterlijk zestig maanden kunnen voldoen, dan moet hij het resterende bedrag ineens betalen tot ten hoogste de waarde van zijn vermogen in het economisch verkeer. Met vermogensbestanddelen met een dagwaarde beneden *f* 2500,– wordt geen reke-

ning gehouden. De belanghebbende moet het bedrag ineens in principe binnen zes weken betalen nadat de Bank het besluit over de betalingstermijnen aan hem heeft toegezonden. Als de belanghebbende echter voldoende zekerheid stelt voor dit bedrag kan hij de betaling uitstellen. Hierdoor heeft hij wat meer tijd ter beschikking om het benodigde bedrag vrij te maken op een manier die zo min mogelijk bezwarend is. Hij moet het bedrag echter uiterlijk binnen zestig maanden betalen. Slaagt hij er ook op die manier niet in binnen zestig maanden volledig te betalen, dan worden de termijnen zodanig vastgesteld dat de belanghebbende een besteedbaar inkomen ter hoogte van het volledige sociaal minimum heeft. Is de belanghebbende in verband met de vrijlating van inkomen niet in staat betalingen te verrichten, dan wordt de invordering opgeschort tot een later moment. Kwijtschelding vindt niet plaats.

Snellere afbetaling op verzoek van de belanghebbende In principe zal de belanghebbende zijn vermogen pas hoeven aanspreken als hij er niet in slaagt de vordering binnen twaalf dan wel zestig maanden uit zijn periodieke inkomsten te voldoen. Het kan echter voorkomen dat de belanghebbende zelf liever zijn vermogen wil aanspreken dan aan een langdurige en bezwarende betalingsregeling te moeten meewerken. In dat geval kan de Bank op verzoek van de belanghebbende afwijkende betalingstermijnen vaststellen. Voorwaarde is wel dat deze tot snellere aflossing leiden.

Afwijking in bijzondere gevallen
De regeling geeft de Bank de bevoegdheid om in bijzondere gevallen af te wijken van de hier geformuleerde regels voor het stellen van aflossingstermijnen. Deze afwijking kan zowel in het voordeel als in het nadeel van de belanghebbende zijn. Bij een afwijking in het voordeel van de belanghebbende kan onder meer worden gedacht aan de situatie waarin meerdere schuldeisers in het geding zijn. Bestaande schulden kunnen immers van invloed zijn op de door de Bank vast te stellen aflossings-regeling. Van een afwijking ten nadele van de belanghebbende kan bijvoor-beeld sprake zijn als de solvabiliteit van de belanghebbende op de langere termijn aan ernstige twijfel onderhevig is.

Belanghebbende geeft onvoldoende inzicht in financiële situatie Zoals gesteld gaat de Bank bij de vaststelling van de termijnen uit van de gegevens die door de belanghebbende zijn verstrekt. Weigert de belanghebbende echter voldoende inzicht te verstrekken in zijn financiële situatie, dan is de vordering direkt opeisbaar. De Bank kan het besluit dan tenuitvoerleggen.

4. Wijze van betaling
Waar mogelijk zal de Bank de vordering innen door verrekening. Verrekening kan mogelijk zijn op grond van artikel 6:135 BW of, als de schuldenaar niet tijdig betaalt, op grond van de artikelen 17i AOW, 45 Anw of 17g AKW.

5. Niet-tijdige betaling; tenuitvoerlegging van het besluit
Onder punt 3 van deze toelichting is beschreven hoe de Bank de termijnen vaststelt waarbinnen de belanghebbende de vordering moet voldoen. Als de belanghebbende niet volgens deze termijnen betaalt, is de volledige vordering terstond opeisbaar en zal de Bank het boetebesluit of terugvorderingsbesluit ten uitvoer leggen. Over de wijze van tenuitvoerlegging bevatten de artikelen 17i AOW, 45 Anw en 17g AKW tamelijk gedetailleerde regels. In dit besluit zijn nog enkele aanvullende bepalingen opgenomen. Blijkens artikel 17i, vijfde lid AOW, 45, vijfde lid, Anw en artikel 17g, vijfde lid AKW heeft de Bank de vrije keuze uit diverse manieren van tenuitvoerlegging. In de eerste plaats kan de Bank het besluit ten uitvoer leggen door verrekening met een door de Bank verstrekte uitkering. Uitzondering hierop is dat een boete of teruggevorderd bedrag op grond van de AOW niet mag worden verrekend met kinderbijslag. In de tweede plaats kan de Bank aan een andere uitvoeringsinstantie verzoeken een sociale zekerheidsuitkering waarop de schuldenaar recht heeft, aan de Bank over te maken. Verder kan de Bank nog gebruik maken van de voorzieningen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (beslaglegging en executie) om het boete- of terugvorderingbesluit ten uitvoer te leggen. In het onderhavige besluit maakt de Bank niet reeds op voorhand een keuze voor een bepaalde volgorde van manieren van tenuitvoerlegging. De Bank beziet per geval welke wijze van tenuitvoerlegging het meest effectief is. Een belangrijke factor hierbij is de afweging van kosten en baten van de verschillende mogelijkheden. De Bank zal voorts streven naar een zo spoedig mogelijke voldoening van de vordering. Behoudens het feit dat aan betrokkenen 90% van het sociaal minimum ter beschikking moet staan moet de vordering volledig zijn afgelost:
- in gevallen van boete of aangifte: binnen twaalf maanden vanaf het oorspronkelijke besluit over de betalingstermijnen;
- in andere gevallen: binnen twaalf maanden na aanvang van de tenuitvoerlegging.

Voorzover de Bank de tenuitvoerlegging verricht door verrekening met of (vereenvoudigd) beslag op periodieke inkomsten zal zij steeds de volledige aflossingscapaciteit van de belanghebbende benutten. Daarbij is niet van belang of er al of niet sprake is van aan de vordering ten grondslag liggend verwijtbaar gedrag. De belanghebbende heeft immers door niet correct te betalen de tenuitvoerlegging zelf over zich afgeroepen.

Voorzover de Bank zich verhaalt op zaken van de belanghebbende zal zij ook zaken met een dagwaarde van minder dan *f* 2500,– uitwinnen. Door van de belanghebbende niet te eisen dat hij deze zaken te gelde maakt zolang hij correct betaalt, maar deze zaken wel in de executie te betrekken als tenuitvoerlegging nodig is, hoopt de Bank een correct betalingsgedrag te stimuleren.

Ook in de fase van tenuitvoerlegging geldt dat de belanghebbende na vijf jaar 100% van het sociaal minimum ter vrije besteding krijgt. De kosten van de tenuitvoerlegging van een besluit drukken op de belangheb-bende. Zodra de belanghebbende een achterstallig bedrag niet binnen de gestelde termijn heeft voldaan is hij administratiekosten en wettelijke rente verschuldigd. Wettelijke rente en kosten komen dus enkel aan de orde in geval van toepassing van artikel 9 van het besluit.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1, onder g
Zoals in het algemene gedeelte van deze toelichting reeds werd beschreven zijn de termijnen die de SVB vaststelt voor voldoening van de vordering afhankelijk van de aflossingscapaciteit van de schuldenaar. Deze aflossingscapaciteit wordt vastgesteld met analoge toepassing van de artikelen 17i, achtste lid, AOW, 45, achtste lid, Anw en 17g, achtste lid, AKW. In die artikelen wordt aangesloten bij de beslagvrije voet als bedoeld in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Artikel 1, onder h
Deze bepaling bevat de fictie dat zaken met een dagwaarde beneden *f* 2500,– niet tot het vermogen van de schuldenaar behoren. Met deze zaken houdt de Bank dan ook geen rekening bij de vaststelling van het bedrag ineens dat de schuldenaar moet betalen als hij uit zijn periodieke inkomsten zijn schuld niet binnen twaalf dan wel zestig maanden kan voldoen (artikel 3, derde lid; artikel 4, vierde lid; artikel 9, derde lid). Overigens blijft de Bank wel bevoegd, zich bij wanbetaling ook op zaken met een dagwaarde beneden *f* 2500,– te verhalen (artikel 9, vierde lid).

Artikel 2
Artikel XVI van de Wet boeten, maatregelen, terug- en invordering sociale zekerheid regelt het toepasselijke recht in gevallen waarin het terugvorderingsbesluit is genomen voor de inwerkingtreding van deze wet, en in gevallen waarin de onverschuldigde betaling geheel of gedeeltelijk voor deze datum heeft plaatsgevonden, maar het terugvorde-

ringsbesluit op of na deze datum is genomen. In het eerste geval blijft het recht van toepassing zoals dat gold voor de inwerkingtreding van de wet. Dat geldt zowel voor de bevoegdheid tot terugvordering als voor de invordering. In het tweede geval wordt enkel de bevoegdheid tot terugvordering en verrekening bepaald aan de hand van het oude recht. Kennelijk gelden voor het overige de bepalingen van de Wet boeten, maatregelen, terug- en invordering sociale zekerheid. In het onderhavige besluit zijn geen bepalingen opgenomen die afwijken van de regels inzake de bevoegdheid tot terugvordering die golden voor de inwerkingtreding van de Wet. Het besluit is daarom volledig van toepassing op terugvorderingsbesluiten die geheel of gedeeltelijk handelen over uitkeringen die voor de inwerkingtreding van de wet onverschuldigd zijn betaald.

Artikelen 3 t/m 6
Voor een toelichting op deze artikelen wordt verwezen naar punt 3 van deze toelichting.

Artikel 7
De schuldenaar is op grond van de artikelen 17c, vierde lid, en 24, vierde lid, AOW, de artikelen 39, vierde lid, en 53, vierde lid Anw en de artikelen 17, vierde lid, en 24, vierde lid, AKW verplicht op verzoek aan de Bank inlichtingen te verstrekken die voor de tenuitvoerlegging van het boetebesluit en voor de terugvordering van belang zijn. Laat hij dit na, dan wordt de vordering direkt opeisbaar. De Bank kan het besluit dan tenuitvoerleggen.

Artikel 8
In geval van gewijzigde omstandigheden kan de Bank een overeengekomen of opgelegde terugbetalingsregeling herzien. De Bank is hiertoe verplicht wanneer de belanghebbende bij handhaving van de bestaande terugbetalingsregeling een inkomen beneden de beslagvrije voet zou overhouden. Als de belanghebbende gemotiveerd verzoekt om herziening onderzoekt de Bank of hiervoor termen aanwezig zijn. Dit laat onverlet de bevoegdheid van de Bank om spontaan een heronderzoek bij de belanghebbende in te stellen naar eventuele wijzigingen in diens financiële situatie en op basis van de resultaten daarvan de betalingsregeling te herzien. Herziening van de betalingsregeling kan zowel in het voordeel als in het nadeel van de belanghebbende zijn. Verbetering van de inkomenssituatie kan leiden tot de verplichting tot snellere aflossing; bij verslechtering van de inkomenssituatie kan de terugbetaling worden vertraagd.

Artikel 9
Hiervoor wordt verwezen naar punt 5 van deze toelichting.

Artikel 10
Op grond van de artikelen 17i, zesde lid AOW, 45, zesde lid, Anw en 17g, lid 6 AKW wordt de vordering verhoogd met de wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten. Zodra de Bank tot tenuitvoerlegging van het besluit overgaat is de belanghebbende wettelijke rente en kosten van invordering verschuldigd. Kosten van invordering kunnen worden onderscheiden in kosten voor werkzaamheden verricht door de Bank en kosten die de Bank moet maken voor de betekening van de beschikking en de executie door de deurwaarder. De kosten voor de werkzaamheden van de Bank worden gesteld op 15% van de resterende vordering met een minimum van *f* 100,– en een maximum van *f* 1500,–. Bij deze kosten moet worden gedacht aan extra administratiekosten, kosten voor extra onderzoek naar inkomen en vermogen en de werkzaamheden voor het leggen van vereenvoudigd derdenbeslag. Als de vordering niet kan worden geïnd door het leggen van vereenvoudigd derdenbeslag zal de Bank een deurwaarder moeten inschakelen voor de betekening en het leggen van beslag. Het Deurwaardersreglement, dat is gebaseerd op de artikelen 53 tot en met 55 van de wet Tarieven in burgerlijke zaken, regelt welke bedragen aan de deurwaarder zijn verschuldigd voor deze ambtshandelingen. Deze bedragen komen eveneens voor rekening van de schuldenaar.

Artikel 11
In dit artikel wordt de toerekening van betalingen geregeld. Een betaling die aan meerdere vorderingen zou kunnen worden toegerekend wordt, tenzij de schuldenaar een andere toerekening aanwijst, eerst toegerekend aan boeten, in volgorde van ouderdom, en dan aan terugvorderingen, eveneens in volgorde van ouderdom. Per boete, dan wel per terugvordering, wordt de betaling eerst toegerekend aan de kosten van invordering, dan aan de verschuldigde wettelijke rente en dan aan de hoofdsom.

Bijlage VIII

BESLUIT CONTROLEVOORSCHRIFTEN TEN AANZIEN VAN KINDERBIJSLAGGERECHTIGDEN VAN WIE HET GEZIN BUITEN NEDERLAND WOONT

Stcrt. 1996, 26

Artikel 1
Van de voorschriften zoals neergelegd in de artikelen 7, tweede lid, en 8 van de Controlevoorschriften AKW, alsmede van artikel 19 Algemene Kinderbijslagwet, zal ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie één of meer rechtgevende kinderen en/of de eventuele (huwelijks)partner buiten Nederland woont, gebruik worden gemaakt op een wijze zoals is beschreven in de bijlage welke bij dit besluit is gevoegd.

Artikel 2
Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 3
Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit controlevoorschriften ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont.

Dit besluit zal met de bijlage in de Staatscourant worden geplaatst.

Bijlage

Controlevoorschriften ten aanzien van AKW-gerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont
Op grond van artikel 8 van de bij besluit van 12 februari 1993 door het bestuur van de SVB vastgestelde en door de SVr bij besluit van 17 november 1994 goedgekeurde Controlevoorschriften AKW, zijn in Nederland en buiten Nederland wonende AKW-gerechtigden verplicht na een oproep van de SVB op het kantoor van de SVB of op een door de Bank te bepalen kantoor te verschijnen en de gevraagde gegevens te verstrekken. Voorts zijn de gerechtigden op grond van artikel 7, lid 2 van de Controlevoorschriften AKW verplicht een geldig identificatiebewijs, zoals bedoeld in de Wet op de identificatieplicht, aan de SVB ter inzage te verstrekken. De volgende categorieën van kinderbijslaggerechtigden zullen ieder kwartaal door verzending van een daartoe strekkende oproep verplicht worden om persoonlijk te verschijnen en zich te identificeren:
- de gehuwde of samenwonende kinderbijslaggerechtigde: als zijn (huwelijks)partner buiten Nederland woont en/of één of meer rechtgevende kinderen buiten Nederland wonen;
- de alleenstaande kinderbijslaggerechtigde: als één of meer rechtgevende kinderen buiten Nederland wonen.

Voor beide categorieën geldt dat oproeping achterwege blijft indien het rechtgevende kind in Nederland heeft gewoond en vooropgezet tijde-

lijk in het buitenland verblijft, bijvoorbeeld om studie- of stageredenen. Oproeping zal eveneens achterwege blijven ten aanzien van degenen die als grensarbeider zijn te kwalificeren. Onder een grensarbeider wordt verstaan iemand die in Nederland werkt en dagelijks of tenminste éénmaal per week terugkeert naar zijn gezin. Voor grensarbeiders wordt volstaan met de kwartaalsgewijze controle op het voortbestaan van het dienstverband in Nederland. Personen die niet zijn te kwalificeren als grensarbeider en verzekerd zijn op grond van werken zullen geen oproep krijgen om zich ieder kwartaal te melden en te identificeren indien is gebleken dat de controle op het voortbestaan van de dienstbetrekking feitelijk goed functioneert en qua betrouwbaarheid niet te wensen overlaat. Of dit laatste zich voordoet zal door de SVB worden vastgesteld op basis van de omstandigheden van het geval.

Effectuering van het controlebeleid
Degenen voor wie het controlevoorschrift geldt ontvangen ieder kwartaal persoonlijk een brief met het verzoek zich voor een bepaalde datum op een door hem/haar te bepalen tijdstip te melden en te identificeren. In bijzondere gevallen zal dit tijdstip door de SVB kunnen worden bepaald. Meldt betrokkene zich niet tijdig dan wordt een herhaalde oproep verzonden. Heeft betrokkene zich niet gemeld voor de betaaldatum van de kinderbijslag dan wel anderszins niets van zich laten horen dan wordt de betaling van de kinderbijslag geannuleerd. Op grond van artikel 18, lid 1, AKW moet de kinderbijslag uiterlijk binnen drie maanden na afloop van het kwartaal waarover recht op kinderbijslag bestaat worden betaald. Als de cliënt zich ook niet voor de laatste dag van het kwartaal, volgend op het kwartaal waarover aanspraak bestaat heeft gemeld wordt een formele schorsingsbeschikking genomen. De SVB heeft deze bevoegdheid indien een gerechtigde de controlevoorschriften niet nakomt op schorsing van de kinderbijslag nog niet gemeld dan wordt het recht op kinderbijslag beëindigd, tenzij er redenen zijn om nog nader onderzoek te verrichten naar het bestaan van verzekering. Is de verzekering gebaseerd op ingezetenschap dan vormt de grondslag voor beëindiging het feit dat onvoldoende is komen vast te staan dat betrokkene ingezetene is dan wel dat niet is komen vast te staan dat de verzekerde degene is voor wie hij zich uitgeeft. Is de verzekering gebaseerd op het verrichten van werkzaamheden in Nederland dan is de grondslag voor beëindiging het feit dat onvoldoende is komen vast te staan dat de dienstbetrekking nog steeds voortduurt. Het kan voorkomen dat de cliënt zich meldt nadat de schorsingsbeslissing of de beëindigingsbeslissing in kracht van gewijsde is gegaan. In dat geval zal slechts door middel van een ex-nunc beoordeling worden vastgesteld of met ingang van de eerstkomende peildatum de betaling van de kinderbijslag weer kan worden hervat, respectievelijk of recht op kinderbijslag bestaat, en zal niet meer worden beoordeeld of met te-

rugwerkende kracht moet worden teruggekomen op de rechtens onaantastbaar geworden beslissingen. Dit is slechts anders indien blijkt dat de beslissingen op onjuiste gronden waren genomen zonder dat dit de cliënt in overwegende mate kan worden verweten. In dat geval wordt de schorsingsbeslissing met volledig terugwerkende kracht ingetrokken of wordt het recht op kinderbijslag heropend met een terugwerkende kracht van maximaal een jaar, behoudens een langere termijn in gevallen van bijzondere hardheid.

Bijlage IX

Boetebesluit AKW

Zoals goedgekeurd door het College van toezicht sociale verzekeringen, 24 juli 1996, nr. 96 3480, Stcrt. 1996, 141

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1
In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de AKW: de Algemene Kinderbijslagwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. kinderbijslag: kinderbijslag in de zin van de hoofdstukken III en IV AKW;
d. kind: een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of artikel 26, eerste lid, AKW waarvoor kinderbijslag is aangevraagd of dat van invloed is op de hoogte van de kinderbijslag, en ten opzichte waarvan men niet van de verplichting tot het opgeven van wijzigingen is ontslagen;
e. partner: de man of vrouw met wie de aanvrager een huishouden vormt.

Artikel 2
1. Dit besluit is van toepassing op:
   a. de persoon die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen;
   b. de partner van degene die kinderbijslag heeft aangevraagd of ontvangt, mits de partner zelf recht heeft op kinderbijslag;
   c. de persoon aan wie op grond van artikel 21 AKW kinderbijslag wordt betaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen of het kind waarvoor kinderbijslag is aangevraagd, buiten Nederland wonen.

HOOFDSTUK 2

Verplichtingen

Artikel 3
De bij artikel 15 AKW opgelegde mededelingsverplichting heeft in ieder geval betrekking op de volgende verplichtingen:
1. het melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande de aanvrager of diens partner:
   a. het stoppen met werken in het buitenland;
   b. het in Nederland gaan werken, terwijl de partner buiten Nederland werkt of een buitenlandse uitkering krijgt.
2. het verrichten van de volgende handelingen:
   a. het indienen van een naar waarheid en volledig ingevuld aan-

vraagformulier;

b. het naar waarheid en volledig invullen van andere door de Bank toegezonden formulieren welke betrekking hebben op de kinderbijslag;

c. het als bewijsmateriaal overleggen van uitsluitend onvervalste documenten, dan wel afschriften daarvan, waarin, voorzover aan de betrokkene bekend, geen onwaarheden worden vermeld;

d. het naar waarheid beantwoorden van vragen van de Bank;

e. het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande de aanvrager of diens partner:
   1°. verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland;
   2°. het in het buitenland gaan werken;
   3°. het gaan ontvangen of wijzigen van kinderbijslag dan wel gezinsbijslag van anderen dan de Bank;
   4°. het gaan ontvangen van een buitenlandse uitkering;
   5°. het stoppen met werken in Nederland, terwijl de partner buiten Nederland werkt of een buitenlandse uitkering ontvangt;
   6°. het sluiten of eindigen van een huwelijk of een notarieel samenlevingscontract;
   7°. het overlijden;
   8°. het verlies van de voogdij of de tijdelijke voogdij over een kind.

f. het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande het kind:
   1°. verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland;
   2°. het uitwonend worden;
   3°. het inwonend worden;
   4°. het sluiten of eindigen van een huwelijk of een notarieel samenlevingscontract;
   5°. het overlijden.

g. indien het kinderen betreft die jonger zijn dan zestien jaar en niet tot het huishouden van de belanghebbende behoren, of zestien jaar en ouder zijn, het onverwijld uit eigen beweging melden van:
   1°. het wijzigen van de bijdrage van de aanvrager of de partner in de onderhoudskosten van een kind als:
      – het kind tot het huishouden van een ander behoort;
      – de verzekerde alimentatieplichtig is;
      – het kind niet in Nederland verblijft en niet in een andere Lid-Staat van de Europese Unie of in een andere Staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese

Economische Ruimte woont, dan wel in een Staat waarmee Nederland een Verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten op grond waarvan voor de toepassing van de Nederlandse wettelijke regeling inzake kinderbijslag het wonen van kinderen op het grondgebied van die Staat moet worden gelijkgesteld met het wonen op het grondgebied van Nederland of

– een derde bijdraagt in het onderhoud van het kind;

2°. het feit dat het kind gaat behoren tot het huishouden van een ander;

3°. het feit dat het kind in een ander land gaat wonen dan een land als bedoeld onder 1°. derde gedachtenstreepje;

4°. het bijdragen in het onderhoud van het kind door anderen of de verandering in de hoogte daarvan;

5°. de inkomsten van het kind en de veranderingen in de hoogte daarvan;

6°. het stoppen met het naar school gaan van of met het volgen van een opleiding door het kind;

7°. het naar een andere school of opleiding gaan door het kind;

8°. het gaan werken door het kind;

9°. een aanbod aan het kind van een voorbereidingsovereenkomst of een garantiebaan op grond van de Jeugdwerkgarantiewet;

10°. het minder dan 45% arbeidsongeschikt worden door het kind;

11°. ziekte van het kind indien deze langer duurt dan drie maanden.

HOOFDSTUK 3

Boeten

Artikel 4

1. Bij het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 legt de Bank een boete op.
2. Een verplichting als bedoeld in artikel 3, onderdeel 2, onder e, f en g wordt geacht niet te zijn nagekomen als de in artikel 2, eerste lid, genoemde personen een te melden feit of omstandigheid niet aan de Bank hebben medegedeeld binnen vier weken nadat het feit of de omstandigheid is ingetreden.
3. Het opleggen van een boete blijft achterwege indien de belanghebbende heeft nagelaten een wijziging in feiten of omstandigheden te melden die uitsluitend een verhoging van de kinderbijslag tot gevolg kan hebben.

Artikel 5

1. De boete wordt opgelegd aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 15 AKW heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed is op het recht op, de hoogte van, het geldend maken van het recht op of het uit te betalen bedrag aan kinderbijslag waarop hij zelf recht heeft en die aan hem zelf wordt uitbetaald.
2. De boete wordt opgelegd aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 15 AKW heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed is op het recht op, de hoogte van, het geldend maken van het recht op of het uit te betalen bedrag aan kinderbijslag waarop een ander recht heeft, dan wel die aan een ander wordt uitbetaald:
   a. als aan degene die recht heeft op die kinderbijslag en aan wie die kinderbijslag wordt uitbetaald, geen boete wordt opgelegd;
   b. als ten aanzien van degene die recht heeft op die kinderbijslag en aan wie die kinderbijslag wordt uitbetaald sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 10, eerste lid.

Artikel 6

Er bestaan de volgende boetecategorie?n:

Eerste categorie:	*f* 150
Tweede categorie:	*f* 300
Derde categorie:	*f* 600
Vierde categorie:	*f* 900
Vijfde categorie:	*f* 1200
Zesde categorie:	*f* 1500
Zevende categorie:	*f* 1800

Artikel 7

1. De op te leggen boete is:
   a. bij overtreding van een verplichting als bedoeld in artikel 3, onderdeel 1:
      een boete uit de eerste categorie;
   b. bij overtreding van een verplichting als bedoeld in artikel 3, onderdeel 2:
      bij een benadelingsbedrag van *f* 0 tot *f* 2000: een boete uit de tweede categorie;
      bij een benadelingsbedrag van *f* 2000 tot *f* 4000: een boete uit de derde categorie;
      bij een benadelingsbedrag van *f* 4000 tot *f* 6000: een boete uit de vierde categorie;
      bij een benadelingsbedrag van *f* 6000 tot *f* 8000: een boete uit de vijfde categorie;
      bij een benadelingsbedrag van *f* 8000 tot *f* 10 000: een boete

uit de zesde categorie;
bij een benadelingsbedrag van *f* 10 000 en hoger: een boete uit de zevende categorie.

2. Bij de vaststelling van de boete worden tevens de artikelen 8 tot en met 11 in acht genomen.

Artikel 8
Indien de mededelingsplichtige binnen twee jaren na de dag waarop de oplegging van een boete als gevolg van het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 aan hem is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen uit artikel 3 niet of niet behoorlijk nakomt, wordt de boete die voor het laatste vergrijp is vastgesteld met toepassing van artikel 7 verhoogd met 50%.

Artikel 9
Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mededelingsplichtige niet kan worden verweten, ziet de Bank af van de oplegging van een boete aan die mededelingsplichtige.

Artikel 10
1. Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mededelingsplichtige in verminderde mate kan worden verweten, legt de Bank een boete op uit een lagere categorie. In geval van een overtreding als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a wordt de boete gehalveerd.
2. Indien op grond van artikel 5, tweede lid, aanhef en onder b, aan een ander dan de in het eerste lid bedoelde persoon een boete wordt opgelegd, blijft oplegging van een boete aan de in het eerste lid bedoelde persoon achterwege.

Artikel 11
Indien een boete, vastgesteld met toepassing van de artikelen 7 tot en met 10, voor de belanghebbende onevenredig bezwaarlijk is, kan de Bank een boete opleggen uit een lagere categorie.

HOOFDSTUK 4

Slotbepalingen

Artikel 12
Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt,

doch niet eerder dan op de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13
Dit besluit wordt aangehaald als: Boetebesluit AKW.

Bijlage X

CONTROLEVOORSCHRIFTEN AKW

Zoals goedgekeurd door het College van toezicht sociale verzekeringen, 24 juli 1996, nr. 96 3480, Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 26 september 1997, Stcrt. 1997, 187

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de AKW: de Algemene Kinderbijslagwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. kinderbijslag: kinderbijslag in de zin van Hoofdstuk III en Hoofdstuk IV van de AKW;
d. een kind: een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of artikel 26, eerste lid, AKW waarvoor kinderbijslag is aangevraagd of dat van invloed is op de hoogte van de kinderbijslag, en ten opzichte waarvan men niet van de verplichting tot het opgeven van wijzigingen is ontslagen;
e. de partner: de man of vrouw met wie de aanvrager een huishouden vormt.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
   a. de persoon die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen;
   b. de partner van degene die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen, mits de partner zelf recht heeft op kinderbijslag, ongeacht of de partner zelf een aanvraag om kinderbijslag heeft ingediend.
   c. de persoon aan wie op grond van artikel 21 AKW kinderbijslag wordt betaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen of het kind waarvoor kinderbijslag is aangevraagd buiten Nederland wonen.

HOOFDSTUK 2

Algemene verplichtingen

Artikel 3

1. Degene die in aanmerking wil komen voor kinderbijslag dient een schriftelijke aanvraag, ondertekend en gedateerd, in. Hij maakt gebruik van een door de Bank ter beschikking gesteld formulier.
2. Het aanvraagformulier wordt ingediend op een door de Bank aangegeven adres.

Artikel 4
De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon stelt de Bank binnen vier weken op de hoogte van een verandering in het sociaal-fiscaal nummer van de aanvrager, diens partner of een kind.

Artikel 5
1. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon binnen de door de Bank gestelde termijn en met gebruikmaking van de door de Bank ter beschikking gestelde formulieren informatie welke van belang kan zijn voor het recht op of de hoogte van de kinderbijslag, het geldend maken van het recht op kinderbijslag of de uitbetaling van de kinderbijslag en legt terzake op verzoek van de Bank binnen de door de Bank gestelde termijn bewijsstukken over.
2. Op verzoek van de Bank maakt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon voor het melden van wijzigingen gebruik van het wijzigingsformulier.

Artikel 6
Op verzoek van de Bank ondergaat het kind een geneeskundig onderzoek om zijn ziekte of gebreken zoals bedoeld in artikel 9, tweede lid, onder a, AKW, of zijn arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 7, tweede lid, onder b, AKW, vast te stellen.

Artikel 7
1. Op verzoek van de Bank geeft de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon op een door de Bank vastgesteld tijdstip aan de Bank boeken, documenten en andere informatiedragers ter inzage en stelt hij deze voor het maken van een kopie ter beschikking.
2. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon aan de Bank terstond een geldig identificatiebewijs, zoals bedoeld in de Wet op de Identificatieplicht, ter inzage, en stelt hij deze voor het maken van een kopie ter beschikking.
3. Woont de aanvrager of een kind in het buitenland, dan legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon op verzoek van de Bank op door de Bank vast te stellen tijdstippen een door een bevoegde autoriteit gewaarmerkt levensbewijs van degene die buiten Nederland woont over.

Artikel 8
1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij in Nederland woont, na een oproep op het kantoor van de Bank en verstrekt de gevraagde gegevens.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij buiten Nederland woont, na een oproep van de Bank op een door

de Bank te bepalen kantoor en verstrekt de gevraagde gegevens.

Artikel 9
De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon maakt controle mogelijk door personen die daarmee door de Bank zijn belast.

HOOFDSTUK 3

Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op kinderbijslag voor kinderen tot zestien jaar

Artikel 10
Als het kind uitwonend wordt of is, stelt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon de Bank op haar verzoek en binnen een door haar te stellen termijn in kennis van het adres van het kind. Op verzoek van de Bank legt deze persoon aan de Bank bewijsstukken over van het uitwonend zijn van dit kind en van de reden hiervan.

Artikel 11
Als het kind uitwonend is in verband met het volgen van onderwijs, zorgt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon ervoor dat, op verzoek van de Bank, een schoolverklaring door de onderwijsinstelling wordt ingevuld en ondertekend. Daarna doet deze persoon de verklaring binnen de door de Bank gestelde termijn aan de Bank toekomen.

Artikel 12
Als een kind uitwonend is, zendt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon binnen een door de Bank gestelde termijn een onderhoudsverklaring, naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend en gedateerd, aan de Bank. Op verzoek van de Bank doet deze persoon binnen de door de Bank gestelde termijn betaalbewijzen van de bijdrage in het onderhoud van het kind aan de Bank toekomen.

Artikel 13
Als een kind uitwonend is in verband met ziekte of gebreken, legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon op verzoek van de Bank binnen een door de Bank te stellen termijn een medische verklaring over.

HOOFDSTUK 4

Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op kinderbijslag voor kinderen vanaf 16 jaar

Artikel 14

1. Als het kind uitwonend wordt of is, stelt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon de Bank op haar verzoek en binnen een door haar te stellen termijn in kennis van het adres van het kind. Op verzoek van de Bank legt deze persoon binnen een door de Bank te stellen termijn aan de Bank bewijsstukken over van het uitwonend zijn van dit kind.
2. Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon de onderhoudsverklaring naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend en gedateerd, binnen een door de Bank gestelde termijn over aan de Bank. Op verzoek van de Bank doet deze persoon voorts binnen de door de Bank gestelde termijn betaalbewijzen toekomen van de bijdrage in het onderhoud van het kind aan de Bank.
3. Als het kind inkomen heeft, legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon binnen een door de Bank te stellen termijn bewijsstukken van dit inkomen over.

Artikel 15

Als het kind onderwijs volgt, zorgt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon ervoor dat, op verzoek van de Bank, een schoolverklaring door de onderwijsinstelling wordt ingevuld en ondertekend. Daarna doet deze persoon deze verklaring binnen de door de Bank gestelde termijn aan de Bank toekomen.

Artikel 16

Als het kind werkloos is, legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon op verzoek van de Bank binnen de door de Bank gestelde termijn een bewijs van inschrijving bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie aan de Bank over.

HOOFDSTUK 5

Slotbepalingen

Artikel 17

Het Besluit van de Sociale Verzekeringsbank van 12 februari 1993, Staatscourant 1994, 232, wordt ingetrokken.

Artikel 18
Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan twee dagen na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 19
Dit besluit wordt aangehaald als: 'Controlevoorschriften AKW'.

Dit reglement wordt in de Staatscourant geplaatst.

Bijlage XI

MAATREGELBESLUIT AKW

Zoals goedgekeurd door het College van toezicht sociale verzekeringen, 24 juli 1996, nr. 96 3480, Stcrt. 1996, 141

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de AKW: de Algemene Kinderbijslagwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. kinderbijslag: kinderbijslag in de zin van Hoofdstuk III en Hoofdstuk IV van de AKW;
d. een kind: een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of artikel 26, eerste lid, AKW waarvoor kinderbijslag is aangevraagd of dat van invloed is op de hoogte van de kinderbijslag, en ten opzichte waarvan men niet van de verplichting tot het opgeven van wijzigingen is ontslagen;
e. de partner: de man of vrouw met wie de aanvrager een huishouden vormt.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
   a. de persoon die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen;
   b. de partner van degene die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen, mits de partner zelf recht heeft op kinderbijslag;
   c. de persoon aan wie op grond van artikel 21 AKW kinderbijslag wordt uitbetaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen of het kind waarvoor kinderbijslag is aangevraagd, buiten Nederland wonen.

HOOFDSTUK 2

Maatregelen

Artikel 3

1. Indien degene op wie dit besluit van toepassing is, een verplichting als genoemd in de artikelen 3 tot en met 16 van de Controlevoorschriften AKW niet of niet behoorlijk is nagekomen, wordt de kinderbijslag die aan hem, dan wel aan degene met wie hij een huishouden vormt, wordt uitbetaald, tijdelijk gedeeltelijk geweigerd.
2. De weigering, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats door een bedrag, dat met inachtneming van artikel 4 dan wel artikel 6 is vastge-

steld, in mindering te brengen op de eerstvolgende termijn of termijnen van de kinderbijslag.

3. Indien gedurende vijf jaren niet geëffectueerd kan worden, omdat er geen recht bestaat op kinderbijslag of de uitbetaling daarvan, vervalt het in mindering te brengen bedrag.

Artikel 4

1. Bij het na een schriftelijk rappel of een schrifelijke waarschuwing niet binnen twee weken, dan wel op een door de Bank nader vast te stellen tijdstip, nakomen van een verplichting als bedoeld in de artikelen 3 en 5 tot en met 16 van de Controlevoorschriften AKW, wordt een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op de kinderbijslag.
2. Bij het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 4 van de Controlevoorschriften AKW wordt een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op de kinderbijslag.
3. Indien binnen één kalenderkwartaal twee of meer verplichtingen, genoemd in de artikelen 3 tot en met 16 van de Controlevoorschriften AKW, niet worden nagekomen, wordt eenmaal het in het eerste lid genoemde bedrag op de kinderbijslag in mindering gebracht.
4. Indien binnen twee jaren na de dag waarop een weigering als gevolg van het niet nakomen van één of meer verplichtingen aan de belanghebbende is bekend gemaakt, opnieuw een verplichting niet wordt nagekomen, wordt een bedrag van *f* 75,– in mindering gebracht op de kinderbijslag.

Artikel 5

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften AKW niet kan worden verweten aan degene aan wie de verplichting is opgelegd, worden de artikelen 3 en 4 niet toegepast.

Artikel 6

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften AKW aan degene aan wie de verplichting is opgelegd in verminderde mate kan worden verweten, wordt het bedrag dat is vastgesteld met toepassing van artikel 4 gehalveerd.

Hoofdstuk 3

Slotbepalingen

Artikel 7
Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 8
Dit besluit wordt aangehaald als: Maatregelbesluit AKW.

Alfabetisch register

	Deel/onderdeel
– Aangehuwde kinderen	
Begripsbepaling	II/1.3.3
– Aanmelding	
Vrijwillige verzekering	II/3.1
Vrijwillige verzekering; bevordering –	II/3.2
Vrijwillige verzekering; uitzonderingen	II/3.1.1
– Aanvraag uitkering	
Aanvulling –	III/1.3.2
Algemeen	II/5
Gegevensverstrekking	III/1.3.1
Gezins- en kinderbijslag	IV/1.3.3
Indiening –	III/1.3.1
Postume –	II/5.1.2
Terugwerkende kracht	II/5.2.1
Uitkeringen bij ouderdom en overlijden	IV/1.3.3
– Adoptie	
Kinderen	II/1.3.1
– Afgeleide-rechtenleer	
EG-Verordeningen	IV/1.1.1.3
– Arbeidsbureau	
Inschrijving –; kinderen	II/1.3.7
– Asielzoeker	
Ingezetene	II/2.2.2.2
– AWBZ	
Inhouding eigen bijdrage –	II/6.2.1
– A-typische arbeidsrelaties	
Conflictregels en –	IV/1.2.4
– Baggeraars	
Internationaal sociaal verzekeringsrecht	IV/1.2.7.1
– Bedrijfsactiviteiten	
Omvang – bij detachering	IV/1.2.8.2
– Belanghebbende	
Begripsbepaling	III/1.1
– Beleidsregels	
Opzet –	I/3
Status –	I/2
Terinzagelegging –	I/5
Werking –	I/2

– Beroep
Herziening beschikking III/7
– Beroepsbevolking
Begripsbepaling IV/3.1
– Beroepsopleiding
Kinderen; klokuren II/1.3.6
– Beschikking
Begripsbepaling III/1.2
Beslistermijn III/3
Herziening – III/7
Hoorplicht III/4.2
Motiveringsplicht III/4.3
Primaire – III/4
– Beslistermijn
Beschikking III/3
Bezwaarschrift III/5.4
– Besluit
Begripsbepaling III/1.2
Heroverweging –; bezwaarschrift III/5.5.1
– Betaling
Premie vrijwillige verzekering II/3.3
Uitkering II/6.1
Uitkering; aan derde II/6.1.3
Uitkering; aan gemeente II/6.2.2
Uitkering; aan Informatie Beheer Groep II/6.3
Uitkering; aan inrichting II/6.2.2
Uitkering; inhoudingen II/6.2
Uitkering; overmakingskosten II/6.1.2
Uitkering; schorsing II/6.7
Uitkering; tijdstip II/6.1.1
Uitkering; voorlopige beslissing II/6.4
– Bezwaarschrift
Beslissing op – III/5.5
Beslistermijn III/5.4
Fictieve weigering III/5.2.4
Heroverweging besluit III/5.5.1
Herziening beschikking III/7
Hoorplicht III/5.3
Hoorplicht; hoorverslag III/5.3.5
Hoorplicht; indienen stukken III/5.3.2
Hoorplicht; meerdere belanghebbenden III/5.3.4
Hoorplicht; nieuwe feiten of omstandigheden III/5.3.6
Hoorplicht; samenstelling hoorcommissie III/5.3.3
Hoorzitting III/5.3.1
Indiening – III/5.2

Inhoud – III/5.1
Intrekking – III/5.2
III/5.2.5
Motivering beslissing III/5.5.2
Ontvangstbevestiging III/5.2.2
Procedure III/5
Schorsende werking III/5.2.3
Termijnoverschrijding III/5.2.1
Vergoeding proceskosten in bezwaarfase III/6.2
– Bijzondere aanwijsregels
Gezins- en kinderbijslag IV/1.3.2.2
– Bloedverwant
Begripsbepaling II/1.2
– Boete
Opleggen – II/7.5
– Brondocumenten
Buitenlandse –; controlevoorschriften II/7.6
– Budgetovereenkomst
PGB-regeling II/9.2
Taak SVB II/9.3.2
– Budgetten
PGB-regeling II/9.1
Zorgcontract II/9.2
– Buitenlandse brondocumenten
Controlevoorschriften II/7.6
– Chronisch zieke kinderen
Begripsbepaling II/4.4.1
– Conflictregels
A-typische arbeidsrelaties en – IV/1.2.4
Extraterritoriale werking – IV/1.2.6
Nawerking – IV/1.2.3
Nawerking –; verdragen sociale zekerheid IV/4.2.4
Personele werkingssfeer en – IV/1.2.2
Territoriale werking –; verdragen sociale zekerheid IV/4.2.3
Verdragen sociale zekerheid IV/4.2.1
Voorrang – boven nationale voorwaarden IV/1.2.1
Werkzaamheden van ondergeschikte aard IV/1.2.5
– Controlevoorschriften
Buitenlandse brondocumenten II/7.6
Doelmatige controle II/7.2
Niet nakomen – II/7.3
Niet voldoen aan verzoek SVB II/7.3.1
– Derde landen
Samenwerkingsovereenkomsten met – IV/2

– Detachering
Doorzending IV/1.2.8.3
Omvang bedrijfsactiviteiten IV/1.2.8.2
Overeenkomst betreffende toepasselijke wetgeving; wachttijd nieuwe detacheringsperiode IV/1.2.9.2
Relatie onderneming en gedetacheerde werknemer IV/1.2.8.1
Toepasselijke wetgeving IV/1.2.8
Vervanging IV/1.2.8.3
– Duurzaam gescheiden leven
Begripsbepaling II/1.2.1
– Economische binding
Ingezetene II/2.2.3
– EG-Richtlijn 79/7
Personele werkingssfeer IV/3.1
– EG-Verordeningen
Afgeleide-rechtenleer IV/1.1.1.3
Algemeen IV/1
Personele werkingssfeer IV/1.1.1
Temporele werkingssfeer IV/1.1.2
Toepasselijke wetgeving IV/1.2
Verhouding met overig internationaal recht IV/1.1.3
Verplaatsingscriterium IV/1.1.1.1
– Eigen bijdrage AWBZ
Inhouding – II/6.2.1
– Einde uitkering
Algemeen II/6.6
Overlijden II/6.6.1
– Erkenning
Kinderen II/1.3.1
– Europees Verdrag Sociale Zekerheid
Verhouding Nederlands-Turks verdrag en – IV/4.1.4
– Extraterritoriale werking
Conflictregels IV/1.2.6
– Fictieve weigering
Bezwaarschrift III/5.2.4
– GBA
Inschrijving –; ingezetene II/2.2.6
– Gegevensverstrekking
Aanvraag uitkering III/1.3.1
– Gehandicapte kinderen
Ernstig lichamelijk – II/4.4.1
Meervoudig – II/4.4.1
– Gemeente
Betaling uitkering aan – II/6.2.2

– Gemoedsbezwaarden
Overlijdensuitkering II/2.5.3
Uitkering II/2.5.2
Vrijstelling verzekeringsplicht II/2.5
– Gezamenlijke huishouding
Begripsbepaling II/1.2
II/1.2.2
Bijzondere situaties II/1.2.2.5
Hoofdverblijf II/1.2.2.1
Onweerlegbaar rechtsvermoeden II/1.2.2.3
Tweepersoonshuishouding II/1.2.2.4
Zorg dragen voor elkaar II/1.2.2.2
– Gezinsleden
Recht op uitkering IV/1.1.1.3
Reikwijdte non-discriminatie-bepalingen IV/2.2
– Gezins- en kinderbijslag
Aanvraag uitkering IV/1.3.3
Bijzondere aanwijsregels IV/1.3.2.2
Materiële werkingssfeer verordening IV/1.3.2.1
Samenloop van nationale en buitenlandse – IV/1.3.2.3
Wezen- en halfwezenuitkering Anw IV/1.3.2.4
– Grensarbeider
Overeenkomst betreffende toepasselijke wetgeving IV/1.2.9.1
– Halfwezenuitkering
Pro rata-halfwezenuitkering; verdragen sociale zekerheid IV/4.3.5.3
Wezen- en – Anw IV/1.3.2.4
– Handhaving
Algemeen II/7
– Herziening uitkering
Algemeen II/5
II/5.3
Ten nadele van gerechtigde II/5.3.2
Ten voordele van gerechtigde II/5.3.1
Uitkeringen bij ouderdom en overlijden IV/1.3.1.4
Verdragen sociale zekerheid IV/4.3.3
– Hoofdverblijf
Gezamenlijke huishouding II/1.2.2.1
– Hoorcommissie
Samenstelling –; hoorplicht bezwaarschrift III/5.3.3
– Hoorplicht
Beschikking III/4.2
Bezwaarschrift III/5.3
Bezwaarschrift; hoorverslag III/5.3.5
Bezwaarschrift; meerdere belanghebbenden III/5.3.4
Bezwaarschrift; nieuwe feiten of omstandigheden III/5.3.6

Bezwaarschrift; samenstelling hoorcommissie III/5.3.3
Indienen stukken III/5.3.2
– Hoorverslag
Bezwaarschrift III/5.3.5
– Hoorzitting
Bezwaarschrift III/5.3.1
– Informatie Beheer Groep
Betaling uitkering aan – II/6.3
– Ingangsdatum
Uitkering II/5.2
– Ingezetene
Asielzoeker II/2.2.2.2
Begripsbepaling II/2.2
Economische binding II/2.2.3
Inschrijving GBA II/2.2.6
Juridische binding II/2.2.2
Sociale binding II/2.2.4
Vertrek uit Nederland; verzekeringsplicht II/2.2.5
– Inhoudingen
Betaling uitkering II/6.2
– Inkomensbesluit
Algemeen II/4.1.1
– Inkomenstoets
Herleiding maandinkomen II/4.1.1
– Inrichting
Betaling uitkering aan – II/6.2.2
– Internationale transportarbeiders
Internationaal sociaal verzekeringsrecht IV/1.2.7.2
– Intrekking uitkering
Algemeen II/5.3
– Invordering
Uitkering II/6.5
– Kinderbijslag
Zie: Gezins- en –
– Kinderen
Aangehuwde – II/1.3.3
Adoptie II/1.3.1
Begripsbepaling II/1.3
Beroepsopleiding; klokuren II/1.3.6
Chronisch zieke – II/4.4.1
Eigen – II/1.3.1
Erkenning II/1.3.1
Ernstig lichamelijk gehandicapte – II/4.4.1
Inschrijving arbeidsbureau II/1.3.7
Klokuren II/1.3

Mate van onderhoud II/4.3.1
Meervoudig gehandicapte – II/4.4.1
Onderwijs; klokuren II/1.3.6
Ouderloos II/1.3.4
Pleegkinderen II/1.3.2
Pleegouderlijke zorg II/1.3.2
Tot het huishouden behoren II/1.3.5
– Klokuren
Begripsbepaling II/1.3
Beroepsopleiding kinderen II/1.3.6
Onderwijs kinderen II/1.3.6
– Korting op uitkering
Schuldig nalatigheid II/4.1.2
– Kring van verzekerden
Algemeen II/2.1
– Leeftijd
Vaststelling – II/1.1
– Leefvormen
Begripsbepaling II/1.2
– Loodsen
Internationaal sociaal verzekeringsrecht IV/1.2.7.1
– Maatregel
Opleggen – II/7.4
– Machtiging
Algemeen III/2
– Materiële werkingssfeer verordening
Gezins- en kinderbijslag IV/1.3.2.1
– Mededelingsverplichting
Niet nakomen – II/7.3
Niet spontaan melden feiten en omstandigheden II/7.3.2
Omstandigheden II/7.1
– Meervoudig gehandicapte kinderen
Begripsbepaling II/4.4.1
– Motiveringsplicht
Beschikking III/4.3
– Nabestaande
Begripsbepaling II/1.4.1
Pseudo – II/1.4.2
Recht op uitkering IV/1.1.1.3
– Nalatenschap
Uitkering na overlijden II/6.6.2
– Nederlands-Turks verdrag
Verhouding – en Europees Verdrag Sociale Zekerheid IV/4.1.4
– Niet-ingezetenen
Verzekerden II/2.4.2.1

– Nieuw-Zeeland
Overeenkomst met –; uitkeringen bij ouderdom en overlijden IV/4.3.4.5
– Non-discriminatie-bepalingen
Rechtstreekse werking IV/2.1
Reikwijdte t.a.v. gezinsleden IV/2.2
– Omstandigheden
Mededelingsverplichting II/7.1
– Onderhoud kinderen
Mate van – II/4.3.1
– Onderhoudsbijdrage
Voldoen – II/4.3.1.1
– Onderwijs
Kinderen; klokuren II/1.3.6
– Ongehuwd samenwonenden
Gezamenlijke huishouding II/1.2.2
– Ontvangstbevestiging
Bezwaarschrift III/5.2.2
– Onverschuldigde betaling
Terugvordering uitkering II/8.1
Terugvordering uitkering; vóór 1 aug. 1996 II/8.5
– Onweerlegbaar rechtsvermoeden
Gezamenlijke huishouding II/1.2.2.3
– Ouderdom
Uitkeringen bij – en overlijden; zie aldaar
– Ouderloos
Begripsbepaling II/1.3.4
– Overeenkomst
Toepasselijke wetgeving IV/1.2.9
– Overgangsrecht
Recht op uitkering II/4.1.3
– Overlijden
Einde uitkering II/6.6.1
Uitkeringen bij ouderdom en –; zie aldaar
– Overlijdensuitkering
Einde uitkering II/6.6.1
Gemoedsbezwaarden II/2.5.3
Rechthebbenden II/6.6.3
– Overmakingskosten
Betaling uitkering II/6.1.2
– Pensioen- of rentetrekkers
Vrijstelling IV/1.2.10
– Personele werkingssfeer
Conflictregels en – IV/1.2.2
EG-Richtlijn 79/7 IV/3.1
EG-Verordeningen IV/1.1.1

Verdragen sociale zekerheid IV/4.1.1
– PGB-regeling
Algemeen II/9.1
Budgetovereenkomst II/9.2
Taken SVB II/9.3.1
Zorgcontract II/9.2
– Pleegkinderen
Algemeen II/1.3.2
– Pleegouderlijke zorg
Kinderen II/1.3.2
– Polygamie
Huwelijkse tijdvakken IV/4.3.4.3
Uitkeringen bij ouderdom en overlijden; verdragen sociale zekerheid IV/4.3.5.4
– Postactieven
Begripsbepaling IV/1.1.1.3
– Premie
Betaling – vrijwillige verzekering II/3.3
– Primaire beschikking
Zorgvuldige voorbereiding III/4.1
– Procedure
Bezwaarschrift III/5
– Proceskosten
Vergoeding – in bezwaarfase III/6.2
– Pseudo-nabestaande
Begripsbepaling II/1.4.2
Verdragen sociale zekerheid IV/4.3.5.2
– Recht op uitkering
Algemeen II/4
Anw; verdragen sociale zekerheid IV/4.3.5.1
Gezinsleden IV/1.1.1.3
Nabestaanden IV/1.1.1.3
Overgangsrecht II/4.1.3
Schuldig nalatigheid II/4.1.2
Tijdvakken in aanmerking nemen IV/4.3.1
Tijdvakken wonen of werken IV/4.3.2
Uitsluitingsgronden II/4.2
– Rechtstreekse werking
Non-discriminatie-bepalingen IV/2.1
– Salarisadministratie
Zorgverlener; taak SVB II/9.3.4
– Samenloop van uitkeringen
Nationale en buitenlandse gezins- en kinderbijslag IV/1.3.2.3
Uitkeringen bij ouderdom en overlijden IV/1.3.1.2

– Samenwerkingsovereenkomsten
Derde landen IV/2
– Schadevergoeding
Algemeen III/6
Criteria III/6.1
Proceskosten in bezwaarfase III/6.2
– Schorsende werking
Bezwaarschrift III/5.2.3
– Schorsing
Betaling uitkering II/6.7
– Schuldig nalatigheid
Recht op uitkering II/4.1.2
– Sociale binding
Ingezetene II/2.2.4
– Studiefinanciering
Betaling aan Informatie Beheer Groep II/6.3
– Temporele werkingssfeer
Verdragen sociale zekerheid IV/4.1.3
– Termijn
Aanvraag uitkering II/5.2.1
Beslissing III/3
Overschrijding –; bezwaarschrift III/5.2.1
Terugvordering uitkering II/8.2
– Territoriale werkingssfeer
Conflictregels; verdragen sociale zekerheid IV/4.2.3
Verdragen sociale zekerheid IV/4.1.2
– Terugvordering uitkering
Algemeen II/8
Onverschuldigde betaling II/8.1
Onverschuldigde betaling vóór 1 aug. 1996 II/8.5
Termijn II/8.2
Uitkeringen bij ouderdom en overlijden; voorschotten IV/1.3.4
Voorlopige uitkering II/8.3
Voorschotten II/8.3
Wijze van terugbetaling II/8.4
– Tijdvakken
Huwelijkse –; bijzonderheden AOW IV/4.3.4.1
Huwelijkse –; vrijwillige verzekering IV/4.3.4.2
In aanmerking nemen –; recht op uitkering IV/4.3.1
Wonen of werken; recht op uitkering IV/4.3.2
– Toekenning uitkering
Aanvraag II/5.1.1
Ambtshalve – II/5.1.3
Postume aanvraag II/5.1.2

– Toepasselijke wetgeving
Detachering IV/1.2.8
EG-Verordeningen IV/1.2
Grensarbeider; overeenkomst betreffende – IV/1.2.9.1
Overeenkomst betreffende – IV/1.2.9
Verdragen sociale zekerheid IV/4.2.1
Verdragen sociale zekerheid; uitzondering op exclusieve werking IV/4.2.2
– Tot het huishouden behoren
Kinderen II/1.3.5
– Transportarbeiders
Internationaal sociaal verzekeringsrecht IV/1.2.7.2
– Tweepersoonshuishouding
Gezamenlijke huishouding II/1.2.2.4
– Uitbreiding en beperking kring verzekerden
Algemeen II/2.4
KB 164 II/2.4.2
KB 557 II/2.4.1
– Uitkering
Gemoedsbezwaarden II/2.5.2
Ingangsdatum II/5.2
– Uitkeringen bij ouderdom en overlijden
Aanpassing uitkering IV/1.3.1.4
Aanvraag uitkering IV/1.3.3
Herberekening uitkering IV/1.3.1.4
In aanmerking te nemen tijdvakken IV/1.3.1.1
Overeenkomst met Nieuw-Zeeland IV/4.3.4.5
Pensioenberekening; Verdrag met Marokko IV/4.3.4.4
Polygamie; verdragen sociale zekerheid IV/4.3.5.4
Pro rata-halfwezenuitkering; verdragen sociale zekerheid IV/4.3.5.3
Pseudo-nabestaande; verdragen sociale zekerheid IV/4.3.5.2
Recht op uitkering Anw; verdragen sociale zekerheid IV/4.3.5.1
Samenloop van uitkeringen IV/1.3.1.2
Terugvordering voorschotten IV/1.3.4
Tijdvakken van minder dan één jaar IV/1.3.1.3
Toepassing Anw IV/1.3.1.7
Toepassing AOW IV/1.3.1.5
Vrijwillige verzekering IV/1.3.1.6
– Uitsluitingsgronden
Recht op uitkering II/4.2
– Verdrag met Marokko
Pensioenberekening AOW IV/4.3.4.4
– Verdragen sociale zekerheid
Aanpassing uitkering IV/4.3.3
Algemeen IV/4

Bijzonderheden Anw IV/4.3.5
Bijzonderheden AOW IV/4.3.4
Herberekening uitkering IV/4.3.3
Huwelijkse tijdvakken; polygamie IV/4.3.4.3
Nawerking conflictregels IV/4.2.4
Personele werkingssfeer IV/4.1.1
Pro rata-halfwezenuitkering IV/4.3.5.3
Pseudo-nabestaande IV/4.3.5.2
Recht op uitkering Anw IV/4.3.5.1
Temporele werkingssfeer IV/4.1.3
Territoriale werking conflictregels IV/4.2.3
Territoriale werkingssfeer IV/4.1.2
Toepasselijke wetgeving IV/4.2.1
Toepasselijke wetgeving; uitzondering op exclusieve werking IV/4.2.2
Uitkeringen bij ouderdom en overlijden; polygamie IV/4.3.5.4
– Verplaatsingscriterium
EG-Verordeningen IV/1.1.1.1
– Verpleging en verzorging
PGB-regeling II/9.1
– Verplichtingen
Handhaving II/7
– Verrekening uitkering
Algemeen II/8
– Vertegenwoordiging
Algemeen III/2
– Verzekerden
Niet-ingezetenen II/2.4.2.1
Uitbreiding en beperking kring – II/2.4
Uitgesloten van kring – II/2.4.1
– Verzekering
Werken II/2.3
– Verzekeringsplicht
Vertrek uit Nederland II/2.2.5
Vrijstelling II/2.4.2.2
Vrijstelling; gemoedsbezwaarden II/2.5
– Voorlopige beslissing
Betaling uitkering II/6.4
– Voorschotten
Terugvordering – II/8.3
Uitkeringen bij ouderdom en overlijden; terugvordering – IV/1.3.4
– Vrijstelling
Pensioen- of rentetrekkers IV/1.2.10
Verzekeringsplicht II/2.4.2.2
Verzekeringsplicht; gemoedsbezwaarden II/2.5

– Vrijwillige verzekering
Aanmelding II/3.1
Aanmelding; uitzonderingen II/3.1.1
Algemeen II/3
Betaling premie II/3.3
Bevordering aanmelding II/3.2
Huwelijkse tijdvakken IV/4.3.4.2
Uitkeringen bij ouderdom en overlijden IV/1.3.1.6
– Werken
Tijdvakken –; recht op uitkering IV/4.3.2
Verzekering o.g.v. – II/2.3
– Werknemer
Begripsbepaling IV/1.1.1.2
– Werkzaamheden van ondergeschikte aard
Conflictregels IV/1.2.5
– Werkzoekenden
Begripsbepaling IV/3.1
– Wezenuitkering
Wezen- en halfwezenuitkering Anw IV/1.3.2.4
– Wonen
Begripsbepaling II/2.2
Tijdvakken –; recht op uitkering IV/4.3.2
– Zeevarenden
Internationaal sociaal verzekeringsrecht IV/1.2.7.1
– Zelfstandigen
Begripsbepaling IV/1.1.1.2
– Zorgcontract
Budgetten II/9.2
Taak SVB II/9.3.3
– Zorgverlener
Betaling –; taak SVB II/9.3.4
Salarisadministratie; taak SVB II/9.3.4

Chronologisch register

	Deel/onderdeel
– 1929	
HR 24 april, B 4501	II/2.4.2.1
– 1957	
HR 9 januari, BNB 1957/55	II/2.4.2.1
– 1960	
HR 10 februari, RSV 1960/67	II/1.2.1
CRvB 14 juni, RSV 1960/181	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
– 1963	
CRvB 9 januari, RSV 1963/35	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 17 april, RSV 1963/101	II/4.2.1.1
– 1964	
CRvB 23 januari, RSV 1964/52	II/5.3.2.4
HvJ EG 19 maart, Jur. 1964, 371	IV/1.1.1.1
– 1965	
HvJ EG 11 maart, Jur. 1965, 108	IV/1.1.1.1
CRvB 17 november, RSV 1965/166	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
– 1966	
CRvB 25 mei, RSV 1966/82	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 16 november, RSV 1967/33	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
– 1967	
CRvB 27 september, RSV 1968/15	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
HvJ EG 5 december, Jur. 1967, 431	IV/1.2.1
– 1968	
HR 31 januari, RSV 1968/79	II/1.3.3
	II/1.3.4
– 1969	
HvJ EG 12 november, Jur. 1969, 405	IV/1.1.1.1
– 1970	
CRvB 14 mei, RSV 1970/160	II/4.2.1.1
HvJ EG 17 december, Jur. 1970, 1251	IV/1.2.8.5
– 1971	
CRvB 8 juli, RSV 1971/266	II/1.3.6
HvJ EG 27 oktober, Jur. 1971, 859	IV/1.1.1.3

– 1972
CRvB 14 december, RSV 1973/151 II/3.1.1
– 1973
HR 21 februari, BNB 1973/89 II/1.2.1
HvJ EG 1 maart, Jur. 1973, 283 IV/1.2.1
CRvB 30 mei, RSV 1974/12 II/1.2.1
HvJ EG 7 juni, Jur. 1973, 599 IV/1.1.3
– 1974
HvJ EG 12 december, Jur. 1974, 1405 IV/1.2.6
– 1975
CRvB 13 mei, RSV 1975/402 II/1.3.6
CRvB 9 september, RSV 1976/62 II/1.3.6
CRvB 16 september, RSV 1976/70 II/5.2.1.3
II/5.2.1.4
CRvB 30 september, RSV 1976/76 II/6.5
– 1976
CRvB 14 september, RSV 1976/339 II/5.2.1.3
II/5.2.1.4
HvJ EG 29 september, Jur. 1976, 1429 IV/1.1.1.3
HvJ EG 23 november, Jur. 1976, 1669 IV/1.1.1.4
CRvB 7 december, RSV 1977/52 II/1.3.6
– 1977
HvJ EG 10 maart, Jur. 1977, 495 IV/1.3.1.2
HvJ EG 9 juni, Jur. 1977, 1141 IV/1.3.1.7
CRvB 4 oktober, RSV 1978/53 II/6.5
– 1978
HvJ EG 16 maart, Jur. 1978, 805 IV/1.1.1.1
IV/1.3.2.4
HvJ EG 12 oktober, Jur. 1978, 1915 IV/1.1.2
– 1979
HvJ EG 6 maart, Jur. 1979, 831 IV/1.3.2.3. 2
HvJ EG 12 juli, Jur. 1979, 2705 IV/1.2.1
– 1980
HvJ EG 24 april, Jur. 1980, 1445 IV/1.2.1
HvJ EG 22 mei, Jur. 1980, 1639 IV/1.1.1.3
HvJ EG 9 juli, Jur. 1980, 2205 IV/1.3.2.4
– 1981
HvJ EG 14 mei, Jur. 1981, 1241 IV/1.3.2.4
CRvB 27 oktober, RSV 1982/143 IV/1.2.8.5
– 1982
HvJ EG 18 februari, Jur. 1982, 649 IV/1.3.1.3
HvJ EG 23 februari, Jur. 1982, 1035 IV/3.1
CRvB 13 mei, RSV 1982/202 II/5.3.2.4
HvJ EG 23 september, Jur. 1982, 3027 IV/1.2.1
CRvB 26 oktober, RSV 1983/92 IV/1.3.1.5

HvJ EG 9 december, Jur. 1982, 4309	IV/1.3.1.3
– 1983	
HvJ EG 12 januari, Jur. 1983, 43	IV/1.2.3.1
HvJ EG 3 februari, Jur. 1983, 171	IV/1.3.2.3. 1
CRvB 5 april, RSV 1983/158	II/4.3.1.1
CRvB 3 mei, RSV 1983/181	II/5.3.1.3
	II/5.3.2.4
CRvB 27 september, RSV 1983/240	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 16 november, RSV 1983/43	II/2.2.4
CRvB 20 december, RSV 1984/99	II/1.3.4
– 1984	
CRvB 13 maart, RSV 1984/136	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
HvJ EG 17 mei, Jur. 1984, 1285	IV/1.2.9.1
CRvB 29 mei, RSV 1984/179	II/1.3.6
HvJ EG 12 juli, Jur. 1984, 3153	IV/1.2.6
HvJ EG 13 november, Jur. 1984, 3741	IV/1.3.2.3. 1
– 1985	
HR 22 februari, NJ 1986, 82	II/1.2.2.4
CRvB 25 februari, RSV 1985/206	II/1.2.1
CRvB 29 maart, RSV 1985/212	II/4.2.1.2
CRvB 21 mei, RSV 1986/25	II/3.3
HvJ EG 4 juli, Jur. 1985, 2205	IV/1.1.1.1
	IV/1.3.2.3. 1
CRvB 6 december, RSV 1986/113	II/1.3.5
CRvB 19 december, RSV 1986/166	II/2.2.4
– 1986	
CRvB 29 januari, RSV 1986/168	II/8.5
CRvB 18 februari, RSV 1986/198	II/8.5
CRvB 28 februari, RSV 1986/217	II/1.3.1
HvJ EG 23 april, Jur. 1986, 1401	IV/1.3.2.3. 1
HvJ EG 3 juni, Jur. 1986, 1741	IV/3.1
HvJ EG 9 juni, Jur. 1986, 671	IV/1.3.1.5
HvJ EG 12 juni, Jur. 1986, 1821	IV/1.2.1
	IV/1.2.3.1
HR 25 juni, RSV 1987/26	IV/1.2.1
	IV/4.2.2
HR 2 juli, RSV 1987/92	II/2.4.1.2
HvJ EG 10 juli, Jur. 1986, 2365	IV/1.2.1
CRvB 30 juli, RSV 1987/59	II/7.1
CRvB 27 augustus, RSV 1987/104	II/1.3.6
HvJ EG 23 oktober, Jur. 1986, 3097	IV/1.1.1.2
CRvB 3 december, KBW 1986/54	II/1.3.6
CRvB 3 december, RSV 1987/241	IV/1.2.8.5

– 1987
CRvB 16 januari, RSV 1987/184 II/5.3.2.4
CRvB 4 maart, RSV 1987/206 II/1.3.2
II/1.3.4
CRvB 25 maart, RSV 1987/172, 173, 174, 175 II/1.1
CRvB 8 april, RSV 1987/176 II/1.1
HvJ EG 9 juli, Jur. 1987, 3329 IV/1.3.2.3. 1
CRvB 20 augustus, RSV 1988/92 II/8.5
CRvB 16 september, RSV 1988/109 II/5.3.1.3
HvJ EG 24 september, Jur. 1987, 3611 IV/1.2.1
IV/1.3.1.5
CRvB 17 december, RSV 1988/178 II/1.2.1
CRvB 23 december, RSV 1988/168 II/1.3.1
– 1988
CRvB 10 februari, RSV 1988/226 II/4.3.1.1
CRvB 23 maart, RSV 1988/244 II/1.1
CRvB 13 april, RSV 1988/273 II/2.2.4
CRvB 11 mei, RSV 1989/10 IV/1.1.1.2
CRvB 11 mei, RSV 1989/19 IV/1.3.1.5. 1
CRvB 11 mei, RSV 1989/9 IV/4.3.4.4
CRvB 15 juni, RSV 1989/41 II/1.3.5
HvJ EG 29 juni, Jur. 1988, 3467 IV/1.2.3.1
CRvB 20 juli, RSV 1989/60 II/6.1.1
II/6.5
CRvB 20 juli, RSV 1989/71 II/2.2.4
CRvB 28 september, RSV 1989/139 II/2.2.4
CRvB 7 december, RSV 1989/189 II/1.3.5
CRvB 7 december, RSV 1989/67 II/1.4.1
– 1989
CRvB 4 januari, RSV 1989/194 II/1.1
CRvB 4 januari, RSV 1989/195 II/2.4.2.2
HvJ EG 28 februari, Jur. 1989, 1333 IV/1.2.1
HvJ EG 28 februari, Jur. 1989, 581 IV/1.2.1
CRvB 4 april, RSV 1989/269 II/8.5
CRvB 10 mei, RSV 1990/14 II/5.2.1.3
II/5.2.1.4
CRvB 7 juni, RSV 1990/42 II/2.2.4
HvJ EG 27 juni, Jur. 1989, 1905 IV/1.3.2.3. 2
HvJ EG 27 juni, Jur. 1989, 1963 IV/3.1
CRvB 28 juni, RSV 1991/21 II/5.3.2.4
CRvB 20 juli, RSV 1989/305 II/8.5
CRvB 5 september, RSV 1990/94 II/1.2.1
CRvB 13 september, RSV 1990/237 II/8.5
CRvB 19 september, RSV 1989/334 II/8.5
HvJ EG 27 september, Jur. 1989, 2989 IV/1.2.6

CRvB 28 september, RN 1990, 75	II/1.2.2.4
CRvB 4 oktober, RSV 1990/109	II/8.5
CRvB 5 oktober, RSV 1990/110	II/1.2.1
CRvB 18 oktober, AB 1990, 146	II/8.5
CRvB 1 november, AB 1990, 210	II/1.1
HR 17 november, AB 1990, 81	III/6.2
CRvB 6 december, AB 1990, 277	II/1.2.1
CRvB 6 december, RSV 1990/258	II/8.5
CRvB 13 december, AB 1990, 278	II/1.1
CRvB 20 december, KBW 1987/94	II/1.3.1
– 1990	
CRvB 14 februari, AB 1990, 410	II/1.3.2
HvJ EG 22 februari, Jur. 1990, I-531	II/1.3.7
HvJ EG 22 februari, Jur. 1990, I-557	II/1.3.7
CRvB 6 maart, RSV 1990/367	II/1.4.1
CRvB 14 maart, AB 1990, 405	II/3.3
HvJ EG 21 maart, Jur. 1990, I-1023	IV/1.3.1.4
HvJ EG 2 mei, Jur. 1990, I-1623	II/4.1.3.2
HvJ EG 3 mei, Jur. 1990, I-1755	IV/1.2.1
	IV/1.2.4
HvJ EG 3 mei, RSV 1990/309	II/2.3
CRvB 23 mei, AB 1991, 112	IV/1.2.8.5
CRvB 4 juli, RSV 1991/77	II/5.3.2.4
CRvB 25 juli, KBW 1989/85	II/1.3.6
CRvB 26 juli, RSV 1991/28	II/8.5
CRvB 19 september, AOW 1989/38	II/3.1.1
CRvB 21 november, RSV 1991/261	II/1.2.1
CRvB 12 december, RSV 1991/265	II/4.3.1.1
– 1991	
CRvB 9 januari, RSV 1992/16	II/4.3.1.1
CRvB 30 januari, KBW 1989/91	II/1.3.2
	II/1.3.4
CRvB 30 januari, RSV 1991/182	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
HvJ EG 31 januari, Jur. 1991, I-199	IV/2.2
HvJ EG 7 februari, Jur. 1991, I-323	IV/1.1.3
HvJ EG 21 februari, Jur. 1991, I-387	IV/1.2.3.1
HvJ EG 21 februari, Jur. 1991, I-555	IV/1.1.1.3
	IV/1.2.3.1
HvJ EG 20 maart, Jur. 1991, I-1401	IV/1.3.1.4
CRvB 14 mei, PS 1991/624	IV/1.1.2
CRvB 22 mei, KBW 1990/40	II/1.3.1
HvJ EG 11 juni, Jur. 1991, I-2797	IV/1.3.2.2
	IV/1.3.2.3. 2

HR 12 juni, RSV 1992/74	II/2.3
	IV/1.2.4
CRvB 10 juli, RSV 1992/76	II/1.2.2.4
HvJ EG 11 juli, Jur. 1991, I-3744	IV/3.1
HvJ EG 11 juli, Jur. 1991, I-3783	II/2.4.1.1
	IV/3.1
CRvB 17 juli, RSV 1992/135	II/1.3.5
CRvB 14 augustus, RSV 1993/53	IV/1.2.3.1
CRvB 25 september, PS 1991/761	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
HR 27 september, JABW 1991/265	II/1.2.2.4
CRvB 26 november, RSV 1992/144	II/1.2.2.4
HvJ EG 28 november, Jur. 1991, I-5773	IV/1.3.2.2
HvJ EG 28 november, Jur. 1991, I-5799	IV/1.3.2.2
– 1992	
CRvB 15 januari, RSV 1992/315	II/5.3.1.3
CRvB 29 januari, RSV 1992/167	II/1.4.1
HR 20 maart, JABW 1992/114	II/1.2.2.4
HR 12 juni, RvdW 1992, 166	III/6.1
HR 11 september, NJ 1992, 746	II/6.5
HvJ EG 22 september, Jur. 1992, I-4973	IV/1.1.1.1
CRvB 6 oktober, PS 1992/813	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 8 oktober, RSV 1993/114	II/1.2.2.4
HR 27 november, JABW 1993/48	II/1.2.2.4
CRvB 8 december, KBW 1991/56	II/4.3.1.1
CRvB 29 december, RSV 1993/258	IV/1.2.1
– 1993	
CRvB 19 januari, RSV 1993/256	II/1.3.2
	II/1.3.4
HvJ EG 18 februari, Jur. 1993, I-770	IV/1.3.1.4
HvJ EG 30 maart, Jur. 1993, 1221	IV/1.3.1.5
CRvB 31 maart, RSV 1993/267	II/1.2.2.4
CRvB 13 april, RSV 1993/306	IV/1.2.3.1
CRvB 29 april, RSV 1994/10 en 11	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 29 april, RSV 1994/9	II/5.3.1.3
CRvB 14 mei, KBW 1992/79	II/8.5
CRvB 14 mei, RSV 1994/21	II/8.5
CRvB 26 mei, RSV 1994/61	IV/1.2.8.5
HvJ EG 27 mei, Jur. 1993, I-3011	IV/1.1.1.4
CRvB 28 mei, RSV 1993/308	IV/2.2
CRvB 15 juli, PS 1994/437	II/1.2.2.4
CRvB 20 augustus, KBW 1992/39	II/1.3.7
CRvB 26 augustus, RSV 1994/91	II/1.2.2.4

CRvB 26 augustus, RSV 1994/92	II/2.4.2.1
CRvB 10 september, KBW 1992/74	II/1.3.2
	II/1.3.4
CRvB 17 september, PS 1993/987	II/1.3.7
HvJ EG 13 oktober, Jur. 1993, I-5023	IV/1.2.2
CRvB 22 oktober, RSV 1994/70	IV/1.1.1.2
CRvB 26 oktober, KBW 1992/51	II/1.3.5
CRvB 12 november, AB 1994, 322	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 26 november, RSV 1994/126	II/2.4.1.1
CRvB 10 december, AB 1994, 374	II/3.1.1
CRvB 15 december, RSV 1994/235	II/2.2.4
CRvB 17 december, AB 1994, 392	IV/1.1.2
CRvB 17 december, AB 1994, 418	II/1.3.7
CRvB 17 december, RSV 1994/176	IV/1.3.1.5
– 1994	
CRvB 24 januari, AB 1995, 233 en JB 1995/47	III/6.2
CRvB 31 januari, JB 1994/25	III/5.5.1
CRvB 15 februari, JB 1994/27	III/7
CRvB 23 februari, RSV 1994/238	II/2.2.4
Rb. Roermond 23 februari, 92/3496 AOW/AWW	IV/1.2.3.2
CRvB 9 maart, KBW 1993/56	II/2.2.4
Rb. 's-Hertogenbosch 5 april, JB 1994/102	III/4.1
CRvB 6 april, AOW 1993/62 en AWW 1993/70	II/2.2.4
CRvB 6 april, RSV 1995/12	II/2.2.4
	II/2.2.6
CRvB 20 april, KBW 1993/71	II/1.3.4
HvJ EG 20 april, Jur. 1994, I-1353	IV/2.2
CRvB 27 april, PS 1994, 660	II/2.2.4
CRvB 4 mei, AOW 1993/13	II/6.4
CRvB 26 mei, AWW 1993/66	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 26 mei, KBW 1993/71	II/1.3.2
CRvB 9 juni, AWW 1991/20 en 21	II/8.5
CRvB 15 juni, AB 1995, 76	II/2.2.4
	II/2.2.6
CRvB 22 juni, AB 1995, 78	II/2.2.4
HvJ EG 29 juni, Jur. 1994, I-2991	IV/1.2.6
Rb Amsterdam 1 juli, AOW 1991/15673	II/1.1
CRvB 12 juli, AB 1995, 122	III/7
CRvB 22 juli, KBW 1992/106 en 107	II/4.3.1.1
CRvB 26 juli, JB 1994/219	III/5.5.1
CRvB 28 juli, AB 1995, 133	III/1.2
	III/6.1
CRvB 9 augustus, RSV 1995/21	III/6.1

Rb. 's-Hertogenbosch 11 augustus, JB 1995/2	III/5.2.1
CRvB 7 september, KBW 1994/11	II/2.2.4
CRvB 28 september, PS 1995/170	II/5.3.1.3
CRvB 5 oktober, KBW 1994/1	II/2.2.4
CRvB 12 oktober, AWW 1993/77	II/1.4.1
CRvB 20 oktober, JB 1994/288	III/5.3.1
CRvB 21 oktober, RSV 1995/122	II/8.5
Rb. Amsterdam 25 oktober, JB 1995/12	III/5.2.1
RvS 31 oktober, AB 1995, 39	III/5.3.1
CRvB 1 november, JB 1994/342	III/7
CRvB 4 november, PS 1995/133	II/1.3.2
	II/1.3.4
Rb. Groningen 4 november, AB 1995, Awb-katern 30	III/5.3.1
CRvB 9 november, JB 1995/23	III/7
CRvB 16 november, KBW 1994/19	II/2.2.4
CRvB 18 november, AOW 1993/140	IV/1.3.1.6
CRvB 18 november, KBW 1993/89	II/1.3.4
CRvB 18 november, KWB 1993/89	II/1.3.2
CRvB 28 november, PS 1995/67	II/1.2.2.4
Rb. Den Haag 29 november, AB 1995, 13	III/5.5.1
	III/5.5.2
Rb. Utrecht 15 december, RSV 1995/91	III/7
– 1995	
CRvB 5 januari, AB 1995, 187	III/5.3.1
Rb. Utrecht 10 januari, AWW 1992/137	III/7
HR 11 januari, V-N 1995/575	IV/1.2.2
HR 11 januari, V-N 1995/580	IV/1.2.2
HR 11 januari, V-N 1995/584	IV/1.2.2
Rb. Den Haag 11 januari, AB 1995, Awb-katern 80	III/4.3
Rb. Groningen 11 januari, Awb 94/2022	III/7
CRvB 17 januari, JB 1995/78	III/4.3
CRvB 24 januari, AB 1995, 233 en JB 1995/47	III/6.1
CRvB 26 januari, WUV 1994/192	III/5.3.1
Rb. Den Haag 26 januari, JB 1995/54	III/5.5.1
HvJ EG 16 februari, Jur. 1995, I-269	IV/1.2.8.5
CRvB 2 maart, AB 1995, 315	III/5.3.1
CRvB 3 maart, AB 1995, 458	II/1.3.5
CRvB 3 maart, RSV 1995/190	II/1.3.5
Rb. Utrecht 8 maart, Awb 95/378	III/4.1
CRvB 10 maart, RSV 1996/105	IV/1.1.3
CRvB 11 maart, Doc.Org.SV 1995/154	III/5.3.1
CRvB 22 maart, AOW 1993/11	II/2.4.2.2
CRvB 30 maart, AB 1995, 334	III/6.1
CRvB 31 maart, KBW 1992/86	II/1.3.5
HvJ EG 5 april, Jur. 1995, I-729	IV/2.2

CRvB 7 april, JB 1995/124	II/1.1
CRvB 3 mei, KWB 1994/2	II/1.3.2
Rb. Amsterdam 3 mei, RSV 1996/107	IV/1.2.3.2
CRvB 12 mei, AB 1995, 535	IV/1.3.1.7
	IV/4.3.5.1
CRvB 11 juli, JABW 1995/357	II/1.2.2.4
CRvB 20 juli, JB 1995/223	III/1.2
CRvB 13 september, AWW 1993/133	IV/1.3.1.7
	IV/4.3.5.1
HvJ EG 26 oktober, Jur. 1995, I-3525	IV/1.3.1.1
	IV/1.3.1.3
HvJ EG 26 oktober, Jur. 1995, I-3551	IV/1.3.1.1
	IV/1.3.1.3
HvJ EG 26 oktober, RSV 1996/50	IV/1.3.2.4
HvJ EG 26 oktober, RSV 1996/51	IV/1.3.2.4
CRvB 31 oktober, JABW 1996/18	II/1.2.2.4
CRvB 2 november, AB 1996, 99	III/1.2
HvJ EG 9 november, Jur. 1995, I-3832	IV/1.1.3
Rb 's-Hertogenbosch 9 november, 94/8308 AOW	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 15 november, 94/2550 AWW	II/5.2.1.3
	II/5.2.1.4
CRvB 30 november, AOW 1992/109	II/2.4.2.2
Rb Amsterdam 15 december, PS 1996/345	II/1.3.1
HR 22 december, NJ 1996/331	II/1.2.2.4
CRvB 27 december, RSV 1996/252	II/4.3.1.1
– 1996	
CRvB 5 januari, AB 1995, 145	III/5.2.1
CRvB 9 januari, JB 1996/36	III/6.1
HR 17 januari, PS 1996/244	II/2.2.4
CRvB 16 februari, NJ 1996/55	III/1.3.1
CRvB 17 februari, 94/2576 AKW	II/1.3.1
CRvB 28 februari, AOW 1993/85, RSV 1997/8	IV/1.3.1.5. 2
	IV/4.3.4.5
RvS 14 maart, AB 1996, 290	III/5.3.1
RvS 25 maart, AB 1996, 289	III/5.3.1
CRvB 27 maart, 94/2031 AOW	II/2.4.1.2
CRvB 10 april, AOW 1993/37	II/2.4.1.2
CRvB 16 april, JB 1996/117	III/6.1
HR 17 april, nr. 258	IV/1.2.3.2
HR 17 april, RSV 1996/212	IV/4.2.4
CRvB 24 april, AB 1996, 428	III/6.1
HvJ EG 30 april, zaak C-308/93, RSV Actueel 1996/21	II/4.1.3.2
	IV/1.1.1.4
HR 29 mei, RSV Actueel 1996/14	II/2.4.1.1

CRvB 4 juni, JABW 1996/171	II/1.2.2.4
CRvB 18 juni, AB 1996, 97	III/6.1
CRvB 17 juli, PS Katern 1997/1/1	II/4.3.1.1
Rb 's-Hertogenbosch 17 juli, 94/6151 en 94/9829 AOW	II/2.4.1.1
Rb. 's-Hertogenbosch 17 juli, 94/6151 en 94/9829 AOW	II/5.3.1.3
HvJ EG 10 september, zaak C-277/94	IV/2.2
CRvB 18 september, 94/2410 AOW	II/5.3.1.3
HvJ EG 3 oktober, zaak C-126/95, RSV 1997/80	II/4.1.3.2 IV/2.2
CRvB 22 oktober, JABW 1997/9	II/1.2.2.4
CRvB 20 november, 94/1605 AOW en 94/2896 AWW	II/3.3
RvS 29 november, AB 1997, 66	III/1.2
CRvB 18 december, AOW 1993/149 en AWW 1993/195	II/3.1.1
CRvB 18 december, RSV 1997/178	II/4.2.1.2
Pres. Rb 's-Hertogenbosch 19 december, JABW 1997/37	II/1.2.2.4
– 1997	
HvJ EG 27 februari, RSV 1998/37	IV/1.3.2.3. 2
Rb. Almelo 17 april, 97/208 AKW T1V	II/7.6
Rb. Amsterdam 23 april, AWB 97/2191 AKW	II/7.6
CRvB 4 juni, RSV 1998/39	IV/4.2.2
Pres. Rb Amsterdam 13 juni, JABW 1997/139	II/1.2.2.4
CRvB 6 augustus, AB 1997, 392	III/6.1
Rb. Amsterdam 26 augustus, 95/3204-FB AKW	II/7.6
CRvB 7 oktober, RSV Actueel 1997/23	II/1.2.2.4
– 1998	
CRvB 6 januari, AOW 96/8682 en 8683	II/1.2.2.4